

አንጋረ - ፈላስፋ

(የፈላስፋ አንጋገር)

ከሊተ ሙዝፖራን ጥገስ ዕቅድ ጊዮርጊስ
ከግዕዝ ወደ አግርኛ ተተረጉሙ።

ገርማዊ ሃገራዊ ስነ-ምግባር ሪፖርት አቲን መነን
ገንጠል ስነ-ምግባር ሪፖርት አቲን መነን ስነ-ምግባር ሪፖርት አቲን መነን
ሙታ ሰዲያ ተጻፈ።

ገጽ ፩
፲፱፻፳፭ ዓ.ም. ፲፱፻፶፭ ዓ.ም.

ጥቅምት ፳፻ ቀን ፲፱፻፶፭ ዓ.ም. ጥቅምት ፳፻

From the Library of
ፍጹክ አጥላው ወልደ ዮሐንስ
FESSEHA ATLAH WOLDE YOHANNES

ክፍል ፩
ፍጹክ አጥላው ወልደ ዮሐንስ
ፍጹክ አጥላው ወልደ ዮሐንስ

ቅለለል - ጋርፋል

(ጋርፋል ተግባር)

፳፭

በሌቶ ሙሉ ገንዘብ ሲገኝ
በገንዘብ ውስጥ ተገኝቶ

፳፭

የሰነዱ ገጽ ፳፭ ላይ የሚገኝው
የሰነዱ ገጽ ፳፭ ላይ የሚገኝው

፳፭ ፳፭

የሰነዱ ገጽ ፳፭ ላይ የሚገኝው

የሰነዱ ገጽ ፳፭ ላይ የሚገኝው
የሰነዱ ገጽ ፳፭ ላይ የሚገኝው

... የናንተ ሙያ የሚታወቀው ለሁን አይደለም፡ ጊዜና ትውልድ ካሰረ በኋላ ሥራች
ሁና ስማችሁ ለገደገና በአደስ መልክ ቀርቦ ታሪክ ሲያስታውሰው ነው። የጽሑፉም ፍሬ
የሚለቀመው ካፈረ በኋላ በሰላም የናንተም የሥራ ፍሬ የሚታወቀው ካሰሩት በኋላ ነው።
ይህን እናንተ የጻፋችሁትን ማስታወሻ ይዞ የሚመጣው ትውልድ እውነተኛውን ታሪክ
ለመጻፍ ሲጠቀምበት ነው።
መጥው ትውልድ፡ ይህን የናንተን የሥራ ፍሬ መነሻ በማድረግ በበለጠ ድልና ዕድል
ለማግኘት መነገዱ ተከፍተለታል። (ፋ. ሪ. ሥ.)

ሊቀ መዝናኛን ሞገስ ሰቂብ ጊዮርጊስ ።

ያልሞተ ሰው የሚንቀሳቀስ ፊሳ ነው።
ሥዕል ግን የማይንቀሳቀስ ሕያው ነው።

ሰውና ሥፅል፡ አካልና ጥስል።

ከሰው ጉልበት የሥፊል ጉልበት ያበልጣል
ሰው-የው ሲጋረፍ እርሱ ጤጋ ብሎ ይቀመጣል ።

ሥዕሌ ሆይ! ከኔ ዕድሜ ያንተ ዕድሜ ይረዝግል
እኔ ስሞት ያንተ መሰንበት ይገርግል።

◆◆◆

ሰላምታዬን አቅርብልኝ ለመሠረተው ትውልድ
አንተ ሰንባች ነህና እኔ አፈርዋናት ስኬድ።

1445

መ ቅ ድ ም ፤

ይህ «አንጋረ ፈላስፋ» የተባለው መጽሐፍ ከክርስቶስ ልደት በፊት በየዘመናቸው የተነሡ የግሪክ (የሌሎችም አገር) ፈላስፋዎችና እንዲሁም ከክርስቶስ ልደት በኋላ የተነሡ መንፈሳውያን ሊቃውንት ከተናገሩዋቸው ምርጥ ምርጥ ቃላት ተወጣጥቶ በቀድሞቹ የኢትዮጵያ ሊቃውንት ትጋት የጽርዑን ክጽርዕ » የዓረብኛውን ከዓረብኛ ቋንቋዎች ወደ ግእዝ የተገለበጠ ነው ።

ይሁን እንጂ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ አታሚ መኪናዎች እስከ ተፈለሰ ፋቦት ዘመን ድረስ በእጅ የተጻፉ መጽሐፍቶች ሁሉ በታላላቅ ገዳማትና አድባራት ካልሆነ በቀሩት አብያተ ክርስቲያናት እጅግም ስለማይገኙ ፣ ጠቃሚነታቸው ለጥቂት ሰዎች እንጂ ለብዙዎች ሳይሆን ብዙ ዘመናት ማለፉ የታወቀ ነው ። ያውም ቅሉ የግእዝን ቋንቋ አጣርተው ከሚያውቁት ሊቃውንት በስተቀር ፣ ጠቃሚነታቸው ለተራው ቤተ ክህነትና ሕዝብ ሳይታወቅ ይኖር ነበር ። ነገር ግን ከፈላስፎች አንዱ «ጊዜ ፣ ዕድሜ ቦታ ፣ ፈቃድ ችሎታና ስምምነት እነዚህ ፪ቱ ነገሮች ከተረዳዱ ሥራ ሁሉ ይፈጸማል» አንዳለ ፣ (ምዕራፍ ፳፰) ፤ ሥራንና አሠሪን ከጊዜ ጋር ለማገናኘት የተለየ ችሎታ ገንዘቡ የሆነ መልዕልተ ባሕርይ እግዚአብሔር ኢትዮጵያን ሌሎች ዓለማት ከደረሱበት የሥልጣኔ ደረጃ ለማድረስ የተቀደሰ ፈቃዱ ስለሆነ ፣ ግርማዊ ንጉሠ ነገሥት ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴን አሥነሥቶ ከ፲፱፻፲፩ ዓ/ም ጀምሮ በኢትዮጵያ የሚገኙ መጽሐፍቶች ከግእዝ ወደ አማርኛና ወደ ተፈለገው ቋንቋ እየተተረጉሙ በዘመናዊው አታሚ መኪና በብዛት እየታተሙ ለገዳማቱ ለአድባራቱና ለሕዝብ ሁሉ እንዲዳረሱ አደረገ ።

ይኸውም «አንጋረ ፈላስፋ» የተባለ መጽሐፍ ከላይ እንደ ተባለው በአንዳንድ ታላላቅ ገዳማትና አድባራት ካልሆነ በቀሩት አብያተ ክርስቲያናት ስለማይገኝ ፣ ተጠቃሚዎቹ አንዳንድ ተመልካቾች ነበሩ እንጂ ብዙዎች አልነበሩምና ፣ በአንዳንድ ቦታ ታሸገ ጠቃሚነቱ በጥቂት ሰዎች ዘንድ ተወስኖ ሲቀር ፣ መላው ሕዝብ በተለይም የጊዜው ወጣቶች ፣ እስተማሪዎችና ተማሪዎች እንዲካፈሉትና እንዲጠቀሙበት በማሰብ ከግእዝ ወደ አማርኛ መተርጎሙ የተሻለ መስሎ ታየኝ ።

አስቀድሜ ሐሳቤን ለአቡነ እንድርያስ ገዳም አበምኔት ለመምህር ኃይለ ሥላሴና ለደብረ ቢዘን ገዳም አበምኔት ለመምህር ተወልደ ብርሃን ባካፍላቸው፡ ከየገዳማቸው የሚገኝ መሆኑን ገለጡልኝ ። ልመናዬ ገም ተቀብለው ከየገዳማቸው የሚገኘውን አንጋሪ ፈላስፋ አስመጥተው ሰጡኝና ሁለቱን መጻሕፍቶች እያስተያየሁ እርስ በርሳቸው አስተራርሜ ሳበቃ ግሕዙን ወደ አማርኛ ተረጉምኩት ።

ስተረጉመው ምንም እንኳን አንጋገሩ አጭር ሆኖ ምሥጢሩ የረቀቀና የጠለቁ ቢሆን የተቻለውን ያህል ከዘይቤው በጣም ሳይርቅ፡ መሠረታዊ ሐሳቡን ሳይለቅ፡ እንዳንድ ጊዜም ኃይለ ቃሉንና ምሥጢሩን ለማፍታ ታት መግለጫን እየሰጠሁና አስተያየቴን እየጨመርኩ፡ መግለጫው ገና አስተያየቴንም በቅንፍ እያደረግኩ ነው ።

በዚያውም ላይ፡ ሥነ ጽሑፉ ከሰሎሞንና ከሲራክ መጻሕፍት ጋር እንዲሁም ከሐዲሳትና ከብሉያት መጻሕፍት አልፎ አልፎ ስለሚገናኝና ስለሚመሳሰል፡ መሰል መሰሉን እንደጥቅስ አድርጌ አግብቼበታለሁ ፤ እርሴም ጭቅጥር በሆነ ቅርጽ - ፊደል ተለይቶ ይታያል ። እንዲሁም ከጥንታውያን አባቶች ሲያያዙ የመጡትን ምሳሌዎችና ተረቶች እንዳንድ በሕይወተ ሥጋ የሚገኙ ታላላቅ ሰዎችም የተናገሩዋቸው ምርጥ ቃላቶች ከሚመሳሰሉዋቸው ቃላቶች ጋር እንዲዛመዱ አድርጌአለሁ ።

ደግሞም ለአጻጻፉ ሥነ ሥርዓት፡ ምዕራፍ ወይም ክፍል ስላልነበረው አንባቢውን እንዳያሰለችና እንዳይመነችክ ስል በመጠን በመጠኑ ምዕራፎችን አገጅቼበታለሁ፡ ምዕራፉም እስከ ጽዕ ይደርሳል ። በተለይም ነገረ ጥበብ፡ የተባለ አለበት ።

የፈላስፋው ስም ከሚጠራበት መሥመር ስሙን እየጠራ «እገሌ ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ይላል ። የፈላስፋው ስም ከማይጠራበት መሥመር «አንድ ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ በማለት ተጽፎ ይገኛል ። በስተመሠረታዊ ከራሴ አስተያየት ጥቂት ቃላቶች ተጽፈው ይገኛሉ ።

የመጽሐፉ ይዘታ፡ ምክር መንፈሳዊና ጥበብ ሥጋዊን በሰፊው ከመስጠቱ በላይ «የጥበብ መጀመሪያ እግዚአብሔርን መፍራት ነው» እንደተባለው መደበኛውን ሃይማኖት ሳይለቅ በሰፊው አይገለጽና አይሠራበት እንጂ ጥንታዊ ሲሆን ዛሬ አዲስ ነገር መስሎ የሚታየውን የሳይንስን አስተያየት በሰፊው ይገልጻል ። የረቂቃነትና የግዙፋነት ሥነፍጥረቶች አኳኋን እንድንገኝ እየተነተነ ይናገራል ። የ፪ቱን ባሕርያቶች ማለት የነፋስ፡ የእሳት፡ የመሬት፡ የውኃ ጠባያቸውንና ሁኔታቸውን፡

ሥራቸውንና አድራጊታቸውን አፍታትቶ በመግለጽ ያስረዳል ። የሰው ነቃችንን ዋና ዋና ሕዋሳቶች በፅኑ የመሰንቆ አውታሮች እየመሰለ፡ ከየራሳችን ሕዋሳቶች ለየአንዳንዱ የሚሰጠው ስሜትና ልዩ ልዩ ጣዕመቃና እንዴት እንደሆነ ሳፍራ፡ ሳውዳ ዳም በልቀም በተባሉት የ፪ቱ ባሕርያት ጠባዮች አማካይነት መሆኑን ያመለክታል ።

ሕልም መላእክት ከእግዚአብሔር ታዘው ለሰዎች የሚያደርሱት የታሸገ የራእይ ደብዳቤ መሆኑ፡ በሙሉም በከፊልም የታመነ ሲሆን፡ የቀራጽ ሕልሞች ግን እላይ ከተዘረዘሩት ከ፪ቱ ባሕርያት ጠባይአለመስማማት የሚፈጠሩ ቅጥቶች እንደሆኑ፡ እነ ጋሊናስ በሰጡት አቆጣጥሮት መሠረት ከሳፍራ ከሳውዳ ከደም ከበልቀም መጋጨትና አለመስማማት የሚፈጠሩ እንደሆኑ ሁኔታቸውንና አመጣጣቸውን እንድንገኝ ይቻላል ።

ለምሳሌ፡ የውኃ ጠባይ ሲጸና፡ ሰውየው፡ ባሕር ውስጥ ገብቶ ሲዋዥቅ ሲጠልቅ ከባለንጅሮቹ ጋር በውኃው ሲራጭ፡ በባሕር ማርከብ ሲመላለስ፡ ዓሳዎችን ሲያጠምድ፡ እንዳይበሉት ፈርቶ ሲሸሽ፡ መሬቱ ባሕር ሆኖ ሲያሰጥመው፡ ጉርፍ ወሰደን ሲል ይሆንና ይህን የመሳሰለውን እያሳየ ሲያቃዝው ያድራል ።

የየፋስ ጠባይ በርቶቶ ያደራ እንደሆነ፡ ሰውየው ሲሮጥ፡ ሲሸቀዳ ደም፡ ሲሸሽ፡ ፈረሶች በቅሎች ሲጋልቡ፡ ባቡሮችና ሠረገላዎች ሲሸከረከሩ፡ አጭጥላኖች ሲበጩ የተኛበት አልጋ ሲዞርና ይዘት ሲገልባበጥ ይህንና ይህን የመሰለውን ሁሉ ሲያሳየው ያድራል ።

የመሬት ጠባይ ሲጸና፡ ሰውየው፡ ዐፈር ተንዶ ሲጫነው መሬትን ሲቆፍር የቆፈረው መሬት ጉድጓድ ሆኖ ሲውጠው፡ በሮቹን ጠምዶ ሲያርስ፡ ዘፍን ሲዘራ ማሳውን ሲያቆስልስ፡ የዘረው በቅሎት ቦታ የውኃ አይቶ ሲደሰት፡ ወይም አልበቀለም ብሎ ሲተከዝ፡ ሲያርስ ሲቆፍር በመዋሉ ያቅምት ሲተኝ ሲያንቀላፋ ይህንና ይህን በመሳሰሉ ቅጥቶች ሲባከንና ሲባንን ያድራል ።

የእሳት ጠባይ አይሎ ሲንቀሳቀስ፡ ሰውየው፡ ዱር ገደሉ ሲቃጠል፡ ባሕሩ ሲያንጸባርቅ፡ ሙብራቱ ሲበለጠጥ፡ በማየ በመብረቅ ሲታረስ የተኛበት ቤት እሳት ተሰቆበት የእሳት አጭ ያለህ እያለ ሲቀበዝብ፡ ብርድ በርዶት እሳቱን እየጫረ ሲሞቅ፡ ምናልባትም እንዳንድ ጊዜ የማያውቀውን ገሃጤ እሳት አየሁ እስከ ማለት ድርሶ የሚቃዥበት ጊዜ አይጠፋም ።

ጊዜ ላይ ለሚገኙ ሰዎች ለማድረግ ይገባል።

መግቢያ

የሚገኘው ሰዎች ለማድረግ ይገባል።

የሚገኘው ሰዎች ለማድረግ ይገባል።

በምንሠራው ሥራ ሁሉ ረዳታችን አጋዥያችን፣ አዛዥ ይቅር ባይ በሚሆን በእግዚአብሔር ስም፣ የፈላስፎችን አነጋገር መጽፍን እንጀምራለን። ፈላስፋዎች ማለት ጥበበኞች ወይም የዕውቀት ሰዎች ማለት ነው።

ይህችን መጽሐፍ ፡ ለሚያነባትና ለሚሰማት ፡ ሰምቶም ለሚሠራ ባት ሁሉ ጠቃሚ ትሆን ዘንድ ፈላስፎች እያንዳንዳቸው የተናገሩት በውስጡ የሚገኘውን ጥበባዊ አነጋገር መጽፍን እግዚአብሔርን ረዳት በማድረግ እንጀምራለን። «ዕጽፍ እደጥሰ፣ እማር ጽሰቱምር ቢሉ አለእግዚአብሔር አጋዥነት አይፈጸምም» ተብሏልና። እርሱም ባለቤቱ አለኔ ምን ምን ልትሠሩ አትችሉም ብሏል። (ዮሐ ፡ ፲፩ ፡ ፪ ።)

በዚች መጽሐፍ ውስጥ ብዙ ያማረ ያማረ የምክርና የእዝናት ነገርና እንደ ጩራ የጣፈጠ በጉ በጉነገር ይገኛል። ለሚጓዝባት ሁሉ ጉዳዩን ቀና ነው። ልብ ብሎ ለሚሰማትም ተሰሚነቷ ቀላል ነው።

አነጋገሯ ፡ ልብን የሚያስደስት ለአስተዋይም በዕውቀት ላይ ዕውቀትን የሚጨምር ነው። እያንዳንዱ ሰው ፍላጎቱን የሚያገኝ በት ፈላስፎች የተናገሩ በጉ በጉነገርና ምክር እዝናት በእርሷ ይገኛል።

ይኸውም የፈላስፎች ፍልስፍናና የዐዋቂዎች ዕውቀት ነው። ክብር ፡ ከወርቅ ፡ ከአልማዝ እርሷ ትበልጣለች ፡ ትመረጣለችም። (ምሳሌ ፲፩ ፡ ፲፮) እንዲሁም ልዩ ልዩ ጣዕምና መዓዛ ካላቸው ከአታክልት አበባዎች መዓዛ የርሷ መዓዛነት ይበልጣል። እርሷ ጤናማውን ነፋስ (አየር) ለመቀበል እንደሚፈለገው እንደ አታክልት ቦታ ናት። እርሷን የተመለከትህ እንደሆነ የፈለግኸውን ሁሉ ትሰጥላለች ፡ ፍጹም ዕውቀትንም ታሳድርብላለች። አንተን በማስደሰት ልቡናህን ቅን ቸር አድርጋ ከፋት ተገኝቶ እንደሌለበት እንደ ሕፃናት ልብ ታደርጋለላለች። (ማቴ ፡ ፲፭ ፡ ፪ ፡ ፫) እንደበትህን በጥበብ ፡ በዕውቀት ፡ በቅንነት ፡ በትዕግሥት ፡ በማስተዋል ጩራ ታጣፍጠዋለች። ጠባይህን ያማረ የተወደደ ፡ አነጋገርህን በሚሰሙት ሰዎች ዘንድ ተደማጭ ታደርገዋለች። ሥራህን ሁሉ ታከናውንላለላለች።

ዕድሜህን ሙሉ ብትማር ከፈላስፎች አንደበት በመሰማት ልታውቀው የማይቻልህን አርፈህና ቀስ ብለህ ይህችን መጽሐፍ ካነበብህና ከተመለከትህ በአንድ ወር ውስጥ ታውቀዋለህ። ረብህ ጥቅም በሚገኝ በትም በር ታቆምሃለች።

ከድልቦች ሁሉ እሷ ትበልጣለች ፡ ከመዓዛዎችም ሁሉ እሷ ትጣፍጣለች። በቀኑ እንደምትታዘዝልህ በሌትም ትታዘዝልሃለች። ከሄድክ ብትሄድ አብራህ ትጓዛለች። ስትጠራት አቤት በማለት ፈጥና ትደርስ ልሃለች። ከርሷ ጋር የተወያየህ እንደሆነ ደስ ታሰኝሃለች። በምትጓዝበት ጉዳዩ ደንገተኛ ነገር የገጠመህ እንደሆነ በፍጥነት የምትደርስልህ በጉረዳት ናት። ኃዘንንና ትካዜን አስወግዳ ተድላ ደስታዎችን ታቀርባለች። ስትደሰት በደስታ ላይ ደስታን ትጨምርላለች። ስትጨነቅም ጊዜ በፍጥነት ደርሳ ግዳጅህን ትፈጽምላለች። ብትሄድም ብትቀመጥም ትታዘዝሃለች። በምትሠራው ሥራህ ሁሉ እንድትተማመን ታደርግሃለች። ለተድላ ደስታህ ዝግጁ ታደርጋታለህ።

በገንዘብና በምሥጢር አጠባበቅ በኩል እንደ ብልህና ታማኝ ጅመኛ (አገልጋይ) የታመነች ናት። በርሷ ተስፋ መቀረጥ አይጸናም። ተስፋ መቀረጥ እርሷን አያስናክላትም። ታግሎም አይጥላትም። ተስፋ ከማድረግህም የተነሣ ከወደድክ ትስቃለህ። ካልወደድህም እሷ ከምትሰጥህ ምክርና እዝናት የተነሣ ታለቅሳለህ። እሷ ድዳዎችን የምታናግር ፡ በጉ በጉወሬን በማሰማት ሐዘንን የምታስረሳ ፡ ትካዜን የምታቃልል አስደሳች ናት። በጉባኤም ፊት አስከባሪና አኩሪ ናት።

ምሥጢርን አለመግለጥና ኃጢአትን መሰወር በወሬ አይፈጸምም። (ምሥጢረኛ ነኝ ብሎ ወሬኛ ፡ ወሬኛ ሆኖ ምሥጢረኛ ነኝ ማለት አይሰማም። ብታቀርባት ትቀርብላለች ፡ ብታርቃትም አትቆጣብህም። የርሷ ተገዢ ብትሆን አታሳፍርህም። አታስነውርህም። የሚያሳዝን ነገር ያገኘህ እንደሆነ እንደ መልካም ታማኝ ጓደኛ የሐዘንህ ተከፋይ ትሆናለች። ለነፍስህ የሚጠቅመውን ትምህርት ታስተምርሃለች። ባንተ ላይ ያለውን አስነቃፊ ነገር ካንተ ታርቃለች። ኃጢአት ከማድረግ ትከለክልሃለች። በምትሠራው ሥራ ሁሉ ክፉ እንዳትሠራ ትጠብቅሃለች። ቸል አትልህም ብቻህን በሆንክ ጊዜ እንደ መልካም ወዳጅ ታወያይሃለች። የምትችለውን እንጂ የማትችለውን እንድትደርግ አታስገድድህም። የምትችለውን እንጂ የማትችለውን ትሸከም ዘንድ አትገፋፋህም።

«የምትችሉትን ፡ እንጂ ፡ የማትችሉትን ፡ መከራ ፡ አግኝቷችሁ ፡ ትጠፋ ፡ ዘንድ ፡ ያልተቸሁ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምስጋና ፡ ነው። (፩ ፡ ቆሮ ፡ ፲ ፡ ፲፫)

በስሕተት መጠራጠርንና ክፉ ማድረግን ካንተ ታርቃለች ። አንድ በትህን እንዳይዘላብድ ታቃናዋለች ። ገደን በመመልከት ብዙውን ጊዜ በደስታ ታላልፋለህ ፣ ከሚያሳዝን ነገር ሁሉ ትጽናናታለህ ፣ ከድንገትም ትደንባታለህ ።

በጉ በጉውን ምክርና እዝናት ሁሉ ሰብሰባ ታመጣልሃለች ፡ የራሳቸውን ሁሉ ታቀርብልሃለች ፡ ወዳጆችንም ታበዛልሃለች ።

እርሷን ገንዘብ የሚያደርግና በውስጧ ያለውን ነገር የሚመለከት ሁሉ እርሷን ከማያነቡና እርሷን ገንዘብ ማድረግን ከሚንቁ ጓደኞቹ ሁሉ ይከብራል።

ይህችን መጽሐፍ አዘውትሮ የሚያነብ ፡ እንዲሁም አምላክ ፡ በነ ቢያት በሐዋርያት አድሮ ያናገራቸው ቅዱሳት መጻሕፍትን የሚያነብና የሚመለከት ሁሉ ረብሳ ጥቅም አያጣም ።

መጻሕፍት ፡ የጥበብና የአእምሮ መዝገብ ናቸው ፡ አእምሮም የነፍስ መኖሪያ ቦታ ናት ፡ ነፍስም የማስተዋል ኃይል ናት ።

ሰው ሁሉ ክብር ሥጋዊና ክብር መንፈሳዊውን የሚያገኘው በእ
እምሮና በጥበብ ነው ።

ከስነፍ ሽግግሌ ብልህና አስተዋይ ወጣት ይሻላል ።

ጥበብና ተግባር ተርታውን ሰው ታላላቅ ሰዎች ከደረሱበት ደረጃ ያደርሱታል፡ ከትልቅ የተወለደውንና ከተርታ ሰው የተወለደውን ሳይለያዩ ያከብራሉ ያስከብራሉ።”

«ከተንገሽ ወይም ከተልቅ መወለድ ሙያ አይደለም፤ ራሱን ለተልቅ ክብር መውለድ ግን ሙያ ነው» ተ. ኃ. ሥ.

መልካም ባሕሪ በበጎ ወዳጅ ይመስላል ፤ መጽሐፍም በኃዘን የተ
ጨነቀውን ልብ የሚያጽናና ነው ። ጥበብ ግን ለሰው በማስተዋል ላይ
ማስተዋልን ትጨምርለታለች ፤ የትዕግሥትንም ጎዳና ትመራዋለች ።

ጥበብ፡ እንግዳ በመሆኑ ሊደረግ ይችላል፡፡ በዐደባባይም ገርግ የገባ ናት፡፡

ጥገራዊነት፡ አወጣጥን መናገር ህብረዝብን ከመጥፋት መራት፡ ሰውን ፈቅጥ አብሮታ መቅበል፡ እንግዳችን የህብረት መቀበል ለገዢ ሥልጣን ራት፡ ጉልበትን ተስጋቅቶ መቃብር የሚባለን አገርን ድረግ፡ ሆኖ ለሀገር ሰውን ግንባር ትሕትናን ግዝውተር፡ አንደበትን ክፉ ከመናገር መገታት፡ ቀናውን ነገር መናገር ለሁሉም በቅንነት መመለስ፡ የወንድምን ጋዜጣዊ መሪወር፡ በፕላንና በሥራ መቀየር፡ መተው፡ ጉባኤ ፊት መስጠት፡ ለሰላምና ለሀገር ጥቅም መቅበል፡ ይህም ሀገርን በሰላም ለመቆየት ይረዳል፡፡

እስከዚህ የመጽሐፍ መግቢያ ነው፡ ከእነግዲህ ወዲህ ግን በመጽሐፍ ውስጥ የሉትን ፈላጊዎች በግልጽ ከግብዓት አየጠራ፡ የሉትን እገራ ፈላጊዎች እንዲህ አሉ፡ የሉትን እገድ ፈላጊዎች እንዲህ አሉ እያሉ ይጽፋል።

[illegible][illegible]

የሙስ ምክር ቤት ስም የተባለ የግል ስራ ተፈጻሚነት
በጥቅም ላይ የዋለው የግል ስራ ተፈጻሚነት ስም የተባለ
= የግል ስራ ተፈጻሚነት ስም የተባለ

1. 1970-1971 2. 1972-1973 3. 1974-1975 4. 1976-1977 5. 1978-1979
 6. 1980-1981 7. 1982-1983 8. 1984-1985 9. 1986-1987 10. 1988-1989
 11. 1990-1991 12. 1992-1993 13. 1994-1995 14. 1996-1997 15. 1998-1999
 16. 2000-2001 17. 2002-2003 18. 2004-2005 19. 2006-2007 20. 2008-2009
 21. 2010-2011 22. 2012-2013 23. 2014-2015 24. 2016-2017 25. 2018-2019
 26. 2020-2021 27. 2022-2023 28. 2024-2025 29. 2026-2027 30. 2028-2029
 31. 2030-2031 32. 2032-2033 33. 2034-2035 34. 2036-2037 35. 2038-2039
 36. 2040-2041 37. 2042-2043 38. 2044-2045 39. 2046-2047 40. 2048-2049
 41. 2050-2051 42. 2052-2053 43. 2054-2055 44. 2056-2057 45. 2058-2059
 46. 2060-2061 47. 2062-2063 48. 2064-2065 49. 2066-2067 50. 2068-2069
 51. 2070-2071 52. 2072-2073 53. 2074-2075 54. 2076-2077 55. 2078-2079
 56. 2080-2081 57. 2082-2083 58. 2084-2085 59. 2086-2087 60. 2088-2089
 61. 2090-2091 62. 2092-2093 63. 2094-2095 64. 2096-2097 65. 2098-2099
 66. 2100-2101 67. 2102-2103 68. 2104-2105 69. 2106-2107 70. 2108-2109
 71. 2110-2111 72. 2112-2113 73. 2114-2115 74. 2116-2117 75. 2118-2119
 76. 2120-2121 77. 2122-2123 78. 2124-2125 79. 2126-2127 80. 2128-2129
 81. 2130-2131 82. 2132-2133 83. 2134-2135 84. 2136-2137 85. 2138-2139
 86. 2140-2141 87. 2142-2143 88. 2144-2145 89. 2146-2147 90. 2148-2149
 91. 2150-2151 92. 2152-2153 93. 2154-2155 94. 2156-2157 95. 2158-2159
 96. 2160-2161 97. 2162-2163 98. 2164-2165 99. 2166-2167 100. 2168-2169
 101. 2170-2171 102. 2172-2173 103. 2174-2175 104. 2176-2177 105. 2178-2179
 106. 2180-2181 107. 2182-2183 108. 2184-2185 109. 2186-2187 110. 2188-2189
 111. 2190-2191 112. 2192-2193 113. 2194-2195 114. 2196-2197 115. 2198-2199
 116. 2200-2201 117. 2202-2203 118. 2204-2205 119. 2206-2207 120. 2208-2209
 121. 2210-2211 122. 2212-2213 123. 2214-2215 124. 2216-2217 125. 2218-2219
 126. 2220-2221 127. 2222-2223 128. 2224-2225 129. 2226-2227 130. 2228-2229
 131. 2230-2231 132. 2232-2233 133. 2234-2235 134. 2236-2237 135. 2238-2239
 136. 2240-2241 137. 2242-2243 138. 2244-2245 139. 2246-2247 140. 2248-2249
 141. 2250-2251 142. 2252-2253 143. 2254-2255 144. 2256-2257 145. 2258-2259
 146. 2260-2261 147. 2262-2263 148. 2264-2265 149. 2266-2267 150. 2268-2269
 151. 2270-2271 152. 2272-2273 153. 2274-2275 154. 2276-2277 155. 2278-2279
 156. 2280-2281 157. 2282-2283 158. 2284-2285 159. 2286-2287 160. 2288-2289
 161. 2290-2291 162. 2292-2293 163. 2294-2295 164. 2296-2297 165. 2298-2299
 166. 2300-2301 167. 2302-2303 168. 2304-2305 169. 2306-2307 170. 2308-2309
 171. 2310-2311 172. 2312-2313 173. 2314-2315 174. 2316-2317 175. 2318-2319
 176. 2320-2321 177. 2322-2323 178. 2324-2325 179. 2326-2327 180. 2328-2329
 181. 2330-2331 182. 2332-2333 183. 2334-2335 184. 2336-2337 185. 2338-2339
 186. 2340-2341 187. 2342-2343 188. 2344-2345 189. 2346-2347 190. 2348-2349
 191. 2350-2351 192. 2352-2353 193. 2354-2355 194. 2356-2357 195. 2358-2359
 196. 2360-2361 197. 2362-2363 198. 2364-2365 199. 2366-2367 200. 2368-2369
 201. 2370-2371 202. 2372-2373 203. 2374-2375 204. 2376-2377 205. 2378-2379
 206. 2380-2381 207. 2382-2383 208. 2384-2385 209. 2386-2387 210. 2388-2389
 211. 2390-2391 212. 2392-2393 213. 2394-2395 214. 2396-2397 215. 2398-2399
 216. 2400-2401 217. 2402-2403 218. 2404-2405 219. 2406-2407 220. 2408-2409
 221. 2410-2411 222. 2412-2413 223. 2414-2415 224. 2416-2417 225. 2418-2419
 226. 2420-2421 227. 2422-2423 228. 2424-2425 229. 2426-2427 230. 2428-2429
 231. 2430-2431 232. 2432-2433 233. 2434-2435 234. 2436-2437 235. 2438-2439
 236. 2440-2441 237. 2442-2443 238. 2444-2445 239. 2446-2447 240. 2448-2449
 241. 2450-2451 242. 2452-2453 243. 2454-2455 244. 2456-2457 245. 2458-2459
 246. 2460-2461 247. 2462-2463 248. 2464-2465 249. 2466-2467 250. 2468-2469
 251. 2470-2471 252. 2472-2473 253. 2474-2475 254. 2476-2477 255. 2478-2479
 256. 2480-2481 257. 2482-2483 258. 2484-2485 259. 2486-2487 260. 2488-2489
 261. 2490-2491 262. 2492-2493 263. 2494-2495 264. 2496-2497 265. 2498-2499
 266. 2500-25

የጋራ ጥያቄዎች : ቅጽ ዮ. ፬. ፭. ፩ የሚጠቀሙት ሰነዶች

አንድ ረሳሰፋ፡ ከአእምሮ የሚበልጥ ምንም አይነትም አለ። ነፃ ሰነድ ከአእምሮ ላይ ይፈርዳል። እንደዚሁም በዋናዎቹ በግሥታት ላይ ይፈርዳል።

አገኝቶ ላለፍ ሲቻለው የማይበደል ሰው ፍጹም ነው። ይዋል ይደርሳል። በግንኙነት ለማድረግ የሚችል ሰው ብልህ ማለት ነው።

አንደበት፡ የሌለበትን ነገር ለማግኘት መላሙን፡ የሐሳቡ መገለጫ ማድረግ ነው (ሲራክ 15)። ከተነገር እንዳይሙሩ የሚከለክል መሆኑን ይህ ዕቅድን በግንኙነት ያሟላል። የሚያረጋግጥ መሆኑን ይህ ዕቅድን ያሟላል።

ሰው አንደበት ከሌለው ምንድን ነው? እሱስ እንዲያውም ማለት፡ በማይቻል ሥዕል ሊመስል ወይም እንደተጣሉ እንለሳ ሊቀጠል በተገባው ነበር።

አንድ ረሳሰፋ ሞት በፍ ነገር ይታወቃል አለ። ይኸውም፡ ህ/ሰዎች ሲናገሩ የሰማ እንደሆነ ሳይተውል ፈጥሮ ይናገራል።

ላትሰማ አትናገር በሰው ነገርም ጥልቅ ይህ አትገባ (ሲራክ 15፡ 1)

ለ/ ወዲያና ወዲህ እያለ አንድ ላይ አይቀመጥም፡ አፍቁጫ ግለትን ይወዳል እንጂ አንድ ላይ መቀመጥን አይወድም።

ሐ/ ያገኘውን ሰው ህጉ ላይ ይቀመጥ ላይ መረምረው ያምናዋል።

«የነገሩን ነገር ሳይተውሉ ፈጥሮ የሚያምን ሰው ልብ ተሊል ነው» (ሲራክ፡ 15፡ 9)

ከነገሥታት አንዱ ዘመን እንደምን አለች? ብሎ ጠየቀና፡ ዘመን ግለት አንተ ነህ፡ አንተ ሰላማዊ ስትሆን ሰላማዊ ትሆናለች፡ አንተ የከፋህ እንደሆነ ትከፋለች ብለው መለሱለት።

«ሠራዊት ንጉሳቸው እንደሆነው ይሆናሉ፡ ባርም ያሉት (እነሱ) አገረገደው እንዳይረገው ያደርጋሉ» (ሲራክ፡ 15) (እንደ ንጉሡ አጥምብሉ፡ ንጉሡ ሲገባት ሕዝቡ አጥምብሰው ዘፈኑ እንዲሉ)

የሀገሪቱን ጥንቃቄ ለማስፈራራት ሲቻል ተደብዶ ለሰዎች ይተካል። ጥንቃቄን ለማስፈራራት ሲቻል ተደብዶ ለሰዎች ይተካል።

ከረሳሰፍት አንዱ እንዲህ አለ፡ አለጋደኞቻቸው በቻቸውን ሲሆኑ የማያምርባቸው አምስት ነገሮች አሉ፡ እሊሁውም።

ሀ/ ወደህ/ ውዘቱ (የወጣቱን) የሌላው መልኩ ማለት፡ ለ/ ሲታሰብ አያቱ የማይመክሩትንና የማይገባሉትን ሰው ዘመድ ዘመድ ግለት።

ከሀ/ ሲታሰብ አያቱ የማይመክሩትንና የማይገባሉትን ሰው ዘመድ ዘመድ ግለት።

ሐ/ ችሪት የሌለበት ሀብት (የማይሰጠበት ንግድ)።

ሀ/ ሰዎችን የሌለበት ታጋጋጊ ናቸው።

ረሳሰፋ እንዲህ አለ፡ ምሥጢርህን አንተ ታስረዋለህ፡ ዘልብህ አውጥቷህ ለሀገሪቱ ለማድረግ አንዱ ሲሆን ሌላው ሲሆን አሉ፡ ነው፡ አሉ፡ ይሆናል።

አንዱን ሰው ሠረተ ቀጥቶ ያስደገህ ማለት፡ ቢሉት የሰነድ አንዱን ሰንፍፍ አይቼ በገዛ እጄ ተሠራሁ ተቀጣሁ ከርሷም (ከሰንፍፍ) ራቅሁ አለ።

የሀ/ ሲታሰብ አያቱ የማይመክሩትንና የማይገባሉትን ሰው ዘመድ ዘመድ ግለት።

ሀ/ ሰዎችን የሌለበት ታጋጋጊ ናቸው።

ሐ/ ስለሰው ነገሮች ጥልቅ ብሎ አለ መግባት ናቸው።

ከሀ/ ሲታሰብ አያቱ የማይመክሩትንና የማይገባሉትን ሰው ዘመድ ዘመድ ግለት።

ሀ/ ሰዎችን የሌለበት ታጋጋጊ ናቸው።

ጭንቀታል፡፡ እግዚአብሔርንና አሰቃ የጭንቀት ሥራ የሥራ እንደሆነ፡፡ እግዚአብሔር፡፡ በርሱም ዘንድ በሰውም ዘንድ የተወደደ የደርገዋል፡፡

አንድ ሰው፡፡ አንዱን ፈላስፋ ፈረሰን መጋለብ ብግር ትወዳለህን ቢለው፡፡ ይህ ጊዜ ምንተ ጊዜ ነውና አፈቀደህ ብቃውለው መብቱ ምንተ ነው አለው፡፡

ፈላስፋው ዲዮጋኒስ፡፡ አንድ ደንቅፍ ሰው ከደንጋዩ ላይ ተቀምጦ ልዩውና አረግ፡፡ ደንጋያው በደንጋያው ላይ ተቀምጦል፡፡ ብሎ አፈዘበት፡፡

(ተግራምት የግምናውን ሰነፍ ተግሪ ደንጋያ የግራት ይህንን ይዘው ነው)

አርሰጣጣሊስ፡፡ ለሰው ከሥራ ሁሉ እንደምን ያለ ሥራ ገንዘብ ግድረግ ይገባዋል? ቢሉት፡፡ ሰው ገንዘብ ግድረግ የሚገባው፡፡ ግታውን ሰጥቶ ተዋቅሶ አብራው ከመስጠቱ የምትወጣውን መርከብ ገንዘብ ግድረግ ይገባዋል፡፡ ይህችውም፡፡ ከቆውና ከበገው ለጉዞት ከከፋ ለይቶ የሚያውቅባት፡፡ ከፋትንና ዓመፅን ከግድረግ የሚመለስባት (ሊተኛ አብራው የምትተኛ፡፡ ሲነሣም አብራው የምትነሣ) በተፈጥሮ የተሰጠችው ሕክምናው ሆኖት አል፡፡

በሌላ ሁኔታዎች አንዱ፡፡ ልጅህን እናደምን ድርጅቱን ተቀይሮአለሁ፡፡ ብለው ጠየቁት፡፡ አርሱም ጠጥቶ ያልሰከረ እንደሆነ እኔ እንደምወደው ሆኖ ይናገራል፡፡ ጠጥቶ የሰከረ እንደሆነ ግን መጠጡ እንደ ወደደው ሆኖ ይናገራል አላቸው፡፡

አብራጥ፡፡ የተባለውን ፈላስፋ ከነፍሰና ከሥጋ ማንኛው ያደክማለት ነፍስ ታደክም ይሆን ወይስ ሥጋ? ቢሉት፡፡ ነፍስ ታደክማለች፡፡ ሥጋ፡፡ ነፍስ ከሌላት ብቻዋን አታደክምም አለ፡፡

ዳግመኛም፡፡ ነውርና ኃጢአት የሌለው ሰው ይኖር ይሆን? ቢሉት፡፡ ነውርና ኃጢአት የሌለበት ሰው ይኖርግ ይልግግግግ ነባር አላቸው፡፡

አንድ ፈላስፋ፡፡ አንዱን ሕገራዊ ሰው ፈጅህ አለሁ፡፡ አንተ በሌላ ሰው ላይ የምታሳብቀውን ማሳባት መቀበል ይገባልን፡፡ ወይስ ሰዎች ባንተ ላይ የሚያደርጉትን ሰብት ቢቀበሉት ትወዳለህ? ቢለው፡፡ ሁሉም አይገባም አለ፡፡ አርሱም አንዱን ሰው ላይ የሚያደርጉትን ሰብት ይተው ዘንድ፡፡ አንተም በሌላው ላይ የምታደርገው ማሳባትህን ተው አለው፡፡

በሌላ የተቀረበው አንተ ከራሳው ጋር ስህተት ማቀድ አይደለም (ደግሞ፡፡ 1፡ 5)

ፈላስፋው አፍላጎጥ፡፡ ሰው አጥቷን ወደቀል የሚችለው በምንድር ነው? ቢሉት፡፡ (በሁሉም ሁኔታዎች ላይ) ቢያደርግሉትና ብዙ ትጥቀሱት ቢሆን ለት ነው፡፡ ለጠላት ከዚህ የበለጠ መበቃልና ግጥሚያ የለም አለ፡፡

መላከት ቢረብ አባላው፡፡ ለጠግ አጠግቶ፡፡ ይህን የደረግህ እንደሆነ፡፡ የላሳትን ፍጥ በራሱ ላይ ትክክረኛህ የከፋውን በመልካም አጠግና እንደ በከፋ አታገኛው (ርግጥ) (ደግሞ፡፡ 55) (ደግሞ፡፡ 56)

በፈላስፋው አንዱ፡፡ ሊያዝነሉት የማይበረረሉትና የማይገቡ ነገር ምንድር ነው? ቢሉት፡፡ የክፋ ዕዎች ጭምት ነው አለ፡፡

ከፈላስፋው አንዱ፡፡ ከሁሉም ሁኔታዎች የምትመስለኝ ሰዎች የምትቆሙት ጊዜ መቆየት የሌሉት፡፡ በወጥቷም ላይ መከፈት በደረሰበት ጊዜ ጸሎትን ለመፈጸም ደግሞ ሰው በፍትነት ሂደት በደረሰበት ጊዜ ነው አለ፡፡

አፍላጎጥን ጥበብን ስትሰበክህ ገንዘብንስ ለምን አልሰበክህ ቢሉት፡፡ ጥበብ ፈጽማ የክበረች ትሆን ዘንድ ብዩ ነው፡፡ ወሊማን ከብርሃን ያደረገውን ደረጃ ማን ነው? ተከላን ከብርሃን ነብርን ከፍላጎት ለምን ከእንባላ ያወጣል ማን ነው? እንደዚህም ሁሉ ጥበብ ገንዘብን ከመውደቁ ከመለከብ ጋር አይስማማም ብዩ ነው አላቸው፡፡

የላላት፡፡ ጌቶች ጭምት የሚቆሙ ሰዎች፡፡ በይህም ላይ ይታዘዛል፡፡ ላንዱ ለይታዘዝም ላንዱ ላይ ሁሉ እናንተ ሰገዘዘና ለእግዚአብሔር መግዛት ልዩ ላትሁም (ጥፋ፡፡ 5፡ 55)

ድርጊትን በመልካም የሚያገኙት፡፡ ድርጊትን በመልካም ያር እንደ የሚደርጋት ግን ነው (ደግሞ፡፡ 4፡ 3፡ 55)

ፈላስፋው ከመናገሩ ዝም ማለት የማይቻለበት ጊዜ መቸ ነው? ቢሉት፡፡ ቋጭ ልብን ለመቆጣጠር በሚያስጠቅሙት ጊዜ ለፍን በትኩረት ልንም ለጉም ለበደደፍግር ያደረጉት ጊዜ ነው አለ፡፡

ሶቅራጦስ ከአንበሳ ክፉ የትኛው ነው? ቢሉት፡፡ እንስሷ እንበሳ ናት አለ፡፡ (ክፉን ከመንጽቶ ይልቅ በሌላቸው ይጸናል ቢል ነው)፡፡

ዳግመኛም ከመጋዝ የትኛው ነው ስለታም? ቢሉት፡፡ ከመጋዝ ስለት የከባቀች ስለት ይበልጣል አላቸው፡፡ በፈላስፋው አንዱ ስለ ክፉ ሌት ሁኔታ ቢሰጥሱት፡፡ ክፉ ሌት ማሳቀም ዕርቅ የማይታዩበት ጦርነት ወደም ውጊያ ያት አለ፡፡

[illegible]

ከፋ መሥራት የደሞ-አዎ ያህል ሊሆን ይችላል።

እንዲሁም በሐሰት ከመናገር የማይናገሩ ድጻ መሆን ይሻላል ።

የተደሰቱ ሰዎች ገና ከሩቅ ሲያይዋቸው ደስ እንዳላቸው ይታወቃል ።
ልብ ደስ ሲለው ፊት ይበራል ፤ ልብ ሲተከዝ ፊት ይጠቀራል ። (ምሳሌ ፡ ፲፩ ፡ ፲፫)

ታማኝ ሰዎችም ታማኝነታቸው የሚታወቀው የወሰዱትን (የተበደሩትን) ገንዘብ ሲመልሱ ነው ። ልጅና ዘመድም በችግር ጊዜና በሚፈለጉበት ጊዜ ይታወቃል ። የወንድምነት ጠቃሚነቱ የሚታወቀው በችግርና በገንዘብ ጊዜ ነው ።

ብልህ ሰው ፡ አስተዋይና ቅን ንጉሥ በሌለበት አገር አይኖርም ።
እንዲሁም ባል ከሌላት ሴት ዘንድ አይደርስም ። አእምሮ ከሌለው ከሰነፍ ሰው ጋር አይወዳጅም ።

ሊያደርጓቸው የማይገቡ ሦስት ነገሮች አሉ እነሱም ።

ሀ/ እግዚአብሔር በቀባው ንጉሥ ላይ መሳቅ መሳለቅ (መክሰብ ፤ ጽ)

ለ/ በዐዋቂና በጃግና ሰው ላይ መዘበት ፡ (ጢም - ፩ ፡ ፩ ፤ ፪)

ሐ/ በሚመክርና በሚያስተምር ልባም ሰው ላይ መቀላድ ናቸው (ሮሜ ፲፪ ፡ ፳) ።

ይህ እንደዚህ ያለው ነገር ለነሱ ሰብአዊ ጉድለት ይሆንባቸዋልና ።

ዳግመኛም ፡ ቂጣ የዐዋቂዎች ዕውቀታቸውን ያጠፋባቸዋል የጥበባዊ ጥበባቸውን ያበላሸባቸዋል (፩ ፡ ቆሮ - ፩ ፡ ፲፱) እርጅና ልብን ይቀንሳል ፡ ጥበብን ያስረሳል አለ ።

እንዲሁም ደግሞ ንጉሥ ብልህ አስተዋይ ቅን መሆን ይገባዋል ። በሕይወት እስክልም ድረስ ሲመሰገንና ሲመረቅ ፡ ከሞተም በኋላ መልካም ታሪኩ ሲነገርለትና በበጎ ስም አጠራር ሲወሳ ይኖር ዘንድ ፡ ወገኖቹን (ሕዝቡን) በሰላማዊ አገዛዝ እየገዛ ቅን ፍርድን እየፈረደ ማስተዳደር ይገባዋል ።

«እውነት ፍርድን የሚፈርድ ንጉሥ ዙፋን መንግሥቱ በተደላ በደስታ ለዘላለም ደንቱ ይኖራል» ተግግጽ ፩ ፡ ፲፪

ም ዕ ራ ፍ ፩ ።

የሕልምን ዓይነትና ሁኔታን የሚናገር አንቀጽ ።

ፈላስፋው ጋሊኖስ እንዲህ አለ ፡ ሕልሞች እርስ በርሳቸው ከተቀላቀሉቱ ካራቱ ባሕርያት (ከነፋስ ከእሳት ከውኃ ከመሬት) ይወለዳሉ ።

ደም በሕዋሱ ውስጥ ሲጸና (ሲዘዋወር) ሰውዬው በሕልሙ የማረ የማረ ቀያይ ነገርንና ደስ የሚያሰገውን ዓይነት ያያል ። ደም ሲገርፍ ሲፈስ እሳት ሲሞቅ ፡ አገሩ ጻፋ ገደሉ በእሳት ሲቃጠል ፡ መብረቆች ሲያንጸባርቁ ፡ መብራቶች ሲበለጩለጩ ፡ ይህንና ይህን የመለስለሱን የደም ኅብር ዓይነቶች ሲያይ ያድራል ። (ደም እሳታዊ ጠባይና ኅብር ነው) ።

ሳፍራ ፡ በሕዋሳቶቹ ውስጥ በብርታት ሲንቀሳቀስ ፡ ሰውዬው ከንፍ አውጥቶ እንደ ወፍ ሲበር ፡ ሲሮጥ ሲዞር ፡ ሲመለሳስ ፡ መሬት ሲዞር በት ይህንና ይህን የመሳሰለውን የነፋስ ዓይነት በማየት ሲባክግ ያድራል ። (ሳፍራ ነፋሳዊ ጠባይ ነው) ።

በልቀም ሲጸና ወንዞችንና ባሕሮችን በረዶንና ዝናምን ሲያይ ያድራል ፡ ከውኃ ውስጥ ገብቶ ሲሞኝ ሲራጭ ውኃን ሲጠባ ፡ ነጭጭ ነገሮችንና እንዚህን የመሳሰሉትን የውኃ ዓይነቶች ሲያይ ያድራል (በልቀም ማያዊ ጠባይ ነው) ።

ሳውዳ ፡ ሲጸና ወይም ሲዘዋወር ፡ መቃብሮች ሲቆፈሩ ፡ ጉድጓዶች ሲማሉ ፡ ሰውዬው ሲያርስ ሲቆፍር ሰው መቶ ሰዎች ሲቀብሩት ሲያለ ቅሱ ሲላቀሱ ፡ መሬት በጨለማ ተውጦ ጥቋቁር ዓይነቶችን እያየ በፍርሃት በረዳድ ሲፍበደበድ ሲንቀጠቀጥ ያድራል ። (ሳውዳ መሬታዊ ጠባይ ወይም ኅብር ነው) ።

ደም ፡ ሳፍራ ፡ በልቀም ፡ ሳውዳ ማለት ያቅቱ ባሕርያት ስሞችና ጠባዮች ናቸው ።

ሰው ፡ በነዚህ በ፩ ጠባዮች መንቀሳቀስና መነዋወጽ ምክንያት በሕልሙ ሲፈራ ሲደነግጥ ፡ ሲንቀጠቀጥ ያድራል ። የፍርሃት ዓይነቶች ፤ ናቸው ፡ እነሱም ፍርሃት ፡ ድንጋጌ ፡ ረዓድ ይባላሉ ። (ፍርሃት ቆሕብ ፡ ድንጋጌ የኖላ ፡ ረዓድ የጉልበት ናቸው) ።

የሕልምን ነገር ካነግን ዘንድ ፡ የጥንቃቄና የግርኝንም ነገር ማንነት የሚገባ ነው ።

ጥሹ ሰው ሐሰቱን ሕልምን በከንቁ ቀስፋ ያደርጋል ፡ ሐሰተኛው ሕልም ስነፋን ሰው ያስደነግጠዋል ፡ ሕልምን የሚያምን ሰው ጥላን እንደሚጨበጥና ነፋሱን እንደሚከተል ነው ። ሕልም ካለመሆን ወዳለመሆን ይፋለሳል ፡ በየወገን በየወገኑም የየራሱን ያሳይሃል ፡ ከላይ እንደተነገረው ማለት የእሳት ባሕርይ ሲጸና ፡ አገሩ ሁሉ ሲቃጠል እሳትን እየሚ

ርክ ስትሞቅ እንዳንድ ጊዜም የማታውቀውን ገንዘብ አሳት አየሁ እስከ ማለት አድርሶ ያቃዘሃል ።

የውኃ ባሕርይ (በልቀም) ሲጸና ወኃ ስትሞት፣ እባሕር ውስጥ ስትጠልቅ ጉርፍ ወሰደኝ እስከ ማለት አድርሶ ያቃዘሃል ።

የነፋስ ባሕርይ (ሳፍራ) ሲጸና አምሮች በሰማይ ሲበሩ፣ አንተ ስት ሮጥ፣ ሰዎቹም ሲሮጡ አይሮጥላቸውም በሰማይ ሲያንገዡብሉ ይታዩሃል ።

የመሬት ባሕርይ (ሳውዳ) ሲጸና ጉድጓድ ሲውጥህ፣ መቃብር ሲቆ ፈር ተራራው ሲናድ አገሩ ሁሉ ሲታረስ ይህን የመሳሰለውን ቅዠት ያሳይሃል ።

በሰዚህ፣ ከአረያ በግ እንዳይወለድ ከሐሰተኛ ሕልምም ቁምነገር አይገኝም፣ ሕልም፣ ጥንቅላ ሟርት ሁሉም ከንቱ ናቸው ። ለጊዜው፣ ልብን ያስደናግጣሉ፣ እንደምጥም ያስጨንቃሉ፣ ይቅር ይል ዘንድ ከእ ግዚአብሔር የታዘዘ ካልሆነ ሕልምን ከቁም ነገር አትቀጠረው ስል ብህ አትሳድረው ። ሕልም ብዙዎቹን ሰዎች አስቷልና፣ እሱንም ተስፋ በማድረግ ጠፍተዋልና ። በእውነት ያለ ሐሰት ከታየ ዘንድ ግን ይደረግ ላትዋል ።

እውነተኛ ሕልም ከሆነ ፈጥኖ ይደርሳል፣ ከእግዚአብሔር ዘንድ ከታዘዘ አይቀርም ካልታዘዘ ግን ቢሉ ቢጨነቁ አይደረግም ። እውነተኛ ሕልም መሆኑንና አለመሆኑን በምን ይታወቃል? ቢሉ እውነተኛ ሕልም ከሆነ መላልሶ ይታያል፣ ለልብም ይረዳዋል ።

ይህንንስ ቢሆን ማን ያውቀዋል? ብትል፣ በትምህርት ምክንያት ብዙ መከፋ ተቀብሎ የተማረ፣ የተመራመረ ሰው ያውቀዋል፣ እንደ ቋንቋል እንደ የሴፍ ። በጥበብ ያልተነካ ሰው ግን የሚያውቀው ነገር የለምና ፤ ባሕርዮቹ ካለመስማማታቸው የተነሣ ሲያቃዘሙ ያያረ ውን አምና በማይጨበጣው ሕልም ይታሰሳል ። ሟርትና ጥንቅላ ግን እግዚአብሔር ወደ ፊት የሚያደርገውን ነገር ሰው ወይም ዎፍ አስቀድሞ ያውቀዋል ማለት ሰዎቹንና ዎፍቹን የእግዚአብሔር አማካሪ እነኝሳሪ እንደ ማድረግ ስለሚታሰብ ከፍጹም ከሕይወት ወገን የሚቈጠር ነው ።

ነገር ግን የማይመደወትበት ሀብት በከንቱ እንዲጠፋ የሚያስደርግ የሰይጣን ማታለያ፣ የጣንቋዮቹ መባዶ እንዲሆን የተረፈደ ፍርድ ይሆን ይሆናል ። (ሲራክ፣ ፬፩፣ ፩፣ ፲፣ ተመልከት) ።

ነርሳርዮስ ኃይል የአንበሳ፣ (ሀድአት) ዝግታ የበሬ፣ ጥበብ የአ ሞራ፣ ተንኮል የሸረሪት፣ ሥራ የንብ፣ ድልብን ማድለብ የገብረ ጉን ዳን ነው አለ ።

ስሎሞን፤ ገብረ ጉንዳን መሠማሪያና ግድ የሚያዝዘው ጌታ ሳይኖ ረው፣ በመከር ጊዜ የሚነቅዘውን እየክኩ የማይነቅዘውን ከነ አሠፋ አብ ዝቶ ምግቡን ይሰበሰባል፣ ንብ ጸሪ ጋሪ እንደሆነች ዕውቅ፣ የደከመችበ ትንም (ማር) ሕይወት ሊሆናቸው ነገሥታት መኳንንት ይወሸታታል ። ንብ የከበረች ስትሆን በጉልበት ግን ደዛማ ናት አለ። (ቃሳሌ ፮፣ ፯፣ ፯)

ከፈላስፎች እንደ ሥራው መልካም ካልሆነ ጥበቡም መልካም አይ ደለም ብሏል ። (ጥበባቸው ሰውዬ ቅን ካልሆነ ጥበቡም ቅን ሊሆን አይ ቸልም ማለት ነው ለክፉም ለጥጉም ጥበባቸው አለና) ።

ፈላስፋው ዴዮጋንስ፣ ከንጉሡ ይልቅ በሀብት እኔ እበልጣለሁ አለ፤ አንተ በሀብት ከንጉሡ የበለጥከው በምንድር ነው? ቢሉት፣ በንጉሡ ዘንድ ካለ ብዙ በኔ ዘንድ ያለ ጥቂት ይበቃልና ነው አለ ። ዴዮጋንስም ካንዲት ቀፎ ማሳይ ማደሪያ (ቤት)፣ ካንድ ውሻ፣ ካንዲት ወኃ የሚጠጣ ባት ቅል፣ ካንድ ምርጉዝ (ብትር) በስተቀር ሌላ ሀብት አልነበረውም ። ቅሊቲንም እንኳ አንድ ልጅ በእፍኝ እየቀዳ ወኃውን ሲጠጣ አይቶ ። ለካ ቅል ትርፍ ነገር ኖሯል ብሎ ጥሏት ነበር ። እንዲህ ሲሆን ከንጉሡ በሀብት እኔ እበልጣለሁ አለ ። ይህ የዴዮጋንስ እነኝገር ።

«ብዙ ያለው አላተረፈም ጥቂትም ያለው አላነበውም ያለውን የአረፉን ቃል የተ መረከዘ ነው። (ዘ፬፣ ፲፯፣ ፲፮) (፩፣ ቅር፣ ፮፣ ፲፮) ይህም ማለት አምላ ነጥር ያገባ አምላ ራሱ ሆኖ ይመገበዋል፣ አምስት ነጥር ያገባ ፩ ራሱ ሆኖ ይመ ገበዋል ማለት ነው ።)

ፈላስፋው (ፈ) ፒታጎሮስ፣ ነፍስ ሥጋን ካላሸነፈችት፣ እንግዲህ ሥጋ ለነፍስ መቃብር ሆነች ማለት ነው ብሏል ።

«ሥጋችሁን የጋጠነት ጸብት አድርጋችሁ ነፍሳችሁን እንድትወጋ አታድርጓት፣ እግዚአብሔርን፣ ለማገልገል ነፍሳችሁን የጽድቅ ጸብት አድርጋችሁ ሥጋችሁን እንድትወጋት አድርጉ እንጂ» ሮሜ፣ ፮፣ ፲፫)

ዳግመኛም አባትሆን ስትመክረው በጥበብና እነኝገርህን በማለዘብ ይሁን፣ ተቀይሞብህ ካንተ እንዳይርቅ ችግሩን እንዳይሸሽግብህ ተጠን ቀቅበት አጣሁ ተቸገርኩ እያለ እንዳያማርርህ እንደምግብና መጠጥ ያለውን የለመደውን አታሳጣው አለ ።

«እግዚአብሔር አባትህንና እናትህን አክብር፣ አባቱንና እናቱን፣ የሰደበ ፈጽሞ ይመት ብሏልና» (ዘ፬፣ ፩፣ ፲፪ ። ፳፩፣ ፲፮ ። ግሪ፣ ፲፩፣ ፩)

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ደግነትህ በሰው ሁሉ ዘንድ እንዲታወቅልህ ከወደድህ ፡ ባንተው አፍ አይነገር ፡ አድርገህ አላደረግሁም በማለት ትሕትሁን አይረግቡ እያልክ በጣም አጥብቀህ ፡ በጉዳት ባንት አፍ ከሚነገር ይልቅ ፡ በንደኞችህ አፍ ቢነገር ይሻላል ፡ አድርጎ አደረግሁ ሠርቶ ሠራሁ ማለት ግን የሰነፍች ሥራ ነው ።

«ባንት አፍ ያደረግሁ ባደረግሁ (ተግባር ፡ ደ ፡ ፩) ጌታችንም «ይህን ሁሉ ሠርቶህ አልሠራንም ሥራ ፈንፍን በሌላ ብሏል ።»

ደግሞም ጌታውን የከዳውሻን ያገኘህ እንደሆነ በድንጋይ መትተህ አባረረው ፡ ጌታውን እንደ ካደው አንተንም ይከፋፈልና ብሏል ።

ፈረንጅች (ወሻ ሲያብድ ጌታውን ይነክላል) ይላሉ ። (ከዳተኛውን ሰው ነው) ።

አንዱሁም ስለ ሴት ክፉት ሲናገር ፡ ክፉ ሴት በተናጻፈ ጌንጥ ትመሰላለች አለ ። ከፈላስፎች አንዱ ያለገሌ የተባለ ጠላትህ እኮ ሞት ፡ ሌላት ሚስት አንባ ብትሉኝ ደስ ይለኝ ነበር እንጂ በሞት ምን ያደርግልኛል ? አላቸው ። እንዲህ ማለቱ ከክፉ ነዝናዛ ሴት ጋር ከመኖር ይልቅ ሙቶ ማረፋን ቢመርጥ ነው) ።

በራስም ከቁበል ሁሉ የልብ ቁበል ይጻፋል ፡ ከክፉም ሁሉ ከፉ ሴት ተብላለች ። እንዲሁም ከክፉ ሴት ጋር ከመኖር ከአንበሳና ከጌብ ሮች ጋር መኖር ይሻላል » ብሏል ፡ ጳጅ ፡ ፲፫ ፡ ፲፮ ።

ደግሞም እንዲት ሴት ጥሩ ልብሷን ተሸላልማ ተጊያጊጣ እየተኩነ ሰነሰች ስትሄድ አይቶ ከርሱ ጋር የነበሩትን ሰዎች ካዚች ክፉ ወጥመድ ሽሹ ብሏቸዋል ።

ከፈላስፎች አንዱ ፡ አንዱን ሰው በጣም እስኪያመው ድረስ እግሩን ከፋኛ መታው ተመቼውም ሰው በመገረም አልተቆጣም ዝም አለ ። አብረውት የነበሩ ሰዎች ለምን መታሸው? ስለምንስ እንዲህ አደረግህ? ቢሉት ፡ ደንጊያው እስካሁን ከሚጥለውና ዕንቅፋት ሆኖ ከሚያቆስ ሰው በደንጊያው ፈንታ እኔ ብመታው ይሻለዋል ብዬ ነው አላቸው ።

ቀጥሎ ከወደቁ በኋላ ከመጠበብ ስይወድቁ መጠንቀቅ ይሻላልና ፡ ወደፊት ከመሰናከል ይደናል ብዩ ነው ፡ ምክንያቱም እግር ለመውጣትና ለመግባት ጊዜን ካላወቀ ፡ ወጥመዱ ፡ ዕንቅፋቱ ብዙ ስለሆነ ነው አላቸው (ሰርቆ ከማሰብ ትጅን መሰብሰብ) እንዲሉ ።

ሰዎች እርስ በርሳቸው በመሞት ዕረፍት ይገኝ ይሆን ? ተባባሉና እንደ ፈላስፋ አዎን በመሞት ዕረፍት ይገኛል አላቸው ። እንዴት ? ቢሉት ።

ሀ/ ሰው እርጅና ሲጻናበት ሞት ቢወስደው ዕረፍቱ ነው ።
ለ/ ብዙ ጊዜ ደዌ ጸንቶበት የኖረ ሰው ቢሞት ዕረፍቱ ነው ።
«ከግያልፍ ችጋር ሞት ይሻላል ፡ በጽኑ ሕመም ሲሰቃዩ ከመኖር መሞት ይበልጣል» (ሲራ ፡ ፩ ፡ ፲፮)

ሐ/ ኃጢአትን ከመሥራት በንስሐ የማይመለስ ሰው እንዲሁም ነፍሱን የመግደል ልማድ ያለው ፡ ልማዱ ከሆነው ነፍስ ከመግደል የማይመለስ ሰው ቢሞቱ ዕረፍታቸው ነው ። እንደነዚህ ለመላሰሉ ሰዎች በሕይወት ከመኖር ሞት ይሻላቸዋል ።

«የዕድሜያቸው ርዝማኔ በኃጢአት ላይ ኃጢአት በፍጻሜ ላይ ፍጻን ለመጨመር ካልሆነ አይረባቸውም አይጠቅማቸውምና (መክ ፡ ፮ ፡ ፩)

ፈላስፋ ፡ ብዙ ፡ ድልብን ከማድለብ ይልቅ ወንድምነት ይበልጣል አለ ።

«ብዙ ገንዘብ ያለው ይደራራ ፡ ብዙ ወንድም ያለው ይታፈልዋል»
ዳግመኛም በሰው ሁሉ ላይ ፍቅርን የዘራ ሰው ፡ በሕይወቱ ላል ተወዳጅነቱና ተድላ ደስታው የበዛ ይሆናል ። ከሞተም በኋላ ለልጁ የረዳት ነትና የሚያስደስት የአዝመራን ድልብ ያወረሰ ነው አለ ።

እንደ ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ብዙ ሀብት ፡ ለማያውቅበት ሰው በሞቱ ሰዎች መቃብር ላይ እንዳኖሩት መብል ነው ፡ በሞቱት ሰዎች መቃብር ላይ ያስቀመጡትን ማእድ ይመስላል አለ ።

እንዲሁም ፡ ምሥጢርን መያዝ አይችልምና ከሰነፍ ሰው ጋር አትምከር ብልህ ሰው እንጂ ከብልህ ሰው በስተቀር ምሥጢርን መሰወር የሚቻለው የለምና አለ ።

ፈላስፋ ዐዋቂ ሲሆን ፡ ራሱን አላዋቂ የሚያስመስል ሰው ዐዋቂ ነው ፡ ዐዋቂ ሳይሆን አውቃለሁ ባይ ግን ሰነፍ (ዐላዋቂ) ነው አለ ።

«ላይማኖት በቃል ተምረላለሁ የሚል ሰውን ብታይ ከእንደዚህ ያለ ሰው ገና እማራለሁ ለሚል ላልተማረ ሰው ተስፋ እንዳለው ዕውቅ» ተግባር ፡ ፩ ፡ ፩)

ፈላስፋ ፡ ሰው ከሰው ጥል ሊድን የሚችል ክፉውንም በጉወንም ነገር ሁሉ ሳይገልጥ ዝም ያለ እንደሆነ ነው አለ ። ምን ማለትህ ነው ? ቢሉት ፡ በጉወን ነገር ቢገልጥ ክፉዎቹ ስለሚጠሉት ክፉውንም ነገር ቢገልጥ ደገቹ ስለሚጠሉት ነው አላቸው ።

«እመ ተናገርኩ ጽድቅ ሰብአዊ ሳይሆን ያለም ይጻልወኑ»
«ወከመ ኢይንብብ ሐሰተ ነኝ ከእኔ ይፈርሃኒ»

«ወእምኩሉስ አርምም ይኔይስ ወይሄኒ»

«እውነትን እንዳልናገር የዚህ ዓለም ሰዎች ይጠሉኛል »

«ሐሰትንም እንዳልናገር ፍርድህ ያስፈራኛል»

«ከሁሉ ግን ዝም ማለት ይሻለኛል »

ፈላስፋው ዲዮጋንስ ፡ አንዲት የጠዘጠዘች አፎጊት ሴት አይቶ በሕይወት ካሉት ሰዎች ጋር አለሁ አለሁ የምትዩ ከሆነ ራስሽን አታላይነሽ ፡ ቊጥርሽ ከሞቱት ሰዎች ጋር መሆኑን ካመንሽ ግን ፡ ገና ሳትሞች ይህን ጊዜ በጉሥራን ለመሥራት መፋጠን አለብሽ አላት ።

እንዲሁም አንዲት ሴት ባርያ መጽሐፍን ስትማር አይቶ እረግ !! ጠሩን መርዝ ይቀበታል !! በማለት በሚያስተምራት ጌታዋ ተገረመበት ።

ዳግመኛም አንድ መልክ - መልካም ቆንጆ ጉበዝ በሥነ ሥርዓት ሲመላለስ አየውና እንዲህ አለው ። ተሠርተህ ተቀጥተህ ያደግህ ጉበዝ ሆይ! አንተስ በጉ ፡ በዓለም የመኖርን ሀብት አከማችተሃል ሲል አመለከነው አዋጋገሰው ።

ምን ጊዜ መብላት እንደሚያሻ ይጠይቁት ፡ «ያገኘ ሲርዘውና መብላት ሲያምረው ይብላ» ብሏቸዋል ።

«የመብል ጊዜው መራብ ነው ፡ የመጠጣትም ጊዜው መጠጣት ነው ማለቱ ነው»

ኃዘን ትካዜ የሌለበት ተድላ ደስታን ለማግኘት ምን ከማድረግ ሊጠበቅ ይገባል? ቢሉት ፡ ከወንድም ቅንዓትና ከጠላት ሽንገላ (አታላ ይነት) መጠንቀቅ መጠበቅ ይገባል አላቸው ።

ምዕራፍ ፩ ።

ከፈላስፎች አንዱ ንጉሥ አይወድህም ቢሉት ፡ አዎን ፡ ንጉሥ የሚበልጠውን አይወድምና ነው አላቸው ። (ካላዋቂ ንጉሥ ዓዋቂ ፈላስፋ ይበልጣል ሲላቸው ነው) ።

ፈላስፋው ሶቅራጥስ ቁጣ የሚያሸንፍህ የሆነ እንደሆነ ቅን ሐሳብህን ለውጦ የራሱ ተከታይና ተገዢ ትሆን ዘንድ ማርኮሃልና ራስህን ከሰው ወገን አትቀጠረው (ሰው ነኝ አትበል) አለ ።

ዳግመኛ ሰው በራሱ ላይ ያለውን ነውርንና ኃጢአትን ሳያርም ሌላውን ልምዘር ላስተምር ቢል አይሆንለትም አለ ።

«የሰው ሥራ ማድረግ ፡ በጠላት ለሚኖሩ ብርሃናቸው ፡ ሰነፎችን የምታለብ ግቸው የእነዚህ መምህራቸው ፡ በዚያውም ላይ ጸድቅን የምትመስል ከሆነ ፡ ሌላ የምታስተምረውን ራስህን እንደምን አታስተምር?» (ሮሜ ፡ ፪ ፡ ፲፱-፳፱)

ከፈላስፎች አንዱ ከንፍ ካላቸው ከበራራ ወፃኖች ለሥራ የሚተጋና ሥራን የሚያበዛ ማን ነው? ቢሉት ንብና ሽረራት ናቸው አለ ። ነገር ግን ፡ ጥቅም ያለውን ሥራ የሚሠራ ንብ ነው ፡ ጥቅም የሌለውን ሥራ የሚሠራ ሽረራት ነው አላቸው (ምሳ ፡ ፩ ፡ ፭) ።

ሰው የወደደውንና የተመኘውን ቢያገኝ መልካም ነው? ቢሉት መልካምስ መልካም ነበር ፡ ነገር ግን የሚወደውና የሚመኘው የሚገባና የሚያስፈልግ መሆን አለበት አላቸው ። (ሮሜ ፡ ፲፪ ፡ ፪ ይ) ።

ከነገሥታቱ ወገን የሚያከብር ማን ነው? ቢሉት ሐሳቡን የቃኘና ምኞቱ ያላሸነፈው ከነገሥታቱ ሁሉ ይከብራል አላቸው ።

እስከንድር ፡ እድናሰሁ የማለት ተስፋ አጥቶበት ከነበረ በሽታው ድኖ በተነሣ ጊዜ ፡ አዝማራው ሮፎስን ፡ ስለዚህ ወደፊት ምን ታወራለህ? ቢለው ፡ ሮፎስ ፡ ተግማጽንና ጥበብን ገንዘብ ስለደረጉ ነው (የጻኑ) አላሰሁ አለው ። (ንጉሡን በአንቱታ ሲናገረው ነው) ።

ፈላስፋው ድምቅራስ ክቡር ሲሆን ራሱን ትሔት የሚያደርግ ሰው ደግ ነው አለ ። ደግሞም ጤናማ ሥጋ ክፉዎቹንም ደጋጎቹንም ሁሉ ትሰበሰባለች (ትወዳለች) ጤናማ ነፍስ ግን ፡ ደጋጎችን ብቻ ትሰበሰባለች (ትወዳለች) አለ ።

ፈላስፋ እንዲህ ብሎ ይመክራል ፡ ደጋጎችን ሰዎች የሚያዋርድ ሰው ሃይማኖቱን አጠፋ ፡ በንጉሥ ላይ የሚሳለቅና የሚዘብትም ራሱን ይጉዳል ። ዳግመኛም ፡ ዐዋቂዎችና ጥበበኞች በዓለም ላይ ለሚኖሩ ሰዎች ሁሉ ከዋክብቶቻቸው ናቸው አለ ።

የዓለም ብርሃን እናንተ ናችሁ ብሏቸዋልና ማቴ ፳፻፲፱ ።

እንዲሁም ከፈላስፎች አንዱ ሰዎች ከሁሉ ይልቅ ዕውቀትንና ጥበብን ለምን አይሰበስቡ (ለምን አይዙ) ? ዕውቀትና ጥበብ በማናቸውም ጊዜ ጠቃሚዎች ናቸውና አለ ።

(የዚህ ዓለም ሀብትና ሹመት ሁሉ ይከዳል ፡ ጥበብና ዕውቀት ግን በሞት ጊዜ ካልሆነ አይከዳምና) ።

አስተማሪ ሊያደርጋቸው የሚገቡ ፬ ነገሮች አሉ ፡ እንዲሁም ተማሪው ሊያደርጋቸው የሚገቡ አሉ ፡ ሥራ ሁሉ አለ በነዚያ አይፈጸምም ፡ እነሱም ለአስተማሪው የሚገቡ ትዕግሥት ፡ ልዝብ አነጋገር ፡ የተማሪውን ትምህርት ሁሉ በትጋት ማስተማር ናቸው ፡ ለተማሪውም የሚገቡ ንቁ ፡ ትጉ ፡ አስተዋይ ፡ አጥኒ መሆን ናቸው አለ ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ብልህ አስተዋይ ሰው ለዘመኑ የሚሰማውን ነገር ያውቃል ፡ ስለራሱም ያስተውላል ፡ አንደበቱን ከፋ ከመናገር ይጠብቃል ። የዕውቀት ሥራ መሠረቷ ፡ ሃይማኖት ፡ እግዚአብሔርን መፍራት ፡ ለሰው ሁሉ ባሕርዮ መልካም መሆንና ከወንድም ከጓደኛም ጋር መፋቀር ነው ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ብልህ አስተዋይ የሆነ ሰው ፡ ዋሾ ሰው ወደደኝ ብሎ ደስ አይለውም ፡ ምንም ቢቀባጥርለት በነገሩ አይሰብሰብም የተናገረ ቢናገር ነገሩን አያጸድቅለትም ፡ በሱ ዘንድ ከመ ወኢምንት ነው ፡ ይልቁንም ብልሁ ፈላስፋ ፡ ፍጹም ሃይማኖት ያላቸው የዐዋቂዎችን ነገር ካልሆነ ፡ የማንንም ነገር መቀበል የለበትም (አይሰማም) ።

ጓደኛውን አስነውሮ ራሱን የሚያመስግን ሰው ሰነፍ ነው ፡ ሰነፍ ይባላል (፪ ፡ ቆሮ ፡ ፲ ፡ ፲፮) ።

እንዲሁም ፡ ከመውደቅ በኋላ የሚጠበብ ዐዋቂ (ጥበበኛ) አይደለም ፡ ዐዋቂስ ከመውደቁ አስቀድሞ የሚጠነቀቅ ነው አለ ።

የሰነፍ ሰው ልብ ሲነቅሉት እንደ ማያዳግት በጣም ሥር እንዳልሰደደ የዛፍ ሥር ነው ።

ለሰው ሲቻለው ይቅርታን ከማድረግ የበለጠ ደግነት አይገኝለትም ዳግመኛም ሳይለምኑ የለማኙን ችግር ዐውቆ መስጠት ከስጦታ ሁሉ የበለጠ ነው ። እነዚህ ሁለቱ ነገሮች (ሲቻል ይቅር ማለትና ሳይለመኑ ዐውቆ መስጠት) እርስ በርሳቸው ያመዝናሉ ። ማስተዋል ፡ ታማኝነት ፡ መልካም ጠባይና ዕውቀት የሌለው ሰው ልብ ከሌላቸው እንስሶች የባለ ወይም ያነሰ ነው (መዝ ፡ ፱፮ ፡ ፲፪) ።

ባልንጀራው የሚታረድበትን ካራ የሚሰል ሰው ፡ ራሱ ይታረድበታል ። ለወንድሙ ጉድጓድ የሚቆፍርም ራሱ ይወድቅበታል ። (መዝ ብብ ፡ ፲ ፡ ፭) ፡ (መዝ ፡ ፯) ።

ጠባዩ የከፋ ጠላቶች ይበዙበታል ፡ ጠባዩን ያሳመረ ኑሮውን አሳመረ ሳይሰራ በምኞት የሚኖር ሰው ፡ ምኞቱን ትቶ ካልሠራ መላ ዕድ

ሜውን ሲያዝን ሲተክዝ ይኖራል ። ምኞት የጋዘንናየትካዜ እናት (ምንጭ ስለሆነች ዘውትር ጋዘንናና ትካዜን ትወልዳለች ።

በምኞት የከበረ ፡ በአጓት የሰከረ የለምና (ሲራክ ፳፭ ፡ ፳፭ - ፲፫ ፡ ፩ ፡ ምላሌ ፲ ፡ ፱)

ሳቅ የሚያበዛ ሰው ከብፋ ይቀንስበታል ፡ አልፎ አልፎ ወዳጆችን የሚያበዛን ሰው ይንቁታል ።

ፈረንጆች (የሰው ሁሉ ወዳጅ ያንድ ሰው ወዳጅ እንኳ አይሆንም) ይላሉ ሲራክም ፡ በነጋ ቀጥር ወዳጅን አትለውጥ ብሏል (፮ ፡ ፲፭ - ፲፱) ።

መታገሥን ልማድ ያደረገ ሰው በሰው ከመጠላትና እሱ ሌላውን ከመጥላት ይድናል (ማቴ ፡ ፳፬ ፡ ፲፫) የልቡን ምስጢር በማያወጣ ሰው ከፋ ነገር አይደርስበትም ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ የዓለም ፍቅሯና አምሮቷ ፡ በወዲያኛው ዓለም ከብር የምታገኝበትን የጽድቅ ሥራ እንዳትሠራ አያገብርህ (አያስገድድህ) ፡ ለኃላፊው ዓለም ከምትተጋ ይልቅ ለማያልፈው ዓለም ብትተጋ ይሻልሃልና ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ፡ ሴት ልጅህን ለአዋቂ ሰው ካልሆነ ላላዋቂ ሰው አታጋባት ። ምክንያቱም ዐዋቂ ከሆነ ባያከብራትም እንኳ አይበድላትም ፡ አይገፋትምና ፡ (ሲራክ ፡ ፯ ፡ ፳፭) ። ዳግመኛም ፡ የዕውቀት ፍሬዋ (ቁምነገሯ) ከኃጢአት መራቅ ነው አለ ።

አንድ ሰው ፡ አንዱን ፈላስፋ ፡ ፈላስፎች ድሆች የሚሆኑት ስለም ነው? ቢለው ፡ ፍልስፍናቸው በዚህ ዓለም በሚገኘው ሀብትና በከንቱ ውዳሴ እጅግ አከብራቸዋለችና ስለዚህ ነው አለው ። (ሁለት የወደደ አንዱን ሳያገኝ ሄዶ እንዲሉ ፡ (ያዕቆብ ፡ ፩ ፡ ፭) ።

ደግሞም ከፈላስፎች ጋር መኖር የነፍስን ጨለማ ያበራል ፡ (ድንቁርናን ያርቃል) ከሰነፎች ጋር መኖር ግን የነፍስንና የልቡናን ዕውቀት ያደነቁራል ፡ (ድንቁርናን ያመጣል) አለ ።

ሀብትን ለብዙ ጊዜ እንዲኖር የሚያደርገው ፡ በቃኝ ተመስገን ማለትና አለማጥረምረም ነው ። ቶሎ እንዲያልፍ የሚያደርገውም በቃኝ ብሎ አለማመስገንና አይበቃኝም ብሎ ማጥረምረም ነው አለ ።

በጉውን ወሬ እመነው በጉውንም ነገር አስተውለው (መርምረው ወሬን ስማ መላን ጨምር እንደ ማለት ነው) ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ፈቲው (መሻት) ወደ ጥፋት የሚመራ ጉዳና ነው ፡ እንስሶችምኑ ፡ በወጥመድ ተይዘው በሰዎች እጅ የሚወድቁት

በመሻታቸው ነው። እንደዚሁም ሁሉ ሰዎች፣ በኃጢአት ወጥመድ ተይዘው በአጋንንት እጅ ይወድቃሉ። መጠጥን የሚያፈቅር ሰው ግን በማናቸውም እጅ ይወድቃል።

ሰው ሁሉ፣ ልብ ብሎ እንዲሰማህ እንደበትህን እውነት መናገር አስለምዳት፤ በሁሉም ዘንድ እንድትወደድ ነፍስህን ሰውን ማክበር አስለምዳት፤ እንዲሁም አንተ በሰውም በእግዚአብሔርም ዘንድ እንድትወደድ ነፍስህን ፍቅርንና ትሕትናን በማስገደድ አስተምራት፤ ከእግዚአብሔር ዘንድ ለሚገኘው ይቅርታ ዝግጁ ሆነህ ትገኝ ዘንድ ሰው መጽዋች ሁን።

ደግሞም እንዲህ አለ፡ ወንድሞችህንና ጉረቤቶችህን አክብራቸው ሲቻልህም ካንተ የሚያስፈልጋቸውን ጉዳይ ፈጽሞላቸው (አድርግላቸው) ብርቱ ፈተና አግኝቶህ በጠራሃቸው ጊዜ እንተን ለመርዳት ፈጥነው ይደርሱልህ ዘንድ።

ሚዚ እግዳላ ላለ አለሁልህ፣ ግለትን፣ ለማያውቅ ጊዜው ሲያልፍበት አለሁልህ የሚለው አይገኝም ይባላል።

ቀጥርህ ከደጋግ ሰዎች ጋር ይሆን ዘንድ ደጋጉን ሰዎች ተከተላቸው አብነት አድርጋቸው። የኃጢአታቸው ተባባሪ እንዳትሆን ኃጢአተኞችን ሰዎች አትከተላቸው (አብነት አታድርጋቸው)።

(ከደግ ሰው ጋር ደግ ትሆናልህ) ከጠማግሥ ሰው ጋር ጠማግ ትሆናልህና (መዝ 12)።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ መልካም ጠባይ የራቀውን ስቦ ለማቅረብ በሚያገለግል ጠንካራ ገመድና ሩቅ ያለውን ለመምታት በሚወነጭ ቶት በድል ነጎድ ይመሰላል። መልካም ጠባይ ከሌለ፣ ንጉሥም ሆነ ተርታው ሰው ሁሉ ማንኛውንም ሥራ ሊሠራ አይችልምና።

ለነፍሱ ሲል ልዩ ልዩ ፈተናንና ድካምን የሚታገስ ሰው ገነትን ይዋጁታል።

(የእግዚአብሔርን መንግሥት በብዙ ጸር ጋር እንገባባት ዘንድ አለን (ግብ ሐዋ 12፣ 88)።

ፈላስፋ፣ እንዲህ አለ፡ ፪ ነገሮችን በመፈጸም፣ ራሴን በራሴ መከርከር አስተማርኩ እንጂ ማንም ማን አልመከረኝም አላስተማረኝም። በክብር ከኔ የሚበልጠውን ሰው መጠነንና ችሎታውን አላወቅሁም፤ ከኔ ዝቅ ባለውም ላይ ራሴን ከፍ ከፍ አደረግሁ፤ እተካከልሁለሁ፤ በሚለኝም ሰው ላይ ኮራሁበት፤ ተላዳቢውን ታገሥኩት፤ ነገር ግን አላስተማርኩም።

ለቅራጥስ፣ የሞት ዓይነት ሁለት ወገን ነው፤ አሱም አንዱ ባሕር ያዊ ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ በፈቃድ የሚሞቱት ሞት ነው። ሁኖም፣ ሕይወቱን በገዛ እጁ ለሚያሳልፍ ሰው በፈቃድ የሞተውን ሞት ለርሱ ደምበኛው የባሕርይ ሞት ይሆንለታል አለ።

አንድ ፈላስፋ፣ ደቀ መዛሙርቱ፣ መምህር ሆይ፣ ከቶ የኃዘን ምልክት የማይብህ ስለምን ነው፤ ቢለት አዎን፤ ብዙ ገንዘብ የለኝም፤ ብዙ ገንዘብ ቢኖረኝ ኖሮ ግን የኃዘን ምልክት ልታዩበኝ ትችሉ ነበር አላቸው ቀጥሎም እኔ እንዳያሳዝኝ ብዬ ልደርስበት የማይቻለኝን ነገር ምንም አልፈልግም። ስለዚህ እናንተም ኃዘናችሁ እንዲቀነስ፤ ሐሳባችሁ እንዲቀለስ ብዙ ገንዘብ አታድልቡ፤ ብዙ ገንዘብ መሰብሰብ የኃዘን ምንጭ የሐሳብ መደብር ነውና እያለ ይመክራቸው ነበር። እንዲሁም ነፍሱ ልትድንለት የወደደ ይግደላት ይል ነበር።

ነፍሱን ያገኘት ይጣላት፤ ነፍሱንም ስለኔ የጣላት ያገኛታል (ማቴ፡ 1፡ ፬፻)

ዳግመኛም እንዲህ አለ፡ ብዙ ጥቅም ታገኝ ዘንድ ማለት አሳዳጊህ ይባረክ ትባል ዘንድ፣ ልጅህን ገና በልጅነቱ ላለ በመሥራትና በመቅጣት ርዳው።

ልጅዎን የሚወድ ሰው መቆጣትንና መቅጣትን ችላ አይልም፤ በልጁ መሠል ጠን ጌላ ደስ ይለው ዘንድ (ሲራክ፡ ፬፻፡ 18)።

እንዲሁም ነገርን ከሚያላምጥ ከጨቅጫቃ ሰው ጋር አትጫወት። ከዐዋቂ ጥበበኛ ጋር በነገር አትመላለስ፤ ንጉሥን አትበድል፤ አትቃወም አባትህን እንደ ጓደኛህ አትቀጠረው (አትቀናጣው) አለ።

ፈላስፋ፣ እንዲህ አለ ልመናን አታብዛ፤ ልመና ማብዛት ሕይወትን ይጎዳል፤ ከብርን ያዋርዳልና።

ልጅ ሆይ፤ በሕገነነትህ ባለህ ልመናን አትወደድ፤ በሕገነነትህ ለምኖ ከመብላት ጥት ይዛል (ሲራክ 9፡ 88)።

ፍጹማን የሚባሉ ፍጹም የሚያስኙ ፪ ነገሮች ናቸው፡ እነርሱም፤ ማስተዋል፤ መስጠት፤ መልካም ጠባይ፤ ምኞትንና ፍላጎትን ማሸነፍ ናቸው።

ፈላስፋ እንዲህ ይላል የዚህ ዓለም ሀብት ተዘዋዋሪ ናትና ካንተው ወደሌላ ሳትዛወር አስቀድመህ እግዚአብሔርን እያመሰገንህ ተደስትባት።

የገጣን ጣዕና አንደኛው ጠውህ ሁሉ ፡ መጥፎ ሥራም በጉዳዩ ሥራ ይልቅ ጠቀላላ ፡ (፩ ፡ ቆሮ ፡ 1፩ ፡ ፱፻) ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ከገንዘብ ይልቅ ዕውቀት ትመረጣለች ፡ ዓለም እንታዩ ተሰብቃ የምትኖረው በዕውቀት ነውና ። እንዲህ ነውና ፡ እንዲህ ከሆነ ፡ እንተተም ከገንዘብ ዕውቀትን ብትመርጥ ይሸልሃል ።

«አላግዎት ከተገኘ ከሰብ ከብር ይልቅ ትንሽ ጥብብ ትከብራለች ፡ ታስከብራለች ፡ ለጥብብ (፩፻) ፡ 1 ፡ ፩ ፡ ፱፻ ።

እግዚአብሔር የሰጠውን ዕድል አመሰግና (ይበቃኛል ብሎ) የሚኖረውን ሰው የሌሎች ሀብት አያስቀናውም ፡ እያስገመጀውም ።

«ሰርቶው ቀድሞ ፡ ቀድሞው ቀድሞው በሚኖር በከፋ ሰዎች ሀብት አትቀና ፡ እንከ እንደሚኖር ፡ እንደ ጉመንት ሰው ፈጥነው ይደርቃሉና ፡ ግለት ከግብታቸው ይለያሉና» (መዝ ፡ ፩ ፡ ፩) ።

በላቢያልን ድልውላድ የገንገላ ሰይፉን የሚመዝ ሰው ፡ ራሱ ይገደል በታል። ለባልን ድልውላድ ጥድገድ የሚቆጥርም በቆፈረው ጥድገድ ይወድቃል ። (ተግሣጽ ፡ ፱ ፡ ፳፯) ።

ጥቅምታዊ ጋር መኖር የሰነድ ፡ ከጥቅምታዊ ጋር መኖር ግን ያዋቅራል ። ተሸካኝ የሰውቀት ፋይ ዕውቀትን ፡ በክብር ላይ ክብርን ትወግድልች ።

ራሱን ከፍ ከፍ ያደረገ (ይጥራል ራሱን ዝቅ ዝቅ ያደረገ ይከብራልና) ግት/፳፻ ፡ 1፩ ።

«ሰላም» ፡ ወደ ምዕራብ ሲያዘፍብልብህ ሳትዘገይ ፈጥነህ ወደ ጽድቅ መመለስ ፡ በጋጠላት ከመኖር ወደ ጽድቅ መመለስ ፡ (ንስሐ መግባት) ይሻላልና ።

ምንትን የሚያስገናኝ ፡ ሐሳቡን የሚያጥፍ ሰው ብልህ ወዋቂ ነው ፡ ፍጹምም ነው ።

ም ዕ ራ ፍ ዪ

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ የገንዘብ ባለሟል ብትሆን ፡ በሹመት ላይ

ሹመትን ተበክብሮ ላይ ክብርን ይወግዳል ብለህ ፡ የሰውን ሐሚት አይሞግበት ፡ ሕገሌ እንዲህ አለህ ፡ እገሌ እንደዚህ ያስባል አያልክ

በመትጋትና በመቸኮል ሀብት ሹመት እንኛለሁ የሚል ሰው አያገኝም ። ያችው የፈለጋት ሀብትና ሹመት ከሱ ሽሽታ ወደ ፈጣሪ ወደ እግዚአብሔር ትመለሳለች ። እሱም ለወደደው አሳልፎ ይሰጣታል ።

«ለሀብት መትጋት ሰውነት ያከላል ፤ ገንዘብን ማሰብ ዕንቅልፍ ይነሳል» (ሲራክ ፱፻፩) ።

ሀብትና ሹመት የሚፈልጋቸውን ይሸቹታል ፡ ከርሳቸው የሚሸጡን ይፈልጉታል» (ማር ፡ ይስ ፡ ድርሳን ፡ 1፩) ።

በሀብቱ ተደስቶ ፡ ሌላውን ከማያስደስትና ገንዘቡን በነፍስና በሥጋ ከሚጠቅመው ነገር ከማያውል ከንፋግ ባለጼጋ ይልቅ ድኅ ይሻላል ።

«ያገኘውን ከግደባላ ከሀብታም በሽተኛ ጤናግ ደካ ይሻላል» (ሲራክ ፡ ፩ ፡ 1፩)

አንተ ፡ ካንተ ለሚሹና ለሚለምኑህ ሰዎች ፍላጎታቸውን ካልሰጠህቸው ፡ ላንተም እግዚአብሔር የለመንከው ፍላጎትህን አይሰጥህም ፡ (ቢሰጥህም ካልሰጠህበት መልሶ ይነሣል ።)

ከዚያ ሁሉ ሀብቱ ለገዛ ሰውነቱ ፍላጎቷን የሚነሳትና የሚነፍጋት ሰው ፡ ገንዘቡን ለሌላ ያከማቻል ። (ነገ ጥሎት ሲሄድ ተጠቃሚው ሌላ ነውና) ሉቃስ 1፩ ፡ 1፮ ፡ ፳፫ ተመልከት ።

«ገንዘባቸውን ያከማቻሉ ፡ ነገር ግን ለግን እንደሚያከማቹት እያውቁት» መዝ ፡ ፱፻ ፡ እግዚአብሔርን የዘነጉ ሰዎች ሀብት ለጽድቅ ይደልባል» (ዮሴፍ ፡ 1፫ ፡ ፳፫)

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ በዓመፅ ያልተገኘ ገንዘብ ምንኛ መልካም ነው ። ራሱን ለመጥቀም ብቻ የሚጓጓ ሰው ግን ምንኛ ከፋ ነው ። እንደዚህ ያለው ሰው በእውነትም ደኅና ችጋረኛ ነው ።

ስነፍ ልጅ ፡ ወልደው አሳድገው ከዚህ ያደረሱትን እናት አባቱን አያስመሰግናቸውም ። አይረዳቸውም ፡ አያከብሩቸውም ። ብልህ ልጅ ግን እናት አባቱን ያስመሰግናቸዋል ፡ ይረዳቸዋል ፡ ያከብሩቸዋል ።

የናት ያባቱን ቁጣ የሚታገሥ ልጅ ፡ ዕድሜው ይረዝማል ፡ ሀብቱ ይበዛል ፡ ሃይማኖቱ በእግዚአብሔር ዘንድ ያማረ የተወደደ ይሆናል ፡ ሥራው ሁሉ ይከናወንለታል ፡ ነገሩ ይቃናለታል ፡ ለናት ላባት እገ በጀ ብሎ መታዘዝና የፈለገትን ሰጥቶ ማስደሰት ምንኛ መልካም ነው ።

«እባክን የሚያከብር «የሚረዳ» በልጅዋ ይደሰታል ፡ በጸለየም ጊዜ ፈጣሪው ይሰጣል አባቱን የሚያከብር ዘመኑ ይረዝማል ። እናት አባትህን አክብር ፡ «እርዳ» ያለ እግዚአብሔርንም የሚሰጣው እናት ያሳርፋታል ፡ ለወለደው ለባቱም እንደባሪያ ይገዛል ፡ (ሲራክ ፡ ፫ ፡ ፩ ፡ ፩)

ወንድምነት፡ በምት ይህን በሕይወት፡ በደስታ ይህን በኃዘን
በጣም መልካም ነው። (ሠንደማችን አብረው ቢኖሩ እንሆ መልካም
ነው፡ እንሆም ያማረ ነው። (መዝ፡ ዩ፲፪) ።

ምዕራፍ 18 ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ሚስትህን ከአካላትህ እንደ አንዱ አድርገህ
እያት፡ ባልና ሚስት አንድ አካል፡ አንድ አምሳል ናቸውና ።

«አለኪህ፡ ሰው እናት አባትን ተቶ ሚስቱን ተከትሎ ይሄዳል፡ አንድ አካል ይሆ
ናል፡ እንግዲያስ፡ ሁለት አይሰሉም አንድ አካል ናቸው እንጂ፡ እግዚአብሔር
አንድ ያደረገውን ሰው አይለየው» (ግሪ፡ ዘ፡ ፩ - ፮)

ሚስቱን የሚያከብር ሰው እንደ መላእክት ነው፡ እሷም እግዚአ
ብሔርን እንደምትፈራው ትቆራው ታክብረው፡ ልብዓን ምግባን የሚ
ያስብላት መከበሪያዋ ጌታዋ ነውና ።

«ለሴት ገዢዋ ጌታዋ ባሏ እንደሆነ ልታውቁ እውቃለሁ፡ ሴትም ለባሏ ወርቅ ዕንቁ
ላትና ያከብራት እያዋርዳት» (፩፡ ቆር፡ 1፤፡ ፪፡ ፩)

የሴቶች ስብደታቸውና ክፍታቸው፡ ስለ ሴቶችነት (ዝመት) ሲሉ ተ
ልጅ መውለድን የሚጠሉ፡ ቢወልዱም የወለዱትን ልጅ የማይወጹ
መሆን ነው ።

ሴቶችን የምትወድ ሴት የታመነች መሆን የለባትም ። ብትወ
ልድላህም እንኳ ክፉ ልጆችን ትወልድላለች ። ምናልባትም ልጆችህ
(ዘርህ) ያልሆኑትን ልጆች ትወልድላለች ። አንተ ግን ምውቶችን እን
ደወለድሽ ያህል ቀጠራቸው ።

«ክፉ ልት፡ ባሏን ትታ ከውሽጥ የባሏን ገዝብ የሚወርስ ልጅን ትወልዳለች ።
ይህች ሴት ሁለት ኃጢአት ይርታለች፡ አንዱ እግዚአብሔርን መከድ፡ ሁለተ
ዋው ባሏን መከድ፡ ሦስተኛው በዝሙት ልጅ መውለድ ነው» (ሲ፳፡ ፩፡ ፩)

ያልታረመና መጥፎ ጠባይ ያለው ፅውቀት እይክብርም (ልፉሱ)
አያከብርም (ባለቤቱን)፡ (ሰውየው ደግ ካልሆነ ዕውቀቱም ደግ እይሆ
ንምና) ያደረሰበትን ችግርና ፈተናን ታግሦ ያለሳለፈ ሰው ብልህ ዐዋቂ
ሃይማኖት ጽኑ ሲባል አይቻልም ።

«ወርትን በእሳት ይፈትኑታል፡ ደኑንም ሰው በመከራ ይፈትኑታል» (ሲ፳፡ ፩፡ ፩)

ሌላው ከሚመክርህና ከሚገሥጽህ በፊት አንትው ራስህን ምክር
አስተምር ። ለሌላው አስተማሪና መከራ መሆንን እወድድሽ ግን ሥራህ

ገልጥ፡ ሃይማኖትህ ፍጹምና ብሩህ ይህን ከገደ የምታስተምረው ትምህርትና የምትመክረው ምክር ቅንነት ያለው ይህን ። (፩፡ ቆር፡ ፪፡ ፩)

ራሱ የማይወደውን ለሌላው የሚያስተምር ሰው፡ በጣም ክፉ ሰው
ነው፡ የተናቀና የተዋረደም ነው፡ የእንደዚህ ያለ ሰው ምክርና ትምህርት ሊቆበሉት አይገባም ።

«እንደሥራቸው አቶሥ፡ ሌላው የሚያስተምሩትን እነሱ አይሠሩትም፡ ለርሱ
የሸክም ሕሰሮው በሰው ቅዝቻ ይቆያል። እነሱ ግን፡ በእውነት እስከሙት በመቃለ
ቸው ስንኳ አይነኩትም» (ግሪ፡ ፲፪፡ ፩፡ ፩)

የትሩፋትን ሥራ ለመሥራት ዝግጁ ሆኖ የሚኖር ሰው፡ እናደግፍ
ያማረና የተወደደ ይሆናል፡ ራስዉን ኃጢአት ከሚፈጸም መግታት ያል
ቻልክ ስትሆን ሌላውን ኃጢአት እንዳይሠራ ለመግታት መብት የለ
ህም ።

«እኔ ለራሴ ሳልመክር ልምክርህ ግለቱ፡ ይህ ከንቱ ነው» (መዝ፡ ፲፡ ፩)

የዘንቱ ውዳሌን የሚወድ ሰው፡ ነፍሱን ወድ ጥፋት ባሕር ውስጥ
ይጥላታል ። ዐዋቂዎች ሰዎች ፡ አባቶቻቸው ከወራት የሚበልጥ ደጋጉን
ሥራ ይሠራሉ ። ስህሉም እንደያ ሥራውና እንደፀጠባዩ የሚሄደውን
ሰው ሁሉ ይወደዋል፡ ያከብረዋል ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ በሰውነት ፍጹም የሆነ ሰው፡ ፈጣሪው እግ
ዚአብሔር ሁሉን አስተካክሎ እንዲያደርግ ለሁሉም እንዲያሰብ፡ እሱም
ሁሉን በትክክል ያያል፡ ለሁሉም በትክክል ያስባል ። (ግሪ፡ ፭፡ ፲፱፡ ፲፱)

ከባድ ከባድ ሸክምን በመሸከም ሰውነትህን አታስጨንቃት፡ ብዙ
ሀብት፡ ብዙ ገንዘብ ያላቸነህ ብለህም አታውነት፡ አትቸገር ።

አፍላጣን፡ ማሰባን፡ ዘወትር ፡ ሲያለብህ የሚኖር የማያልቅ እገር
ነው፡ ኃዘን ግን፡ ኃላፊ ሲሆን ሰውነትን ያስረጃል፡ ልብን ያደናቁራል፡
ጓደንን ያሳውራል፡ (ነቀዝ ዕንጨቱን ውስጥ ውስጡን እንዲበላው
ኃዘንም ለልብ እንዲያ ነው (እስኪያልፍ ያለፋል) እንዲሉ ።

ሰላምን፡ እግዚአብሔርን መፍራትና ግምልክ፡ ለሰው ክብሩ ነው
ማዕርጉም ነው ። አለ ። አንድ ፈላስፋ፡ እንዲህ አለ፡ አንደኛቸው ታ
መመጽወት፡ ወጋ እስትን እንዲያጠፋ ኃጢአትን ይጠፋል፡ በጉ
ውን ሥራ የሚወራ የሚመጸውን) ሰው ሥራው ሁሉ የተከናወነና
የተቃና ነው ። (ምጽዋትና ሃይማኖት አይራቁህ) (ምላሴ ፫፡ ፫)

ደን ሲለምንህ ከገንዘብህ አትንጣው ፡ አትቁም በማለት አሳዝንህ አትመልሰው ተስፋ አታስቆርጠው ።

«ለድሻ በጉ ሥራ መሥራትን ቸላ አትበል ፡ በእጅህ እንዳለ መጠን ስጥህ ርዳው ፡ መስጠቱ ሲቻልህ ባለ ፡ ዛሬ ሂድ ነገ አስጥሃልሁ ተመለስ አትበልው ። ግንሥት የጥቅልደውን አታውቀውምና ፡ (ወይ አንት ትጥት ፡ ወይም ከብትህ ይጠፋ እንደሆነ አታውቅምና) (ሆላሌ ፡ ፫ ፡ ፳፮ ፡ ፳፭)

ሹመኛ የሆንክ እንደሆነ ፡ በፍርድ (በዳኝነት) ጊዜ ፡ ታካች ፡ ቸል ባይ ፡ (ገድ የለሽ ገብዝ) አትሁን ፡ መንፈስህ የረዘመ (ልብ ሰፊ ነገር - አላፊ) ሁን እንጂ ። በትፈርድም በውነትና በትንነት ፍረድ ። ለሞት እስክትደርስ ድረስ ስለ እውነት ብለህ ተጣላ (ተክራክር) ። እግዚአብሔርም ይረዳሃል ።

«ረጣሪህ እግዚአብሔር ሰጠህ ይከራክራልና ፡ ስለ ጽድቅ ብለህ ለሞት እስክት ደርስ ድረስ ተክራክር» (ሲራክ ፡ ፮ ፡ ፲፫)

ከሺ ሰዎች መርጠህ ፡ ምሥጢር የግያወጣውን ሰው ለራስህ አድርግ ።

«በዘዎች ሰዎች ወዳጆች ይሁኑልህ ነገር ግን ከብዙዎቹ አንዱ ምሥጢርህንና ምክርህን የጥትነገረው ይሁን» (ሲራክ ፡ ፮ ፡ ፮)

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ከጠላትህ ራቅ ፡ ወዳጅህን አክብር ፡ ከብርና ተድላ ደስታ የሚገኘው ከወዳጅ ነውና ።

ከክፉ ነገር ትድን ዘንድ ከፋ አታድርግ ፡ በጠላትህም ሆነ በወዳጅህ ባይ የሽንገላን ሥራ አትሥራ ። ሽንገላ መሠረት የሌለው የማታለል ተግባር ነውና ።

ባለጌና ሰነፍ ለሆኑ ሰው ምሥጢርህን አትግለጥ ። እሱ ምሥጢርህን ሲሰውርልህ አይችልምና ። እንዲያውም፤ምጥ የተያዘች ሴት ለመውሰድ እንደምትቸኩል ሁሉ አሉም የሰማውን ነገር ለማውራት ፡ ይቸኩላል ። (ሲራክ ፡ ፲፱ ፡ ፲፩)

ብለህና ዐዋቂ ከሆነ ግን ፡ ሰዎች እንዳልሰማ (አይቱ እንዳላየ) ዝም ይላል ። የሰማውን ምሥጢር አያወጣም ። የሚጠቅመውንና የሚጎዳውን ነገር ለይቶ ያውቃል ። «አይቱ ዝም ፡ ሰዎች ዝም ፡ በሆድ ያለ አጭነት ዝም» ይላል ።

ግናቸውም ሰው ሲሞት ፡ ሞተልኝ ብለህ ደስ አይበልህ ። ሁላችን የምንሞት መሆናችንን አስብ ። (ሲራክ ፡ ፭ ፡ ፮)

ፍጹም በረከት (ምረቃ) ታገኝ ዘንድ ለድሆች እጅህን ዘርጋላቸው ፡ መመጽወትን አትናት ፡ አታቃልል ። ምጽዋት በእግዚአብሔር ዘንድ የከበረች የተወደደች ናትና ።

«ለድሻ የሚሰጥ የሚመደወት እግዚአብሔር ያሰረደላል ። (ያሰረደ ሰው ግን ዘበን እንደጣየጣ ፡ ዋጋውን ከእግዚአብሔር ዘንድ አያጣም» (ሆላሌ ፡ ፲፱ ፡ ፲፱)

በእግዚአብሔር ዘንድ የተወደደሽና የተመሰገንሽ ፡ በሰውም ዘንድ የታወቅህና የታመንሽ ትሆን ዘንድ ከደጋግሰዎች ጋር ኑር ። ከዐዋቂዎች ሰዎች ጋር ተጨዋወት ። (ከጠግግ ሰው ጋር የዋለ ጠግግ ፡ ከደግ ሰው ጋር የዋለ ደግ ይሆናልና) ። (መዝ ፡ ፲፮)

ሰሎሞን እንዲህ አለ ፡ የተጠግ ሰው እንደሚጠጣው እንደቀዝቃዛ ወጋ ሁሉ ፡ ጠጅ ወይም - - - መጠጣትህ በልክና በመጠን ይሁን ። አለልክ አብዝቶ መጠጣት ብዙ ምክን ሰዎች ጎድቷልና ። ጠጅን (ወይንን) ሳይለኩና ሳይመጥኑ አብዝቶ መጠጣት ብዙ የከፋት ግዕበሎችን ያነሣልና ።

«ጠጅ ብትጠግ አትታይ ፡ መጠጥ ብዙዎቹን ሰዎች አስቷልና ፡ ጽኑውን ብረት በወፍና ያቀለሙታል ፡ እንደዚህም ሁሉ ፡ መጠጥ የትዕቢተኞችን እንደሆነ ያቀለሙታል» (ሲራክ ፡ ፳፱ ፡ ፳፮ - ፳፯)

ጠጅን ለክቶ መጥኖ መጠጣት ልብን ደስ ያሰኝዋል ፡ በዚህ ዓለም ሁሉን የሚያስደስት ሀብት ነው ፡ በሕይወት ሥጋም እስካሉ ድረስ ተድላ ደስታ ነው ።

«ወይን (ወይም ጠጅ) ለግይጠጣ ሰው ፡ ምን እይወት አለው ፤ ወይን ለሰው ፡ ተድላ ደስታ ተፈጥሯልና ለሰውነትም ጤና ነው ። የልብንም ጋዘን ያስረሳል ። ለሚያዘንና ለሚተክዝም ሰው (ጋዘኑን እንዲረሳ) ወይን አጠጣው» (ሲራክ ፡ ፳፱ ፡ ፳፯)

ጠጅ ፡ ለክቶ መጥኖ መጠጣት ለማያውቁ ሰነፎች ግን ብርቱ ጉዳት ነው ፡ ታላቅ ደጃም ነው ። ሰነፎች ሰዎች ሳይለኩና ሳይመጥኑ ጠጅ ሲጠጡ ይሰክፉና ኃይላቸው ይደክማል ፡ እከምርአቸው ይቀነሳል ፡ ኃጢአታቸው ይበዛል ፡ የትም ወድቀው ተዘርረው ይገኛሉ ።

«ሰነፍ ደንቅር ሰው ጠጅ ከጠጣ ውጭ ያበዛልና ለደንቅር ሰው መጠጥ አይገባም» (ሲራክ ፡ ፳፱ ፡ ፳፭)

ጠጅ ስትጠጣ ፡ ብዙ አትናገር ። ይልቅስ ይህን መጠጡን የፈጠርክልኝና የሰጠኝን ከበር ተመስገን ብለህ እግዚአብሔርን ግመስገን ይገባሃል ። ይገባሃል እንጂ አብዝተህ አትናገር ።

ጠጅ በሚጠጠበት ጊዜ የእግዚአብሔርን ክቡርነትና ልዑልነት መወያየት ፡ የሚያበራ የዕንቁ ፈርጥ ባለው በጥፋ ወርቅ ይመስላል ። ዕበ

«በነፍሱ ሰው ሲሰጥ አፋን ከፍቶ ይገካል፡ ብለው ሰው ግን በጭንቅ ከገረፉን ይገኛል» (ሲረክ፡ ፩፡ ፩)

«ምክር እዝናትና ዕውቀት፡ ለሰው ክብርን፡ መወደድንና መታፈርን ይሰጣታል፡ የሰማይ መላእክትም ያመሰግኑታል፡ ሰዎች ሁሉ ይወዳታል፡»

ጥበብ ግን እግዚአብሔርን በሚፈሩና በሚያመልኩ ሰዎች ዘንድ የገበሬዎች የተወደደች ናት፡ በዐደባባይም (በሸንጉ) አፋቸውን ከፍታ ረታቸውን ይፍታ፡ ታናግራቸዋለች፡»

ጥበብ ክብር ምስጋና ለርሱ ይሁንና፡ ክቡር፡ ጽኑ፡ ልዩ፡ ንጹሕ ባሕርይ ከሆነ ከእግዚአብሔር አፍ ተገኝታ ዓለምን እንደ ጉም አልብሳቸዋለች፡»

«ከፈለበሮች አንዱ እንዲህ አለ፡ ነፍሴ፡ የ ነገሮችን ጠላት፡ ተጽየራች፡ እነርሱም፡ ድኅ ሲሆን ትዕቢተኛ፡ ባለጸጋ ሲሆን ሐሰተኛ፡ ሽግግሌ ሲሆን ዕብድ ናቸው፡»

«ራክም፡ ድኅ ሲሆን ትዕቢተኛ፡ ባለጸጋ ሲሆን ጉዳግ፡ ሽግግሌ ሲሆን ሐሰኛ (ዘማዊ) ናቸው ብሏል፡» (፩፡ ፩)

ከቤተ ልዩቱ የሚኖር ልጅ፡ ለአባቱ አይጠቅምም፡ ለሕሱም አይረባም፡ ልጅህን ሥራው ቅጣው ብዙ ድልብን ከምታደልብሉት ይልቅ ይዞ ሞሥራቁ መቅጣቱ ይሻለዋልና፡»

ልጅህን ሲበድል አትራራለት፡ በሰውነቱ ላይ ብዙ ብትር ስበር ባት፡ ገና፡ ሕፃን ሳለ ሳይገብረምሰና አንቀጥም ለመታገል ሳይቃጣህ፡ እስኪያመው ድረስ ጉን ጉኑን በለው፡ አቅዝንለት፡»

«ልጅህን ሥራው፡ ቅጣው፡ ላለኝታ ይሆንዋል፡ ግን ይህን እለኝ ብለህ (በግደረባ ነገር) ዓይኑን አፍርጠህ፡ እኔ እግሩን ሰብረህ ዕውር አንካሳ ተብሎ ለግ ሰደብ እጅህን አታገነዝብኝ» (ምሳሌ ፲፬፡ ፲፮)

ልጅህን፡ በሕፃንነቱ ወራት፡ በገንዘብህ ላይ አታሠልጥነው፡ ገንዘብህን ያጠፋብሃልና፡ ተመልሶም ባላንጣ ይሆንብሃልና፡»

«ልጅህን ከጉለመሰ በኋላ እቀጣዋለሁ እትበል፡ ከጉለመሰ በኋላ እንዳይበረታብህ ከሕፃንነቱ ጀምረህ አጥንቱ እስኪታይ ድረስ ጉን ጉኑን በለው» (ሲረክ፡ ፩፡ ፲፩)

ከወርቅ ይልቅ መልካም ኑሮ ይመረጣል፡ ክቡር ከሆነ ከዕንቁ ከአልማዝም ንጽሕት ነፍስ ትመረጣለች፡ ይሁን እንጂ፡ በዚህ ዓለም ከሥጋ ጤንነት የሚመረጥ ሀብትና ከልብ ደስታ የሚበልጥ ደስታ የለም

«ከገንዘብ ይልቅ ጥላቻ መሆን ይመረጣል፡ በጤንነት ደስ ከግዳ ከልብ ደስታ የሚበልጥ ደስታ የለም» (ሲረክ፡ ፩፡ ፲፩)

ባለቤቱ የማያውቅበት ብዙ ሀብት በሞቱት ሰዎች መቃብር ላይ እንዳስቀመጡት ምግብ (ማእድ) ነው፡ በመቃብር ላይ የኖሩትን ልዩ ልዩ ምግብ ይመሰላል፡»

«አንድ ፈላስፋ /፡፯፡፭/ አመለካከት ሆኖ ለሰዎች ሁሉ ሕይወት ለሰጠችና ክፉ ክፋውን ነገር እየጠቀሰች የሚሰጠው ሰዎች ርጂነት ይሰጣሉ፡ በቅጽበትም ይጠፋሉ፡ አለ፡»

«ግቢዩ ዳዊትም፡ በከፍተኛ ጥራት የሚያደርግሱ ሰዎች አቅርቦት እነሱ፡ ዕለቱን በቅሎ፡ ለዓጭጦ ርዕሰ ቅጽዋ የሚደርግ ይደርጋል (አንዱ ጊመን ቅጠል) ለጥንቱ ይደርቃልና አለ፡ (ከሀብታቸው ይለያልና ሲል ነው) (መዝ፡ ፲፱፡ ፲፱)፡»

«ሰፊ ዳዊትም፡ ለባሕር ይራው ላይ ከፍተኛ የሚያሰብሰበው ሰው ያቸው የሚያስባት ክፉቱ ራሱን ትገዳዋለች፡ በየትና ምን ጊዜ እንደምታመጣለች ግን አያውቅም፡»

«ልቅ ለሰዎች ይራው ይደርጋል፡ በወርቅ ለሰዎች ይራው ይደርጋል፡ በወርቅ ለሰዎች ይራው ይደርጋል፡ በወርቅ ለሰዎች ይራው ይደርጋል፡» (ሲረክ፡ ፩፡ ፳፯)

«ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ሀብቱ ሁሉ፡ በመቀጠል ይለያል (ይከፍላል)፡ አፍቅሮ ንዋይ (ገንዘብን መውደድ) ግን በሕይወት ላይ ጋዘን እየጨመረ ዕድሜን ይደጃል፡»

ገንዘብን የሚወድ ሰው አይከብርም፡ አፍቅሮ ንዋይንም የሚወድ ዳት ይከታተላታል፡ ገንታም ገንዘብህን ከሰበት ልብህ ከዚያ ይሻራል ብሏል፡» (ማቴ፡ ፲፩፡ ፳፯)

በፍቅረ ንዋይ የተጎዱ ሰዎች ብዙ ናቸው፡ ፍቅረ ንዋይ፡ በሚፈልጉት ሰዎች ዘንድ ሁሉ የምታሰጥላል፡ ጉልቶም ርትና፡ ደታቅድህን በው ሁሉ ይገኛል፡» (ሲረክ፡ ፩፡ ፳፯)

«ፈላስፋ ለሰዎች፡ በሰለ ደካ ስጋ ነገር ሲናገር እንዲህ አለ፡ ራስ እግዚአብሔርን ያምንሃል፡ የሚታወቅሃል፡ ሴት ሰዎች ጽሕፍትን ሲጻፉ፡ በሰዎች ጽሕፍት ሲጻፉ፡ በሰዎች ጽሕፍት ሲጻፉ፡»

ነገር ግን ፡ በላይህ ላይ ከፋ ሥራና ተንኮል እንዳትማርብህ ፡ በማንሳና በሚያስቀና ነገር ሚስትህን አቃስቀናት (አትቅናባትም) ዛሬ

ሲሰኙ ሴት፡ በረሃና መንገድ ውሉ የወኃ ጥም የጸናበት ሰው፡ አቶን እያፋሸን ቀዝቃዛውን ውኃ ለመጠጣት እንደሚጓዩ ሁሉ፡ ገደም ልክ በዚሁ ሰው ትመስላለች።

ፈላስፋ እንዲህ አለ : እግዚአብሔር በወር-በወሩ ደም ትሁን ብሎ በቤት ላይ ፈርዷልና፤ እግዚአብሔር፣ በአራቱ እንዳዘዘ፣ ሴት ደም በምን፣ ሆነዋል፤ ወራት፣ ማንኛውም ክርሷ እጅ ሊቀበል አይገባም፤ (ይህ ግን በአራቱ ነበር እንጂ በወንጃል አይደለም)።

ከፈላስፎች አንዱ፣ ማንኛውም ሰው ፍትወቱን (መሻቱን) እስኪያዝን፣ ድረስ ብልህ ዐዋቂ ተብሎ ሊጠራ አይገባውም አለ።

አንድ ፈላስፋ (ይወድልናል መስፈራት) እገሌ የተባለ ጠላትህ እኮ ሞተብሎት እኔንን የሚያስደስተኝ የነበረ ሚስት እገባ ብትሉኝ ነበር። ምክንያቱ ከፍ ሴት የማይወደድ ሞት፣ የማይነገር መቅሠፍት ናትና አላቸው።

«ሶበ፣ ትብዕል ታወምረክ በልሳና»

«ወሶበ ትነዲ ትበልፃክ በአስናና»

ሴት፣ «ግንዘብን ስታገኝ በአንደበቷ ትለማመጥላችኋለሁ»

«ግንዘብ አጥቷህ ስትገነር በጥርሷ ትገምጥላችኋለሁ»

ዳግመኛም፣ ላትፈር ሳታፍር፣ ቃሏን ከፍ አድርጋ ትመሠብሃለች፣ በድላህ አልወድልህም፣ ይስበረኝ ይሰንጥረኝ በማለት ለማስመስል ዕንባዋን ታዘረከርክብሃለች።

የሴት ኃጢአቷ የተገለጠና የታወቀ ነው፣ ነልማሳውን ጥልምስ ናወን ታስረላቸዋል። ጉልበቱን ታደክመዋለች። የሷ ጉልበት ግን ቢያደክም እንጂ አይደክምም፣ አሃልቅም።

አንተ ግን፣ ካለችበቱ ያለኸው ሩቅ ከሆነ ባለሀብት ጽንተህ ነር። ከሁሉም ይልቅ ነገሯን የጀመረች ጊዜ አጠገብዋ አትድረስ። ተይ ብለህ ልትመልሳትና ልታስታግሳት አይቻልህምና። ያለኸው ከርሷ ጋር የሆነ እንደሆነ ግን አትናገራት አፍህን ይዘህ ዝም ብትል ይሻላል።

የለቅራጭ ሚስት፣ ደጋ መናጢ ከመሆኗ በላይ ነገናዛና ጨቅ ሚቃ ነበራችና፣ ሰሦቹ፣ አንተ የተባረከና ታላቅ ሰው ስትሆን፣ ይህችን ደጋና መናጢዋን ሴት ለምን አገባሃት? ቢሉት፣ ከብዙ ክፋቶች ጥቂት አተርፋለሁ ብዩ ነው፣ ሲል መለሰላቸው።

ፈላስፋው እስከንድር፣ ሚስት አላገባምና፣ ስለምን ነው ሚስት ያላቀባህ? ቢሉት፣ እኔ በጥበቤ ጀግኖች ወንዶችን አሸንፈኩለሁ፣ ወንዶችን ያሸንፍኩ እኔ፣ እንዴት በሴት አሸንፋለሁ? ቢል መለሰ።

አንድ ሰው በቤቱ በራፍ ላይ «ወደዚህች ቤት ፈጽሞ ክፉ አይገባም» ሲል ጻፈ።

(ሴት አትገባበትም ማለቱ ነው)።

ዲያጋንስ፣ ወደ ቤቱ ክፉ አይገባም ማለቱ እንደሆነ ዐውቀበት «ታዲያ ሚስትህን በወዴት በኩል ታገባታለህ? አለው»።

ምዕራፍ 11።

አርስጣጣሊስ እንዲህ አለ። ለነፍስ ፩ ጾታዎች (የጠባይ ዓይነቶች) አሉዋት። አነርሱም፣ አእምሮ፣ ልብና፣ ማሰብ፣ ዐውቆ መንቀሳቀስ፣ መሞት፣ ሕያውነት፣ ምውትነት (አለመቀዝቀዝ) ናቸው። የማወቅና የማስተዋል መሠረቶች እነዚህ ናቸው።

ዳግመኛም እንዲህ አለ፣ ሰው በአስተዋይነትና በዐዋቂነት ሕያው ይሆናል ማለት፣ በአእምሮ ያስባል፣ በመንቀሳቀስ፣ በመብላት፣ በመጠጣት ከሌሎች ፍጥረቶች የተለየ ይሆናል ማለት፣ (ለዩነት አለው) አለ።

እኔ እንዲህ እላለሁ፣ ሕያውነት፣ በመንቀሳቀስ፣ በማሰብ፣ በማስተዋል፣ በማወቅ ባይሆን ኖሮ፣ ሕይወታችን፣ እንደ እንስሳ ሕይወት በሆነ ነበር፣ ለሞት ለጥፋትም በደረስን ነበር። ለልባችንም ሕይወት፣ ማሰብ ማወቅ፣ መንቀሳቀስ ባልሆነላትም ነበር።

ፈላስፋው አፍላጦን ጥበብ በተባለው መጽሐፉ፣ የነፍስንና የሥጋን መዋሐድ ሲናገር እንዲህ አለ ሥጋ ከማንኛውም የነጻችና የጸራች ስትሆን ጊዜ ነፍስ በውስጧ እንደ ዕንቁ ባሕርይ ታበራለች በመንግሥተ ሰማይም ክብሯ የበዛ ይሆናል። ነገር ግን በመልክ - መልካምነት ላይ የቁንጅና ውበት የሌለው ሥጋ መወደድ የለበትም፣ እንደዚህም ሁሉ ለመልክ - መልካምነት፣ ለቁንጅና፣ ለውበት የአፍጽዳት የልብ ገጽሕና ከሌላቸው መወደድ የለባቸውም።

ባሕርያቶች ፩ ናቸው፣ እነዚህም ፩ ባሕርያቶች እርስ - በርሳቸው፣ ያልተስማሙና የተለያዩ እንደሆኑ፣ ኃይላቸው ይቀንሳል፣ አንድነታቸው ይፈርሳል፣ ጅማታቸው ያርራል፣ መልካቸው ይጠቁራል። ነገር ግን፣ በሥጋ ውስጥ ያልች ነፍስ (ገጽሕ ከሆነች) ሥጋን ታሳምራታለች፣ እንደ ገጽሕናዋም መጠን የበራች የጸራች ታደርጋታለች። ፈቃድዋንም በፈጸመች ቀጥሮ በመልካም ጤና እንድትንቀሳቀስ ታደርጋታለች። ፩ ባሕርያቶች የተባሉም ማይ፣ መሬት፣ ኦሳት፣ ነፋስ ናቸው።

ጸሐፊው ጽሑፉን አጽደዋል፡፡ በውሃው ስር ያለውን ግዙፍ (መሬት)፡፡ መልኩ
መጥፎ የሆነ እንደሆነ፡፡ ፬ ባሕርያቶቹም መጥፎ ሆኑ ይሆናል፡፡ በሰሜን
ቀጭን፡፡ ፊት ብሩህ፡፡ መልኩ ውብ የሆነ እንደሆነ፡፡ ፬ ባሕርያቶቹም
በእግረሰብቀር ልዩነት ይገኛሉ፡፡ የተወደዱ ይሆናሉ፡፡

«በው ልዩነቱ ይገኛል፡፡ ግዙፍ ይታወቃል፡፡ በአባባሉ፡፡ በአገራችን
ሥራው ይታወቃል» (ሲራክ፡፡ 10፡፡ 82)

የሥጋ ተወዳጅነቱ መልኩ መልካም፡፡ ፊት ብሩህ ሲሆን ነው፡፡
የነፍሱም ተወዳጅነቱ ዐዋቂና ንጹሕ መሆን ነው፡፡ የሰውነት ቸርነቱ፡፡
በውስጥ በእግሩ ምኞትን ደግሞ ሆነ ነው እንጂ መልኩ ቀናጂ ብቻ
ቸገረው የሚያስገኘው አይደለም፡፡

«የሌሊት ፊት አትመልከቱ፡፡ የመልኩንም ግማር አትይ፡፡ እግረሰብቀር ልብን
እንጂ ፊትን አያይዎና ፈ ነገ» (10፡፡ 83)

የዐዋቂው ነፍስ ደም፡፡ መስማት ከዕውቀትና ከማስተዋል ወገን
ነው፡፡ የሰውነት ልዩነት በእግሩ ውስጥ ነው ብሏልና፡፡ የነገሩ እውነት
ሻነት በእሴቱ ይታወቃል፡፡ የእሴቱ ይታወቃል፡፡

ዕውቀትን ማስተዋልንና ተበብን የምትጠይቀው አሷ ሕሊና ናት
የእሴቷም ሁሉ ማድረግን (መነጻጽን) አንገልፋ ልብ ናቸው፡፡

የዕውቀት ደግነቱ ማስተዋል ነው፡፡ መጥፎነቱም ሰንፍና (አለማዊ
ተዋል) ነው፡፡ የምክር ቁም ነገሩ እሴቱ በጄ ብሎ መታዘዝ ነው፡፡ ከፋቱም
አስመታዘዝ (አምቢታ) ነው፡፡

የሚሰብ ደግነቱ ነገርን ከልብ መረዳት ነው፡፡ መጥፎነቱም ነገርን
ከልብ አስመረዳትና አስማወቅ ነው፡፡ የማስተዋል ቁም ነገሩ ተዕጋ
ሥቷና ዝግታ ነው፡፡ መጥፎነቱም መቼኮልና መቅበዝባዝ ነው፡፡

እኛ ሰዎች፡፡ ከማድረግና ከአገልግሎት ሁሉ በልጠን የምንገኘው
በልብና (በማስተዋል) ነው፡፡ የሚፈባንንና የሚጠቅመንን ዕሉ የምናገኘው
ውቀው በልብና ነው፡፡ እንዲህስ ባይሆን ኖሮ፡፡ ባሕርያችን ልብ እንደሌለ
ላትው እንደ እንሰባች በሆነ ነበር፡፡ ይህም ባይሆን አለምሮ እንደሌላ
ቸው እንደ ሕፃናት ጠባይ ባሆነ ነበር፡፡ (መዝ፡፡ 85፡፡ 18)

እንዲሁም ልብ ባይኖረን ልሥጋችንና ለኮፍሳችን የሚጠቅመንን
ግዙፍ ሥራ ምንጭት በልታችን ነገርን ነገር ግን ይህን ሁሉ በልብና ዕው
ቀት ተሞራራቅን ይፈሰንባት፡፡ በሰው ከሰራ ልውል የሚሆን ፈጣሪዬ
ችንን ወወቅነው፡፡

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡፡ የውስጥ ረቂቃን ሕዋሳት ፎ ናቸው፡፡ እነሱም
ልብና አእምሮ፡፡ ከፋውንና በገጠውን ለይቶ ማወቅ፡፡ መቸር፡፡ ማሰብ ናቸው፡፡

ግዙፉን የአፍኦ ሕዋሳት ፎ ናቸው፡፡ እነሱም መስማት፡፡ ማየት፡፡
ማስተት፡፡ ማጣጣም፡፡ መዳሰስ ናቸው፡፡

በረቂቃን ሕዋሳት ውስጥ በልብ ተመራምሮ ካልሆነ በዓይን ሥጋ
የማይታይ፡፡ ጠባያቸው የነፋስና የእሳት ወገን የሆኑ ረቂቃን ነገሮች
አሉ፡፡

፬ቱ ባሕርያት ሲሰማሙ አካል ጤናማና ንጹሕ ይሆናል፡፡ የዋቂ
ሰው ምክሩ ሕሊናን በማራቀቅና በማወቅ ይሠምርለታል፡፡ ይህ ግን ሁል
ጊዜ በመትጋት በመጓጓት ካልሆነ አይሆንም፡፡

ማስተዋል የሚገኘው፡፡ ዕድሜያቸውን ሙሉ ከፈለሰፎች እየተማሩና
እየተመራመሩ ከኖሩት ከአስተዋዮችና ከዐዋቂዎች ሰዎች ነው፡፡ ይህም
የሚሆነው ረቂቃን በሆኑት በነፋስነትና በእሳትነት ባሕርይ ነው፡፡

«በረቂቃ ብረት እንዲሰለው ሰውንም ሰው መከሮ አስተምሮ በልህ ዐዋቂ ያደ
ርገዋል» (ተግሣጽ ፡፡ 18)

የሚዳሰሰው ግዙፍ አካል፡፡ የመዳሰሱን ስሜት ይወስዳል፡፡ ግዙፉ
ሥጋ ሲታሰርና ሲታገድ ሊንቀሳቀስ እንደማይችል፡፡ የማይዳሰሰው
ረቂቁም ልብ በትዕግሥት ሲታሰርና ሲታገድ እንደ ታሰረ ግዙፍ የሥጋ
ሆኖ ሊንቀሳቀስ አይችልም፡፡ ይህም ማለት፡፡ ሥጋ የተሰወረ እንደሆነ
ሥራ ሊሠራ እንደማይችል፡፡ ልብም እንደ ግዙፍ ሥጋ በመዘንጋት ይሰ
ወራልና የማወቅና የማስተዋል ሥራው ይቋረጥበታል ማለት ነው፡፡
ረቂቁ ውሳጣዊት ነፍስ ግን ያለ ሥጋ ታውቃለች ማለት፡፡ እርሷ ከዕው
ቀት ዕውቀቱ ከርሷ የሚለያዩበት ጊዜ የለም፡፡

በሚዳሰሰው በግዙፍ አካል የሚገኙት ረቂቃን የአፍኦ ሕዋሳቶች
ፎ ናቸው፡፡ እነርሱም፡፡ ማየት መስማት፡፡ መዳሰስ፡፡ ማስተት ማጣጣም
እንደሆኑ ከላይ ተናግረናቸዋል፡፡

የመስማት ደግነቱ (ቁምነገሩ)፡፡ በመስማት የዕውቀትን ነገሮች
ማግኘት ነው፡፡ እነሱም መልካም መልካም ቃላቶችን መስማት፡፡ በማሳ
ጠርና በማስረዘም ማዘም፡፡ ልዩ ልዩ ዘላንን መዘጋ፡፡ የዘላን መሳሪያ
የሆኑት በገናኖችንና መሰንቆዎችን ማዳመጥ፡፡ በማዳመጥ የሚገኙትን
ተደላ ደስታዎች ማግኘት፡፡ መስማት ሲያስፈልግ የመቅረብ፡፡ ሳያስፈልግ
ልግ የመራቅ አስተዋይነት ናቸው፡፡

እኒህ የታወቁት ፩ቱ ባሕርያቶች (ማይ ነፋስ ፡ እሳት መሬት) ከጅቱ የበገና አውታሮች ድምፅ ጋር የሚስማሙበት ፡ የመስማት ፡ የማየት ፡ የመዳሰስ ፡ የማሸተት ፡ የማጣጣም ጠባይነት ወይም ስሜት አላቸው ። (የነዚሁም የረቂቃን ስሜቶች ግዙፋን መሣሪያዎች ማለት ፡ የመስማት ጀር ፡ የማየት ዓይን ፡ የመዳሰስ እጅ ፡ የማሸተት አፍንጫ ፡ የማጣጣም ምላስ ናቸው) ።

ለጅቱ የበገና አውታሮች ቀጭን ወፍራም ቃና አላቸው ። እንዲሁም በሁለቱ መካከል ልዩ ልዩ በሆነ ስልታ ስልት ሲመታ የሚሰማ የቃና ድምፅ አለ ።

አውታሮቹ ፡ በስልት በስልት ሲመቱ ሥጋን ደስ በሚያሰኙና ልብን በሚማርኩ ቃናዎቻቸው ፡ ሥጋን አብራቸው እንድታዘም ያነሣሡታል ፡ ያነቃቋታል (ይነሽጧታል) ፡ ሥጋም ከበገናዎች አውታሮች ጋር አብራ በምትዘፍንበትና በምታዘምበት ጊዜ ነፍስን ፈጽማ ደስ ታሰኛ ታለች ።

«መሰንቆ ከበገና ጋር ሰውን ደስ ያሰኛሉ ፡ ከእሊህም ከሁለቱ ይልቅ በጉ እንደበት ደስ ያሰኛል» (ሲራክ ፡ ፱ ፡ ፩፩)

ፈላስፋ ህርሙስ ፡ ከመጠጥ ቤት ተቀምጦ በገና-መቸውን አስኪ እባክህ ነፍስን ከእስራቴ ፍታት ይለውና ፡ በጊነኛውም በገናውን የደ ረደረው ጊዜ ፡ በገናው በስልት በስልቱ ሲመታ ይህ ነገር ፡ በፍቅርና በስምምነት ሆኖ ሲሰሙት በጣም መልካምና አስደሳች ነው እያለ ያደ ንቅ ነበር ።

በገናው የሳውዳን ጠባይ ለማነሣሣትና ለማነቃቃት ፩ቱን የሥጋ ባሕርያቶች ይጫናቸዋል ። እነሱም ፡ ፩ኛው አውታር የሳውዳ ፡ ፪ኛው አውታር ፡ የበልቀም ፡ ፫ኛው ፡ አውታር የደም ፡ ፬ኛው አውታር የሳፍራ ምሳሌዎች ናቸው ።

ማናቸውም ሰው ፡ በስልት በስልቱ የሚመታውን የበገናውን ቃና ሲሰማ ፡ ሳውዳ ፡ በልቀም ፡ ደም ፡ ሳፍራ የተባሉት ያፂኩ ባሕርያት፡ጠባዮች ለአንደኛቸው የተሰማማውን የቃና ድምፅ ይወዳል ፡ ፈጽሞም ያስ ደስተዋል ።

የነዚህ የ፪ቱ ነገሮች ትርጓሜያቸው እንደሚከተለው ነው ። ሳውዳ መሬትነት ነው ፡ (መሬታዊ ጠባይ) ። በልቀም ውኃነት ነው (ማያዊ ጠባይ) ። ደም ፡ እሳትነት ነው ፡ (እሳታዊ ጠባይ) ፡ ሳፍራ ፡ ነፋስነት ነው (ነፋሳዊ ጠባይ) ። ይኸው ፩ቱ ጠባዮች በ፪ቱ የሰው ባሕርያቶች ልክ ተር ጉመናቸዋል ። ፪ኛዋ ግን ነፍስ ናት ፡ (ሲራክ ፴፩ ፫ ፡ ፩) ።

ምዕራፍ ፲፬ ።

ይህችን መጽሐፍ የጻፈ ፈላስፋ ፡ እንዲህ አለ ።

ልብን ብሩህ የሚያደርጉት ነገሮች ፬ ናቸው ። እነሱም ፡ መልካም ምግብ ፡ ጥሩ ሽታ ፡ የሚወዱትን ሰው ፈት ማየት፡በጉ በጉ ነገርን መስ ማት ናቸው ።

ልብን ደንቆሮና ደደብ የሚያደርጉት ነገሮች ፬ ናቸው ። እነሱም ፡ መጥፎና ቆሻሻ ምግብ ፡ መጥፎ ሽታ ፡ የማይወዱትን ሰው ፈት ማየት፡ ከደንቆሮ ሰው ጋር መናገር ናቸው ።

ሰውን ከበርቱና ጌታ የሚያደርጉት ነገሮች ፬ ናቸው ። እነሱም ተግ ሣጽ (ምክር እዝናት) ፡ ንጽሕና አእምሮ ፡ ሃይማኖት ናቸው ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ። የሰነፎች ሰዎች ሕይወታቸው ሞታቸው ነው ፡ የዐዋቂዎች ሰዎች ግን ሞታቸው ሕይወታቸው ነው ።

አንድ ፈላስፋ ፡ ከሁሉ ነገር ልብ ትበልጣለች ፡ እንዲህ ስትሆን አእምሮ ያስከብራታል ፡ ምክር እዝናት(ተግሣጽ) ያስወድዳታል ። ስለ ዚህ ፡ ልብ ፍጹም ትሆናለች ፡ (ፍጹምነትን ታንኛለች) አለ ።

ዓይኖቹን ወደ መሻት ያዘነበለ ሰው እሳቡን አውታታ ያደርጋል ፡ ልቦናውን በከንቱ ያባከናል ። የመሻት ልጓሙን (ትዕግሥት) አውልቆ የጣለ ሰው ፡ ከመነዳት ይደርሳል ። ሥራን ቸል ያለ ሰው ይቸገራል ፡ ይደሽያል ። መምህራን የዓለም ብርሃን ናቸው (ማቴ-፳፻፲፬) ። ዐዋ ቂዎች መምህራን መካሪዎች መብራቶች ፡ ልባዎች ጤናማዎች ፡ ሰነ ፎች ሬሳዎች ፡ ንጉሥ ሚዛን ፡ ጠላቶች እብሪተኞች ናቸው ።

«በመምህራን መታጣት ጋጢአተኞች ይበዛሉ» (ተግ ፡ ፩ ፡ ፲፩)

ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርግ ፡ (የሚያስታብይ) ጠላቶች ይበዙበታል ። ነገርን የሚያበዛ ከብሩን ያዋርዳል ። ትዕግሥትን ማብዛት ሰውን ገራ ምና ተፈሪ ታደርገዋለች ። ትዕግሥት የአሸናፊነት መክፈቻ ናትና ።

የዘመን ሁኔታን የሚያውቅ ሰው መዘጋጀትን ቸል አይልም ። ምክር እዝናት ላወቀበት እንደ (ረዥም) ተራራ ናት ፡ ተራራ ሲወጡበት ያደ ከማል ፡ ከወጡ በኋላ የራቀውን አቅርቦየቀረበውን ለይቶ ሲያሳይ እን ደሚያስደስት ተግሣጽም ለጊዜው ይመራል ፡ ያስቅቃል ፡ ኋላ ግን ያስ ደስታልና ።

«ምክር እዝናት ለጊዜው ያሳዝናል እንጂ ደስ አያሰኝም ፡ ኋላ ግን ለተገሠዱ ሰዎች ሰላምን ያረፈላቸዋል ፡ ጽድቅን ያሰጣቸዋል» (ዕብ ፡ ፲፪ ፡ ፲፩)

ለክቶ መጥኖ የሚበላ ሰው በጤናው ያድራል ። አብዝቶ መብላት ልብን (እስቶማክን) ይጎዳል ለክቶ መጥኖ መብላት ግን ለሰውነት ጤናው ነው ።

ጤናማ መብላት ደፃ ይሆናል፤ አብዝቶ በመብላት ቀንጣን ያጠፋቸው ፣ ሰጠና የጎዳቸው ሰባቶች ማቆራረጥ (ሲራክ ፣ ምጽ ፣ ሳይ)

ችኮላ ፣ ሰውን ከታላቅ ውድቀትና ጥፋት ታደርሰዋል።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፤ ሃይማኖትን የቀና (የጸና) በዚህ ዓለም ይከብራል ። በወደያኛውም ዓለም ይመሰገናል ። (ይጸድቃል) ። ዳግመኛውም የእግዚአብሔርን ነገር በማስታወስ መወያየት መልካም ነው አለ ።

የጥበብ መገኛ እግዚአብሔርን መፍራት ነው (ወይም እግዚአብሔርን መፍራት የጥበብ መሠረት ነው ። (የጥበብ መጀመሪያ እግዚአብሔርን መፍራት ነው) እንደሰ ፣ (መዝ ፣ ፪) ።

የሰው ክብር ትዕዛዥ ፣ አስተዋይነት ፣ እግዚአብሔርን ማፍራቱ ጠባቂው ንጽሕናውና አንደበቱ ናቸው ። ሕይወትና ሞት ፣ ሰው በአንድ በተናገረው ነገር ይመጣሉና ፣ ምሳሌ ፣ ጽዮን ።

ሳይመከሩትና ሳይገሥዱት የተመከደና የተገሠጸው ሰው ትክክለኛ ሚሳን ነው ። መስማማትና በገጣሪ ሰላው በዕውቀት ላይ ዕውቀትን ያሰጠዋል ፣ ከፍ ከፍም ያደርገዋል ፣ በሁሉም ዘንድ የተወደደ ያደርገዋል ።

ሀብትን (ገንዘብን) የሚወድ ሰው ሕንድም ቀን በቃኝ ሳይሌለበህ ብት ላይ ሀብትን ለው ጠላት ዕረፍት የለውም ። ገንዘብን ቢያጠራቅም አይጠግብም (በቃኝ አቃልም) ወጋን እንደተጠግሰው ዘጠኝኦር ካንዝብን ለማግኘት ሲከለፈሉና ይፍራል ።

ጥበብ የሚወድ ሰው ሰላን አይጠግብም ፣ ጥበብ እንዲሁም የሚወድ ሰው በሚጠራ ቅጥና ቢሰበሰብ ሰውን አይደለም ። ጥበብ በእኩል ሁሉን መናገር ነው (መዝ ፣ ፪ ፣ ፪)

አንድ ፈላስፋ እንዲህ አለ ፤ ተሠርቶ ተተጥቶ ካላገደት ብልህ ፀጥቂ መሆን አይገባምና ፣ ሰውን እንደ አለምጭ ክፍሉ ፣ እንዲሁም ሃይማኖቱ ጽናት መምከሩ መቀሰጥ ይገባል ። ሀላጊ የሆኑ ሰዎች ሰውነት ማከበብና የምጋኝነት እንደሆነ ይኮራል ። በልህ ፀጥቂ የሆነ ሰው ጠንቅቆ ስለሆነ ያደርጋል እንጂ አይከራም (ሰነፍ መብራት ፣ ምዜምቹ ቢያገኙትና ቢያከብሩት አሽከርቹ ይመስለዋል) እንደሚሉት የለ ነው ።

ልጄ! አንድ ቃል እንኳ በሆን የተዘብና የተግዛጸን ቃል ተማር። አንድ ቃል አስፈላጊ ሆኖ በሚገኝበት ጊዜ ታላቅ ነውና ።

ልጄ! ከሰነድ ሰዎች ጋር መገናኛ አታብዛክሰነድች ጋር መገናኛ ልብን ያንቀርና ያደብ ያደርጋል ። ጥበብን ያስረሳልና ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፤ ዐዋቂነት ፣ ደገውንና ዓለውን ታስመሰግረኛል ። ጥጽሕና ፣ ሃይማኖትን ትጠብቃለች ። ነገር ግን ፣ በዐዋቂነቱ የሚመክሩ የማታበይ ሰው ምክሩ ይጠፋዋል ። የማይመክሩ የማይታበይ ግን ልብ በሩህ ፣ ሕሳቡ ቅን ይሆናል ። (በራሱም ባንገሽው የበብ ራሱ ህን አታስታብይ) ሲራክ ፮ ፣ ፪)

በከገሥታት አንዱ ፣ ከዚህ ዓለም ድልብ የትኛው ይበልጣል? ሲለ ጠየቀና ፣ አንድ ፈላስፋ ፣ ከዚህ ዓለም ድልብ ሁሉ ጥበብ ትበልጣልች ፣ አላጣችሁ ስለምን? ቢለው ፣ ጥበብ የማታልቅ መዝገብ ናትና ፣ በከምን ትምቀላል ነውና ፣ ገንዘብ (ወርቅ ብር) በከምንቱ ከወደ ከመሆንም ያላይ ሲጠፋም ሲያልቅም ኃዘኑ ባጣም ብርቱና ከላድ ነው ። ለፍጅም የሆኑ ጊዜ ሕሊናን እሱን እሱን ወደ ማሰብ ጫልጦ ገርኝቶ ይወስዳል ። እሱን ሕሊናን ሲያሰብና ሲስታተር እጥፋት ያደርሳል ።

ማንከላህ ከለቦት ዘንድ ልሙድ ከዚያ ይፍራል (ማቴ ፣ ፮ ፣ ፳፩)

ተጠቅሙ ፤ ይህንኑ ወይም ግን ማግኘት ፣ ለብድም ሲሆኑ ጊዜ እንደ በጽዮን አንድ ሕዝብ ተሆናለች ። ጥብቅከማትንም (የያዛትን) ሰው በልህ ዐዋቂ ታደርገዋለች ። እሷን የፈለገ ሰው የፈለገውን ሁሉ ያገኛል ባታልቃል (ዳዊት ፪ ፣ ፪) ።

ፈላስፋ ፣ አስተማሪና ተማሪው ፣ እንደዘሮና እንደ እርሻ እርሱ በርሳቸው የተከፈሉ ናቸው ። የቀሩትም ሕዝቦች እንደዚሁ ናቸው አለ ። ገንዘብን ማከበቅ (መውደድ) ፣ ፍቅርን የጠፋል ፣ ሃይማኖትን ያሰከዳል ፣ መንፈግ ችግርን ይሰባል ፣ መስጠት ግን በሀብት ላይ ሀብትን ፣ በከብር ላይ ከብርን ይጨምራል ። እንዲሁም ባንገሩ ሀብት ይቃኝ ብሎ ማመስገን ፣ ለሰው በሀብት ላይ ሀብትን ያስጨምርለታል ።

ባለጸኑ የሆኑ ሰው ፣ የትም አገር ቢሄድ ስደተኛና መጽቀኛ መሆን የለበትም ። ደጋ ግን ምንም ባጠፋም ቢቀመጥ ፣ በቤቱም ቢሆን ስደተኛና መጽቀኛ ነው ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፤ መቶክል ፣ ለተስፋ ፈተናው (አደናቃፊው) ነው ። የጽድቅን ሥራ መሥራት ግን ፣ የጥበብ መዝገብ ነውና ፣ ልጄ ሆይ ፣ የጽድቅ ሥራ መሥራትን እትናቅ አታቃልል ፣ ቸል እትበል ።

ልህ ዘግቶ ሥራን በመሥራት ሰውን የሚያስደስት ሰው ፣ በሰው ሁሉ ዘንድ ማወያድ ያገኛል ። በጸሐፊውም ዓለም ዋጋውን ያገኛል ።

ነገር ግን ለሰው በጉሥራ መሥራት በፎ ነገሮች ካልሆነ አይፈጸምም ። እነሱም ፡ ዋል እደር ሳይሉ ፈጥኖ መስጠት ፡ ይህን ብሰጠው ምን ይጠቅመዋል ሳይሉ የተገኘውን ጥቂትን መስጠት ፡ ሲሰጡትም ሰውሮ መስጠት ናቸው ። ምክንያቱም ፈጥህ ስትሰጠው ደስ ታሰገዋለህ ፡ ቸግሮት ሳለ ጥቂትም ብትሰጠው ብዙ አድርጎ ያየዋል ። ሰውሮ መስጠቱም ገንዘቡን ያበረክተዋል ። ሀብቱን ያሰዛዋልና ። ፪ቆሮ ፡ ፱ ፡ ፳ ፡ ፱ ።

ነግሳሉን በማለት የመስጠት ደግነትህን አታጥፋ ። ዋጋ ቢለ አታድርገው ፡ የመስጠት የመመጽወት ፍጹምነቱና ተመስጋኝነቱ ዋጋን ሲያገኙበትና መልካም ስም አጠራርን ሲያተርፉበት ነው ።

« ከብዙ ብዕል ለብልቶ አጠጥቶ ስምን ማስጠራት ይኖላል ፡ ወርቅንና ብርን ከግጥም ስጥቶ መጽውቶ በእግዚአብሔር ዘንድ ባለግልነት ግጥሟት ይበልጣል ። (ምሳሌ ፡ ፳፪ ፡ ፩ ፡ ፱)

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ብዕሉን የሰጠህ እግዚአብሔርን ይህን የሰጠኸኝ ክብር ተመስገን እያልክ አመስግነው ። እግዚአብሔርን የሚያመሰግኑበት ሀብት ኗሪ ነው ፡ የሚያገራመርሙበትና የማያመሰግኑበት ሀብት አይኖርም ያልፋል ይጠፋል ማመስገን በሀብት ላይ ሀብትን እንደመጨመር ያለ ነው ። የእግዚአብሔርን ቁጣ የሚያበርድ ከፍፃሜ ከበቀል (ሐፋ እምኔ የርጉማን ከመባል) የሚያድን ነው ።

ደዌ ፡ ሥጋን እንዲያቆስለው ፡ ገዘንና ትካዜም ልብን ያቆስለዋልና ፡ ጋዘንን በተቻለ መጠን ካንተ እርቅ ።

« ጋዘን እንዳይነሳህ ልቅሶን ተው ፡ ጋዘን ነድቷቸው የጥቁ ብዙ ናቸውና ፡ የልብምጋዘን ጋዘን ያደክማል ፡ ግዘንና መተከዝ ለምት ያደርሳል ፡ እንዲህ ነውና ጋዘን ካንተ እርቅ» (ሲራክ ፡ ፳፭ ፡ ፲፭ ፡ ፳፩)

የደግ ሰው ደግነቱ ከከፉ ነገሮች ሁሉ ይጠብቀዋል ፡ (የሰው ክፋቱ ጠላቱ ፡ ደግነቱ ሕይወቱ ነውና) ።

መማከር ፡ የመመራት ዓይን ነውና አለ መሪ የሚሄድ ዓይን ሰውር ካልሆነ ቦታ እንደሚወድቅና የትም ወድቆ እንደሚቀር ሁሉ ፡ በገዛ ራሱ ምክር ብቻ የሚሄድ ሰው ይደክማል ፡ ካልሆነም ነገር ወድቆ ይቀራል ። ነገር ግን ፡ የበጎውንም የከፋውንም ምክር ለይቶ ሳያውቅ ያገኘውን ምክር የሚቀበል ሰው ሥራው ሁሉ አይከናወንለትም ። (ምሳሌ ፡ ፲፪ ፡ ፲፭)

ተስፋውን በእግዚአብሔር ማድረግ ትቶ በሌላ የሚያደርግ ሰው ፡ የተናቀና የተዋረደ ነው ። ከብዕል ሁሉ ከንቱምኞትን ማሸነፍ የመሰለ የለም ። ጠባቡን ያስከፋ በሁሉም ዘንድ የተጠላ ይሆናል ። እንዲሁም ልብ ሰፊ ነገር አላፈ ያልሆነ ልብ ፡ ጠባብ ሰው ከሁሉና በሁሉ የተጠላ ነው።

መወደድን ያገኘ ሰው የሌሎችን ጸጋ ይወርሳል ። (ኢያሱ የሙሴን ፡ ሕልሳዕ ፡ የኤልያስን ሀብተ ረድኤት እንደወረሱ) ።

ቅንነት ከተፈጥሮ ጠባይ ነው ፡ ሃይማኖት ግን ከትምህርት ነው ። የመቸኮል አመል ያለው ሰው ክፉ ነገር ሳያጋጥመው አይቀርም ። ቅን ሰዎች ግን ፡ ለዘለዓለም ይኖራሉ ፡ ስም አጠራራቸውም እስከ ዘለዓለም ይኖራል ።

ሰውን ፡ ብዙ ገንዘብን እንደ መሰብሰብ አድርጎ የሚያዋርደው የለም ። ሰው ለሁሉ ከመገዛት ነጻ ሲሆን ፡ ገንዘብን መወደዱ ለሁሉ ታዛዥ ፡ ተገዥ ፡ እጅ ፡ ነሽ ፡ እሺ ባይ ያደርገዋል ። ሰው ፊትን አብርቶ መቀበል ፡ «ከፍትፍቱ ፊቱ እያሰኘ» ስምን በበጎ አጠራር ያስጠራል ። ከሁሉ ነገር ትሕርምት (አብዝቶ ከመብላት መከልከል) ይበልጣል ። ብዙ ከመብላት በሚከለክል ሰው ደዌ አይሠለጥንበትም ። የበጎነትን ሥራ መሥራትን የሚከታተል ሰው ከከፋ ፈተናና ከብዙ መከራ ይድናል ።

ምዕራፍ ፲፩ ።

ፈላስፋ ፡ ጥበብ ፡ የዕውቀት መሰላል ናትና ፡ ጥበብን ያጣት ሰው ወደ ፈጣሪው መቅረብ አይቻለውም አለ ።

ሶቅራጥስ እንዲህ ይል ነበር ፡ ጥበብ መጠጥንና ዘፈንን በሚያራቅር ሰው ልብ አታድርም ። ከሱ ትርቃለች ፡ ትሸሻለች እንጂ ። ሰሎሞንም ፡ ጥበብ በተገነዘባችና ለጋጢአት በምትገዛ ሰውነት አታድርም ብሏል ። (ተግዳሮ ፡ ፱ ፡ ፫)

ሶቅራጥስ ፡ ጥበብ የተሰጠው ሰው ወርቅ ብር አጣሁ ብሎ አያዝንም ፡ (አይጨነቅበትም) ። የዕውቀት ውጤቱ ሰላምና ቅንነት ነው ። የወርቅና የብር ውጤት ግን ድካምና ደዌ ነው ።

የፈላስፎች ዕረፍታቸው ፡ እውነተኛውን ነገር ማግኘት ነው ። የሰነፎች ግን ዕረፍታቸው ከንቱ ነገርንና ዋነ ፈዛዛን ማግኘት ነው ። ሥራ ሁሉ ጸንቶ የሚኖረው በዕውቀትና በቅንነት ሆነው ሲሠሩት ነው ፡ ዓመፅና ግፍን በማድረግ የሚሠሩት ሥራ ግን ያልፋል ፡ ይጠፋል ።

ቅንነት ለዘለዓለም አያልፍም ፡ አይጠፋም ። ልብ ፡ ቅን የሆነ ሰው ቢያዝንም እንኳ ጋዘኑ በተሉ ያልፋል (ይረሳል) ፡ ሁሉም ነገር ወደሱ

ይሰበል፡ ግለሰብ ሥራው ሁሉ የተቃና የተከናወነ ይሆናል፡ ይሰበው ሁሉ ይፈጸምለታል። እንዲሁም፡ ቅንነት፡ ከቡር ልወል፡ የሚሆን የፈጣሪ ትክክለኛ ሚዛን ነው። ስለዚህ እሱም (ቅንነት) የማሳለፍና የማምጣት፡ የማግኘትና የማጣት) ሚዛን ነው።

የሚመኩበት ዕውቀት ሁሉ፡ በቅንነት ሆኖ ሲሠራበት ሥራው እንቁ ይኖራል፡ በተንኮል ሆኖ ቢሠራበት ግን ሥራው አይጸናም ይባላል።

«ከሕንጻው ይልቅ ዋና ሆኖ የሚፈለገው በሕንጻው ውስጥ የሚካሄደው ሥራ፡ ሕንጻው ሕንጻው አምርና ተቃንቶ አስተዳደሩም በመልካም የሚመራበትና ደካው በቅኑ ክል የሚጠበቅበት ተግባር ሲፈጸምበት ነው»።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ሰዎችን በፆ ወገን መድበህ አትራቸው። ደካውም ሽማግሌዎችን እንዳባታህ፡ ወጣቶችን እንደ ወንድምቸህ ሕፃናቱን እንደ ልጆቹህ አድርገህ አያቸው አለ።

ሽማግሌችን አትናት አታቃልል፡ ላባትህ እንደምትታዘዝ፡ ታዘዝ እንጂ ለሕፃናቱም ወንዶች ለወንድምቸህ እንደምትታዘዝ ታዘዝ ለሕፃናቱም ሴቶች (ለእንቅስቃሴ) እንደም ትታዘዝ ታዘዛቸው» (ጢሞ 3 ፡ 2)

ከዕለታት አንድ ቀን፡ ፈላስፋው አርስጣጣሊስና ቪቱ የንጉሡ (የፊልጶስ መቄዶኖዊ) ልጆች ተገናኝተው ሲነጋገሩ፡ አርስጣጣሊስ፡ እንዴት የንጉሡን ልጅ፡ መንግሥት ላንተ የተሰጠች እንደሆነ ምን ታደርግልኛለህ ? ቢለው፡ የመንግሥቱ አማካሪ አደጋዊነቱ አለው።

ሁለተኛውን ደግሞ፡ አንተስ ምን ታደርግልኛለህ ? ቢለው የመንግሥቱን ተካፋይ አደርግሃለሁ (እጅምሃለሁ) አለው።

ምስታኛው እስከንድር ከዚያ ነበርና፤ አንተሳ ቢያንግሡህ ለኔ ምን ታደርግልኛለህ ? ቢለው እስከንድር፡ መምህር ሆድ፡ እኔ ስለማያደርግልህ ነገር አሁን አትጠይቀኝ፤ እስከ ነገ ድረስ ታገሠኝ። ሆኖም፡ ሎሌ ለጌ ታው፡ ደቀ መዝሙር ለመምህሩ ሊያደርጉላቸው የሚገባውን አደርግ ለሀላፊ አለው።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ሰውነቱ የ ነገሮችን ሐላቾች ተጽዕኖዎችን፡ ሕሰት ሐሰተኛ ደገ፡ በሀብቱ የሚመካ ባለጸጋ፡ ስብደት ሸማግሌ ናቸው። ሲራክ ግን፡ ትዕቢተኛ ደገ፡ ንፋግ ባልጸጋ፡ ዘማዊ ሽማግሌ ናቸው ብሏል። (ጳጵ 3 ፡ 2)

አንድ ፈላስፋ፡ ሌላውን የሚመክሩ የሚገሥዱ ሽማግሌዎች፡ ራሳቸው ሲቆጡና ሲበሳጩ ዕብዶች ናቸው ይባላሉ ሐላፊ (አስታራቂ የሆነ ሽማግሌ ሁሉ ስሉት ምቁጣትና መበሳጫት አይንባወም ሌላ ነው)

አፍላጣን፡ አእምሮ፡ የአነጋገር ማሳመሪያና የልብ ማሰሪያ (ማሰታገዝ) ነው አለ።

ከየናናውያን (ግሪኮች) አንዱ እንዲህ አለ፡ ዓለም ሰዎች፡ ሃይማኖት እሊህ ቪቱ በሁለት ነገሮች የተሳሰሩና የተያያዙ ናቸው። ሁለት ነገሮች የተባሉት፡ ሰይፍና መጽሐፍ ናቸው። ቢሆንም ሰይፍ ከመጽሐፍ በታች ነው፡ (መጽሐፍ ይበልጣል)። መጽሐፍት ያንድትን፡ ሕንጻ፡ የዘመን ብዛት አያፈርሰውምና።

ፈላስፋ የሰውን ከንቱነት ሲናገር እንዲህ አለ፡ የአዳም ልጅ ምን ድር ነው ? መመከቱስ ምን ይባላል ? መጀመሪያ ነገር የፍትወት ጠብታ ነው፡ ፍጻሜውም፡ የሚሸት የሚከረፉ ሬሳ ነው። ከግጥም ባደላ ነፍሱ ወደ ሥጋዋ ትመለስ ዘንድ አስታራቂና አማላጅ የለውም፡ ራሱንም ለማሥነሣት ችሎታ የለውም።

ሰው ሁሉ እንደ ጥላ ይመላለሳል፡ (ጥላ፡ ወት ፡ ሸ ፡ ጽ ፡ ሚማ ይሆናል ፡ ቀትር ሲሆን ጊዜ ከዚህ ደረሰ፡ ከዚህ ገባ አይባልም ፡ ሰውም እንደዚሁ ነው (ማሳ ፡ 25 ፡ 18)

ገንዘብን መውደድ የዕድሜ መፈታተኛ ነው። ገንዘብን አለመውደድ ግን የዕውቀትና የተግሣጽ መዝገብ ነው። ጽድቅም (እውነትንነት) የረብዓና የጥቅም ምርት ነው።

ፈላስፋ፡ መከራ፡ ለልብ በጉውን ትምህርትና ትሕትናን ያስቀምጥልላል። ነገር ግን የመግር ጥቅሙ በተቻለ መጠን ተገብኖ ነቅቶ ሲያስተምሩበት ነው። (ጥበቡን ከሚሰውር መምህር ደንቄርናውን የሚገልጥ መሃይምን ይሻላል። ባይጠቀምበት እንኳ አይወቀስበትምና)። (ሲራክ 8 ፡ 3)

ሰውን የሚያስደስትና ለሰው ሁሉ በጉውን ሥራ የሚሠራ ሰው አደኗሩ የረጋ ይሆናል።

ፈላስፋ፡ ከኃይል ይልቅ ዕውቀትና ምክር ያሸንፋሉ አለ። ዳግመኛም፡ ሥራህ ሁሉ የተቃና አደኗርህ የጸና ይሆን ዘንድ፡ እየገዛለህ ርን ከሚፈሩትና ከሚያመልኩት ሰዎች ጋር ተማክር አለ።

እንዲሁም ታላላቅና ጨዋ የሆኑ ሰዎች፡ ሀብትንና ሹመትን ባገኙ ጊዜ ፈጽመው ትሑቶች ይሆናሉ። ባለጌዎች የሆኑ ሰዎች ግን ሀብትንና ሹመትን ያገኙ እንደሆነ ይታበያሉ፡ ራሳቸውን ከፍ፡ፅፍ ያደርጋሉ።

ዐዋቂ ሰው፡ በዕውቀት ከሚበልጠው ሰው ቢግርና ቢጠይቅ ነውር የለበትም። አንድ አርጌ ሽማግሌ ሰው፡ አንዱን ፈላስፋ፡ እኔ

ያረጀሁ ሽማግሌ ስሆን ፡ በዚሁ ዕድሜ መማር ይገባል፤ ቢለው ፡ አዎን ፡ በድንቁርና ከመኖር እስከትሞት ድረስ ዕውቀትን በመገኘት ብትኖር ይሻለሃል አለው ።

እንድ ሩ ሞ ዘመን የሆናቸው ሊታዩአያዊ ሽግግሮ ፣ ተግራ በት ተብተው ሲግሩ ፣ እንድ ተግራ ፣ አባቱ ፣ ዛሬ ተምረው በአንገጻህ ወዲህ ሊሸውቡት ነው ፣ ወይስ ሊከበሩበትና ሊታዩበት ፣ በላቸው ፣ ልጄ ፣ እሾምበት ፣ እክብርበትና እኃይ በትስ ብዩ ሊይሉለኝ ፣ ነገር ግን ያ የግይቀረው ሞት ሲመጣ መልእክ ሞቱ ይዞን ወደ ፊግራይ ሊቀርብ ወዴት እነገሸው ፣ ሲለው ፣ ከአትሮፕሉ ለግር ለነገሪቱ ብሉ እንዲመሰክርልኝ ብዩ ነው ለሱት ይባላል ።

አንድ ፈለቅ፡ የመጸሐፍትን ምሥጢር የሚያውቅ ብልህና ዐዋቂ ሰው ብታገኝ፡ አንተ ከርሱ ውሰድ፡ ያንተንም ስጠው (አካፍለው) አልፎ ይግመኛም፡ የተማርከው ትምህርት፡ አንተ ሌላውን ጠቅመህበት ካንተ የሌለውንም ጠይቀህና ተረድተህ ትጠቀምበት ዘንድ አንዲሁን ፊወቅ ብሏል።

አንድ ፈላስፋ፡ ሌላውን የማያስተምር ባለው ለራሱም አይማርም አለ
የዐዋቂ ሰው ሰው ቀኑ በብዙ ነገር ይታወቃል ። ግልፅና ጥንቅቅ ሰው
መከራ አስተምሮ ይመልሳል ። ለፈታተኑ በብዙ የተንከረ ሥራ
ለሚጠይቀውም በማስተዋልና በመራቀቅ ይመልስበታል ። ልሰው ጭሉ
ትሑት ይሆናል ። በክብር ለሚበልጠውም እጅ በጆ ብሎ ይገዛል (ይታ
ዘዛል) ። በዕድሜ ከሱ የሚያንሰውንም ያስደኩዋል ። የዐዋቂ ሰው
መናገሩ ጥቅም ነው ። ዝም ማለቱም ሰላም ነው ። መከራ ሲመጣበት
በትዕግሥት ሆኖ ይቀበለቀል ። የሰነፍ ሰዎች ሥራ ግን እንዲህ አይደለም
። ሲበድሉዋቸው ይሳደባሉ ። የማይገባውንም ይናገራሉ ። ባይኖ
ገሩዋቸውም እንኳ ዝም ብለው ያጉረመርማሉ ።

ጸላጽ ፡ ተቅ ራትህን በጸፋህ ሁለተኛዋን መልስላት ብሎናል ብለን ይከመን እን
ኖራለን ፡ እናንተ ግን በመታዋቅሁ መልስን እናንተ፡ፊ ትላላችሁ (፩፡፳፫ ፡ ፩+፻)
ወንጪላችኋ እንጂ ወንጌላችኛ አይደላችሁም።

በነገሩ ሰዎች ጥቂት በጉሥራዊው አንደሁነት አድርገን በማለት ለሁሉ ያወራታል ይመኩበታልም እውነተኛውንም ነገር ተናገርን ሲሉ እውነትንና ሐሰትን ሳይቀላቅሉ መናገር አይሆንላቸውም።

ንቱግ ሲሰጥ ደስ አይለውም፡ ሰነፍም ሲሰጥ ሰጠሁ አያለ ይመካል (ሲረከ፡ 15፡ 12)

እንዲህ እንዲህ ያሉትን ሰዎች በሚሉትና በሚናገሩት ገዢ
ሁሉ አትመናቸው ። እንደነዚህ ያሉ ሰዎች በሰው ዘንድ የተጠሉ ፣ በእ
ግዚአብሔር ዘንድ የተናቁ ናቸውና ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ልጄ ፡ ከቅናት ተጠበቅ ተጠንቀቅ ፡ ቅናት የመለያየት በር ናትና ። ሰውን አንሥተህ አታስነውር ፡ ሰውን ማስነወር ጠብ ክርክርን ይወልዳልና ። ጨዋና ከበርቴዎች የሆኑ ሰዎች የተቻላቸውን ያህል ከቅናት መጠበቅንና ሰውን ማስነወር የማይገባ መሆኑን ያስተምራሉ ።

አንድ ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ እኔ ዓለምን ከሚገዛትና ከሚያዛት ከእግዚአብሔር እለምናለሁ እንጂ እንዴት ከማይገዙዋትና ከማያዙዋት ሰዎች ዓለምን እለምናለሁ ፡ ጽግመኛም ፡ ትዕግሥት ፡ ፍጹም ዕውቀትና ማስተዋል ነው ። ከኃይልም የበለጠ ኃይል ነው ። አሸናፊም ነው ብሏል ።

የሰው ፍቅሩ ጸንቶ የሚኖረው ፡ በጠባዩ ተስማሚነት መጠን ነው ። የልብም ተስማሚነቱ እውነተኛውን ነገር በመናገሩ መጠን ነው ።

ሰይጣን ፡ ሰውን ለማጥፋት ቁጣን በሰውዬው ላይ ያውለጥነዋል ፡ (ያረላዋል ፡ ያቀጣጥለዋል) ። ትዕግሥትን ግን እግዚአብሔር በባንሃይማኖት በቅን ምግባር ሆነው በሚያመልኩት ሰዎች ያሳድረዋል ። (ተግሣጽ ፡ ፩ ፡ ፫) ።

ፈላስፋ ፡ በተቆጣ ጊዜ ራሱን መግዛት (ማሸነፍ) የማይችል ሰው ፡ ለሰውነውን ሊገዛ አይችልም ፡ አለ ጽግመኛም ፡ ሞትን የሚያስታውስ ሰው ብዙውን ሀብት አግኝቶ ያይደለ ጥቂቱን ሀብት በማግኘት ደስ ብሎት ይኖራል አለ ።

አባቱ የጠየቀው ጥያቄና ብልህ ሰሎሞን የሰጠው መልስ ።

ጥያቄ የማስተዋል ቦታው የት ላይ ነው ፡ መልስ ከአንጎል ውስጥ ነው ።

ጥያቄ የእውነት ቦታው የት ላይ ነው ፡ መልስ ከፃይን ነው ።

እስመ ርእይ ታመጽአ አሚን
ማየት ማመንን ታመጣለች እንዲህ ።

ጥያቄ የከንቱ (የሐሰት) ቦታው የት ላይ ነው ፡ መልስ ከጀሮ ነው ፡ (ያልሰማ ጀሮ ከጎረቤት ያጣላል) እንዲሉ ።

ጥያቄ የደገንነት ቦታው የት ላይ ነው ፡ መልስ ከፊት ነው እንዴት አለህ አትበለው ከፊቱ እየው) እንዲሉ ።
ጥያቄ የመውደድ ቦታው የት ላይ ነው ፡

መልስ ሁሉም ነው የመረጥኩት ነፍሴ የወደደችው ልጄ እንሆ
(አሳ 9፪ : 8)

ጥያቄ የትንቢት መውጫ ቦታ የት ላይ ነው ?

መልስ በአፍገንጫ ነው (አንፃ : እንፈሰ ካለው አንቀጽ የወጣ ዘር
ይመስላል) ።

ጥያቄ የጥበብ ቦታው የት ላይ ነው ።

መልስ በአንደበት ነው (መግሥቱው አንደበት ስለሆነ)

ጥያቄ የማሰብና የመተከብ ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከደረት (ልብ) ነው (ልብ - ሰፊ ነገር አላፈ) እንዲሉ ።

ጥያቄ የመንፈስ ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከልብ ነው ።

«እስመ በአንጽሖ መንፈስ ርእይዎ ነበሩት ለእግዚአብሔር፤ እንዲል(ልብን
መንፈስ ሲል) አባ ጸጪዎቹ»

ጥያቄ ምክርን የማግኘት ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ነገርን ከልብ ከመረዳት ላይ ነው ።

ጥያቄ የሰቅ (የደስታ) ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከልብ ውስጥ ነው ። (ልብ ደስ ሲለው ፊት ይበራል፤ ልብ ሲተ
ከዝ ፊት ይጠቁራል ።

ጥያቄ የትዕግሥትና የቁጣ ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከልብ ነው ። (ልብ ይበርዳል፤ ልብ ይነዳል) እንዲሉ ።

ጥያቄ የቅናት የምቅኝነት ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከዓይንና ከሕሊና ነው ።

ዓይንከሱ ሐማጂ ዓይንህ ምትኖ ነው ? (ጥቂ : 8 : 1፩)

ጥያቄ የነፍስ ጠላቷ ማን ነው ?

መልስ ሥጋ ነው ። (ነፍስ ልትሠራው የማትወደውን ሥጋ ሊሠራው
ይወዳልና ገላ ፮ : 1፩ ።

ጥያቄ የመሰብሰብና (የመበተን) ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከእጅ ነው ።

«የት እጅህ የምታደርገውን (የምትሰጠውን) ገራ እጅህ አትወቀው» (ጥቂ፡፪፡፱)

ጥያቄ የሰውነት አቋሙ የት ላይ ነው ?

መልስ ከራስ ነው ። (ራስ ከሌለ የአካል መቆም የለምና) ።

ፈላስፋው ሀንቃር ። ያዘዘው ትእዛዝ የመከረው ምክር ይህ ነው ።

ልጄ ሆይ ፡ የምነግርህን ቃሌን ሰማ ። ልዑል ክቡር የሚሆን እግ
ዚህክሔርንም እንድታስታውሰው ምክራን ተቀበል ።

ልጄ ሆይ ፡ ነገርን (ምሥጢርን) የሰማህ እንደሆነ በልብህ ውስጥ
ሰውረው ለሌላ አትግለጠው ። ተመልሶ የሰላት ፍም ሆኖ አንደበትህንና
አካላትህን ሁሉ እንዳያቃጥልህ ። በዚያው ላይ እገሌ ምሥጢር አይ
ቋጥርም አሰኝቶ ስድብንና ውርደትን ያስከትልብሃል ።

ልጄ ፡ ሆይ ዓይንህ ያየውን ሁሉ አትሳብ ፡ (አታንግ) ። ታስሮ
ያንገሃኸውን አትፍታ ፡ ተፈትቶ ያንገሃኸውንም አትሰር ፡ ተከድኖ
ያንገሃኸውን አትከፈት ፡ ተከፍቶ የቆየህን አትከደን ።

ልጄ ፡ በሰው ዘንድ የተመሰገንህ ፡ በእግዚአብሔር ዘንድ የተወደደህ
ትሆን ዘንድ ለሁሉ ጠቅላይህን አሳምር ፡ አንጋርህን አርም ። ውሻ ጅራ
ቱን መቁላቱ እንጂህን ያሰጠሃል፤ አፋን ማላቀቁ ግን በዲላ መሠታ
ትንና በደንቂ የመደብደብን ያመጣበታል ።

ልጄ ፡ ለመስማት ፍጠን ፡ ለመናገር ግን አትቸኩል ።

«ለመስማት የፈጠንኩ ለመናገር የታገሥኩ ሁን» (ሲራክ : ፩ : 1፩) ። ወንድህም
ሆኖ አሁንም ሰው ሁሉ ለመስማት የፈጠነ ፡ ለመናገርና ለቁጣ የዘገየ ይሁን።
ያለ ፡ ሐጥ ፩ : 1፩ ።)

ልጄ ሆይ ፡ የሰው ዓይኑ ባለማቋረጥ እንደሚመነጭ እንደ ወጋ
ምንጭ ገንዘብን ቢያይ ቢያይ አይጠግብም ፡ ወደ መራትም ካልጓበ
በስተቀር ገንዘብን ለማግኘትና ለመሰብሰብ ሲል ዕረፍት የለውም ።
(መክብብ ፩ : 1፩)

ልጄ ፡ መልክ መልካምና ቆንጆ ሴት ጥሩ ጥሩ ልብሰን ተሸላልማና
መልክሙን ጊጣጊጥ አድርጋ ብታያት ልብህ ወደርሷ ለያዘንብል ።
ከሕፃንነትህ ጀምረህ ያረማቸውን ገንዘብ ሁሉ ብትሰጣት እንኳ ፤
ኃጢአትን መፈጸምና እግዚአብሔርን ማሳዘን ነው እንጂ (ኃጢአትን
ከመፈጸም እግዚአብሔርን ከማሳዘን በቀር) ከሚሰትህ ጋር ካለው የበልጣ
አታገኝባትም ።

አንዲት ሴት ባሏ ከሌሎች ሴቶች እያመነበረ ቢያስቸግራት ከዕለታት አንድ ቀን ምሳውን በሚበልበት ሰዓት አንዳን ወጭት የዶሮ ወጥ ፣ አልባሌ ግምጃ አልብላ አንዳን ወጭት የተልባ ወጥ አሰይዛ ጥሩ ወስከምበያ ከድፍ ሁለቱን አቀረበ ቸለጽና የሴት ሳውጣልም ቆችሰው ባለግምጃውን መረሰ = በጎንክሩትው ተልባ ሆነና ፣ በረገጣ ፣ በከፍቶት ተልባ ፣ አለ = እንደገና ሁለተኛውን ወጭት ከረገጥው ያላቸግ ቆሽከፍተው መልካም የዶሮ ወጥ ሆኖ እየገኘው ምክንያቱን ቢጠይቃት ፣ አንዲት ሴት ተርታውን ልባሽ በትላባሽ ፣ ለላይቱ ሴት የራሷን ልባሽ በትላባሽ ፣ ልባሱ ተለያየ እንጂ ሴትነታቸው አልተለየም ብላ ከሸበረገጥው ከዚያ በኋላ ሚስቱን ትቶ ወደ ሌላ መሄዱን አቋረጠ ፣ ይባላል ።

ሀይ ሆይ ፣ አንጋገርህን ጠብቅ ፣ ራስህን ዝቅ ዝቅ አድርግ ፣ አረማ መድሀ በዝግታ ይሁን ። ማየትህ ወደ ታች ይሁን እንጂ ወደ ላይ አድሁን ማለት ካንተ በታች ያለውን እይ እንጂ ካንተ በላይ ያለውን አትይ ።

ሀይ ፣ ጭቅጭቅ ካለበት ቦታ አትቀመጥ ፣ ጭቅጭቅ ጸብ ከርከርን ያወርሳልና ፣ ጸብ ከርከርም ቂም በቀልን አውርሶ ከመገዳደል ያደርሳልና ።

«ለብ ከርከር ካለበት ሙግ ፍረፋ ፣ ፍቅር ያለበት ጎመን ይሻላልና» (ምሳሌ ፲፩ ፣ ፲፮)

ሀይ ሆይ ፣ ድምጹን ከፍ አድርጎ በመጮኽ ቤት የሚሠራ በሆን አህያ በቀን በቀኑ ሁለት ሁለት ቤት ባሠራ ነበር ።

ለጆቹ ፣ (ያፍ ዘመድ ከገበያም እይነጽን እንዲሉ «በቃልና በአንደበት ብዙ እንፋ ቀር ፣ በሥራና በእውነት እንጂ ፣ በዚህ ከጽድቅ ወገን እንደሆነ እናውቃለን ።
(፩. የሐ ፣ ፪ ፣ ፲፩)

ሀይ ፣ በጽኑ ኃይል ካልሆነ ጠላቶችን መያዝ (ማሸነፍ) የሚቻል ቢሆን ኖሮ ትንሽ ሕፃን ልጅ ግመሎችን መሳብና መምራት በቻለ ነበር ።

ሀይ ፣ ከሰነፍ ባለፈ ሰው ጋር ጠጅ ከመጠጣት ፣ ከወዋቂ ሰው ጋር ደንጊያ መሸከም ይሻላል ። ሀይ ሆይ ፣ ጫማ በእግርህ ሳለ በእጅህ ላይ ተራመድ ለልጆችህና ለልጅ ልጆችህ መንገድ ጥረግላቸው ። (ጊዜ ሳለህ ጊዜን አትጠብቅ) ።

እኛ የምንገራውን የሚከተሉን ትውልድ እንዲቀጥሉት ነውና ፣ እኛ ከሌላ በኋላ እንዳይቸገሩ መንገድ ልንጠርግላቸው ይቸባል ። (ብ ፣ ፯ ፣ ፩ ፣ አበበ)

ሀይ ፣ እግዚአብሔር ባደለህና በወሰነልህ ሀብት አመሰግነህ ኑር ። እርሱ እግዚአብሔር ከሰጠህ ሌላ ምን ምን የሚጨምራልህ የለምና ፣ ተስፋሆንና እምነትህን በአገልጋዮችህ ላይ አታድርግ ።

ሀይ ፣ የማትወደውንና የማይወድህን ሰው ከማለድህ አታጣባ ። በማናቸውም ነገር ከማይወድህ ሰው ጋር አባሪ አትሁን ። ከሁሉ ጋር መቀመጥን አትውደድ ።

ሀይ ፣ ጠላትህ ወድቆ ብታገኘው ፣ አትዘብትበት ፣ እርሱም በትንሳኤ ጊዜ በፈገግታው እንዳይዘብትብህ ፣ ጠላትህ መልካም ነገር አግኝቶ ደስ ቢለውም ለምን አገኘ ብለህ አትዘን (አትቅና) ከፋ ነገር ሲያገኘውም ደስ አይበልህ ፣ (በጐም ሆነ ከፋ ለሁሉ ነውና) ።

ጠጎትህ በወድቅ በመውደቁ ደስ አይበልህ ፣ በመሰነካከሉም አትታበድ ፣ እግዚአብሔር ያንተን መደሰት አይቶ ደስ አይለውምና ፣ ቁጣውንም ከሱ ወዳንተ ይመልሰዋልና» (ምሳሌ ፳፩ ፣ ፲፮ - ፲፭)

ሀይ ፣ ጠላትህ በክፉ (በትንኮል) ቢመጣብህ አንተ በበጐነት (በቅንዓት) ተቅብለው ። ሮሚ ፲፪ ፣ ፳፭ ። ሀይ - ከጭሃና ከተነካናኸ ሴት ዘንድ አትቅረብ ፣ የሴት ተወዳጅነቷ ፣ ጠባይዋ ደግ እንጋገርዋ ልዝብ ሲሆን ነው ፣ የሴት መውደድዋ ባሏን ደስ ያሰኘዋል ፣ ሲራ ፣ ፳፯ ፣ ፲፱ ።

ሀይ ፣ በዕድሜ በማዕርግና በሀብት የሚበልጥህ ቢመጣ ብድግ ብለህ (አክብረህ) ተቀበለው ። እንዲሁም ፣ በዕድሜና በሀብት ካንተ ለሚያንስ እንዲሁ አድርግ ።

ሀይ ፣ ከፋ ሰው ይወድቃል ፣ ከወደቀም በኋላ አይነሣም ። ደግሰውም ይወድቃል ፣ ነገር ግን ቢወድቅ ይነሣል ፣ ተመልሶ ከነበረበት ቦታ ይቀመጣል ።

«ዳድት ሰው ፪ ጊዜ በኋላት ይሰነካላል ፣ ፮ ጊዜም (በጎስሐ) ይነሣል» (ምሳሌ ፳፩ ፣ ፲፮) ።

ሀይ ሆይ ፣ ልጅህን ከመሥራትና ከመቅጣት ዝም አትበል ፣ (ቸል አትበል) ። ፍግ ፣ ለእርሻ ፣ እንደሚጠቅመውና እንደሚያሳምረው ፣ እንዲሁም መሥራት መቅጣት ለልጅ ይጠቅማል ፣ ያሳምረዋል (ልዝብ ያደርገዋል) ። የከብት መንጋዎች ፣ በመልካም መስክ ተሠማርተው ሲታዩ ደስ እንደሚያስገኙ ሁሉ ፣ ተሠርቶና ተቀጥቶ ያደገ ልጅም ያየውን ሁሉ ያስደስተዋል ። (አሳዳጊህ ይባረክ እያሰኘ አባቱን ያስመርቃል) ።

ሀይ ፣ ልጅህን ገና ሕፃን ሳለ ይዘህ ሥራው ቅጣው ፣ ከጐረመስ በኋላ ለሥራህ ልቅጣህ ብትለው ስለ ጐረመስ ይታበይብሃል ፣ ለታገላህም ይቃጣልና ፣ ከሰድሃቱና ከክፉ ሥራው ልትመልሰውና ልታደመው አትቸልም ። ኋላም እሱ በሠራው የብልግና ሥራ ሁሉ አንተ ታፍርበታለህ ትዋረድበታለህ ።

ሀይ ሆይ ፣ ደፋር ተሳዳቢና የሚከበልል ባርያ አትግዛ ፣ ሌባ ሴት ባርያንም አትግዛ ። (አለበልዚያ) ግን የሰበሰበከውን ገንዘብ ሁሉ ያጠፋብሃል ።

ለጄ ! ሐሰተኞች ሰዎች ቢሆኑ ቢገዙ ነገራቸውን በአየር ላይ በሚበሩና ፍለጋቸው በማይገኝ ወርቅ መሰለው ። ለመብረራቸው ፍለጋ እንደ ሌላው ፣ ሐሰተኞች ሰዎች ለሚናገሩትም ነገር ሥር መወረት የለውምና ።

ለጄ ! ጥበብና ዕውቀት ከሌለው ከደንቅሮ ሰው ጋር መኖርን አትውደዱ ። ሰው በማይሄድበት በረሃም አትሂዱ ፣ በዚያ ምን እንደሚቆይህ አታውቅምና ።

ለጄ ሆይ ! የዛፍ ጌጡ ሽልማቱ ቅርንጫፎቹና ፍሬው ናቸው ። የተራራም ሽልማት ዛፍቹ ናቸው ። እንዲሁም ፣ የሰው ሽልማቱ ሚስቱ ልጆቹና ወንድሞቹ (ዘመዶቹ) ናቸው ።

ለጄ ! ሚስትና ልጅ የሌለው ሰው ፣ በመንገድ ዳር የበቀለች ፍሬ የማይገኝበት ፣ መንገደኞች ቅጠሎቿን እየዘነጠፉ ፣ ቅርንጫፎቿን እየቆረጡ የሚገኙትን ትቢያ የሚያራግፉበት ፣ የበረሃ እንስሶች (እንስሳ ዘንዳም) የሚበሉትን ዛፍ ይመስላል ።

ለጄ ሆይ ፣ አንተ ዓላዋቂ ስትሆን ፣ ባልንጀራህን በዕውቀት እኔ እበልጥለሁ አትበለው ፣ ፍላጎቱን ተከተል ፣ ቃሉን ሰማ ፣ እርሱ ያመነውን አመን ፣ እርሱ የወደደውን ውደድ እንጂ ።

ለጄ ሆይ ፣ ከዐዋቂዎችና ፣ ከብልሆች ፣ ሰዎች ፣ አትራቅ ፣ ምንም ፣ እንጂ ፣ ጥበባቸውን ፣ ባትይዝ ፣ ቅጥርህ ፣ ከነሱ ፣ ጋር ፣ ይሆናልና ፣ ሲልኩህም ፣ ሁለተኛ ፣ ጓደኛን ፣ ጨምራልኝ ፣ በማለት አታስቸግራቸው ።

ለጄ ሆይ ፣ ባልንጀራህን በትልከው ፣ እሺ በጂ ያለህ እንደሆነ ባልንጀራው እንጂ ጌታው አለመሆንህን አስብ ። ዳግመኛም የላክኸውን ልቶች ሲመልስ ፣ ይህን አጉደልኸ በማለት አታበሳጩው ። እሱ ገንዘቡ ያልሆነውን አይበላምና ፣ ያንተም ያልሆነውን ለማምጣት ላንተ አያዝንልህምና ።

ለጄ ! ከባዕድ ሰው ማዕድ መቅረብን አትውደድ ፣ (ቀላዋጭ አትሁን) እንዲህ ያለው ነገር ያዋርድሃል ያስንቅሃልና ።

የሰውን ጥንቃቄ የሚጠበቅና ያነት ተስፋ ለድርሳ የሚኖር ሰው ፣ ኑሮው እንደ ጥተ ሰው እንጂ በሕይወት እንዳለ ሰው ኑሮ አይደለም (ሲራክ ዳ ፣ 88)

በሕይወት አስካለህ ድረስ የምትኖረው ኑሮ ኃጢአት ለመሥራት አይሁን ፣ ምት እንዳለብህ አስብ ። የምትሞትበት ቀን እንዳለ አስታውስ (ለምት ወራኛ የለውምና ያ ቆሮ ፣ ፩ ፣ 7) ።

ለጄ ሆይ ፣ እግዚአብሔር በዘዘው እንዲህ ያልሆነ ፣ አሳ ጌታው ረቃድ ያንተ ያልሆነውን ቀረብ አትቀጭም ። ለጌታ ሰዎች ፣ ለጌታ ዘብና በጌትነት ከሚበልጥህ ከታላቅ ሰው ጋር አትከራከር ፣ አትጣላ ፣ አትግግጥ ። (በጥይት እንዳይል የገንዘብ እንዳይል ይከፍልናል) ።

ከእኛው ከሙሉ ጓደኛ አትጣላ (አትግጥ) ፣ ጓደኛ ሆኖ መቆየት ለድል ተቆይሎ አይታለም (ሲራክ ፣ ፩ ፣ 118)

ለጄ ሆይ ፣ የቤትህ በረሃ ጌታ ከንድ ይህል ከፍታ ቢኖረውም እንኳ ራስህን ዝቅ አድርገህ ግባበት ።
ለጄ ! በትንሽ መበረሪያ ሰጥተህ በትልቅ መበረሪያ አትውሰድ (አትቀበል) ፣ ይህ በትንሽ መበረሪያ ሰጥቶ በትልቅ መበረሪያ ሞትሰዶ ሀብታም ሊያደርግህ አይችልምና ይልቁንም የነበረህን ያጠፋብሃል ፣ ድተ አድርጎም ያዋርድሃል እንጂ ።

አንጠረኝ ፣ በብድ ወርቅ ፣ በወርቅ ብርኝ ባይጨምርበት በጭንቅ ይድናል መስጠት ። ማንኛውም ብድር (ወርቅ-ጨንቅ) ወርቅ ባይጨምርበት ከጭንቅ ይድናል (ሲራ ፣ 88)

ለጄ ! ለላስፋን ያየህ እንደሆነ ጥበብን ሁሉ ልትወስድ (ልታስቀር) ብትወድ ፣ በምትዘዝና ባትገድቅ ፣ ሆኖ ተከተለው እንጂ ፣ ጥበቡን በቶሎ ለመውሰድ (ለመንጠቅ) በማቆራረጥ አታጣፍረው ።

ለጄ ! አስፈላጊ ጉዳይ ኑሮህ ዐላዋቂውን ሲኖሩ ሰው ከምትልክ ይልቅ በርሱ ለንታ አንተው ራስህ ብትላከው ይሻላል ። እርሱ ጉዳይህን አያቃልህምና ፣ ካለህም ተቃውሞ በላይ ነገሮችን ያበላሽብሃልና ።

ለጄ ! የገንዘብን ሰነድ ለማስጨበጥህ በሬት ፣ ልጅህን እስቀድመህ በመብልፋት በመጠጥ ምክረው (ያዝበው) ። ደግሞም ፣ ገንዘብህን በፀብ ትም ሆነ በጌትነት ከሚልቅህ ሰው ገንዘብ ጋር አትጨምር ። ከገንዘብህ ወስዶ በጣሱ ገንዘብ ጋር እንዳይጨምረው ፣ ገንዘቡን ስለያልህም ብትልቀቅህ ፣ ለግጥሙ ማስመለሱን አትቅልምና ። ለጥላቻው በጥንቃቄ ሲታመም ሆኖህ ሲታመስ ይኖራል እንጂ ።

«በዐብት ከንቱ ለሚበልጥ ባለጌጋ ገንዘብህን አታበድ» ። «ከቀድሞው ገንዘብህን እንዳይሰጥህ ዕውቅ» ። እንዲሁም ላንተ ለጥበቃህ ሰው እቅልህ አትበል። ብትሰው ገንዘብ እንደምትከፍለው ለውቅ (አንድን ሰብራልህ) አይቅንትሰምና (ሲራክ ፣ ፩ ፣ 118 - 119)

«ለጌታ ሰዎች ፣ ለጌታ ዘብና በጌትነት ከሚበልጥህ ከታላቅ ሰው ጋር አትከራከር ፣ አትጣላ ፣ አትግግጥ» ። «በጥይት እንዳይል የገንዘብ እንዳይል ይከፍልናል» ።
ለጄ ! ከሰራተኛ ይልቅ የሚረድ ልዩ ልዩ ፍሬዎች ይላሉ ። እንቅጥን ዝድሆት የመረረምራት አላገኘህም ። ዳግመኛም ከዘጠነ ብረድ ጓደኛዎች ሰን ተሸከምኸ ፣ ነገር ግን እንደ ብድር ያልተጠበቀ ጌታ የሆነውን

ነገር ግን በቀድሞቹ ሰዎች ዘንድ እንደሆነ ነው እንጂ በዛሬዎቹ ዘንድ እንደ ብድር የቀለለ ነገር የለም ለማለት ያስደፍራል ።

ልጄ ! አለት ደንጊያን ፈነቀልኩ ፡ አሸዋንም ተሸከምኩ ፡ ነገርግን ከባዶ ሴት መኖርን የመሰለ ከባድና ጽኑ ነገር አላገኘሁም ። ልዩ ልዩ ጣዕም ያለውን ብዙ ምግብ በልቻለሁ ፡ ነገር ግን እንደ ጤና አድርጎ የሚጣፍጥ ነገር አላገኘሁም ።

ልጄ ! ምንም ደሃ ብትሆን ምንም ብታጣና ብትቸገር ፡ ድንኑት ህንፃ መቸገርህን ለማይረዱህና ለማያዝገልህ ወንድሞችህ አትግለቱ። በነሱ ዘንድ የተጠላህና የተዋረድኸ ትሆናለህ እንጂ ፡ ምን ምን አይሰ ጠህምና ።

ልጄ ! ሚስትህን እንደ ራስህ አድርገህ ውደዳት ። እርሷ የልጆችህ መገኛ ናትና ፡ አንተም እንደርሷ ካለች እናት መገኘትህን አስታውስ ።

«ወንጌላችሁ ሚስቶችዎን እንደራሳችሁ አድርገው ይወደዱ ። ሚስቱን የወደደ ራሱን ወደደ ፡ ከቶ ራሱን የሚጠላ የለም ፡ ሁለቱም አንድ አካል ፡ አንድ አምባ ላል ናቸውና» ። (ኤፌ ፡ ፮ ፡ ፳፱ - ፴፱)

ልጄ ! ለልጆችህ መራብንና መጠማትን አስተምራቸው ። አድገው ሀብታሞች በሆኑ ጊዜ የተራበውንና የተጠማውን እንዲያስታውሱና የሰመናቸውን ቸል እንዳይሉ ።

ልጄ ! ከሰነፍ ሰው መጸም ፡ ያዋቂ ሰው መስከር ይሻላል ። ከልብ መታወር የዓይን መታወር ይበልጣል ፡ ዓይኑ ሰውር በጉዳና ተመርቶ ይሄዳል ፤ ልቡ የታወረ ግን በቀና መንገድ ቢመራት ተመርቶ ለመሄድ አይችልምና ።

«ቆቅርባስ ብትሆኑ ፡ ዕዳ በደል ባልሆናችሁም ነበር ፡ እሁን ግን በደላችሁ የተ ቀመጠ ነዎ ፡ እናያለን ስትሉ እታየምና ፡ በሊሁ በደላችሁ አይሰረዳላችሁም» (ዮሐ ፡ ፩ ፡ ፱፻)

ልጄ ! ከመልካም ቁንጅናና ከመልካም ደም ግባት ፡ መልካም ስም ይበልጣል ። መልካም መልክና መልካም ደም ግባት ያረጃል ፡ ያልፋል መልካም ስም ግን ለዘለዓለም ይኖራልና ።

ልጄ ! በሌላው እጅ ከተያዘው ሙሉ (የበግ) ሥጋ ባንተ፤ እጅ ያለው የበግ እገዳ(ቅልጥም)ይበልጣል ። እንዲሁም በአየር ላይ ከሚኖሩ ከዚያዎች ፡ በእጅህ ያለችው እንዲት ምና ትበልጣለች ፡ (በሰው እጅ ካለው ብዙ ፡ በእጅህ ያለው ጥቂት ይበልጣል) ።

ልጄ ! ሰው ጭንደቡት ሲድጥ ፡ በእግሩ ከሚድጥ ይሻለዋል። ለእ ግር መዳጥ መነሣት አለው ፡ ለአፃፃቢት መዳጥ ግን መነሣት የለውምና እንደባት ሲያድጥ ከዕዳ ፡ እግር ቢያድጥ ከእንጋዳ) እንዲሉ ። ልጄ ! አስቀድመህ ከልብህ ጋር ሳትግብር ፡ (ሳታወጣ ሳታወርድ) ነገርህን ይአፍህ ለታውጣው ።

«በእንደባትህ ከቶ ነገር ተናገረህ ስትሰናከል ፡ በእግርህ ተሰናክለህ ብትጠይቅ ይሻላል ፡ ጥኩሱ ከቶ በመናገር ከቶ መከራ ፈጥሮ ይመጣልና» (ሲፈ ፡ ፮ ፡ ፲፭)

ልጄ ! ውኃ ተመልሶ ወደ ጓላው ቢሄድ (ቢፈስ ፡ ምርቱ አለ ከንፍ ቢበቱ ቁራ እንደበረዶ ቢጓጣ ፡ ሰነፍ ሰው ዐዋቂ ሊሆን እንደማይችል ዕውቅ ። «ወይራ ጠግግነቱን ቢተው ነብር ዝን ጉር ጉርና ተገዢለቅ እሥ ራኤል ከቶታቸውን አይተውም» (ኤር ፲፫ ፡ ፳፫) ።

ልጄ ! ጭህ ዐዋቂ ትሆን ዘንድ ከወደድኸ እንደባትህን ከቶ ከመ ናገር እጅህን ከመሰረት ጠብቅ ። (ሰርቆ ከማሰብ ፡ እጅን መለብሰብ እንዲሉ) ።

ልጄ ! የሴት አግጭ (አዋዋይ) መሆንን አትውደድ ፡ ሴትየዋ ከቶ ትሆን ደግ ትሆን አታውቅምና ። ከቶ የሆነች እንደሆነ ፡ በራስህና በል ጆችህ ላይ መርኅምን ታተርፋለህ ፡ (እንተ አታላይ ፡ ልጆች የአታላይ ልጆች እየተበላችሁ ስትከሰሱና ስትወቀሱ ትኖራላችሁ ግለቱ ነው)።

ልጄ ! እንዳይሰለቹህ ወዳጆችህን ቶሎ ቶሎ መጉብኘትን አታብዛ እንዳይረሱህም ፈጽመህ ከነሱ አትራቅ ።

«ወዳጆቼህ ዘንድ ቶሎ ቶሎ አትሄድ ፡ እንዳይሰለቹህና እንዳትሰለቹ» (ተግ ፡ ፩ ፡ ፲፮)

ልጄ ! ሥር-መወረታቸውን ጠባያቸውንና ታሪካቸውን ሳትመረ ምር እንዲያው አፍአዊ ሀብታቸውንና ልብሳቸውን እይተህ ባለጸጎችን ወዳጆች አታፎርግ ።

«የኤልያብን ፈት አትመልከት ፡ የመልክን ግግር አትይ ፡ እኔ ንጥሰሁና ፡ እግዚአብሔር የሚያየው ፡ ሰው እንደሚያየው አይደለምና» (ነገ ፡ ፲፮ ፡ ፩)

ከጠላቱ ጋር የሚወዳጅና ጋጢአቱን (ምሥጢሩን) የሚገልጽ ሰው የጥልን ብር ከፈተ ። ከጠላት ጋር መወዳጀት ልብን የሚያናድድ የጥልን ብር ይከፍታልና ።

ምዕራፍ ፡ ፲፯ ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ተመርቶና ተቀጥቶ ማደግ ፡ በጉር ርስት ነው፤ ተመስጋኝ በበጉ ባልንጀራ ይመሰላል። ጣባዩም እንዴን ሥራ ስትሠራ

平山寺、双林寺

ፈላስፋ፡ ልቡና ማለት ምንድን ነው? አለና፡ (የተልካሻ መላሽ ሆኖ) ሐልዮን (ሐሳብን) ማስገደድና (ለሐሳብ አለመታዘዝ) በዘንቡም በሚሆነውም ነገር ተመርቶ መሄድን መተው ነው፡ ሐልዮ፡ የማይታይ ጠላት ነውና አለ።

ፈላስፋ፡ ከገንዘብ ይልቅ መልካም ስም ይበልጣል፡ ገንዘብ ያልፋል፡ መልካም ስም ግን ለህላለም ይዋራልና አለ። ከብዙ ክፍል መልካም ስም ይበልጣል። (ምሳሌ፡ ጸጂ፡ ጅ፡ ጃ።)

ቁጣህ በተነሣሣብህ ጊዜ፡ ትሉ ብለህ ተመለስ፡ ቁጣህን አብርድ ቁጣ ታላቅ መቅሰፍት ብርቱ ሥቃይነውና። ፀሐይ ሳይገባ ቁጣችሁን አብርዱ፡ እንዲል ኤፌ ፩፡ ፩፤ ፩፤ ፩።

ከፈላስፎች አንዱ፡ የቁጣ ማዕበል ሞገድ ሲነሣግበት ጊዜ፡ ቁጣውን እስኪያሸንፍ ድረስ እየላቀ ከቁጣው ጋር ይታገል ነበር። ዳግመኛም ለዓለም ተገዢ የሆነ ከ እንደሆነ (ዓለምን ብትወድ) ብልህ የፍትወት (መሻት) አገልጋይ ትሆናለች፡ ዓለምን የናቅህ እንደሆነ ግን መሻትህ የልብህ ተገዢና አገልጋይ ትሆንልሃለች አለ።

ከጌቶችና ከባለጽገኞች ጋር መፋቀር ከባድ ዕዳ ነው። ከንፋሳች ጋር መፋቀርም የሚያስለችል መናን ያስከትልብሃል፡ እንደሰው ተናገር ቢሉት፡ ምን ብዮ ልናገር? ሐዕቲን እንዳልናገር እግዚአብሔርን እፈራዋለሁ፡ እውነትንም እንዳልናገር እንዳትጠሉኝና እንዳትጣሉኝ እናንተን እፈራችኋለሁ አላቸው።

አለቃ ገብረ ሐና፡ ሁለት ቆሶች፡ ባንድ ቀለም ተከራክረው፡ ካሉበት ዘንድ ሄደው ይመስላሉ፡ በሁለቱም፡ ፈታቸውን ወደ አንደኛው ዞር አደረጉና፡ ወንድሜ፡ የደንቀር ወገኑ ብዙ ነውና እንዳታስደበድበን አልመስከርም ብለው መስከሩ ይባላል።

ዓለምን የሚጠነቀቅባት (የሚያውቅባት) ሰው፡ ነፃ ከምታመጣው ጣጣ ይድናል። ዓለምን የሚተማመናት ግን በፂ ይወድቃል። (ይጨማሪ ስቃል)።

ለጄ! የማይቻልህንና የማይገባህን ነገር (አትሻ ባገኘህ) ብለህ አትመኝ ባለፈውም ነገር አትጸጸት፡ ያልታመነውንና ያልተረጋገጠውን ነገር አትመን። ራሱን የሚገምትና ዓትሙና ችሎታው ያልሆነውን ነገር የማይደፋፈር ሰው፡ ዕውቀት ሞልቶ የተረፈው ነው። ለቁጠና ለብስጩ ሰው ተደላ ደስታ የለውም። ሥራንም ለማይውድ ሰነፍ ሰው ወዳጅ የለውም።

ፈላስፋ እዲህ አለ፡ ለፈጣሪ መገዛት ሐሳብን ያከናውናል። በዕውቀት ላይ ዕውቀትን ይጨምራል። ጸዋታ፡ ሹመትን ያስወድደዋል ጸንቶ እንዲኖርም ያደርገዋል። በጉ ጠባይም፡ ጨዋታችና ክቡራንከህ ኑት ወገን እንዲወለዱና እንዲዋለዱ ያደርጋል።

«ብላህና ጠባይ - መልካም ባርያ (ሱሌ) ባላዋቅ ጌቶች ይሠላጥናል፡ ከወንድ ግግሮች ጋር ርስትን ይካሄዳል» (ምሳሌ ፲፮፡ ፱)።

ልቡ በከንቁ ምኞት የተሸፈነበት ሰው፡ የተዋረደና የተናቀ ነው። ከዓለም ይልቅ ሃይማኖቱን የሚመርጥ ሰው፡ ጽኑ ነው፡ የተመረጠም ነው። የሐሰት ልብበን (የተውሶ) ተለባብሶ የሚከነሰነሰ ሰው ነው። ድኽነቱን ይሰውራል። በተፈጥሮ ጠባዩ ላይ ስንፍናን የሚጨምር ሰው ከብሩ ይቀነሳል፡ (ከጓደኞቹ ያንሳል)።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ የሰው ተስፋው፡ ረድኤትን ይሰብሰታል የልብ መከራ ከንቁ ምኞትን መከተል ነው። ዓለምን የሚተማመናት ሰው፡ ተትንኮላ፡ ወራዳነቱን ለሰው ሁሉ ትገልጥበታለች። አብዝቶ መብላት ልብን ይጎዳል። እንደዚሁም ሁሉ ቅናት ሰውነትን ይጎዳልና ለሰውነት ጤናው ቅናትን አለማብዛት ነው። (ቅናትን አለማብዛት ለሰውነት ጤናው ነው (ሲራክ ፴፮፡ ፲፭)።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ዓለም ስትመጣ፡ ለሰውየው የሌላውን ገንዘብ አምጥታ ትሰጠዋለች። ስታልፍበት ደግሞ፡ የራሱን ወስዳ ለሌላው ትሰጥበታለች።

«ላለው ይሰጣታል፡ ይጨምራለታልና፡ ለሌላው ገንዘብረውን ይተመታል» (ግብ፡ ፳፭፡ ፳፱)

ነገር ሁሉ ሲበዛ ይሰለቻል፡ (ይናቃል)። ማስተዋል ያለው ዕውቀት ግን ቢበዛም ይከብራል፡ ይወደዳል (ለራሱ)። ያከብረዋል፡ ያስወድደዋል። (ባለቤቱን)

ለጄ ሆይ! ከምትፈራቸውና ከምትጠረጥሩቸው ሰዎች ሁሉ እንደ ምትጠነቀቅ፡ ከምታምናቸውና ከምትወዳቸውም ሰዎች ተጠበቅ፡ ተጠነቀቅ።

«ወላጅህ እንድ ቀን ጠላትህ እንደሚሆን ዕውቅ። እንዲሁም ጠላትህ እንድ ቀን ወላጅህ እንደሚሆን እትርሳ» (ጳውሎስ ፳፻፫፡ ፳፻፲፪)

ለጄ ሆይ! መከራን በትዕግሥትና በቸርነት ማለት ለቡሰራ ነገር አላፈ ጭንህ አላልፋት። ከፋ ሠራ ሰው ምንም እንኳ ሕያዋን በሚኖሩበት ቦታ (ዓለም) ቢኖር (አለሁ አለሁ ቢል) ሳይሞት የምት ነው። መልካም

700

12

መልእክተኛው ዓይን ነው፡ ማደረገው ግን (መኖርያው) ጥልቅ፡ ነገሩ ረቂቅ ነው። እርሱ ሥጋ የወደደችውን ሁሉ ያደርጋል።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ። መትጋት ከሕሊና የሚወለድ ፈቃድ ነው። የሚኖረውም በረቂቅ መንፈስ ውስጥ ነው። የሚወልዱትና ወደየ መፍቅዳቸው (ፍላጎታቸው) የሚበሉትም ፆቱ ባሕርያቶች (ወጋ መሬት ነፋስ እሳት) ናቸው። ነፋስ ግን፡ አስተዋይና ንጹሕ ከሆነች፡ (ፆቱ ባሕርያቶች) ለሚነዳበትና ለሚጠፋበት ነገር አትሳብላቸውም፡ ለፍላጎታቸውም አትታዘዝም።

ነፍስ፡ በባሕርይዋ እጂ በጀብላ (ለፆቱ ባሕርያት) የታዘዘችላቸው እንደሆነ ግን፡ እነሱ (ተመልሰው) ወጊ ፍላጻና ንጅ ደዌ ይሆኑባታል። ነፍስ ለፆ ባሕርያቶች ከታዘዘች (ፈቃዳቸውን ከመላች) እነሱ ከሚያመጡበት ደዌም ሆነ መከራ መዳን አይቻላትም።

ፈላስፋ፡ በገንዘቡ ባሮችን መግዛት የቻለውን ሰው፡ በዕውቀቱና በጠባዩ መልካምነት ጌቶችን መግዛት እንዴት ተሳነው? እንዴትስ አልቻለ? እያልኩ አደንቃለሁ አለ።

የወንድምነት ክፋቱ፡ ክዳት ሽንገላ ነው፡ የደረቅም ምድር ክፋቷ የዘሩባትን ዘር ሳታበቅል ቀርታ፡ ሰብል የማይገኝባት ከመሆኗ ለላይ ጸጥታና ሰላም ሲታጣባት ነው።

ሰውነትን የሚያወፍሩት ነገሮች ይኖሩት። እነሱም፡ ሥጋን መብላት፡ ወይንን መጠጣት (ሰላንድ)፡ እኩል ቀን ሲሆን ከምሳ በኋላ መተኛት፡ ከተልባ እግር የተሠራውን ሱፍ ልብስ መልበስ ናቸው።

ሰውነትን የሚያከሱት ነገሮች ይኖሩት። እነሱም፡ መንገድ መሄድ፡ የማይተኙ ንቁ መሆን፡ (ዕንቅልፍ ማጣት) በሐሩር ጊዜ የወጋ ጥማት ናቸው።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ሐልዮ (ማሰብ) ተዘጋጅቶ የሚኖር የድል ማድረጊያ መሣሪያ ነው። ምክር ግን፡ ተሻቶ ቆይቶ በተነሣ ጊዜ ጉዳዩን የሚፈጽም ነው። ስለዚህ ከሐልዮ ምክር ያሸነፋል፡ ወይም ከማሰብ ምክር ይበልጣል።

ፈላስፋው ጋሊኖስ፡ ሕሊናህ (ሐሳብህ) ሁለት (ተመሳሳይ) ነገሮችን በፊትህ ደቅኖ ያሳየህ እንደሆነ፡ ከሁለቱ የሚጠቅመውንና የሚሻለውን መርጠህ አድርግ። ለጊዜው ልታደርገው የወሰንኸው ቢኖር ፈርተህ ተወው አለ።

ፈላስፋ፡ በወሀኒ ቤት በራፍ ላይ እንደዚህ የሚል ጽሑፍ አነበብኸኩ አለ።

ይህች ቦታ የመከራና የጭንቅ ቦታ ናት፡ ያልሞቱ (በሕይወት ያሉ) ሰዎች የሚቀበሩበት መቃብርም ናት። የወዳጆች መፈተኛ (የጠላቶች) መደሰቻ የሆነች ቦታ ናትና። በንጉሥ ፈቃድ ለሹመት በወሰዱህ ጊዜ (በተሾምኸ ጊዜ) ተጠንቀቅ።

የጨዋልጅ ነኝ የሚል ሰው በተራበ ጊዜ፡ ድኃ የነበረ ባለጌ አልፎለት በጠገበ ጊዜ፡ ከነዚህ ከሁለቱ ጨዋና ባለጌ ሰዎች ቁጣ ተጠበቅ ተጠንቀቅ (ዕውቅባቸው)።

አንድ ፈላስፋ፡ አስኪ የምትፈቅደውን ተመኝ ቢሉት፡ ለሕይወቱ የሚያስፈልጉኝ ማግኘትን እመኛለሁ። እነሱም፡ ያመት ልብስ፡ የዕለት ጉርስ፡ ከወንድሞች ጋር መወያየትና መዝናናት፡ የሥጋ ጤንነት፡ ክፉ፡ ክፉውን ነገር አለ ማስታወስ ናቸው አለ።

«ሰንወለድ ይዘነው የመጣን፡ ሰንሞትም ይዘነው የምንሄድ የለምና የዕለት ምግባችን፡ ያመት ልብሳችንን (ካገኘን) ይበቃናል» (፩ጢሞ፡ ፮፡ ፮)።

ብልህና አስተዋይ የሆነ ሰው፡ አስቀድሞ እንዴት እንደሚያዋጣው ነገሩን ሳያስላስል ደርሶ በማያውቀውና በማያገባው ነገር አይገባም። (አያገባው ገብቶ አያወዛው ተቀብቶ) እንዲሉ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ጨዋ የሆነ ሰው ተሹሞ ከፍ ከፍ ያለ እንደሆነ ትሑት ይሆናል። ማለት አይታበይም። ባለጌ ሰው ግን የተሾመ እንደሆነ ይታበያል። በሁሉም ነገር ቅናት አለ፡ ለትሕትና ግን ቅናት የለባትም። (ለሁሉ ነገር ይቀናበታል፡ ለትሕትና ግን አይቀናበትምና)።

በርዘመኖር እንዲህ አለ፡ የትሕትና ፍሬዋ ፍቅር ነው፡ የትዕቢት ግን ፍሬዋ ጥልና ውርደት ነው። የማመስገን ፍሬዋ ዕረፍት ነው፡ በሀብትም ላይ ሀብት ነው። የሰው ክብሩ፡ ለወንድሙ ታዛዥ አገልጋይ ቢሆንነው። ክቡር ሲሆን ትሕትናን የሚያደርግ ሰው ፍጹም ነው። ለመስጠት (ለመመጽወት) ብዕሉን የሚንቅና (ለገንዘብ የማይሳሳ) እጁን ለድኅ የሚዘረጋ ሰው፡ የማያልፈውንና የማያልቀውን ድልብ ያደልባል።

«ገልጸት ጥፋት የሌለበት፡ ብል ነቀዝ የማያበላሸውን ሌቦች ቆፍረው የማይሰቁ ቁትን ሰማያዊ ድልብን አድልቡ» (ማቴ፡ ፮፡ ፳)።

የትሕትና መጀመሪያዋና ደገኛዋ፡ ለተገናኘህ ሰው አስቀድመህ ሰላምታን መስጠት፡ ወይም ሰላም ማለት ነው። ቀጥሎም በማናቸውም

ከሚያንሱህ ሰዎች በታች መቀመጥ ነው። (ሉቃ፡ 18፡ 28-32) ። ሁሉም ነገር፡ ልብን ይፈልጋል፡ ልብም መከራን ይፈልጋል።

ፈላስፋ፡ ልቡናህ መጽሐፍህ ነው፡ ወይም መጽሐፍህ ልቡናህ ነው፡ ነገርህን ሁሉ በዚህ በመጽሐፍህ አትመው (ጸፈው) (ነገርህን በልቡናህ ሰውረው)።

ፈላስፋ፡ የዕውቀት መጀመሪያ ሰውን ፊትን አብርቶ እጅን ዘርግቶ መቀበል ነው። ሁለተኛ መፋቀር፡ ሦስተኛ ፈቃዳቸውን መፈጸም ነው አለ።

ሰቅራጥስ እንዲህ አለ፡ የሚያፈቅርህ ሰው ስታጠፋና ስትሳሳት ይመከርሃል፡ ይገሥጽሃል። የሚጠላህ ግን ችላ ይልሃል፡ ነገርህን ያጣ ጥምልኻል። (እንዲያውም እንድትጨማምርበት ይገፋፋሃል) ። ፍላጎቱን በሚከተለው ጥቅስ ዕውቀው)።

«ተናገር እናገር የሆድን ጩሳ፡ «ወዳጅ ይሆናል ጠላት ተመልሶ» ተሰ-እጅ

ዳግመኛም፡ ውሸት ለሦስት ነገር ካልሆነ ለሌላ ነገር አይረባም አይጠቅምም፡ አያገለግልም አለ። ይኸውም ፪ኛው በጦርነት ጊዜ የሚደረገው ውሸት (ፕሮፓጋንዳ የሚሉት) ነው። በጦርነት ጊዜ፡ ያለ ምክር፡ ያለ ውሸት፡ ያለ መተንኳኮል ድል ማድረግ አይገኝምና። ፪ኛው፡ ሰውን ከሰው ጋር ለማስታረቅ ሲባል የሚዋሹት ውሸት ነው።

«ከእውነት የተሻለ ሐሰት፡ ከመውጋት የተሻለ መላት» እንዲሉ ። ሐዋርያው አውሎስ፡ እናሲሞስን ከጌታው ከፈልገው ጋር ካሸቱ እንዳስታረቀው (ፈልገው) ። 1፡ 1፡ 88 እይ

፪ኛ ሚስትን ለማስደሰት ሲባል፡ የሚዋሹት ውሸት፡ የሚኳሹት ኩሸት ነው።

ከንቲባ መርዕድ የተባሉ ዝነኛ ሰው፡ (የጸሐዘጋ ባላባት) በመኳንንት የተከበሩ በሕዝብ የታፈሩ ሲሆኑ፡ ባለቤታቸው ይንቁዋቸውና ይደፍሩዋቸው ሻረው ይሆናል፡ ከዕለታት አንድ ቀን ተበድረው ጠርመዝ ፃረቂ ገዝተው ይዘው መጡና፡ ከየት እገኙት? ቢሉዋቸው፡ ቂሎ እንቺ ትንቂኛለሽ እንጂ እንዲህን መሰለሽ፡ ነገራቸውን እንዳቀናላቸው ሰዎች ጉቦ የሰጡኝ ነው፡ ሲሉ ኩሸታቸውን ለቀቁት ይባላል።

ምዕራፍ 18።

ሰዎችን የተናቁና የተዋረዱ የሚያደርጓቸው ነገሮች 8 ናቸው። እነሱም፡ ውሸት፡ ሰውን ማማት፡ ድህነት፡ የሰው ገንዘብ መበደር፡

18

ሰደተኛ መጽተኛ ወይም መንገደኛ መሆን ናቸው። እውነትን የመናገር ልማድ ያለው ሰው፡ ሐሰት ቢናገርም ይታመናል። ውሸትን የመናገር ልማድ ያለው ግን እውነቱን ቢናገር እንኳ አይታመንም።

ሰው፡ ከአነጋገሩና ከግብሩ የተነሣ ጠባዩም ይታወቃል። ስለዚህ ሥዕል መሣል የአእምሮ አኩሌታ ነው። ሰውን አክብሮ በመልካም አቀማመጥ ማስቀመጥ የማስተዋል አኩሌታ ነው። በጤና መኖር ማለት ጤንነት የምግብ እኩል ነው።

መልካም ጠባይ በበጎ ወዳጅ ይመሰላል። ተግሣጽና (ምክር እዝናት) መልካም ጠባይ ኗሪ) ርስት ነው። ተስማሚነት ወደ በጎነት በሚመራ በተመረጠና በተወደደ መኩንን (ፈራጅ ዳኛ) ይመሰላል።

አባቶች፡ ለልጆቻቸው ከሚያጠርሱት ከተግሣጽ የሚበልጥ ርስት ማውረድ የለባቸውም። ገንዘብን በተግሣጽ ካደጉ በጥበብ ያደልቡታል። ስንፍና (ሳይገሠጹ ማደግ) ግን ገንዘብን ይበትነዋል ያጠፋዋል።

ዳግመኛ እንዲህ አለ፡ የብልህ ሰው ተስፋ ይፈጸማል፡ የሰነፍ ተስፋ ግን ነገ ተነገ ወዲያ በማለት ጊዜን በከንቱ ለማሳለፍ ካልሆነ አይፈጸምም። ተግባረ እድን የሚያውቅ ሰው ድኸነት አያጣድፈውም፡ ሳይሠሩ እንዲያው መቅናትና መንፈግ ግን ማጣትንና ችግርን ያበላሉ።

«የማያርስ የማይቆጠር ሀኪተኛ ሰው፡ እጁን ከብብቱ ይሸሽጋል፡ ወደ አፉ አያተር በውም (ምንን ይዞ ያትርበው?) (ምላሌ 18፡ 88)

ጥጋብ መቀናጣትን ይጠራል። መቀናጣትም ደጃን ያመጣል፡ ደጃም ሞትን ያስከትላል። በእኸል ላይ እኸልን ማግባት ደስ ይላልና (ብላ ብላ ይላልና) ፈላስፋ፡ መብልን እያማረህና እየጣመህ ተወው አለ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ሲፈጽሙዋቸው ደስ የሚያሰኙ ነገሮች 8 ናቸው። እነሱም ሲርብና ሲያስፈልግ መብላት፡ ለሁሉም ጠባዩ መልካም መሆን፡ ለንጉሥ መገዛት መታዘዝ፡ መንጋን (ወገንን) በቅንነት መጠበቅ ናቸው።

የሰው ተድላ ደስታው በ፪ ነገሮች ይፈጸማል። እነሱም፡ ሚስቱ ያማረች የተወደደች ስትሆን፡ ልጆቹ የተባረኩ ደጋግ ሲሆኑ፡ ሉላል ቱም በቅንነት የሚያገለግሉት ሲሆኑ፡ እሱም በሀገሩ ላይ የሚኖር ሲሆን ናቸው።

18

ችግርንና ኃዘንን የሚያመጡ ነገሮች የ ናቸው ። እነሱም ፡ ፩ኛ ፡ ምቀኛ ጉረቤት ነው ፡ ምቀኛ ጉረቤት በጉነትህን ያየ እንደሆነ ይሸሸግብ ሃል ፡ ከፋትህን ያየ እንደሆነ ግን ያወጣብሃል ይገልጥብሃል ።

፪ኛ ፡ አጉረምራሚና ነዝናዛ ሴት ናቅ ፡ አጉረምራሚና ነዝናዛይቱ ሴት ሁል ጊዜ እያጉረመረመችና እየነዘነዘች ዕረፍትን ታሳጥሃለች ።

«ከተነዛናዬ ሴት ጋር በተመረጠ ሴት ውስጥ ከመኖር ፡ አንድ ወገን በፈረሰ ሴት መኖር ይቻላል» (ምሳሌ ፳፩ ፡ ፱)

፫ኛ ፡ ዕብራተኛ ንጉሥ ነው ፡ ዕብራተኛና ግፈኛ ንጉሥ ፡ በጉ ብት ሠራ አያመስግንህም ፡ ከፋንም ብትሠራ አይምርህም ይገድልሃል ።

ፌላስፋ እንዲህ አለ ፡ የኃዘን ወራት ረዥም ነው ፡ የደስታ ወራት ግን አጭር ነው ።

የጽድቅ ሥራ የ ናቸው ፡ እነሱም ፡ ንጽሕና ፡ ቅንነት ፡ ሰውን ማስ ደሰት ናቸው ።

በዓለም ላይ ጥፋትን የሚያመጡ ነገሮች የ ናቸው ። እነሱም ፡ ፈሊጥ የሌለው ሃይማኖት ፡ መሥራት የሌለው ችሎታ ፡ የማይሰጡበት (የማይመጸውቱበት) ገንዘብ (ሀብት) ናቸው ።

አንድ ሰው ፡ ፌላስፋው ሶቅራጥስን ፡ እገሌ የተባለ ሰው ፡ ያንተን ነገር ባነሳለት አላውቀውም አለኝ ፡ ቢለው ። እኔም እንጂ እንዳያውቅኝ ምኞቱ ነው ፡ በደንቆሮ ሰው ዘንድ መታወቅ ለኔ ምን ይረባኛል ምንስ ይጠቅመኛል ? በዚያውም ላይ ጥበብ ማወቁን ያቃልልብኛል አለው ።

«ሰነፍ ሰው ፡ በዋቂዎች ፡ በብዙ ድካም የሠሩትን ሁሉ እንደ ከንቱ ነገር ይቆጥ ረዋል ። ሠራተኛውን ማረምና መንቀፍ የሰነፍ ሰው ዓይነተኛ ተግባር ነውና» (ወ ፡ ሰንበት ፳፬)

አፍላጦን ፡ ምንም እንኳ እውነትና የታመነም ቢሆን ፡ ቢናገሩት የሚረባ የሚጠቅም ነገር ምንድር ነው ? ቢሉት ፡ ሰው ራሱን በራሱ ቢያመስጋግንና ቢያምጋግስ ለርሱ ክብሩ ሞገሱ ነው ። እንዲሁም የሴት መወደድ ጀኛው ይሆናል አለ ።

መሬወሱ የሚያስችግርና መድኃኒት የማይገኝለት ነውር (ነገር) ምንድር ነው ? ቢሉት ፡ ትዕቢትና ቅናት ናቸው አለ ።

ዐዋቂዎች ፡ ሰነፎችን ለምን አታይዋቸው ? ቢሉዋቸው ፡ ከዕው ሮች (ደንቆሮዎች ወገን ብርሃንን ማየት አንፈቅድም አሉ ።

አርስጣጣሊስ ፡ አንዱን ደቀ መዝሙሩ ሲያስተምረው ሳለ ፡ አስተ ዋልህን ? (ተረዳህን) አለውና ፡ ተማሪውም አዎን አስተውየአለሁ አለው ። አርስጣጣሊስ መለሰና ፡ ዋሽተህ ነው ፡ አላስተዋልኸም አለው ። እንደምን ? ቢለው ? ፡ የማስተዋልና የመረዳት ምልክቱ የደስታ ምልክት (ፈገግታ) ነው ። ስለዚህ ፡ ከፊትህ የደስታን ጸዳል (ብሩህነት) አላየሁ ብህምና ነው አለው ።

አንዱን ሰው ፡ አንዳች ነገር ላትናገር ከዐዋቂዎች መካከል መቀመጥ ምን ይረባል ፡ ምንስ ይጠቅማል ? ቢሉት እሱ ደግሞ ፡ ስማ ፡ ታስተ ውላለህ ፡ ዝም በል ትድናለህ አለ ። (ማስተዋል ከማስማት መዳን ዝም ከማለት ነው ማለቱ ነው) ።

ፌላስፋው ጋሊኖስ ፡ ስለ ነፍስ ጠባይና ሁኔታ ሲናገር እንዲህ አለ ፡

ወደ ናላ (አንጎል) የሚወጣውን ዋዕይ የሚያሸንፍ ኃይል ፡ እሳታዊ ጠባይ ከሆነው ከሳውዳ እንደሚወለድ ፡ ሀኬትም (መዛል) ነፋሳዊ ጠባይ ከሆነ ከሳፍራ ይወለዳል ። ስለዚህ የነፍስ ሕዋሳቶች ይደክማሉ ይዝላሉ) ።

ዳግመኛም ፡ ሀኬት ፡ (መዛል) ከእሳታዊና ከነፋሳዊ ጠባዮች መጋ ጋል (መጋጨት) እንደሚወለድ ፡ ከሊህም ከሁለቱ (ነፋሳዊና እሳታዊ ጠባዮች) ብዙ መቃዝት ፡ ቶሎ ቶሎ መደንገጥ (ብር ብር ማለት) የትዕ ግሥት ማነስ ይወለዳሉ ፡ ደግሞም እንዲህ አለ ፡ የነፍስ ጽናቷና መንቀሳ ቀሷ ፡ የ፬ቱን ባሕርያት መዋሐድ ይከተላል ።

ፌላስፋው አርስጣጣሊስ ፡ እንዲህ አለ ። ፩ቱ ባሕርያቶች እርስ በርሳቸው ሲቀጣጠሉ ከተወሰነላቸው የተፈጥሮ ጠባይ ይወጡና ፡ ካለ መስማማታቸው ትኩስ የትንፋሽ ጭስ ይወለዳል ። እሱም በልብ ውስጥ በኩል አድርጎ ወደ አንጎል ይወጣል ። ከሱም መዛል ፡ መቅበዝበዝ ፡ (መቃዝት) መባንን ፡ (መደንገጥ) ዕንቅልፍን ማጣት ይወለዳል ። ይኸ ውምየሚሆነው ፡ በትኩስ ትንፋሽ ጭስ መቃጠል መጠን ነው ። ወደ ልብ ውስጥ የገባው ግን ከርሱ የሕፃናት (የሕፃንነት) ጠባይ ፡ የልብ መጠ በብ (መጨነቅ) ከፋ ከፋ ሐሳብ ይወለዳሉ ።

አንድ ፌላስፋ እንዲህ አለ ፡ የሰውየው ፪ ባሕርያቶቹ እርስ በርሳ ቸው ከተስማሙ በሕይወተ ሥጋ እስካለ ድረስ ወዳጅና ተወዳጅ ሆኖ ይኖ ሬል ። ጠባያቸውን ለዋውጠው የተለያዩ (ያልተስማሙ) እንደሆነ ግን የሰውየው ምክሩና ዕውቀቱ ከደግነቱ ጋር ይጠፋል ተወዳጅነቱ ይቀራል።

ጋሊኖስ እንዲህ አለ ፡ ጠባቂን ያጸናና (ያልለዋወጠ) ከሁሉ ጋር የተስማማ ሰው ምክሩ የቀና ፡ ፍቅሩ የጸና ይሆናል ፡ ተወዳጅነቱም በብረት ላይ እንደተቀረጸ ምስል በሚወዱት ሰዎች ልብ ውስጥ ተቀርጾ ይኖራል ።

የሰውየው ጠባይ ፡ አንድ ጊዜ ደረቅ ፡ አንድ ጊዜ ልስልስ የሆነ እንደሆነ ፡ ምክሩ ተለዋዋጭ ፡ ሐሳቡ ወጭ ወራጅ ሆኖ ፡ ከዋረበት የማይደር ፡ ካደረበት የማይውል ግብዝና ፍቅረ - ቢስ ይሆናል (ማለት ፡ ቶሎ እንደ መውደዱ ፡ ቶሎ ይጠላል) ። ተሠርቶ ተቀጥቶ ያደገ ብልህና አስተዋይ የሆነ ሰው ግን ፡ ወዳጁን ያየው እንደሆነ ፡ ዓይኖቹን ከርሱ ዞር ያደርጋል ። ልቡን ቶሎ አይሰጠውም ፡ ቢያየውና ልቡን ቢሰጠውም ቅሉ ቀስ እያለና ምክሩን በመስጠት እያደረ ደስ ያሰኘዋል ። በእንደዚህ ያለ አደራረግ ላይ የተመሠረተ ወዳጅነት እስከመቸውም ጸንቶ ይኖራል ። በእንደዚህ ያለ ፍቅር መካከል መነቃቀፍና መነዋወር አይኖርም ።

«እዲስ ወዳጅንና ነባር ጠላትን ወደዱኝ ብለህ አትመን ። ወዳጅ አለኝ ብለህ ከማመንህ በፊት ሁኔታውን እጣራ» (የፈረንጆች ምሳሌ)

አንዱ ፡ ከፈላስፎች ፡ አንዳች ነገር ሲሹ ፡ ከሁሉ በፊት ሁሉን ቸይና ምድራዊ ያይደለ ሰማያዊ ንጉሥ የሆነ እግዚአብሔርን መለመን ። ቀጥሎም ምድራዊ ንጉሥን ደጅ መጥናት ይሻላል አለ ።

«ትግል ከመሬት ጋር ነው ፡ ትልቅ ሰው ማለት ለመሬት ሎሌነት ያደረ ነው ፡ ከዚያም ቢያንስ ፡ ከሌላ ጌታ ከማደር ላይ ያደረ ነው» (ግ - ጳጳሳዊ ዓፂ ምኒልክ) «ከሁሉ በፊትና ይሻላል ፡ ያለው ቃል ፡ የቀሩትን ጌቶች ደጅ አትጥኑ አለ ማለቱን ግስተዋል ይገባል ።

ደግሞም ፡ አዘግይቶ መስጠት ፡ ሰጭው በንፋግ ፡ መስጠቱ በንፍገት ይመሰላል ብሏል ። አንዳንድ ጊዜ ፡ ከመስጠት ይልቅ መልካም አነጋገር ይበልጣል ፡ ነገር ግን ሁለቱ (መስጠትና መልካም አነጋገር ቢገኙ የበለጡ ናቸው) ፡ (ሲራክ ፡ ፲፭ ፡ ፲፮) ።

አንድ ሰው ፡ አንድ ጓደኛውን ፡ እንዳትለምነኝ የሚከለክልህ ምክንያት ምድር ነው ፡ ቢለው እሱም ፡ እኔ ብለምንህ ትነግኛለህ እንጂ አትሰጠኝምና ስለዚህ ነው አለው ።

ሰባ (፩) ዘመን የሞላው ሽማግሌ ሰው ፡ ያለ ሕመም ምክንያት ይታመማል ፡ (ራሱ እርጅናው በሽታ መሆኑን ሲናገር ነው) ። ሺበት የሞት መልክተኛ ነው ፡ እርጅናም ምልክቱ ነው ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ነፍስ ሆይ ፡ በዚህ ዓለም እስካለሽ ድረስ ከ፣ ነገሮች ተጠበቂ ። እነሱ ነፍስን የሚጎዱት ናቸው ። እንደፈሪ

ሰው እየፈራሽ ፡ እየተንቀጠቀጥሽ በመቸኮል ከነሱ ሩጪ ። እነሱም ሴቶች ፡ እብዝቶ መጠጣት ፡ መስከር ናቸው ፡ (እነዚህ የቱ መሪና ተመሪ ሆነው ከመጉዳት የሚያደርሱ ናቸው ፡ እብዝቶ መጠጣት ወደ ስካር የሚመራ ነው ፡ ስካርም ሴትን ወደ መሻት የሚያዘነብል ሲሆን ፡ ከዚያ በኋላ የገንዘብ መክሰር እንዳለ አይወሳና ፡ የመግደልና የመግዳደል ሰበብ ይመጣል) ።

ነፍስ ሆይ የተከለ ሰው ድል የመንግት ፍሬን እንደምታፈራለት የሃኬት ተክል ስንፍናንም የተከለ ሰው የማጣትንና የማዘንን ፍሬን ታፈራለታለች ፡ የትዕግሥት ምሬት ጥሩ ጥሩ ጣዕሞችን ታፈራለች ፡ የሃኬት ጣፋጭነት ግን መራራዎችን ታፈራለች ። የመሥራት ጣዕም የቅናትን ምሬት ያጠፋዋል ፡ የመሥራት ድካም ከንቁ ሆኖ አይቀርም ፡ ማለት (ብላዕ በሐፈ ጸማክ ፡ ፍሬ ጸማክ ፡ ተሴሰይ) ያለው አምላካዊ ቃል አይታበልም ።

አርስጣጣሊስና አፍሮዲጣስ የተባሉ ፈላስፎች ፡ ነፍስ ኗሪና የማታልፍ (የማትሞት) ናትና ፡ የማትለይና መልኩ መጥፎ ያልሆነችም ናት ።

ፈላስፋ ፡ ነፍስ የምታምር ክብደት የሌላት ቀላል ፡ ግዝፍ የሌላት ረቂቅ ስለሆነች እስከ ሉዓላዊው ዓለሟ ድረስ የምትበር ናት ስዚህ ዓለም ስትመላለስ ከኖረች በኋላ ሰማያዊ ክብርን ታገኛለች አለ ።

አብቅራጥና ጋሊኖስ የተባሉ ፈላስፎች ፡ ነፍስ በረቂቃ መናፍስት አኗኗር ትኖራለች ፡ እነሱ እንደማይታዩ እሷም የማትታይ ረቂቅ ናት ብለዋል ።

አፍላጦን ፡ ነፍስ ፡ ልብ ተመራምሮ ከሚያውቀው ዕውቀት በላይ ደርሳ ፡ ሩቅ ያሉ ከዋክብትንና ረቂቃን አጋንንትን እስከማየትና ሥራቸውንም እስከ ማወቅ ትደርሳለች አለ ።

ግዙፉን አካላቶች በዓለም ላይ የተሠሩና የተመሩ ናቸው (ማለት ዓለማውያን እንደመሆናቸው በዓለም የሚቀሩ ናቸው) ። ለባዊቷ ነፍስ ግን ፡ ሰማያውያን አካላቶች ተቀብለው ፡ ከዚህ ዓለም ለይተው እነሱ ወደሚኖሩበት ይጠሩዋታል ይወስዷታል ። ልብ ተመራምራ ፡ ልዑላን ከዋክብትን እስከ ማየት ደርሳ የበቃች ስትሆን ፡ ይኸው ብቃቷና ዕውቀቷ ጣኦቶችን ወደ ማምለክ ይስባታል ።

ለባዊ ነፍስ ግን ፡ በዕውቀቷ ፡ በአስተዋይነቷ ፡ የማይታየውን በማየቷ ፡ በሥራዋና በተስማሚነቷ ከአካላቶች ሁሉ የላቀችና የከበረች ናት ።

የአካላት ትርጓሜ ፡ ወይም አካላት የተባሉ ሁለቱ ረቂቃን መናፍቅ ስትችና ከዋክብቶች (ፕላኔቶች) ናቸው ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ (ጥንቱ ለጥንት) የጥንት ጥንቱ ፡ ፈጣሪ ነው ፡ በሙሉም ክቡር ልዑል ፡ ቅዱስ ነው ፡ እሱም ፊተኛና ጓለኛ ነው ቅድመ ዓለም የነበረ ፡ ማእከለ ዓለም ያለ ፡ ዓለምን አሳልፎ የሚኖር ነው) ።

የጌቱ ጥንታቶች ግን ሠሪያቸውና ካለ መኖር ወደ መኖር አምጪ ያቸው እርሱ ነው ፡ ጌቱ ጥንታቶች ማለት ፡ አንዱ ዓለም ፡ ዓለመ ልቡና ፡ ሁለተኛው ዓለም ዓለመ ነፍስ ፡ ሦስተኛው ዓለም ፍጡራን ሁሉ የሚኖሩበት ዓለም ፡ ፪ኛው ዓለም ፡ የ፪ቱ ባሕርያቶች ዓለም ፡ ፭ኛው ዓለም ፡ በምድር ላይ የሚበቅለው የዘር ፡ ያታከልቶች ዓለም ነው ።

ኤራቅሊስ የተባለ ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ራሱ ደግ ቸር ፡ ከራሱ ብርሃን የተገኘ ብርሃን ነው ። እርሱም የፍጥረት ሁሉ አባት (መገኛ) ነው ። ደግ ቸር ብርሃን ፡ በበጎነት የሚኖር እርሱ ፡ የአካላዊው አብ አርአያና አምላል ሆኖ ፡ ከብርሃኑ ብርሃን ተወለደ ። ከባሕርይ ልቡ ከላብ ፡ ከባሕርይ ሕይወቱ ከመንፈስ ቅዱስ የተወሐደ (አንድ የሆነ) ነው ። እግዚአብሔር አብ ፡ ቸር የባሕርይ አምላክ ነው ። እሱ የሠረጸ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስም ቡሩክ ነው ፡ ልዑል ነው ፡ ጽኑ ልዩም ነው ። በሱም (በእግዚአብሔር) ፈቃድ በለባዊ ነፍስ አደረ ፡ ከነፍስም አልፎ ተርፎ ከሰው ሥጋ ባሕርይ ጋር ተዋሐደ ፡ ከሰው ሥጋ ባሕርይ አልፎ ተርፎም በመላእክት ፡ በከዋክብት ፡ በጠቅላላው ሰማ ያውያንና ምድራውያን በሆኑ ፍጥረቶች ሁሉ ላይ አደረ ።

እስከ ዘለዓለሙ ድረስ ክብር ምስጋና ይጻፍበትና ፡ (እርሱ የማይገኝበት የሌለ ፡ እርሱ ዓለሙን ቢወስነው እንጂ ፡ ዓለሙ ፡ እርሱን የማይወስነው የሥላሴ ምስጢር (ምስጢረ ሥላሴ) ይህ ነው ።

አፍላጦን እንዲህ አለ ፡ ከልማዶች ሁሉ መልካም ጠባይ ይበልጣል ባሕርዩን ያሳመረ ሕይወቱ የበጀ ፤ ጸጥታው የደረጀ ይሆናል ። ጠባዩን ያሳመረ ሰው ጠላቶች አይበዙበትም ። መልካም ጠባይ ፍቅርን ያወርሳል ፡ ሰላምን ይወልዳል ። በጎ ጠባይ ለበጎ ሥራዎች ሁሉ መሠረታቸው ነው ። ክፉ ጠባይ ግን ወደ ክፉ ሥራዎች ይስባል ።

ጠባዩን ያሳመረ ፍቅሩ (ተወዳጅነቱ) እንደጸና ይኖራል ። የሰዎች ልብ ሁሉ ይሳብላታል ። (ይታዘዝላታል) ። ጠባዩን ያከፋ ግን ጥላቻው (ተጠይነቱ) ለዘለዓለም ይኖራል ። ያየው ሰው ሁሉ ከርሱ ይሸሻል ።

በጎ ጠባይ ፡ ከፈጣሪ የሚሰጥ ህብት ነው ። እግዚአብሔር ከፍጡራኖቹ ለይቶ በወደደው ሰው ላይ ካልሆነ በማንም ላይ አይኖርም (ለያድርም) በጎ ጠባይ ፡ መፈራት ፡ መታፈር ፡ መወደድን ያመጣል ።

ሶቅራጥስ ፡ ላንድ ደቀመዝሙሩ እንዲህ አለው ፡ ልጄ ፤ የዓለም ፍቅሯና ጣዕሟ እንዳያስትህ ተጠንቀቅ ። እርሷ ካንተ በፊት ለነበሩት አልነበረችላቸውም ፡ ዛሬም ላንተ አትኖርላህም ፡ እንዳንተ ላሉትም አትኖርላቸውምና ።

«ዓለም አስቀድሞ ከምትገቅህ ፡ አንተ አስቀድመህ ናቃት ፡ ባትገቃትም አሷ ወረተኛ ናትና ባትገቅህ አትቀርም» (አንድ ሊቅ)

ልጄ ፤ እንዲህ ነውና በሁሉም ዘንድ ወዳጅና ተወዳጅ እንድትሆን መልካም ጠባይን ገንዘብ አድርግ ። ምንም እንኳ መልክ መልካም ቆንጆ ብትሆን ፡ በዚሁ ውብ በሆነው መልክ - መልካምነትህ ላይ መልካም ጠባይን ገንዘብ ብታደርግ ፡ ፍጹም ትሆናለህ ፡ (ፍጹም ሰው ትባላለህ) ።

መልክ - ጥፋ ብትሆንም ቅሉ በመልክ - ጥፋነትህ ላይ መጥፎ ጠባይ ስታከልበት በሁለቱ ወገን ጎደሎ ትሆናለህ ። (የሰው ጎደሎ ትባላለህ) ፡ እንዲያማ ባትሆን ፡ መልካሙ ጠባይህ ፡ መልክ መጥፎነትህን ይሰውረው ነበር ።

ጠባዩን ያሳመረውን ሰው ቤተሰቦቹና ወገኖቹ ሁሉ ይወዱታል ። አኗኗሩም ያማረ የተወደደ ይሆናል ። ጠባዩን ያከፋ ግን ወዳጆቹ ስንኳ ይጠሉታል ፡ ጠላቶች ይበዙበታልና አኗኗሩ ደስ አይልም ። መልካም ጠባይ ምስጋናን ያተርፋል ። ክፉ ጠባይ ግን መታማትን ያወርሳልና ። ጠባዩ በጎ የሆነለት ሰው ወዳጆቹ የበዙ ፡ ጠላቶቹ ያነሱ ይሆናሉ ፡ ህብቱም ይበዛል ። መልካም ጠባይ ኃጢአትን ከማድረግ ይከለክላል ፡ ምልካም ጠባይ የኃጢአት ጠላት ነውና ። ክፉ ጠባይ ግን ክፉውን ሥራ ወደ መሥራት ይስባል ፡ ተመሳሳዩና ወዳጁ ነውና ። በጎውን ጠባይ ገንዘብ ያደረገውን ሰው ከመሰደብና ከመጎዳት ያድነዋል ። ክፉ ጠባይ ግን ገንዘብ ያደረገውን ሰው ከመሰደብና ከመጎዳት ላይ ይጥለዋል ።

በጎ ጠባይን ገንዘብ ያደረገውን ሰው በሰው ሁሉ አፍ እንዲመሰግን ያደርገዋል ። በጎ ጠባይን ገንዘብ ያላደረገውን ግን በሕይወቱ ላለ በሰው ሁሉ ዘንድ ይሙት በቃ ይፈረድበታል ። ከሞተም በኋላ እያዝኑለትም (እንኳን ሞተ ይሉታል) ።

ተስማሚውን ጠባይ ገንዘብ ያደረገውን ሰው ወዳጆቹ ይወዱታል ፡ የጠላቶቹም ልብ ስንኳ ይራራለታል (አይጨክንበትም) ።

መልካም ጠባይ ያለው ሰው ፡ በዚህ በመልካም ጠባይ ንፋግ ይሆናል ፡ ነገር ግን ፡ ሰው በጠባዩ ክፉ ቢሆን ፡ በገንዘቡ ንፋግ ቢሆን ይሻለዋል ፡ ከዚያ ይህ ይመስገናል ፡ ማለት ጠባዩ - ክፉ ከመባል ይልቅ ንፋግ መባል ያስመስግናል ፡ አለ ይሻላል ።

ምክንያቱ ፡ ገንዘብን ሰጥቶ የሚያስደስቱት ማስደስት ያልፋል ፡ ገንዘቡም ያልቃል በመልካም ጠባይ ማስደስት ግን አያልቅም አያልፍም አይለወጥም ። በየዘመኑ ሁሉ ብፁዕ ንውድ እያሰኘ በምስጋና ላይ ምስጋናን ያስጨምራል እንጂ ።

መልካም ጠባይ ረብኅ ጥቅም ነው ። በክፉ ጠባይ ግን ሰዎች ሁሉ ይጠነቀቁበታል ፡ ወደርሱ አይቀርቡም ፡ መንገድ ሲሄዱ ድንገት ቢገጥማቸውም ከርሱ ሽሽተው በሌላ መንገድ ይሄዳሉ ። በጉ ጠባይ ፡ ፍጹም ንጹሕ ፡ ታጋሽ ከሆነች ነፍስ ይወለዳል ። በጉ ጠባይ የጥበብ ራሷናፍጹሟዋም ናት ። (ትሩፋቶች) ፍጹምነቶች ወይም ፍጹማን የሚያሰኙ ነገሮች ሁለት ናቸው ። አንዱ ትሩፋት (ፍጹምነት የገንዘብ ፡ ሁለተኛው ትሩፋት የበጉ ጠባይ ናቸው ። ሁለቱን ደርሶ የያዘ (ያሰገኘ) ሰው ጉድደቱ ነት የሌለው ፍጹም ነው ፡ ፍጹም ይባላል ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ የእግዚአብሔርን ነገር አንሥቶ እርስ በርስ መወያየት መልካም ወይይት ነው ። በቅዱሳት መጻሕፍት የሚገኘውን የእግዚአብሔርን ነገር መናገርና ተአምራቶቹን ማለት አምጸኤ ዓለማትን ትነቱን መግባቱንና ከሃሊነቱን ማድነቅ ጤና ነው ፡ (ጤናማን ያደርጋል ።

የመታወር መታወር ግን ካመኑ በኋላ መካድ ነው ። ተምሮ ከሚክድ ፡ ያልተማረ መሃይምን ይሻላል እንዳለ (ሲራክ ፡ 18 ፡ 8) ከኃጢአትም ሁሉ ታላቅ ኃጢአት ሐሰት ነው (ወሐስት ርእስ ዓመፅ) እንዳለ (መዝ ፡ 82)

ፈላስፋው ሶቅራጥስ ፡ ከልቡናውና ከዕውቀቱ ይልቅ ፍትወቱ (ምኞቱ) ያሸነፈቸው ሰው ያፍራል ፡ ይዋረዳል ፡ አንደበቱን ክፉ ከመናገር የጠበቀ ልቡን አሳረፈ አለ ። መዝ ፡ 18 ፡ 18 ።

ዳግመኛም ፡ እንዲህ አለ ፡ ሰውን ለማማት የሚሯሯጠውን ሰው ቅርብና ሩቅ ያሉት ሁሉ ይጠነቀቁበታል ። በሴቶች ምክር የሚሄድ የሚመራ) ሰው ይጉዳል ፡ ይጠፋል ሴት የላክችው ጅብ አይፈራም» እንዲሉ ፡ የሶምሶንንም ታሪክ ተመልከት ።

ወርቅንና ብርን ከማድለብ ይልቅ ፡ በጉውን ሥርዓት መያዝ ይሻላል ። (በሥነ ሥርዓት መመላለስ ይበልጣል) ። ለሰው ክፉ ምንድር ነው ? ቢሉት ለሰው ክፉ ፡ ትዕቢትና ቅናት ናቸው አለ ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ፡ ከሰዎች ጋር ተስማምቶ መኖርን ከወደድሽ የሚያስቆጣቸውን ነገር ተናገራቸውና የሚቆጡት ቁጣ ከእውነተኛው ነገር የማያወጣቸው የሆነ እንደሆነ ከእንደዚህ ያሉ ሰዎች ጋር መፋቀርን አጽና ። አለበለዚያ ግን በሚቆጡበት ጊዜ እንደምትጠነቀቅባቸው ሁሉ እንዲሁም በሚደሰቱበት ጊዜ ተጠንቀቅባቸው ። ቁጣ ፡ በልባቸው ውስጥ የተደበቀውን ያወጣዋልና ።

«በፊት ሁኔታውን ሳታጣራ ወዳጅ አለኝ ብለህ አትመን» (ደ ፡ ተረ) ፈላስፋ ፡ ደቀ መዛሙርቱን ፡ ሕይወታችሁ የተጽናኙት ትሆንላችሁ ዘንድ ፡ ሞትን ሁል ጊዜ አስታውሷት ። ሞትን አታከባብሯት ፡ አታነጋግሷት ብሏቸዋል ። ዳግመኛም ፡ ነፍሳችሁ ከብርት ልዕልት ሆኖ በሕይወት ለመኖር ትድን ዘንድ ሕሊናችሁን ከክፉ ነገር ለዩዋት ፡ አላቸው ።

ደግሞም ኃዘናችሁ ያነሰ ሐሳባችሁ የተቀነሰ ይሆንላችሁ ዘንድ ብዙ ድልብን አታድልቡ ፡ ብዙ ገንዘብ አትሰብስቡ ብዙ ድልብ ማድለብ ፡ ብዙ ገንዘብ መሰብሰብ የኃዘን ምንጮች ናቸውና አለ ።

ከፈላስፎች አንዱ ፡ በንጉሡ አዳራሽ በራፍ ላይ ፡ «የጉም ቀን ለእደን ፡ የነፋስ ቀን ለመተኛት ፡ የዝናም ቀን ለመጠጣት ፡ የፀሐይ ቀን የሥጋን መፍቅዶች (ፍላጎቶች) ለማድረግ» የሚል ጽሑፍ ይገኛል አለ ።

ከፈላስፎች አንዱ ፡ የምትሠራው ሥራ ሁሉ ለትሕትና ይሁን ፡ አንተ ልታደርገው ያልቻልከውን ነገር ፡ ያልቻለው ብለህ ወንድምህን አትማው (አትፍረድበት) አለ ።

«አንዳንድ ሰው እሱ ያልቻለውን ምሥጢር ነገር ሲያበቃ ፡ ለሌላ ሰው እንዳትናገር አደራ እያለ ያስጠነቅቃል ፡ እንዲህ ማለቱ እሱ ያልቻለውን ቻለው ማለቱ ነውና ፈላስፋው የተናገረው እንደዚህ በመሳሰሉ ሰዎች ሊመክር ሳይሆን አይቀርም»

አንድ ፈላስፋ ፡ እንዲህ አለ ፡ ልጄ ፡ የሚገባውን ነገር ያለ መታከት አድርገው ፡ ያለመወላወል ከመታከት ወይም ካለማድረጉ ራቅ ። የማይገባውን ነገር ግን አታድርግ ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ፡ እኛ በስንፍናችን (በስሕተታችን) ምክንያት ወደዚች ዓለም ገባን (ተሠማራን) በቸልታም ኖርንባት (እንኖርባታለን) በስተመጨረሻም ሳንወድ በግድ ከሷ እንወጣለን ። ዳግመኛም ፡ ዓለም አንዲት ናት ፡ እሺ በጄ በማለት አትታዘዝላት ፡ ፈሪ እንደ መሆንህ ወይም እንደ ፈሪ ሰው ከሷ ሺሽ እንጂ ።

አንድ ፈላስፋ ፡ እንደሚከተለው ሆኖ በደንጊያ ላይ የተቀረጸውን ጽሑፍ አነበብኩ አለ ። ጽሑፉ የሚፈራ ይሸሻል ፡ ተስፋ የሚያደርግ

ይሻል፡ የሚወድ ትሑት ሆኖ ራሱን ያዋርዳል ። የሚከፋ (የሚጣላ) ግን አውሬ ይሆናል፡ የሚታዘዝ ሰላማዊ ይሆናል ።

ፈላስፋ ሰው፡ ራሱን ሳይገሥጽ ሌላውን ይገሥዳል፡ ለራሱ ያልተመከረ ሌላውን ይመክራል አለ ። «አንተ ግብዝ! ፊት በአንተ ዓይን ያለውን ምስሶ አውጣ፡ ጓላ በጓደኛህ ዓይን ያለውን ጉድፍ ታወጣለህ ያለውን ባያስተውለው ። (ማቴ- ፯፡ ፩) ።

ደግሞም የሥጋን ሞት፡ ሞት እንደሆነ አታስብ፡ ሞትስ ማለት የነፍስ ሞት ነው ። (የነፍስ ሞትን ነው እንጂ የሥጋንስ ሞት ሞት አትበለው አለ

ከፈላስፎች አንዱ፡ ትናንት ተግዛጽ ናት፡ ዛሬም መማር (ትምህርት) ናት፡ ነገር ግን ትደርስባት ወይም አትደርስባት አታውቅም አለ ። «ጊዜ ስለልኩክ ጸግወኒ ፍታኦስመ አይለምር ሰብእ ዘትውልድ ሣኒታ» (ሰው ነገ የምትወልደውን አያውቅምና ይህን ጊዜ የለመንኩህን ሰጠኝ) እንዳሉ ደራሲ (መል ሚካ) ።

ደግሞም ተግዛጽ በልብ ውስጥ የሚያንጸባርቅ የብርሃን ጫካ ነው ። ጥበብም ሲያበራ የሚያስደስት ብርሃን ነው ። ጥበብ (ዕውቀት) በፍቱ ዓሕርያቶች ከሚገኙት ጠባዮች ሁሉ ትክብራላች፡ ከሁሉም ነገር ከፍ ከፍ ትላለች፡ አለማወቅ ግን ያስጠላል ።

ጥበብ፡ ከዘመድ ከወገን ትበልጣለች፡ ለዘመድ ለቤተሰብም የቀናች ምስክር ናት ። (በልህ የብልህ ልጅ፡ ደግ የደግ ልጅ ታስኛለች) ።

ተግዛጽ (ምክር እዝናት) (ባለቤቱን) ይጠብቃል፡ ገንዘብ ግን (ለራሱ) ይጠበቃል፡ (ጠብቂኝ ይላል) ። ዕውቀት ይገዛል (ያዝዛል) ገንዘብን ግን ይዘታል (ያዝታል) ።

«ለወርቅ ለብር ለድልብ ሲገዙ ከመኖር፡ ለጥበብ ሲገዙ መኖር ይበልጣል ምሳሌ ፫፡ ፲፩

ፈላስፋው፡ ከኃዘንህ የማይካፈል (የኃዘንህ ተካፋይ ያልሆነ) ወዳጅ ወዳጅህ አይደለም ጠላትህ ነው እንጂ አለ ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ፡ በዚህ ዓለም ሰዎች ሁለት ናቸው እነሱም፡ አንዱ ሰውነቱን ሽጦ ያሠራት (ባርያ ያደረጋት) ነው ። ሁሉ ተኛው፡ ሰውነቱን ገዝቶ (ገብይቶ) ነጻ ያወጣት ነው ።

አንዳንድ ሰው (እር አብዛኛው) ገንዘቡን ሰጥቶ ለሰውነቱ በሽታን ይገባል አንዳንድ ግን ገንዘቡን ሰጥቶ ነፍሱን ይዋጃል» (ፍቸው ይድረስ ለተመልካች)

ዳግመኛም፡ ወጣቶች በኳስ እንደሚጫወቱ ሁሉ፡ ሰይጣንም በስነፍች ሰዎች ይጫወታል አለ ። በጎ ሀብት ማለት ባገኙት ሀብት ማመስገን ነው፡ ከፋ ድኸነት ማለት አነስኝ እያሉ ማጥረምረም (እልማት ስገን) ነው ። ሁሉን ቻይ የሆነ ፈጣሪ በሰው ልብ ያልታሰበ ነገር ያመጣልና፡ ነገር ግን ከድኸነት መቃብር ይሻላል ። እግዚአብሔርን የሚፈራና ትእዛዙን የማይተላለፍ ሰው፡ ያለ ገንዘብ ሀብታም ይሆናል፡ አጋዥ ረዳት ሳይጃ ይከብራል ።

ደግ ሰው ሲሉት፡ ከፋ ሆኖ የሚገኝ ሰው በጣም ከፋ ነው ። በቅንቅ ጊዜ መታገሥ ከጠባይ የሚገኝ ሀብት ነው፡ መከራም በትዕግሥት ላይ እንዲሁ ነው ። እውነት ግልጥ ያለች ጉዳና ናት፡ ሕሰት ግን የጥንጥን ዝባትን ሰው የምታሳፍረው የሰርቆሽ መንገድ ናት ።

ልጅ፡ በጎ በጎውን ምክር የሚመክሩትን ሰዎች፡ ምንም ድክብሆኑ አትናቅ አታቃልል ። ጉሮሮን ከመዝጋትህ በፊት ሰፊ የሰጉ ሥራን ለመሥራት መብት አለህ ። መከራን በትዕግሥት አላልፋት ። ይህ መከራን በትዕግሥት ማሳለፉ ይጠቅምሃልና (ቁጣን ታገዛች) የጓላ ጓላ ደስ ታስንኻለችና ።

ልጅ፡ ተግዛፅንና አእምሮን ገንዘብ አድርግ፡ የተግዛፅና የአእምሮ ኃይል ከብዙ ማዕርግ ያደርሳልና ። ይልቁንም አእምሮ የሚያበራ ብርሃን ነው ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ነፍስ የሥጋ ምስሶ ናት፡ ጥበብም የነፍስ ምስሶ ናት ። እንዲሁም አእምሮ የትምህርት ምስሶ ነው አለ ። ደግሞም የልብ መልክተኛ አንደበት ነው፡ ትርጓሜውም እሱ ነው ። ጥበብን የሚያወጣው፡ (የሚገልጸው) እሱ ነውና ።

«የሰው የልቡ ስሜት በ፪ ወገን ይታወቃል ። እነሱም ኃዘን፡ ደስታ፡ ሞት፡ ሕይወት ሲሆኑ ሁሉንም አንደበት ያወጣቸዋል» (ሲራክ፡ ፱፡ ፲፭ - ፳፩)

የነገር ገንዘቡ (ቁም ነገሩ) በእውነት የሚናገረው ነገር ነው ። እውነትም፡ የሚገኘው እውነትን በመናገር ብቻ ነው ።

በርዘመሃር የተባለ ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ጌቱን ነገሮች ገንዘብ ያደረገ ሰው ፍጹም ነው፡ (ፍጹም ይባላል) ከነሱ አንዱን ያጎደለ እንዳይሆን ግን ሰው ከመባል የራቀፍ የተለየ ነው ። እነዚህን ልብ ብሎ ካስቱዋለን ግን ፍጹም ሰው ይባላል፡ ፍጹም ሰው ነው ። እነሱም፡ ፍቅር፡ ተሰጥኦ ዕዎ(መስማማት) ልቡና፡ ትሕትና፡ አእኩቶ፡ (ማመስገን) ተስፋናቸው

አኒህም ጁቱ ነገሮች ርኩስ በሆነው በውሻ ጠባይ ይገኛሉ ። ግእ ዛን ያለው ሰው እነዚህ ጁቱ የበጎነት ጠባዮች በውሻ ጠባይ መኖራቸውን አይቶ ሊያፍር ይገባዋል ። ሰው ዐዋቂ ሲሆን እነዚህ ጠባዮች ሳይኖሩት በመቅረቱ ከውሻ ያነሰ ሆኗልና ፣ ሊያፍር ይገባዋል ። ፈላስፋው በርከመሃር ፣ ይህን ምሳሌ መስሎ ተናገረ ። (ምክንያቱ)

፩ኛ ውሻ ፣ ቢደበድቡትና ቢያባርሩት ፣ እስኪሞት ድረስ ከጌታው ቤት አይለቅም (ተሰናዕዎቱ) መስማማቱ ይህ ነው ።

፪ኛና ፫ኛ ውሻ ፣ በቆጡት (ውጣ ቢሉት) ቁጣውን በትዕግሥት ተቀብሎ ይሄዳል እንጂ ፣ ጠሉኝ ተቆጠኝ ብሎ ጌታውን አይንቅም (አይጠላም) ። ፍቅሩና ልቦናው ይህ ነው ።

፬ኛ ፣ ውሻ ፣ ውጣ ሲሉት ይመጣል ፣ ና ሲሉት ይመጣል ። ትሕት ናው ነው ።

፭ኛ ፣ ውሻ ፣ በመሙህ እየዞረ የጌታውን ቤት ተግባራዊነት ይጠብቃል ማመስገን ነው ።

፮ኛ ፣ ውሻ ምንም እንኳ ምግቡን ባይሰጡት (አስራቡኝ አስጠሙኝ ብሎ ፣ የጌታውን ቤት ለቆ መሄድ የለበትም ፣ ምግቡን መንግት ቀርቶ ቢመቱት ቢደበድቡት እንኳ ወደ ሌላ አይሄድም ። ተስፋው ይህ ነው ።

ውሻ ጌታውን ሲያይ ጅራቱን ይቆላል ፣ ራሱን እየቆለመመ ጌት የውን ይተሻሸዋል ፣ ይቆላምጠዋል ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ፣ አንደበት ሁሉን ይገልጣል ። በልብ ውስጥ ያለውን ሐሳብ ያወጣል ። የተሰወረውን ምሥጢር የሚያመለክት ምስክር ነው ። ነገርን መርምሮ የሚያገኝ እውነተኛ ፈራጅም (ዳኛ ነው ፣ ዳኛ ይመረምራል ጣዝማ ይሰረስራል) እንዲሉ ፣ የፈለጉትን በቶሎ ለማግኘት የሚችሉበት ሯጭ ነው ። እውነቱን ከሐሰት ሐሰቱን ከእውነት ለይቶ የሚገልጽ ተናጋሪ ነው ። ጥርጥርን የሚያስወግዱ በት እውነተኛውን ወሬ የሚያገኙበት አዋያይ ነው ። ፍቅር የሚዘሩበት ገበሬም ነው ።

አንደበት ትንሽ ሲሆን ታላቅ ፣ ቀላል ሲሆን ከባድ ከባድ ነገሮችን ያመጣል ፣ ሥራውን ሁሉ የሚፈጽመው አንደበት ነው ። ከብርና ውር ይት ፣ ከቆና በጉ ፣ ጽድቅና ጋጢአት የሚፈጸመው በአንደበት ነው ። ሥራን ሁሉ ለመፈጸም ፣ ምሥራቅንና ምዕራብን ፣ ሰሜንና ደቡብን (ፄቱን ማእዘን) የሚዞር አንደበት ነው ።

እስከንድር ፣ ከዕለታት አንድ ቀን ፣ ግብር አግብቶ ፣ ወገኖቹን ቤተ ሰባቶችና መኳንንቱን ባጠገቡ አስቀምጦ ሲዝናና ሳለ ፣ እዝማሬው የቁቅርንና የስምምነትን ነገር አገሥቶ እጭጠመና እያስማሚ በገናውን ይደረድረው ይመራ ። ይገተመውም የነበረ ግጥም ፣ ይጠጡ ዘንድ ተቀምጠው በነበሩት ሰዎች መካከል ስለ ነበረ ስለ አገደ ሰውና ፣ ስለ የንጉሡ አገልጋይ የሆነ ሰው ሲት ልጅ ነበርና ፣ ንጉሡ ፣ ባለ በገናውን ጦርቶ የገጠምኸው ግጥም ምን ነበር? አለው ። እሱም እኔ የገጠምኩት ግጥም የጨዋዎች ሰዎች ሥጋና የባሮች ሥነ የማይገኝ (የማይቀረጽ) ስለ መሆኑ ነው ። ምክንያቱም ፣ ተሳታፊዎች ፣ ደፋሮች የሆኑ ጸጆች እንዳይወለዱ ነው ። ዳግመኛም ፣ አብዝቶ በመጣጣት ሰዛሪዎች እንዳይሆኑና ልብ እንዳይለውጥ ፣ ንጽሕና (ጨዋታችን) እንዳይጠፋ ብዬ ነው ። ሲል መለሰለች።

አንድ ሰው ፣ ደላላነቱ ስቅራሞቱን ጋፍረው ሥጋውን በገንዶ የሚያላባሰው ብጥልባሽ ጨርቃጨርቅ ለብሎ አያውና ፣ ፈጽሞ ከታደነቀ በኋላ ፣ ይህ ብጥስጣቹን ጨርቃጨርቅ ለብሎ የሚታየው ነው ። ጤሩ ሐጂ አውጭውና ጭብ ተናጋሪው ስቅራሞቱን ሲል ፣ በጣም ናቀው አቃሰው ስቅራሞቱም እጅግ የበበሩና የጣመሩ እዳዳሪ ልብሶችን በመልብስ በሰማ ሕግን ማልወልድ አይቻልም? ሲል ሰድነቱንና ባለጌነቱን ገሰሰባት ስቅራሞቱን እንዲህ ያል ነበር ፣ ለሰው ልጅ የመልክ ውበትና የልብ ማስቀዝቀዝ የምን አዕረዳውም ፣ አይጠቅመውም ፣ የሚጠቅመው ትስ እውነተኛነት ትክክለኛነትና ቅንነት ብቻ ናቸው ።

ንጉሡ እስከንድርና ፈላስፋው ዲዮጋንስ ፣ ሳይሆንስ ፣ ከሐሳታት አንድ ቀን ይፋቸዋል ፣ ከነበረ ዋድጓድ አፍቀደው ብሎ ሁከድ ልሞት ስላ እስከንድር ንጉሡ ወደረሰ መጣና ፣ ወደኛ እጥፋትመጣ የሚከለክልህ ምክንያት ምንድር ነው? አለው ።

ዲዮጋንስም ፣ ንጉሡ ሆይ ፣ ደኅንነት የሚመጣበትን በጥሩ ሥራን ሥራ አለው ። በሰውነት ፍረድ ፣ ደኅን አትበድል ሲለው ነው ። ንጉሡ ሁሉም መለሰና ፣ አትመጣም አገጂ ብትመጣስ የሚበቃፅን በላጠገህ ነበር አለው ። ነገር ግን ፣ ንጉሡ እስከንድር ከመጣህስ የሚበቃፅን በላጠገህ ነበር ማለቱ ፣ ዲዮጋንስ ፣ ሕይወት (ደኅንነት) የሚመጣበት ሥራ ያለው ስለ ሥጋዊ ዐብት የተገነጠው (ማለት ግን ዘብ ስጠኝ ያለው) መሰሉት ነበር እንጂ ስለማያረፈው ፀብትና ስለ ዘላለማዊው ሕይወት መሆኑን አላስተዋለም ነበር ።

ዲዮጋንስ ፡ ንጉሡ ከመጣህስ የሚበቃህን በሰጠንህ ነበር ባለው ጊዜ ፡ ይህን የጠየቅሁህን ሕይወት ካንተ ካገኘሁትህ እኔ ባስገበርኩህ ነበር እንጂ ፡ እኔ ለሌላ ባልገበርኩም ነበር አለው ።

«ንጉሡ የሕዝብ እንደራሴ ስለሆነ ራሱን አብዛኛውን እኛ ሲል ሕዝቡን ጨምሮ ነውና ፡ በንጉሥ አንደበት ማለት ከጥንት ሲያያዝ የመጣ ለመሆኑ ፡ ይህ ንጉሥ እስከንድር ከመጣህስ «በሰጠንህ» ነበር ያለውና «ወደኛ» እንዳትመጣ ያለው እነጋር ሊያበረሻ ይችላል ።

እስከንድር የሆነስ ሆነና ፡ አሁን ፍላጎትህን ጠይቀኝ (ንገረኝ) አለው ። ዲዮጋንስም ፍላጎቱስ ከዕሐይ ብርሃን ጋርደኸኛልና ጥላህን ዞር ታደርግልኝ ዘንድ ነው አለው ። ከዚህ በኋላ ፡ ንጉሡ ብዙ ወርቅ ወርቅንና ከቡር ዕንቁን ከልዩ ልዩ ዓይነት የተሠሩ የሚያስመኩ ልብ ሶችን እስጥሃለሁ ሲል ተስፋ ሰጠው ።

ዲዮጋንስ ፡ የሰጠውን ተስፋ በሰማ ጊዜ ፡ አንተስ የማይፈባው ንና የማይጠቅመውን እስጥሃለሁ ብለህ ተስፋ ሰጥተኸኛል ። ይሁን እንጂ እንደዚህ በማለትህ ፡ ሕይወትን በሞት ለመተከው ። ከሕይወት ይልቅ ሞትን መርጠሃል እያለ ነገሩን አቲያቂያለበት ።

ዲዮጋንስ ግን ፡ ሞትን ያህል ፍርድ በራሱ ላይ ተቃጥቶበት የማያቀላቀው ትል እየጠበቀው ፡ የዚህን ዓለም ወርቅ ዕንቁ ፡ ከብዙንም ጭምር አይሻውም ነበር ። የዲዮጋንስ ፍላጎትስ በሄደበት ቦታ ሁሉ አብ ሮት ይገኛል ። ንጉሡም ፡ ዲዮጋንስ ሆይ ፡ ከንጉሥ ጋር ባለህ (ንጉሡ) ሲወድህ) ሰውነትህን ከዚህ ዓለም ተድላ ደስታ እንዳትካፈል አድርጎ ሃታል በማለት ሲያስነጋገረው ሞከረ ።

ዲዮጋንስ ፡ መለሰና እንዲህ አለው ፡ ከማያልፈው ሕንጻ ይልቅ የሚያልፈውን ሕንጻ የሚያበልጥ ፡ ሥጋን ለመብላትና ወይንን ለመጠጣት ሲል ፡ ሆዱን ለማገልገል የተጠመደ ነው ። (የነ ሆድ አምላኩ ወገን ነው) ሲል ቃርጥ ፍላጎቱን ነገረው ።

ዲዮጋንስ ፡ ዓለምን የናቀ ፡ ከተድላ ሥጋ የራቀ ፡ በዕውቀት የረቀቀ ባሕታዊ ነበር ፡ እሱም ፡ «ሰው ሁሉ ለራሱ ጥቂት ተድላ ደስታ ያገኘ እንደሆነ ፡ ሁሉ እንደራሱ በተድላ ደስታ ያለ ይመስለዋል» ይል ነበር ።

የዲዮጋንስ ትምህርት በአግድሞሽ ነበርና ፡ ከዕለታት አንድ ቀን መብራት አብርቶ ከገበያው መካከል ገብቶ ወድያና ወዲህ ሲመላለስ አንድ ግብሩን የሚያውቅ ሰው ቀርቦ ዲዮጋንስ ፡ ዛሬስ በቀትር ጊዜ መብራት ይዘህ በገበያ መካከል ትዞር ጀመር ፤ ስለ ምን ነው ፤ ቢለው ፡

«ሰው ጠፍቶብኝ እፈልጋለሁ» አለው ። ይህ የምታየው ሁሉ ሰው አይደለም ፤ ቢለው ፡ አይ ፤ እኔ ይህ ከዚህ የሚታየው ሰው ሁሉ ሰው አልለውም ፡ አለው ። እንዴት ፤ ቢለው ፡ ይህ የምታየው ሕዝብ ሁሉ ከእውነት የራቀ ፡ ሐሰትን ያጸደቀ ፡ የየራሱን ጥቅም ያወቀ ፡ ለግል ሞኝቱ የሚገዛ የሰው አካል የለበሰ ፡ ውስጡ ከእንስሳዎች ያነሰ ስለ ሆነ ሰው አልለውም አለው ።

ታዲያ ፡ አንተ የምትፈልገው ሰው እንዴት ያለ ነው ፤ ቢለው ። የግል ጥቅሙን የማይሻ ሰውን እንደራሱ የሚያይ ፡ ሐሰትን የጠላ ለእውነት ያያል ሲሆን ነው ፡ አለ ።

ደግሞም ከዕለታት አንድ ቀን ፡ አርጅቶ ነበርና ፡ አንድ ሰው ፡ ዲዮጋንስ ፤ ዛሬስ አረጀህ ፡ ዕረፍት ብታደርግ በተሻለህ ነበር ቢለው ፡ ሰው የሚፈልገውን ነገር ሲያገኝ ደስ ይለዋል እንጂ ወደ ጎላው አያፈገፍግም ። እኔ ከሕዝቡንቱ ጀምሮ ሞትን ስመኘው ነበር፤አሁን ፡ የተመኘሁትን ሞት ስደርስበት ይሰ እያለኝ እቀበለዋለሁ እንጂ ወደ ጎላየ አልሸሸም ፡ ብሎ ወደ ጎላ ቢሉ ፡ ወደ ፊት ፡ ከሞት ማምለጥ የማይቻል መሆኑን ነገረው ።

ዲዮጋንስ አለ ማግ ባዶ እገሩን ይሄላል ፡ ልብሱም ማንም ወርቅ ነበር ፡ ወርቅ ወርቅን የሚከታበት ከረጢት መላይ ከረጃ ፡ አንድ ምርኩዝ ብትር ፡ አንድ ወጋ መያዝ ትል ነበረው ቅሉንም እንኳ ፤ አንድ ላጅ በእጁ እያፈነ ወጋ ሲጠጣ አይቶ ፡ እስከዛሬ ያላወቅሁትን ዕውቀት ከዚህ ላጅ ተግርኮ ብሎ ፡ ትርፍ ነገር መሆኑን ተረድቶ ወርወር ጥሎታል ። ቤቱም ቀር መላይ ወርቀ ያነን እየገተተ ይውልና ፤ ለመሸበት በዚያው ውስጥ ተሸገጦ ያድራል ከሰውም ውሻን ያምን ነበረና ፡ የግድካሻ ግደኞች ሲል አንድ ውሻ ነበረው ፡ የዲዮጋንስ ገብረቱ ይህ ብዬ ሲሆን የንጉሥ ተስፋና ልግስና አላስተመጀው ።

ዲዮጋንስ ፡ ዝሙት የማብዛት አመል በዝንጀሮ ይመሰላል አለ ። (ከፍጥረቱ ሁሉ ዝንጀሮ ሲሰኝ ነው ይባላልና) ፡ ሰገናም ሲሰኝ ናት ካልዕነሰች ማር አትበላም ።

ስለ ፈላስፋው ሶቅራጥስ እንደሚከተለው ይነገራል ። ሊገድሉት ከእስር ቤት አውጥተው ይዘውት ሲሄዱ ሳለ ፡ ሚስቱ እያለቀሰች በኋላ በጎላው ትከተለው ነበርና ፡ ምን ያስለቅሰኛል ፤ አላት ። እሷም ፡ አንተን ያህል ሰው በግፍና በዓመፅ ስትገደል እንዴት አላለቅስ ፤ አላችው እሱም መለሰና ፡ ታዲያ በእውነተኛው ፍርድ ብገደል ትፈቅጅያለሽን ፡ አላት (አለ ፍርድ በግፍ ሊገድሉት መውሰዳቸውን ሲነግራት ነው) ።

ፈላስፋው በርዘመሃር እንዲህ አለ ፡ የዓለም ሥራዋ ከጽፎ ክፍል የተከፋፈለ ሆኖ እያንዳንዱም በጽ በጽ ክፍል የተከፈለ ነው ፡ ከነዚህም

ለጂ ሆይ ፡ እውነተኛውን ነገር ለመናገር ፡ ከንቁውን ነገር ለማብ
ጠልጠል ፡ ጥበብንና ዕውቀትን ለማሳሰብ ፡ ስጦታዎችን ለማብራር
ካልሆነ በስተቀር ፡ እንደበትህን አገኝ አጣውን ሁሉ ከመናገር ጠብቃት
ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ራስን እንዳትጎዳ ንጉሥን አትቃወሙው ፡

ንጉሥ ፡ በዓለሙ ፡ እንደ እግዚአብሔር (የእግዚአብሔር እንደራሴ) ነውና
በሃይማኖትና በሕግም ረገድ ፈራጅ (ዳኛ) ነው ፡ መሳፍንቱና መኳደንቱ
ሕዝቡ ሠራዊቱ ሁሉ እንደየግዕርጋቸውና እንደየአገባባቸው ንጉሡን
ያጅቡታል ፡ ይከተሉታል ፡ ይከቡታል ፡

እግዚአብሔርን ፍሩት ፡ ንጉሥን አክብሩት (ጸሐ፣ ፤ ፡ II) ንጉሥ ያለ እግዚአብ
ሔር ፈቃድ አይነግሥምና ፡ ለንጉሥ አልገዛም ያል ፡ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ
እምቢ አለ፡ለእግዚአብሔር አገዛዝ ያሉ በራሳቸው ላይ የጥት ፍርድን ያመጣሉ
(ሮፔ ፡ II ፡ 8 ።)

ንጉሥ ፡ ሥልጣኑ በሚደርስበትና በሚያካሂደው ሥራው ሁሉ
የቀና ከሆነ ፡ ማንም አያምፅም ፡ ቢያምፅ ግን መንግሥቱ አይጸናም ፡
አልጋው አይቀናም ፡

ምዕራፍ ፩ ፡

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ፡ ዓለም ፡ በአታክልት ቦታ ትመሰ
ላለች ፡ ንጉሡ ፡ በአታክልቱ ቦታ ባለቤት ፡ ከተማው በቅጥሩ ፡ (ባጥሩ)
መኳንንቱ በጠባቂዎቹ ፡ ነጋዴዎች በዛፎችና በፍሬው ፡ ገበሬዎች
እነስተኞች በሆኑት በአታክልቱ ፍሬዎችና ልምላሚ ባላቸው በትውልዱ
ይመሰላሉ ፡

አውራ ጉዳዮች ፡ የአታክልቱ ቦታዎች በሚጠጡበት ቦይ እው
ነተኛው ፍርድና ቅን አገዛዝ አታክልቱን በሚያረካ ፡ ፍሬዎችን በሚ
ያፈራ ፡ የደረቁ ዛፎችን በሚያለመልመው በውኃው ምንጭ ይመሰላሉ ፡

የአገዛዙ ጽናትና ትእዛዙ ፡ በንጉሡ ቀኝ እጅ ያደረው ሥልጣንና
ግርማው ፡ በአታክልቱ ቦታ በርና በመዝጊያው ይመሰላሉ፡፡ የመዝጊያው
መቆለፊያና መክፈቻ ፡ ለወደደው በሚከፍትለት ፡ ላልወደደው በሚዘ
ጋበት በረኛ ይመሰላል ፡

ንጉሥ ሆይ ፡ ሕይወትህ የአታክልትህን ቦታ በመከትከትና በመን
ከባከብ እንደሆነ ዕውቅ ፡ (መንግሥትህ የምትጸናው አገርህን በመጠ
በቅና ሕዝብህን ቅንና ርኅራኄ ባለው አገዛዝ በማስተዳደር እንደሆነ
ዕውቅ) ፡

የአታክልትህ ቦታ ፡ የፈረሰችና ፈጽማ የጠፋች እንደሆነ ፡ (አገርህ
ጸጥታንና ሰላምን ያጣች ፡ ሕዝብህ የተጎዳ እንደሆነ) መንግሥትህፈጽማ

ትጠፋለች ፡ እንደምትጠፋ ዕውቅ ፡ እንዚያስ ፡ የአታክልቶችህን ሕንጻ
ለማነጽ (ሕዝብህን ለማስተዳደር) በየወገናቸው በየመስላቸውና በየነ
ገዳቸው ለማደራጀት ዕመድ ሆነህ የነቃህ የተጋህ ሁን ፡

ለጂ ሆይ ፡ የንጉሥ አገልጋይ ብትሆን ትሑት ሁን ፡ በርሱ ፊት
ራስህን አዋርድ ፡ ብዙ መያ ያደረግህለትና ብዙ ሥራ የሠራህለትም
ብትሆን እንኳ በርሱ ዘንድ ከመ ወኪምንት ነውና ከቁም ነገር አትቀ
ጠረው ፡ እርሱ ላንተ መልካም መልካም ሥራ የሠራህ እንደሆነ (የሾ
መህ የሸለመህ እንደሆነ) እንተ ግን ዕጹብ ዕጹብ እያልክ ቸርነቱን እድ
ንቅ እንጂ በሙያየ ነው የሾመኝ የሸለመኝ አትበል ፡

ለጂ ሆይ ፡ ባለሟል ነኝ ብለህ ፡ በንጉሡ ፊት ከነገሥታቱ እን
ዱን ከክፉ ነገር እንሥተህ ይህ ጓደኛህ ንጉሥ የሠራው ሥራ ክፉ ነው
አትበለው ፡ በማዕርግና በማናቸውም ነገር ለሚበልጥህ ሰው የምታቀ
ርበው ምክርና ሐሰት ጥቂት በጥቂት ሊሆን ነው ፡ አንተስ ፡ ክፉውንም
ነገር ቢሆን እንኳ በርሱ ፊት በጉ በጉ ነገርን በማስመሰልአበታውሰው
ከእውነት የተሻለ ሐሰት ፡ ከመውጋት የተሻለ መላት እንዲሉ) ፡

ንጉሥ ፡ ምንም ቢያከብርህና ቢወድህ አንተ ግን ራስህን አዋርድ
ራስህን ያዋረድ። እንደሆነ በርሱ ዘንድ የከበርክና የተወደድክ ትሆና
ለህ ፡ አንተን ግከበር በርሱ ዘንድ ቀላል ነገር ነውና ፡

ሰነፍ ሰው ወገኑ ነገር ይታወቃል ፡ እርሱ የማይረባውንና የማይ
ጠቅመውን ነገር፡፡ ባድግ አድርጎ ይናገራል፡፡ ደስ የማይለውን ሥራ ይሠ
ራል ፡ አለ አንዳች ምክንያት ደርሶ ይመናቸዋል ፡ የጥበብን ነገር ፈጽሞ
አይመሰክትም ፡ (እርሱ የሚናገረውን እንጂ አንተ የምትለውን አይ
ሰማውም) ፡

፩ ነገሮች ከወጡና ከተወረወሩ አይመለሱም ፡ እነሱም ፡ ነገር
ከአፍኸወጣ ፡ ጦር ለመውጋት ከተወረወረ ፡ ዘመን (ጊዜ) ካለፈ ፡ ፍርድ
(ካለ መጠንቀቅ) አምልጦ ሰውን ከጎዳበት በኋላ ናቸው፡፡ (እነዚህ ፩
ነገሮች አንድ ጊዜ ካመለጡ በኋላ ቢጸጹ አይመለሱም) ፡

፪ ነገሮች ፡ ከ፩ ነገሮች አያመልጡም ፡ እነሱም ፡ ቸኳይ ከመዳጥ
ቸልተኛ ከሰሕተት ፡ ሰነፍ (ግብዝ) ከመውደቅ ፡ አገልጋይ የአገልግሎ
ቱን ዋጋ ከመጠየቅ ናቸው ፡

፫ ነገሮች ከ፪ ነገሮች ያያርሳሉ ፡ እነርሱም ፡ ልባምነት ከሹመት ፡
ምክርክዕርቅ ከመሰማማት ፡ አእምሮ ከጽናት ፡ ትዕግሥት ከክብር ያደ
ርሳሉ ፡

፩ ነገሮች በ፩ ነገሮች ይታወቃሉ። እነሱም፡ ሰዎች በታላቅ መላክ፡ የዘመናዊነት (ሐዘም) ብሥራው፡ ጸሐፊ በመጽሐፍ ብልህነት አስተዋይ በትዕግሥት ጽፏል።

፩ ነገሮች ወደ ከገናና ይመራሉ፡ እነርሱም፡ ከሰነድ ሰው ጋር መውሰድ፡ የጽሑፍ ግብዛት፡ ምሥጢርን ማውጣት፡ ከቆመሃጥር ማስታወስ ናቸው።

ፈላጊ ለንዲህ አለ፡ ጥበብ የሌለው አንጋገር ስንፍና ነው። ማሰብ የሌለው ዝምታም ድልድይ (ድዳ መሆን) ነው። ለንደበት ሰለቀ እንደማይታወቅ ለደፍ ነው። ሰገርም የሚወረወርና ከተወረረ የማይመለስ ፍላጻ (ጦር) ነው። ከፍ፡ ጠባቂ ክፋውን ነገር ወደ መናገር ይስባል። ከዝግግር ይሄን ለማሳወቅ ሰው ራሱን ያዋርዳል። የሚሰጥ ግን ይከብራል። ድክነቱን የሚገልጽ ክብፍን ያዋርዳል። የሰብድ ሰው መድኃኒቱ ነገሮች አለ። ማሰብና ሰው፡ ልብ ብዕረ ሥነ ስራ፡ ለንደበት፡ ጥበብን ገንዘብ ያደርጋል።

ሲርበው የሚበሉ ክው፡ መብሉ ይጠፋል። (ይስማማል) ጤናም ይቆያል። መተካትም ልብ እንደዚሁ (እንደ መብሉ) ነው።

ልጄ ሆይ፡ ለሕግ የሚሰማው መልካም ሥራ መሥራት ንግድ። ነገር ግን ከሥራዎች ዕሉ ፈጣሪዎን ማስብገና መፍራቱን ምደታ እግዚአብሔርን መፍራት የቀበብ መጽሐፈ ሥነ ስራ፡ የቀበብ መጽሐፈ ሥነ ስራ፡ ከእብሐርን መፍራት ነው። (መዝ ፻፲)

ባለፈው ጊዜ በመሰራ የተፈተነ ሰው፡ በሚመጣው ጊዜ የሚሆነውን፡ የሚደረገውንና የሚመጣውን ነገር ይናገራል። የዐዋቂ ሰው እንደበቱ ስልቱ ውሳኔ ነው። የሰነድ ሰው ልብ ማዝ በእንደበቱ ጫፍ ነው። የልጁ ልጁ ሕግ በምትጸጽምበት ጊዜ ክብሩትን የሚያስቅርጽ ሰነድና ባለባት ጥዳና ከመሄድ ተጠበቅ። ተጠንቅቅ።

ሀብት የምትገኘው፡ ትዕግሥትን በማሰባትና በሁሉም ነገራት መገንገል በማለት ነው። ልብ ልብ በትን መተማመን ግን ረብሳ ጥቅም የሌለው ጽሑፍ ሰው። (በማሰብ፡ ባለው፡ ቁመት ላይ ከንድን መጨመር የሚቻለው እንደሌለ፡ እንዲሁም ባለው ሀብት ላይ እስከ መጨመር የማይቻለው የሰነድ (ሞት) ስንት)

የሰነድ እንደሰቱ ሁሉን ወገን ነው። ይኸውም ለሚገኝበት መርዝ መዛርያ (ሥራይ) ሆኖ የሚያገለግል አንደበት አለ። እንዲሁም የሚ

ገድሉትን መርዞች ለማጥፋት (መፍትሔ ሥራይ በመሆንና የሚያገለግል አንደበት አለ።

እንደበት ክፉ ናት ጥቅም ግን የላትም፡ እርሷ የሚገድል መርዝን የተመለች ናት በርሷ እግዚአብሔርን እናመሰግናለን። በሷም በእግዚአብሔር እርሷ የተፈጠረውን ሰው እንረግጥለን። (ያዕ፡ ፫፡ ፱) ጥቅና ሕይወት ያለ ከአንደበት ነው) ሲረከ፡ ፲፭፡ ፩፤ ፩፤ ፩፤

ልብ ፍሬም የሆነ እንደሆነ መናገሩ ያነሰ ስሕተቱ የተቀነሰ ይሆናል። ልጄ፡ በከፍተኛ ሥፍራ ላይ መቀመጥን አትውደድ። ካንተ የላቀና የከበረ ሰው በመጣ ጊዜ ተነሥ በምትባልበት ከፍተኛ ሥፍራ ከመቀመጥ ይልቅ፡ ተነሥ በማትባልበት በዝቅተኛ ሥፍራ መቀመጥ ይሻልክልና። (ሉቃስ ፲፬፡ ፳፡ ፱)

፩ ነገሮች ከ፩ ነገሮች ጋር ይስማማሉ። እነሱም፡ ማስተዋል ከተጋድሉ፡ መትዳት ከስምምነት፡ ጨዋነት ከተዋሃዱ፡ የታወቀ ንባብ ከትርጓሜ ናቸው። እነዚህ ፪ቱ ነገሮች በተገናኙ ጊዜ በነፍስና በሥጋ ይመሰላሉ።

የዋሽ ሰው የጽንጥ ምልክት መሐላ ነው። እርሱ ማል ሳይሉት ውሸቱን ሲጅምር ደርሶ ይምላል። የዋሽ ሰው ምልክቱ፡ መሐላ ነውና እንዲህ ከሆነ፡ ከዋሽ ሰው ጋር ከመወዳጀት ተጠበቅ። እንድትወዳጀው ቢያስገድድህም እንኳ፡ (ያለ ቢል፡ ዲምል፡ ቢቀባጥር) አትመነው። ብትወዳጀውም ወዳጅነትህ ከልብ እንዳልሆነ አትግለጥስት። እርሱ ግን ምንም እንተ ብትወደው ከክፉ ጠርዶ አይመለስም። ወዳጅነቱ፡ አልፎ አልፎ መውደድ፡ ደርሶ መጥላት እንደ መሆኑ ይፋለሳል እንጂ ጸንቶ አይኖርም።

ተሹም መሻር፡ ልብን ከማሳጣቱ በላይ ያስታልና ቀናተኛ ሰው ስለ ሹመት ሲል፡ ባልበደለው ሰው ላይ ደርሶ ይበሳጫል። ገንዘቡ ባልሆነ ገንዘብም እንዲያው ይነፍጋል (ሀብታም ሲሰጥ፡ የደግ መ፡ ያብጣል) እንዲሉ።

ፈላጊ ለንዲህ አለ፡ እስጥሃለሁ ብሎ ተስፋ መስጠት የታወቀ ደዌ፡ ይሁን እንጂ መድኃኒቱም ቶሎ መስጠት ነው። ማጥፋቱም (መከዳቱ) ተነገ ወድያ እያሉ ማታለል ነው። (ፈረንጆች) ተስፋ መስጠት ዕዳ ነው) ይላሉ።

ልጄ ሆይ የሞተን ሰው አትወቀሰው አትከሰሰው፡ በክፉ ነገርም ነታንግ፡ መሬት ከፊትህ ለዘለዓለም ሰውራዋላችና።

ጸሎተውሰው ሞተልን በላህ ደስ እይባልህ ፡ ሁላችን እንደሚገኝህ ስላብ (ሲራክ ፡ ፳ ፡ ፮) ሙት እይከሰስ በግደ ፡ አይታረክ» እንዲሉ

ንደኛው በመከራ ሲፈተን የሚመካና የሚዘብት ሰው ፡ እርሱም በተመካበትና በዘበተበት መከራ ይፈተናል ፡ ይጨነቃል ፡ የዕብደት መጀመሪያው ቁጣ ነው ፡ ወይም ዕብደት የቁጣ መጀመሪያ ሲሆን ፍጹሙ ኃዘንና ትካዜ ነው ፡ (ንዴት አጭር ዕብደት ነው ተብሏል)»

ዕብደና በካራም እንድነት ይደሰታሉ ፡ የልባቸው መስታወት ኃዘንንና ዘለዓለማዊው ተድላ ደስታን ከማየት ዝግልና ፡

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ቀለም ፤ ለተፈለገበት ጉዳይ ሁሉ ሳይለግም የሚለክ (የሚያገለግል) ነው ፡ እርሱ ፡ ቆሞ ሳለ የተቀመጠ ፡ እየሄደ ሳለ የቆመ ፡ ነጭነቱ ጥቁር ፡ ጥቁርነቱ ብሩህ የሆነ ነገር ነው ፡

በዚህ ዓለም ሳላችሁ ሥራችሁ ሁሉ (በእግዚአብሔር ዘንድ) የተገለጠ ነውና በጉውን ሥራ ለመሥራት ተሸቀዳደሙ ፡ ለዚህ ለኃላፊው ዓለማችሁ እንደምትተጉለት ሁሉ ፡ ለማያልፈው ዓለማችሁም የምትተጉለት ሁኑ ፡

ለዎች ፡ ሰነፎች ቢሆኑ ነው እንጂ አይቀረጹም ነበር ቢበቃተኑ ነው እንጂ አይሰንፉም ነበር ፡ ቢለያዩ ነው እንጂ አይቀሳቀሱም ነበር ፡ እርሱ በርሳቸው ቢቃኑ ነው ቢጣሉ ነው እንጂ አይለያዩም ነበር ፡ እርሱ በርሳቸው ቢቃኑ ነው እንጂ አይጣሉም ነበር ፡ እርሱ በርሳቸው ቢተባበዩና እንዱ ባንዱ ላይ ቢኩራበት ነው እንጂ አይቃኑም ነበር ፡ እርሱ በርሳቸው እየተዘባበዩ ነው እንጂ አይተባበዩም ነበር ፡

ይህ ቃል ፡ የሰው የውርደቱ መጀመሪያ እንዱ ባንዱ ላይ መዘበት ሲሆን ፡ መጨረሻው ተበታትኖ መቅረት መሆኑን ይገልጻል) ፡

በላወዳጁ ራሱን አሳልፎ የሚሰጥ ሰው ፡ ፍጹም ነው ፡ ፍጹም ይባላል ፡ ይሁን እንጂ ምንም ፍጹም ቢሆን ፡ ሰው ስለሆነ ፡ በዚህ ዓለም እስካለ ድረስ ፡ የሚያመስግነው ጭጅ አይታጣለትም ፡ የሚነቅረው ጠላት አይታጣበትም ፡

ንጉሥን ችላ ከማለት የተነሣ በእሳት መቃጠል ይመጣል ፡ ወንድ ሞትንም መናቅና ማቃለል መሰደብን ያስከትላል ፡ በፍርድ ጊዜ መረዳት የበጎነት ሥራ ነው ፡

፪ ነገሮች ፡ ከ፪ ነገሮች ጋር እይከማሙም ፡ እነሱም ፡ ከቡር ከወራዳ ፡ በዋቂ ስለነፍ ፡ ልበ ቅን ከዕብራተኛ ፡ ደገኛ ከኃጢአተኛ ጋር በዓምንም ፡ አይገናኙም ፡ አይሰማሙም ፡

እግዚአብሔር የሚጠላቸው አምስት ነገሮች አሉ ፡ እነሱም ፡ ትዕቢተኛ ግደን ፡ ነገረ ሥራ አንደበት ፡ ደም አፍሳሽ አጅ ፡ በንጋዶ አታላይ ልብ ፡ አሳቢ ክፉ ሐላፍ ናቸው ፡

ለመመልከቴ ክፉ ሥራን ለመሥራት የሚሞክሩ ሰው ፡ ሐሰተኛ ነው ፡ ሐሰተኛዋ ነገረ ሥራ የሆነ ሰው ፡ ክፉ ለማድረግ በሐሰት ለመመስከር ይሞክራል ፡

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ዓለም የትምህርትና የተግባር ቦታ ናት ፡ እቧ ዐቀቂውን ትመክረዋለች ትገለጽዋለች ፡ ምክሯንና ተግባሯን የተቀበለውን ትጠላቅዋለች ፡

እቧ ፡ ኃጢአትን ከማድረግ በመመልስ ፡ የሚበጀውን ሥራ ለመሥራት እቧ በጀ ብለው ለሚታዘዙ ሰዎች የንስሐ ቦታ ናት ፡ እርሷ ዓመፀኛትን የምትስቀጣ ፡ በክፉ እድራጊዎች ላይ የምትፍርድን የምትስፈርድ ናት ፡

ጸድቃኖች ፡ ተንተው ሳሉ (የቀው ሳሉ) (በጠፈር ላይ ሆነው ሊያበሩ) እንደሚያስደስቁ ከዋክብቶች ናቸው ፡ (ዕብ - 1፪ ፡ ፩) ፡

የኔፍስ መከራዋ ዓለምንና ሹማትን መፋት ነው ፡ ነገሩ ግን ፡ ሹማት በማይገባ መንገድ የፀጉ (አንዳንድ) ቅጥፋ ታመጣለች ፡ ቅናት ሐሰተኝ ትወልዳለች ፡ ሐሰት ሐሜትን ትወልዳለች ፡ ሐሜት ጥልን ትወልዳለች ፡ ጥል ግፍን ይወልዳል ፡ ግፍ መግደልን ይወልዳል ፡ መግደልም መግደልን ይወልድና ከዚህ በኋላ የተሠራውን ሥራ ሁሉ ተመልሶ ያበላሸዋል ያጠፋዋል ፡

«መሳሪያ ያሳባች እንደሆነ ኃጢአትን ትወልዳለች ፡ ኃጢአትም በግብር ከቱ ረጅሞቹ ቅጥፋ ያወልዳላች (ዮሴ፡ ፩ ፡ 18) ፡»

ሹመት ፡ በሚነባ መንገድ የሺት እንደሆነ ግን ፡ ፍቅርን ፡ በምምነት መስጠትን አውነት መናገርን ትወልዳለች ፡ የሹመት አረላለግ እንደዚህ የሆነ እንደሆነ ሕግ ትጸናለች ፡ ዓለም ትታንጸለች ፡ ይኸውም የጠባዮች መሰማማት ነው ፡ ወይም የጠባዮች መስማማት ይሆናል ፡

ከፈላስፋች እንዱ እንዲህ አለ ፡ ያልብህን ምሥጢር ለሚገኝ ሕግ ናገር ሹመትህንም ከፍ ከፍ በማድረግ አታጋንን ፡ ማለት ሲትሸም እራህ አታይ አትበል ፡ ሹመትን ከፍ ከፍ ማድረግ (እታይ አታይ ማለት) መካንንቱን እንዲት ክንዱ አይገናኙታቸውምና ፡ በመካከላቸውም መቃቃርንና መሸነጋገልን ይወልዳልና ፡

«አለቃ ሲያደርጉህ እትታበይ፣ ከነሱ እንዳንጻሩ ሁን እንጂ፣ ሲያዘኑ እዘን፣ ሲቀመጡ ተቀመጥ» (ሲራክ ፴፬፣ ፴፭)

አማክሩኝ ባልሻቸውም ጊዜ የልብህን ምሥጢር ያውቁ ዘንድ አታሰናብታቸው፣ ባማክሩህም ጊዜ የእገሌ ምክር መልካም ነው፣ የእገሌ ምክር ግን መጥፎ ነው አትበላቸው። ዳግመኛም ይህንን ምክር የመከረኝ እገሌ ነው አትበላቸው። ነገር ግን አንተ የሁሉንም ምክራቸውን ሰምተህ ስታበቃ በልብህ አትረውና ጳላ ለራስህ የሚሻለውንና የሚበጅውን አስተውለህ አድርግ።

አማክሩኝ ማለትን ትቶ ያለ ምክር በመቸኮል የሚሠራ ሰው፣ ስሕተቱ ከታየና ከተገለጸ በኋላ የሠራው ሥራ ፈጥኖ ይበላሽበታል።

ሕግ አፍራሽ የሆነ ሰው ተቃራኒ (ተቃዋሚ) ነው፣ ተቃራኒ ይባላል። ልጄ ሆይ፣ ልትናገር ከወደድኸ ልትናገረውና ልትለው ያሰብከውን አስቀድመህ ዕውቀው (መርምረው) የሚያስነቅፍህ መሆኑንና አለመሆኑን ካወቅኸውና ከተረዳኸው በኋላ ቀና መሰሉ የታየህን ተናገር፣ የሚያስነቅፍህ ሆኖ ያገኘኸውን ተወው። (ያምርብኛል ብሎ ከመናገር ያከፋብኛል ብሎ አለመናገር ይሻላልና)።

አፍላጦን፣ ፍጥረቱን ሁሉ በይቅርታውና በቸርነቱ ዐደባባይ የገለጠ እግዚአብሔርን አመስግኑት፣ አለ። ዳግመኛም ጤንነት በብዙ ሀብትና በሹመት አይገኝም፣ ድህነትም ያገኛታል ብሏል።

(ይህም ማለት ጤንነት በተለይ የእግዚአብሔር ዕጦታ ነው እንጂ በሀብት በሹመት የሚሸጥ የሚለወጥ አይደለም ማለቱ ነው)።

ከፋውንና በጉውን የማወቅ ባሕርይ ለሰው ሁሉ የታደለች ሀብት ናት፣ በሰው ሁሉ ዘንድ ትገኛለች። እንዲህ ከሆነ፣ የማይረባችሁንና የማይጠቅማችሁን ነገር ሁሉ ከልባችሁ አስወግዱ (አርቁ)።

እነሆ በዚህ ዓለም ሳላችሁ በወድያኛው ዓለም የሚበጁችሁን መልካም ሥራ የምታውቁበትን ዕውቀት በባሕርያችሁ ውስጥ አዘጋጅቶላችኋል።

እግዚአብሔር፣ በመካከላችሁ ጠብ ክርክር መፋጀት ይወለድ ዘንድ ከፋውንም ሆነ በጉውን ሥራ ስትሠሩ ዝም ብሎ የሚያያችሁ ምን ይመስላችኋል? ከፋውንና በጉውን የምታውቁበትን ዕውቀት በባሕርያችሁ ውስጥ አዘጋጅቶላችሁ ስላለ አይደለምን።

እኛህን እፈታናቸው ታገባ ዘንድ እነሆ እሳትንና ወጋን አቅርቦላል ማለት የወደ ድክውን ትሠራ ዘንድ ከፋንና በጉን ለይቶ የሚያውቅ የእለምር ነገንት ስጥቶ ሃል። (ሲራክ፣ ፲፩፣ ፲፮)

እንዚያስ፣ ከሁሉ አስቀድሞችሁ ጥበብንና ዕውቀትን እጁ፣ የነፍስ ምግቧ ጥበብና ዕውቀት ነውና። ሕሊናችሁ፣ ልብላ ልጠጣ ወደ ማለትና ይህንንም ወደ መሳሰለው ዝንባሌ ያዘነበለ አይሁን። እነዚህ ነገሮች የሥጋና የደም ተግባሮች ናቸውና።

ከሥጋ ነፍስ ትከብራለችና ሐሳባችሁንና ፍላጎታችሁን ወደሚከብረው ወደ ነፍስ ፈቃድ አዘንብሎ እንጂ ወደሚያንሰው ወደ ሥጋ ፈቃድ አታዘንብሉ። የምትናፋሱትን ዓለም ምረጡ እንጂ ተለይቷችሁ የሚቀረውን ኃላፊውን ዓለም አትምረጡ። (፪ ቆሮ፣ ፭፣ ፮)።

ንጉሥን የሚቃወም ሰው፣ ተወልዶ ወድያው እንደሚሞት ሕጉን ልጅ ይሞታል።

«ለንጉሥ እንዝም ያሉ በራሳቸው ላይ የጥት ፍርድን ያመጣሉ» (ሮሜ ፲፫፣ ፬)

እንዲሁም ዓለም (አጥብቆ) የሚወዳት ሰው ሳያልፍለት እንደተዋገረ ይሞታል። በተሰጠው ዕድሉ ተመስገን ብሎ የሚኖር ግን ሳይቸክር ሁብቃዋ እንደሆነ ይሞታል።

የ፲፱፻፶፯ ዓ.ም. ጥቅምት ፳፩።

ፈለስፋው አርባጣጣሊስ፣ ወደ አስከንድር ንጉሥ ከላካቸው እን

ዳግድ ነገሮች

ፈትልን ፈትላ ግንን በ፪ ማዕዘን ዓለም ከዘረጋች ትሩፋትህ (ገናናነትህ) ቀጥሎ አደገህለህ። እቧም የጥረች ናት እንጂ አዲስ አይደለችም።

ሕግ ሲሠሩበት ነው እንጂ ካልሠሩበት ሕግ አይደለም። ሕግ፣ ሲያዘብትና በዝግታ በትሕትና ሲያጣጥሙት ነው እንጂ፣ ማለት ሲበድሉ ካልተፈረዱበት፣ ሳይበድሉ ካልተፈረዱለት ሕግ፣ ሕግ መሆኑን የሚያውቀው የለም።

ልጄ ሆይ የማይሞተውን ኗሪ መታሰቢያን ገንዘብ ታደርግ ዘንድ ተጣጣር። በሰዎቹ ፍጹም ፍቅርን ዝራ (ማለት ወዳጅና ተወዳጅ ሁን) የማይሞት መታሰቢያም ገንዘብ ማድረግ ማለት ይኸው ነው። ከሰዎች ሁሉ ጋር ከመፍቅር የበለጠ መታሰቢያ የለም።

ጤናማ ሰው ርቦት ሳለ ቢበላ መብሉ እንደሚጣፍጠው፣ እንዲሁም ጥበብና ተግባሪ ለአስተዋዮችና ለብልሆች ሰዎች ይጣፍጣቸዋል።

የሕሊና ፍትወት (መሻት) ልብን ካሸነፈችት የመልክን ውበት (ሀገ-ዕውቀትን) ወደ መጥፎት ትለውጠዋለች ጥልቅ ወደ ሆነው ገደልም ታገባለች ። እንዲሁም ቀናውን ፍርድ ወደ ዓመፅ ፣ ልብን ወደ መሸንገል ተግዛጽን ወደ ትምክህት ገጽሕናን ወደ ዝሙት በጉነትን ወደ ጠማማነት ፣ ልግሰናን ወደ ገፍገት ደግነትን ወደ ክፋት ትለውጣችዋለች ።

ልብ ፡ ፍትወትን ካሸነፈችት ማን ፣ ክፋትን ወደ በጉነት ፣ ድንቁርናን ወደ ጥበብ ፣ ሽንገላን ወደ ቅንነት ፣ ዝሙትን ወደ ገጽሕና ትለውጣለች ። ደግሞም ይህን የመሰሰለውን ነገር ሁሉ እንደዚሁ ከበጉነት ወደ ክፋት ትለውጣለች ። ብልህና አስተዋፆ የሆነ ሰው ግን ከዚህ ሁሉ ይደናናል ። ዓለማዊውንና ሰማያዊውን ተግባር ሁለቱን አጣምሮ የያዘ ሰማ ፣ እውነተኛው ነገር ሲያስገደደው ዓለማዊውን ትቶ ሰማያዊውን ይጠብቃል ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ጋዘን ባተጋጠመን ጊዜ አንዘን ፣ የምናዝንበትን ጊዜ ክፋትን ሥራ የምትሠራበት ዓዲቱን ፣ የዚያን ጊዜ ልናዝን ይገባናል (የዚያን ጊዜ እንዘን) ።

የክፋ ሰዎች መከበርና ሀብታም መሆን ፣ ሰነፎችንና የዋሆችን ሰዎች ተደላገደባቸዋል ። ዐዋቂና አስተዋፆ ግን ጋዘንን በሥራ ያስወግዳል ፣ ከጠፃቱ ተሰጋዝሮ በመመስረትም ትጉህና ጠንካራ በሆነው ልቡ ተጽናንቶ ጋዘንን ለማስወገድ ይጣጣራል ። (አስቂለን ብሎ እግዚአብሔርን ይለምነዋል ።

ጋዘን ከልዑል እግዚአብሔር ታዘዘ ቢመጣበት ግን ፣ ዓለቤቱ ይቅር እስኪለው ድረስ ትዕግሥትን ገንዘብ ያደርጋል ፣ (ማቴ ፳፬ ፡ ፲፫) ሕሊና ፣ ስይዘት እንደሚጠበቅ ፣ ሲለቁት እንደሚበተን (ሰናፃግ) እንደመጣ ማይነት ያለ ነው ፣ ሕሊናው ቅን የሆነለት ሰው በጉው ሥራ ይያዝታል ። ሕሊናው መጥፎ (ወጭ ወረጅ) የሆነበት ግን በጉ ሥራው ይበተንበታል እንጂ አይያዝለትም ። ማጽናትና መጠበቅ የሕሊና መርጋት ነውና ።

ሰው ባክል ፣ መለያየትና መዋሐድ ካላቸው ከገፍሰና ከሥጋ የተፈጠረ ነው ፣ የጠባዮች መዋሐድ ወደፈጣሪዋ ለምታቅርባት ገንዘብ ፣ ሥጋ ለነፍስ እሽ በጄ ብላ ስትታዘዝ ነው ። ሌላይቱ የጀመነ ነፍስ ጠባይ ግን የሥጋን ጠባይ ትከተላለች ። ለሥጋ ፍትወቶችና ለጠባዮቿም ትገዛለች ።

ለሥጋችን ጥቅም ይሆን ያህል የምንጓጓና የምንተጋ ከሆነ ፣ ይኸውም ፣ የማይረባን የማይጠቅመን ነው (ትች) ፣ እስከ ዘለዓለሙ ድረስ ለነፍሳችን ጥቅምም የማንተጋ ከቶ ስለ ምን ነው ፣ ምክንያቱስ ከቶምን ይሆን ።

የግዳታው ዓለም ጋላፊ ፣ የግዳታው ዓለም ግን ዓለግለፍ እንቶ የሚቆር ስለ ሆነ የግዳታውን ነው እንጂ የሚታየውን ዓለም ተስፋ አናደርገውም (ደ ቅር ፣ ፩ ፡ ፲፩)

ፈላስፋው አርሰጣጣሊስ ፡ በሚሞትበት ጊዜ እንዲህ አለ ፡ እኔ ወደ ዚህ ዓለም ስለ ፈቃዴ እንደመጣሁና አል ውድ በግድ ከዚያ የምወጣ መሆኔን ነው እንጂ ሌላ የምላችሁ ነገር የለም ። ይኸውም ከዚሁ አሁን ካለኝ ዕውቀት የበለጠ ዕውቀትን ገንዘብ ዓላደርግ ፣ ከዚህችው ዓለም አለውድ በግድ ተለይቼ መሄዴን እንጂ ሌላ የማውቀው የለኝም ።

ጨረቃ ፡ ብርሃኗን ከፀሐይ እንደምትቀበል ፣ ሥጋም ሕይወትን ከነፍስ ትቀበላለች ። (ጨረቃ ብርሃኗን ከፀሐይ ትቀበለዋለች ብሎ መጀመሪያ ያስተማረ ፈላስፋ ፒታጎራስ የተባለ ግሪካዊ ፈላስፋ ነው ይላሉ) ። ነፍሳዊ ሕዝና ፣ ለራሷ የራሷን ሥራ ትፈልጋለች ። እንዲሁም ነፍሳዊ ፈጽሞ የራሷን ትሻለችና ፣ እኛ ተመራቾች እንደመሆናችን መጠን ፣ የነፍሳችን ዕውቀት ፣ ፈጣሪ በፍጡራት ወደሚታጠቅበት ዕውቀት ትመራለች ።

«የዓለም ክተላጠር ጀምሮ ታይቶ የግዳታ እግዚአብሔር በፍጥረት (ሥነ ፍጥረትን በመመሪያ) ይታወቃል» (ሮሜ ፡ ፩ ፡ ፩)

ሰዎች ፡ የዓቅማቸው ዕውቀት ወይም የዕውቀታቸው ዓቅም ፣ እስከ ድረስበትና እስከተቻለው ድረስ ፣ እንደኛ ያለውን ሰው ስለ መልክ መልካምነቱ ያሞጋግሱታል ፣ ስለ መልክ - ጥፋነቱም ያከፋፋታል ፣ ነገር ግን ፣ አፍላዊ ሞልኩን እንጂ ውስጣዊ ስንፍፍውን አያውቁም ። በነሱ ዘንድ ፣ መልክ - መልካሙ ፣ ሰነፍ ዐላዋቂ ሲሆን ፣ ብልህ ዐዋቂ ነውና ። እንዲሁም ፣ መልክ - ጥፋው ፣ ብልህ ዐዋቂ ሲሆን ፣ በነሱ ዘንድ ዐላዋቂ ለነፍ ነውና ።

ፈላስፎች ግን ፣ የሰው ውሳጣዊ ልቡን ያውቃሉና ፣ ብልሁን ከሰነፍ ፣ ሰነፉን ከብልህ ለይተው ያውቁታል ።

«የኤልያስን መልክ አትይ ፣ እግዚአብሔር ፣ ልቡን ነው የሚያደ እንጂ የመልኩን ግግር አይያድም» (ደ ፡ ፲፯ ፡ ፲፮ ፡ ፩)

የመጥፎ ጠባይ ፣ ነፍሱን ያውቅታል ፣ ብልህ ሰው ግን በጠባዩ ፍጹም ነው ፣ ፍጹም ይሆናል ። ተፈራራጅዎችና ተከራካሪዎች ያሏትን አገር

በሕተት አያገኛትም ። ከፋት ብቻ ሲሆን ግን ፈጽሞ በጉነትን ማጣት ነው ።

የነፍስ ጤናዋ ጥበብን ገንዘብ ማድረግ ፣ ደዌዋም ድንቁርና ነው ። ሕይወቷ በእውነተኛው ነገርና በንጽሕና ጸንታ ፈጣሪዋን ማወቅና ወደ ርሱ መቅረቧ ሲሆን ፣ ሞቷ ደግሞ ኃጢአትን እየሠራች እሱን አለመማ ለዲ ከሱ መራቃና መለየቷ ነው ።

ነፍስ በጌታ ፣ ሥጋ በሎሌ ይመሰላል ። እንዲሁም ልብ ፣ ክብር ምስጋና ለርሱ ይሁንና በፈጣሪ ይመሰላል ። አእምሮና ልቡና ኃጢአት አገዳትሠራና ከፋ ሥራ እንዳታደርግ ነፍሱን ይመክሯታል ። ይገሥጽ ዋታል ፣ ምክራቸውንና ተግማጸቸውን ባትቀበላቸውም እንኳ መበላጩት የለባቸውምና አይለዩዋትም ። ነገር ግን ፣ በጉ ሥራን ለመሥራት እንድትችል ፣ በጉ ሥራ ለመሥራት የምትችልበትን አጋጣሚ ጊዜ ያመለክቷታል ።

ፍጹምዋ ነፍስ ፣ ኃዘንና ተደላ - ደስታን ያሸነፈችና በጣም የከበረች ናት። ፍጹም የሆነች ነፍስ ፣ እነዚህን ሁለቱን ነገሮች ትመለከታቸዋለች ማለት በኃዘን አትለወጥም ፣ በተደላ ደስታ አትማረከም ። ሁለቱም ድል አይነሡዋትም ።

ዓመፀኛና ቀናተኛ ሰው ፣ ለነፍሱ ነው (ሳይጽና ሳይግራ ዘማመፅና በመቅናት የሚከበር ይመስለዋል) ። አጽምሮ ፣ የተዘነጋውን ያስታውሳል ፣ ትምህርት ፣ ከዚህ ቀደም በልብ ያልተቀረጸውን የነገር ስልታ - ስልት ይገልጻል ። (ጨረቃ ብርሃንን ከፀሐይ እንደምትቀበል ፣ ልብም ዕውቀትን ከትምህርት ይቀበላል) ።

መሻት ፣ ከምክር ይልቅ እጅግ ወደኛ የቀረበች ናት ። መሻት ፣ ሕፃን ልጅ ሲወለድ አብራው ትወለዳለች ። ዕውቀትና ምክር ግን ከተወለደች ጀምረው በዕድሜ ብዛት ካልሆነ ፣ በባሕርያችን ፍጹማን አይሆኑም ። ስለዚህ መሻት ፣ ከባሕርያችን ጋር የተዋሐደች በኛ ዘንድ የተወደደች ፣ ከኛ ጋር በትወጣ ስትወርድ የምትኖር አብሮ - አደጋችን ናት ። (ለምሳሌ ፣ ልጅ እንደ ተወለደ ወደያው የናቱ ጡት ያለበትን ዐውቆ ይዳብሳል) ።

ፈላስፋ ፣ እንዲህ አለ ፣ መንፈሳዊ ፍቅር ጽኑ ናትና መለወጥ መገላበጥ ፣ መቃወስ መፋለስ የለበትም ። ሥጋዊ ፍቅር ግን ትለወጣለች ትፋለሳለች ።

የግታዝን ነፍስ አትጋደልም ፣ ያልተጋደለም አያሸንፍም ፣ ያላሸነፈ ደግሞ «ለሞት እስክትደርስ ድረስ የታመንክ ሆን ፣ የሕይወት አክሊልን እስጥሃለሁ» ። ብሎ ለጸድቃኖች ያናገረውን የተሰፋ አክሊል አያገኝም (ራዕይ [I] ።)

ፍጹምነቶች ወይም ፍጹም የሚያደርጉ ነገሮች ሁለት ናቸው ። እነሱም በጉነትና እውነተኛነት ናቸው ።

ጸም ልብላ ልብላ የግታዝን የደመ ነፍስ ልጓም ናት ጸሎት የቆጠረ የብሎጭተኛ ነፍስ ልጓም ናት ። (እንዲሁም ፣ ጸም በጸሎት እናቷ ፣ ለእርምጃ እናቷ ፣ ለምግብ ለትሩፋት ሁሉ መወረት ማትቀብላለች) ።

ከፈላስፋ አንዱ ፣ እንዲህ አለ ፣ በሚሠራውና በሚደረገው ነገር ሁሉ ፣ ሰውን ለማስደሰት ይረዳልም ባቸው ከሦስቱ ነገሮች የበለጠ ርዳታ የለም ። እንዲሁም ፣ በእግዚአብሔር አምሳልና እርሷ የተፈጠሩትን ሰዎች ሲንቁዋቸው ፣ ሲያዋርዱዋቸውና ዕብድ ዕብድ ሲሉዋቸው እንደ ማየት ፣ እንዲሁም ፣ ሌሎች የነፍስ መሳደብንና መናቅ መቃለልን ሰምተው ሲያምኑና ቸል ሊሉዋቸው እንደማየት የሚያሳዝን ማሳዘን የለም ።

«ሥዕሉን አይታ ሥዕሉን መንቀፍ ሰናኪውን ሕንጻውን አይታ ሕንጻውን መንቀፍ አናጠውን መንቀፍ እንደሆነ ፣ ጭጣጣን አይታ መንቀፍ ፈጣሪውን መንቀፍ ነውና»

ሦስት ነገሮች የተባሉ ፣ አንደኛው ሰናኪውን ሁሉ ፈጣሪ እንዳለቸው ማወቅ ነው ። ሁለተኛው ፣ እነሱም (የባላጸቢዎቹ) ከፀዋቶች ፣ ከከሃሊነቱና ከመጋቢነቱ ሥልጣን በቃች ናቸውና ፣ ሲበድለባቸው ፍዳን በማምጣት ፣ ሲያስደስቷቸው ዋጋን በመስጠት ፣ በማናቸውም ቸል እንደማይል ማወቅና መጸዳት ነው ።

ሦስተኛ ፈጣሪውን የሚያሳዝንና የእግዚአብሔር ወገን የሆኑትን ሰዎች አክብሮ የማይቀበል ከመሆኑም በላይ ለሰዎችን ሲበድላቸው ፣ ለእግዚአብሔር መሥዋዕትን እንደማትረቁ ሆኖ የሚታየው ሰው ርሱና ሥራው በእግዚአብሔር ዘንድ የተጠሉና የተናቁ መሆናቸውን ማወቅና መረዳት ነው ።

እናንተን የገደለ ሁሉ ለእግዚአብሔር መሥዋዕትን የሚያቀርብ የሚመስልበት ሰዓት ትመጣለች ። (ዮሐ ፡ ፪ ፡ ፪) ።

ፈላጊ ለአንዲት አለ፡ ልጅ ሆይ፡ ቁጣህ በባልገደራህ ላይ በተነሣ
የብህንነት፡ ፈጣሪህን እንደበደልሽ አስታውስ። ባልገደራህን አንተን
ከበደለሽ ስድል ይልቅ ያንተ በደል እንደበልጥ አስብ። የቁጣህን አነሣሥ
እግዚአብሔርን በማስብና በጉሥራን በመሥራት ተበቅለው ስዳ - ደብ
ዳቤወችን ይደረግላህና፡ ኃጢአቱህ እንዲሰረድህ የቁጣህን በር
በእንደዚህ ያለ አካላት ዝጋው።

ፈላጊ ለአንዲት አለ፡ መቻል፡ ሁለት እግር ባለው ዓይነትውር፡
ማድረግ ፡ ሁለት ዓይን ባለው በሚያይ መፃጉዕ (በላላ) ይመስላል።
ሁለቱ ሁለቱም ሰው፡ የሚያየውን መፃጉዕን ይቆይዋልና አንካባ
ውና ዕውሩ ሁለቱ፡ ሁለት ዓይን ኑሮት እንደሚያይና፡ ሁለት እግር
ኑሮት እንደሚሄድ እንዳንድ አካለ ሙሉ የሆነ ሰው ይሆናሉ።

አንድ አታክልት የነበረው ባለጽ፡ የወይት ጠባቂ አድርጓቸው ባለ
ዕውሩ እግር አንካባው ዓይን ሆነው የወይትን ፍሬ ስለ በሉበት፡ የሚከ
ተለውን ገት ቀኔ ተቀንጣቸው ይካላል።

«አንካባ ሆኖ ሰው ራሱን ይረዳል።»
«ወበክልኤሆሙ ወይንየ ተመዝበረ።»

የዕውቀትና አንካባው፡ እርስ - በርሳቸው ከተጣሉና ካልተሰማሙ ግን
መፃጉዕ ሳይፃፉ ራሳት ቢያይ በማየቱ፡ ዕውሩ፡ እግር ኑሮት በእግሩ
በሄድ በመሄዱ፡ ሁለቱ አይረቡም፡ አይጠቅሙም ከጉቱ ናቸው።

የሰዓዊት ሕይወት የመረጫነትና የመተጋገዝ ምሳሌ ሳው፡ መረዳት ማለት
ባለጽፈው ይገኛል፡ ይገኛል፡ ባንድ ሰው፡ ሲረዳ ይው። ይህ፡ ሥጋዊ
መረዳት ይባላል፡ ደግሞም፡ ህብታም በመስጠቱ፡ ድኅ በደሉቱ ሲታ
ዳፊ የሚባይ መኮንን ይባላል።

ድኅና ባለጽፈው ይገኛሉ፡ (ድኅው በሰዓዊት ባለጽፈው በመመዝገብ) ይባላል
የፈጠረ እግዚአብሔር ነው፡ (ድኅው ለባለጽፈው ሲጸልይለት፡ ባለጽፈው ለድ
ኅው ምላሽ ይመለስዋል) (የድኅው ይገኛል)።

ከእግዚአብሔር የተሰጠህን ዕብት እሳንሰህና እቃላህ አትይ።
ካንተው ዕብት የባልገደራህን ሀብት አታበልጥ። (በባልገደራህ ሀብትና
ዕድል አትቆና)።

ምንም ድኅ ቢሆን ከድኅ የሚገኘውን ምክር አትናቅ አታቃልል።
ከጥልቅ ባሕር ውስጥ ያወጣው ሰው ድኅ ስለሆነ፡ የወጣውን ዕንቁ
ባሕርይ (ሉል) አይንቁትም እያቃልሉትምና።

«ድኅ በዕውቀት ይከብራል፡ በመከላከል ለተመጣጠኑ ሁሉ ንብ
ታንባለቅ ፍሬዋ ግን ከሁሉ ይጠፋል» (ሲራክ 30፡ 1) ለአንዲቱም ሁሉ
ቅስን ኃጢአትና ነው ብለህ የካረህንና ያስተግረህን አትጥቅ፡ ጥል አትበል፡
የተለጠው ሥልጣን ከኃጢአት በላይ የሚገኝ (ግሪ፡ 8፡ 15) (ኃንቆ ፍሬ፡ 1
በርሱ እንዳይረባው፡ የርሱም ኃጢአት አንተን አይሰላምና)።

ትምህርቱና ዕውቀቱ የበዛ ሰው ብሏል። ዐዋቂ አይባልም፡ ብሏል
ዐዋቂ የሚባለው ስ በተማረው ትምህርቱና በተሰጠው ዕውቀቱ ጥቅም
ያገኘና ያስገኘ ማለት ራሱን ጠቅሞ ሌላውን የሚጠቅም ነው።

«ትምህርት የማያስተምርት ትምህርት እንደአቀባሪ ወርቅ ነው፡ የተቀበረን ወርቅ
አውጥቶ ለሌላው ለተለብ ካለፈረተት የተማሩትን ትምህርት ካላስተማሩት
የሁለቱ ጥቅምነታቸው ምንድር ነው፡ እንዲያውም ተምሮ ከግያስተምሮ መም
ህር ያልተማረ ሰው ይባላል» (ሲራክ 18፡ 15 - 16)

ከፈላጊነቱ አንዱ እንዲህ አለ፡ ልዩ ልዩ ማሰሪያ ሳው፡ ነገር
ግን፡ ልብ ያለንጽሕና፡ መጠበቅ ያለ ጭብፍ ያለ ምክር፡ መመካት ያለ
ጉልበት፡ መልክ ያለ ደም ግባት ተደላ ደስታ ያለጸጉታ ሳይመክሩ ሳይ
ገሥጹ ዘመዴ ዘመዴ ማለት ሹመት ያለት ሕትና፡ ሳይሰጡ፡ እስጣለሁ
ብሎ ተስፋ መስጠት ይህ ሁሉ አይረባም፡ አይጠቅምም፡ በሚገባ ካልሆነ
በማይገባ የሚሠራ ሥራ ሁሉ አይረባም። (ለወራ) የለውም ፍሬ ለአበባ
የለው ገለባ) እንዲሁ ኃጢአት መሥራቱ ድል የሰጣቸው ሰው ስልቱ አሱን
ብቻ እንጂ ሌላውን ነገር አያሳያትም። ሰው የውጥቀደ በአረንጓዴ በብዙ
ንብረቶችም ዓይነት የተሠራ ብርሱን በመመልከት እንደሚፋዘዝ ሰው
አሱን አሱን (ኃጢአት መሥራት) ብቻ ይመለከታል። ይህ እንደዚህ
ያለ ሰው፡ በዚህ ነገር ሁሉን ያያል። በፍትወት የሰከረ፡ በኃጢአት የተ
ማረከም ነው።

ፈላጊ ለአንዲት አለ፡ ዕውቀት (አእምሮ) ገንዘብ ሳይረጋገጥ ሰው
የማታልቅ ድልብ ናት፡ እሷንም በመቆራኘት ጸንቶ የሚኖረውን ትጠ
ብቀዋለች።

በባለጸንች ሀብት መወያየት፡ ድጋፍ በድክነቱ ላይ ድክነትንትጫ
ምርበታልች፡ የማይገኘውን ሕይወት (ሀብት) ታንቻልህ አያለች ተስፋ
ትሰጣውና የገንዘብ መሆኑን ከተረዳ በኋላ የባላ ሕይወት ብላጭትን
ታመጣበታለች።

የዐዋቂዎች የፈላጊነቱ ታሪክና ዝና ሲነገር መስማት ግን የማያል
ፈውን ኗሪ ሀብት ታተርፍለታለች፡ በሕይወት እስካለም ድረስ አብራው
ትናራለች፡ ግንም ሊወስድበት የማይችል ነፃ ገንዘብ ናት። ለፍትወ
ትና ልቁጣ ሕመምቱም እንደ ምጣኑ ሆኖ የቀረውን አፍአዊ ልቁት
ሲለይ፡ ጥበብ ግን በሞት ካልሆነ አይለይምና (ፍሬ፡ 1፡ 15)።

ሰው ሽማግሌ የሚባለው ስለ ሽቦቱና ስለ ዕድሜው ርዝማኔ አይደለም፤ ሽማግሌ የሚያሰኘው ስለ ሁሉ የግስተዋልና የዕውቀት ብልሹነት ሲታይበት ነው። ካላዋቂ ሽማግሌ ብልህና አስተዋይ ውጣት ይሻላል የተባለም ስለዚህ ነው።

ሰውን፣ በሌለበት ሞያ አታመከግነው፤ (አታምጋግሰው)፤ ይህ ባንተ አፍ መመስገብ በእውነት ሙያ ያለው መስሎት እንዳይመካ፤ አንተም ሙያ ሳይኖረው ባለሞያ አስመስለህ ስለመስገንኸው ጉድለት ይሆንብኛል፤ እንዲያውም፤ ሙያ የሌለበትን ሰው ባለሙያ አስመስሎ ማመስገን ከሰድብ ይቆጠራል።

ሰው፤ ምንም እንኳ በመልክ መልካምነቱና በጽዳቱ የሚተማመን በሆነውም የልባት ዘራቱ ላይ አንዳት አስነቃፈ ነገር እንዳይገኝበት ፊቱን በመስተዋት መመልከት ይገባዋል።

መልኩ መጥፎ ዚሆንም ቅሱ፤ በመልክ መጥፎነት ላይ የባለ አስቀያሚ ነገር እንዳይገኝበት ፊቱን በመስተዋት ማየት ያስፈልገዋል። ይህም ማለት፤ ሰው ምንም እንኳ ምግባሩ መልካም በመሆኑ ቢተማመን ጥቂት ለእንኳ ጉድለት እንዳይገኝበት ምግባረ መልካምነቱን በሐሰት መመልከት ይገባዋል።

«በሐሰት እየተዘዋወረ የግራመለክት ሰው፤ ግዴን በሌለው ሰው ላይ እንደ ተዘጋጅቶ ነው» እንደ ሊቅ

መስተዋት ማለት፤ ሰዎች የሚመለከቱት የሰው ጠባይ ማለት ነው፤ (ይህም ማለት ሰው በአስተዋይነት መስተዋቱ የገዛ ጠባዩን መርምሮ ማረም ያስፈልገዋል ማለት ነው)።

ምዕራፍ ፳፪

ወዳጅነትህን ለወዳጆችህ ግለተላቸው፤ እንዲሁም ጠላትነትህን ለጠላቶችህ (ግለተላቸው)፤ ከተሰወረ ፍቅር የነላ ጠብ ይዘላልና (ተግ፣ ዩ፣ ፩)።

«ጥል ለጠፋ እንጂ ፍቅር ለጠፋ አላባዛንም» እንዳሉ (አገማች ምረቁ)

አጂ፤ አጆችህን ከመሥራትና ከመቅጣት አትባዝን፤ (ኻላ እቅብል) እነሱ ከዘመንህ ሌላ ለሆነ ዘመን የተፈጠሩ ናቸውና ጣሪት የዛሬ አበባ የነገ ሩጭ ናቸውና።

ሐሳብ-ብትንና ወረተኛ ባርያን አትግዛ። እርሱ ባንተ ላይ ሌላ ጌታ ያደርጋልና ቁጠንና ግርግረኛውንም ባርያ አትግዛ። እርሱ ባር ትሆንና ቤተሰቦችህን ያውክብሃልና። ዳግመኛም በጣም ምክር ወጥቺ የሆነውን ባርያ አትግዛ። እርሱ ባንተ ላይ ከፋትን ይመክርበሃልና። ይገጥም ይተነካኩልብሃልና። ነገር ግን፤ ጠባዩ ልዝብ፤ ጉልበት ብርቱና ደልዳላ የሆነውን ባርያ አይተህ ግዛ።

አእምሮ ለንፍስ መድኃኒቷ ነው። ነገር ግን፤ ቁስልን አስቀድመው ቆዛኝነቱን ሳያጥቡትና ሳያጠሩት መድኃኒት ቢያደርጉለት እንዲማይድን ሁሉ፤ ነፍስም ቅንነትና ደግነት ከሌላት መድኃኒቷ የተባለው አእምሮ ምንም አይረባትም አይጠቅማትም።

ብልህና አስተዋይ የሆነ ሰው ሲናገርህ ልብ ብለህ እድምጠው፤ እሱን በምታደምጥበት ጊዜ ሌላ ሐሳብ ወይም ትዝታ አይግባብህ። እርምጃ ወይም ትዕግሥት ማለት እያወቁ አንደበትን ከመናገር መግታት ነው።

ፈላስፋ ሉጊዬዎ አሉ፤ በዕውቀት ዘመን በልጣህ፤ በሥልጣን ከሚጸቅህ ሰው ይርሱ ስትነጋገር መናገርን አታስረዝምበት፤ አታብዛበት፤ አሳክቶ በመናገሩ ከርሱ ጋር አትቀመጥ።

«ያገራችን ሰው፤ ጥቂት ጉዳይ አለችን ይቅርታ፤ አንድ ደቂቃ፤ እያለ ከባለ ሥልጣናት ቢር (ጸ/ቤት) ከገባ በኋላ ተሉ እንደማይወጣ»

አንታ በዕውቀት የምትበልጠውን በሥልጣን የምትልቀውን ሰው ለቆናገር፤ ዐውቀህ መንፈስህን በማስረዝምና መላላሶ በመናገር አስቆጃው። በመጀመሪያ ያጣው ምሥጢሩን በመጨረሻው እንዲያውቀው ጥያቄውም ሰው አንተን በሌለህ ሙያ ቢያመስጋግንህ (እንዳታሰፍረው ብትፈልግ) ላንዱ ጓደኛህ ንገረውና እሱ ይመልስለት።

አጂ ሆይ፤ ትምህርትን ልትማር ብትወድ፤ መንፈስን አስረዝም በጥንተሩ ሐሳብህ እማረዋለሁ ብለህ ለወሰንኸው ትምህርት፤ ያነኑን እስክታጠና ድረስ፤ የሚበቃውን ብዙ ዘመን መድብለት።

ለምሳሌ «አንገሪ መጣች፤ ያሥራሪ ግመት ትምህርት በምትሰጡት ጊዜት ግመት ውስጥ ለመጨረስ ከልክ ባለፈ ትጋት ቢግሩ ዘፋዩ በኋላ ይለዩኝት» ትምህርቱን እቋርጠው ሥራን በመፈለግ ወይም — ይተግሉ»

ለቅንነት ገጽ አንድ ነው፤ ለዓመቴ ግን ብዙ ገጾች አሉት። ለቅንነት ሥራ መነቃቃት የበግነት ገጽ ነው (ወደ በግነት ሥራ የሚመራ ነው እርሱ ገና በግብር ተገልጾ ከመታየቱ በፊት ተድላ ደስታን ይወጣል)

በግብር ተፈጽሞ የተገለጸ ለንደሆን ግን ዕረፍትን ይወልዳል። (ያስገኝል ከፍት ወይም ምዕት በሕይወት ውስጥ በተንቀሳቀሰ ጊዜ ጉድጓድ ከመታየቱ በፊት ጋዘገገ ይወልዳል። በሥራ ተፈጽሞ የተገለጸ ለንደሆን ግን ለማሰራት ይወልዳል (ያመጣል)።

በአገሪህ ሰዎች ላይ መቼም አትወደድ፤ ስለ ተሾምከው ሹመት ደምብ (ስለሚከፈለው ግብር) አንተ ገንዘብህን ታወጣለህ እንጂ አንቡ ገንዘባቸውን ለማወቅት ከሺ በጀ ብለው አይታዘዙልህም። (አሳልፎ አይሰጠንም ወንድማችን ነው በማለት)።

ሥጋ፣ ያለ ነፍስ፣ ሕይወትና መንቀሳቀስ፣ ነፍስም ያለ ሥጋ፣ መቆምና በሥራ መታየት እንደሌላቸው ሁሉ፣ ልብና ተግባርም እንደ ነፍስና እንደ ሥጋ ናቸውና፤ ልብ ያለ ተግባር፣ ተግባር ያለ ልብ አይረዱም አይጠቅሙም።

ነገር ግን፣ ለነፍስ ኃይል አላት፣ (ሕያዊት፣ ለባዊት፣ አመቀታት ናት)። ሁለቱ ነፍስና ሥጋ፣ እንደተወሐሐቱ ሳይለያዩ በሕይወት ቢኖሩ ኖረው ግን፣ ሞት ከሚያደርገው የበለጠ ማድረግ ይቻላቸው ነበር። ከሞት በላይ እንጂ ከሞት በታች ባልሆኑም ነበር። ነፍስና ሥጋ ማለ ያየት ባይኖርባቸው ሞት አልባቸው ለማለት ባልተቻለም ነበር። ከሕይወት ይልቅ ይህ ይጸናል፤ (በሕይወት አስካሉ ድረስ ሕያዋን ናቸው ከማለት አካቶ ሞት የሰፃቸው ማለት የጸናና ይቻል ነበር)።

ነገር ሁሉ፣ በረድፍ-በረድፋ ሲታይ፣ ብዙ ዓይነትና ብዙ ባህል አለው። ጥቅም አግኝታለህ ብለህ ተበፋ የምታደርገውና ፍጽሟውን የምትፈራው ነገር አለ። ደግሞም፣ ጥቅም አግኝታለህ ብለህ ተበፋ የምታደርግበትና ፍጽሟው ምን እንደሚሆን የምታውቀው ነገር አለ። የማታውቀው አለ። እንደዚህ ያለውን አጠራጣሪና ተቃራኒ ነገር ሲያጋጥምህ ልተገልጠው ይገባል። የተደነገለችን ድንጋጌና የተወሰነለትን ደምብ የማይተላለፍ ሰው፣ ፍጹም ነው። ፍጹም ይባላል። የተደነገለች ድንጋጌን፣ የተወሰነለትን ደምብ ጥያቄ የሚደፋረር ሰው ግን ሕገ-ወጥ ይባላል።

የሕይወት ማስታወቂያ የሚሆን ሰው ሁሉ፣ ያለ ምርኩዝ የሚደርግ ዓይነት-ሰውና ይመስላል (በግን በላ)።

ሰው ሁሉ በወጣትነቱ ጊዜ ማየት ይገባዋል። በጉለመሰም፣ ጊዜ በተማሪው ትምህርቱ ይጠቀምበታል። ሁልጊዜም ከጋጠሉት ይጠበቃል ይጠቅቃል።

ብልፅ ሰዎች ሰው፣ በአንጋገርና በቃሉ አመለካከት ለሰውነቱ ይተማመናል። (አስቀድሞ ሳያወጣና ሳያወርድ ደርሶ አይናገርም) በሰሐተት የሠራው ሥራው ከጋሰጠው በኋላ፣ ወደ ጋለው የሚገጸው ሰው፣ በሚፈለገው ሰው እጅ ይያዛል። (በጣላቱ እጅ ይወድቃል)። የተፈረፈረ ለሰላም አለ። የሚከብዘውን ነገር በቻ አጠቃለል (አስገዳጅ) ክፍውቶች ወገን ምንም የማውቀው የለንም። እሱም፣ በሁሉ የመሆኑን ዓይነት በገለጠ ጊዜ፣ መሻቱ (መግታቱ) ልቡን ያጣራል። ያልገኘውን ያጠፋዋል።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ፡ እንደ ማመስገንና ይቅርታን እንደ ማድረግ ያስፈልጋቸውን አላየሁም። እንደ ብዙኝነት ያለ የሞህንነት ከሰው ነገር እንደ መራቅ ያለ ነፃነት ሞትን እንደ ማሰብ ያለ ሥጋን (ፈሰሰ) መናቅ፣ ሰውን እንደ ማስደሰት ያለ ፍቅርን መከራት ከቶ አላየሁም። ብዙ ድልብን ከማድላብ የሚከብር፣ ብዙ ገንዘብን ከመያዝ የሚበልፋ አእምሮን ገንዘብ እንደ ማድረግ ያለ ነፃነት አላየሁም። ነፃነት ማለት ማለት ሆኖ ሞት፣ ከፍጹም (ክብር) እያደገም።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ የአዳም ልጅ ሆይ፣ ብልህ አገኘህ ብለህ ደስ አይበልህ። ድኃ በመሆንህም አትዘን። እንዲሁም ስለ ጥጋብህ አትደሰት፣ ስለ መራብህም አትጨነቅ። ወርቅን በእሳት እንደሚፈተኑት፣ ባርያንም በመከራ ይፈትኑታልና።

ዳዊትና ዳዊት ለማለቱ ወርቅን በእሳት፣ ይፈትኑታል እንዲሁም ደገህ ሰው ፍትሐ ፍትሐ ሥላሴ በጥርጣሬ በመከራ ይፈትኑታል (በጊዜ ገላጪ)። የተመኘከውንና የወደደከውን በመናቅ ነው እንጂ በመናቅ ይልሆን፤ እንተ የወደደከውንና የተመኘከውን አታገኝም። በማስጠላወቅ ነገር በመታገስ ነው እንጂ፣ በመታገሥ ካልሆነ ተስፋህ አይፈጸምም። በሌሊት እንዲሁ በሌሊት ያደለህን ዕድል በማመስገን፣ በመገታህንና መሻትህን ሁሉ፣ ለትዕግሥት ስጥ፣ (ለትዕግሥት ሠው)፣ እሱ እንዲሁ በሌሊት፣ የፈቀደህን ብቻ ውደድ። (እሱ በወሰነህ አመስግኖት) የማይመስልህንና የማታገኘውን ነገር ከመመኘት አልመመኘት ይሻላል።

ልጅ ሆይ፣ ከሌሎችና ከሰከፊዎች በሆኑ ጋር መኖርን አትወድድ። በፍቅራቸው ተናትተህ። የሥራቸው ተባለ፤ ለገደብህ ገደብ በገቡበት ወጥመድ እንዳትገቡ፣ ከገባህም ወዲያ አወጣለህ። አወጥሰህ ብትል። በከንቱ ትደክማለህ እንጂ መውጣት ማለት አይቻልህም።

ሥራ ይረታል ። መከራን ታግሦ መቀበል ከልማድ ነው ። የማጥሪያ ረም ልማድ ያለው ግን ፣ ዕድሜውን ሙሉ ሲያጥራ መርም ይኖራል ። ከሰው ሁሉ ጋር ወንድሜ ወንድሜ የተባበሉ ጠላቶችን አሳረገውን ሥን የተደፋረረ መዋረድን ፈለገ ። እንደበቱን ያልጠበቀ ፣ ለገዢ ራሱ ሞትን ፈለገ ። ወሬን ከጠላቱ የሚጠይቅ ሰው ፣ እርሱ የማይወደውን ነገር ያሰማዋል ። የንጉሥን ስሕተት የተናገረ ፣ የእንደበቱን መቆረጥ ይፈልጋል ።

ሰውምኮ ደዌው (መከራው) የበዛ ታናሽ እንስሳ ነው ። ከምድር እስከ ሰማይ የምትደርስ ነፍሳ አለችው ። ሁሉንም ነገር የሚናገር እንደበት አለው ። ነገር ግን ፣ እንዲህ ሲሆን የሚናገረውን እያውቀውም ፣ የሚያውቀውን እያስተውለውም ።

«መቃህሪን ሊሆኑ ሰወዱ ፣ ራሳቸው የሚናገሩትን እያውቁትም» (ጴጢዮስ ፡ ፩ ፡ ፮)

ጥቂት ፅንባ (በጎስሐ) ድካማችንን ወደ ጽናት ፣ እድፋችንን ወደ ንጽሕና ይመልሰዋልና አሁንም ፣ ሰይጣናዊ ሕሊናን ከኛ አናርቅ ፣ የሞት ጨለማ እንዳይውጠን ቀኑ ብርሃኑን ያበራልን ዘንድ ። እኛ ብውስጡ ያለን ልንሆን ያለንበትን (ዓለም) እናውቀውምና ፣ ዳግመኛም ወዴት እንደሚወስዱን እናውቅም ። እኛስ ፣ ፀሐይ ዕድሜአችን ላይጨልምና በሚጠበቀን በፍርድ ልንም ሳይያዝ ዛሬም ነገም ፣ ከነገም ወዲያ ነፍሳችን የምትድነበትን ሥራ ለመሥራት እንንቃ እንትጋ ።

«ሌሊት (ድንቁርና) ከሌሊት ፣ ቀን (ዕውቀት) ተሰጠች ፣ እንዲሁም ከሆነ የድንቁርናን ሥራ ትተን የዕውቀትን ሥራ እንሥራ» (ሮሜ ፡ ፲፫ ፡ ፲፬)

ንጉሥ ሆይ ፣ ለኋላ የሚበጅህና የሚጠቅምህ ነውና የምንግርህን ነገር አሳናቅ አታቃልል ። የዚህን ዓለም ፍጻሜ ተመራምሮ የወቀና ዱካውን ያገኘ ማን ነው ፣ አትበል ።

ይህን መርምረው ያውቁትና ፈጽመው የገለጡት ፀሐይና ጨረቃ ናቸው ።

«ፀሐይና ጨረቃ የጊዜ መታወቂያ ፣ የዘመን መቀጠሪያ ናቸውና» (ሊራክ ፡ ፩ ፡ ፮)

ከፈላስፎች እንዲሁ እንዲህ አሉ ፣ ፍቅር የበጎ ምግባሮች ሁሉ ራስ ናት ። ምግባሮች ሁሉ ተሰብስበው ያለ ፍቅር አይረቡም አይጠቅሙም (የጄ ፍልጥ ፣ ሚስፊያው ልጁ እንዲሉ ፣ የሕግጋቶች ሁሉ ማሰሪያቸው ፍቅር ነውና) ። ሮሜ ፡ ፲፫ ፡ ፭ (ቆላ ፡ ፫ ፡ ፲፬) ።

ወዳጆችን በማግኘትና በማብዛት ካልሆን ፣ የኃይለኛ አሸናፊነቱ ዕድብ ድንቅ ተብሎ አይመስለንም ፣ የሰዊም ስሕተት በወዳጆቹ ዘንድ ካልሆነ ፍጹም አይሆንም ። የመክር ሰው ምክር በረከትን ሲያስገኝ ነው እንጂ አይፈጸምም (ፍጹም አይባልም) ። ጨው ምግባሮችን ሄዶ እንደ

ሚያጣፍጣቸው ፍቅርም ምግባሮችን ሁሉ ፈጽሞ ይጣፍጣቸዋልና (ማቴ ፡ ፩ ፡ ፲፫) ።

ፈላስፋው አርስጣጣሊስ ፣ (ደቀ መዛሙርቱን ሲመክራቸው ሲገሥጸቸው ባለ እንዲህ ይል ነበር ። ልጆቹ ፣ ለነፍሳችሁ ረብዓ ጥቅምና ዕረፍትን ታገኙ ዘንድ ሥራችሁም የተቃና ይሆንላችሁ ዘንድ ፣ ፎቱን ነገሮች እንደትጠብቁ አደራ እላችኋለሁ ። ይኸውም ፣ ጸብ ክርክርን ፣ ኃጢአት መሥራትን ትዕቢትን ፣ ማጥረምረምን (ተመስገን አለ ማለት) ክፉት ሽንገላን ትተው ዘንድ አማፅናችኋለሁ ። እግዚአብሔር ፣ ባደላችሁ ዕድል ተመስገን በሉ ፣ በርሱ ደስ ይበላችሁ ፣ ክፉ ክፉውን ነገር ትታችሁ የሚበጀውንና የሚሸለውን ዘገባ በገውን ሥራ ሥሩ ። ፍቅራችሁንም በሰው ሁሉ ልብ ሙሉት ፣ ለሚበላት የምታጠግብ ፣ ለሚጠግብ የምታረክ የዕውቀት ፍሬ ይህች ናት ። የዕውቀት ፍሬ የሆነች ይህች ፍቅር (ወዳጅና ተወዳጅ መሆን) የተሰማማችው ሰው በጣም ዕድለኛ ነው

ምዕራፍ ፳፪ ።

ፈላስፎች የተናገሩት የምዕዳንና የተግባሪ መጽሐፍ ፣ እንዲህ ይላል

ፈላስፋም ማለት የጥበብ ወዳጆች ማለት ነው ፣ ሁለት ቀንዶች ባሉት በንጉሥ እስከንድር ፊት ፈላስፎች ይህን ተናገሩ ። ማንንን የማይፈራውን ማንም አይፈራውም ። ከዓመፅ ሲቆ ቅን ፍርድ ፈርዶ ፣ ፍርዱ ያልጸናለት ፣ ቅን መፍረዱና ከዓመፅ መፍቱ ያልረዳው ማን ነው ።

ቅን ፍርድ ለሚፈርድ ፍጥረት ሁሉ ይታዘዝለታል ። ሳያዝን ሳይተካዝ ይኖራል ። እጃቢ ሠራዊት አያሻውም ። የሰዎቹን ልብ ሁሉ ማርኮታልና ጠላት አላብኙብሎ አይፈራም ። እርሱ ያዘዘውን ትእዛዝ የሚተላለፍ የለም ። ቅን ፍርድ መፍረዱን የሚያውቁለትና ቅን የፈረደላቸው ሁሉ ጭፍሮች ይሆኑለታልና (በጎውን ሥራ እመንገድ ላይ ተኛ እንዳሉ የቅንነት መጽመፊያው ሰው ፈጥሮ ይደን ዘንድና ከፍ ከፍ ይል ዘንድ ፣ አስቀድሞ ሰውነቱን ንጽሕና ካለው ጠባይና ከበጎ ልማድ ጋር የሚያያይዝና በቀናው መንገድ ፣ በሚመስገን ሥራ የሚመራ መሆን አለበት ።

የዓመፅ መጀመሪያው ፣ ዓመፅ ሠራው አስቀድሞ ከበቸው ነገር ይርቃል ። ሰውነቱን መጥፎ አመልገ ያስለምዳታል ። ከዚህ በኋላ ፣ የዓመፅ ሥራው እንደ ባንድ አየተራባ (አየተጠፈቀመ) ፍጻሜው መታማት ይሆንና ኃጢአቱ በጣም የበዛ ይሆናል ። ስም አጠራሩም እየተደመሰሰ ይሄዳል ።

ራሱን ሠርቶ ቀጥቶ ማኖርን የቻለ ፡ ሌላውንም ሰው ሁሉ ሠርቶ ቀጥቶ ሊያኖር ይችላል ። ራሱን የበደለ ግን ሌላውንም የሚያምፅ (የሚበድል) ይሆናል ፡ (፩ ፡ ጢሞ ፡ ፫ ፡ ፩) ።

ሃይማኖቱን ፡ ያፈረሰ (የካደ) ተመስጋኝነቱን አጠፋ ። ዓመፅኞችን ገዢዎች አድርጎ የሾመ አራሱም ቅን አይደለም ። ዐላዋቂዎችን (ሰነፍችን) አማካሪዎች ያደረገ ራሱም ቸር አይደለም ።

ጳጳሩ ቅን ነኝና ምን አለብኝ በግለት ፡ ከጋላፊነትህ ፡ በታች ሲፈጸም የሚታየውን ጠማማውን ተግባር ዝም ብሎ ማየት በቂ አይደለም (ከ ፡ ፩ ፡ አስፍሐ ል/ሚካኤል)

ከመልካም ሽልማት ቅን ልቡና ይበልጣል ። ከገንዘብም አእምር ይሻላል ። ተሠርቶ ተቀጥቶ በደንብ ማደግ የዘመድንና የወገንን ነውር ነት ይሰውራል ።

የጨዋ ልጅ ነኝ እያሉ ከመፈርዘዝ ይልቅ ፡ አስተዋይነትና ተሠርቶ ተቀጥቶ ማደግ በጣም ከፍከፍ ያደርጋሉ ። ያላዋቂ ሰው ሹመት ዐዋቂውን ሰው ያስፈራዋል ። ከሰነፍ ረዳትነት የዐዋቂ ተቃዋሚነት ይሻላል ። (ብልህ ይግደላኝ እንዲሉ) በአፋ አነጋገር የሚመካ ሰው ፡ ሥራው ሁሉ ከንቱ ሆኖ ይቀራል ። ምክርንና ተግባሩን ያከፋፋ (የጠላ) የወገንን ክብር አጠፋ ። (ባለፈ ፡ የባለፈ ልጅ ይባላል) ።

ፅውቀትን ገንዘብ ያደረገ ፡ የመንግሥት ቀለበት ከጣቱ ይገባለታል አለንሻን ይሸለማል ። ፅውቀት ያነሰውን ሰው በእርጅናው ጊዜ ከብር አያዩኝም ። ሰነፍ ሰው ገንዘብን ይፈልጋል ፡ ብልህ ግን ፍጹም ይሆን ዘንድ ይፈልጋል ። ከንቱ ግ ሰው መስጠት የለጋስ ሰው አለመስጠት ይሻላል ።

«ከመስጠት መልካም ቃል ይበልጣል ፡ ነገር ግን ሁለቱ ቢገኝ የበለጠ ነው» ቢራክ 12 ፡ 18

የሰነፍ ሰው ሹመት መሾም ፡ ካንዱ አገር ወደ አንዱ አገር እንደ ሚጓዝ ነጋዴነው ፡ የዐዋቂ ሰው ሹመት ግን ፡ ከዘመዶቹ ጋር ሊገናኝ እንደሚችል ነው ።

እግዚአብሔር በሰጠው ገንዘብ የሚያመስግን ሰው የሌላውን ገንዘብ አይመዝኝም ። ለዚህ ዓለም ሥራ የሚጓዝ ሰው የኋላ ኋላ ይገዳል ። ለመቼው ዓለም የሚጓዝ ግን የተመኘው ምኞቱን ያገኛል ። ድጋ ለገዝ ቁን የሚገኝ ከሆነ ገንዘብ አያጣም ። ሀብታም ግን ገንዘብን በጣፍቀር ይጣራል (ገንዘብ ሲል ፡ ገንዘብን ሲጠግብ ይሞታል ።)

ለሀብት መጓጓት ሰውነትን ያካላል ፡ የገንዘብ ግብር ዕንቅልፍ ይነጣል (ቢራክ ፡ 10 ፡ 1) እግዚአብሔርን የሚፈራ ሰው እግዚአብሔር ይጠብቀዋል ። በርሱ የተማጣነም እርሱ ይበቃዋል ። ምጽዋት የማያልቅና የማይጎድል የባለጌጋ መዝገብ ነው ።

አንዳችም ሥራ ሰትሠራበት ያለፈ ሰዓት ፡ ከራሱ ፅድቄ ተቀን ሰበሕ እንደ ቀረ ያህል ነው ። የቀድመው በደሉ የተመለሰበት ሰው ፈጣሪውን አይፈራውም ። በንስሐ ወደ ፈጣሪው የተመለሰ ግን ኃጢአቱ ይሰረዳለታል ።

ዓመፅኝ ከሚያደርግ ከብዙ ሀብት ይልቅ ፡ የሚበቃ ጥቂት ሀብት ይበልጣል ። ከብርን ከሚያዋርድ ብዙ ገንዘብ ይልቅ ፡ ከብርን የሚጠብቅ ጥቂት ገንዘብ ይሻላል ።

በዚህ ዓለም ፡ ለሥጋው አምርት የሚታዘዝ ሰው ሃይማኖቱን ሸጠ ዓለምን ለሚወድ ባለጌጋ ራሱን ዝቅ ዝቅ ያደረገ ሰው ከሃይማኖት ልብሱ ጥፋታል ።

በሰው ያይደሉ በእግዚአብሔር የሚታመን ሰው ፡ ምን ጊዜም ችግር አይደርስበትም ። ለሥጋው አምርት አልታዘዝም ያለ ሰው ፡ ከሰዎች ሁሉ ከፍ ከፍ ያለና የላቀ ነው ። ፈጽሞ ዓለምን የተወገን በጣም ከሉ የተሻለ ነው ። ከፋቱን የተወ ይከብራል ከንቱ መሻቱን ያሸነፈ ይበረታል ።

የዚህ ዓለም ዘመት ምስት ነው ። (ይኸውም ያለፈው ቀን ፡ ያለው ቀን ፡ የሚመጣው ቀን ነው) ያለፈው ቀን ተመልሶ ወዳንተ አይመጣም ያለሽበትም ቀን ላንተ ብሎ አይኖርም ። የሚመጣውም ቀን ለማን እንደሚሆን አታውቀውም ሥራውንም ልትፈፃሙ አትችሉም ።

ፍትወቱን ያሸነፈ ፈጽሞ ይመሰገናል ። የከፋት ሁሉ መሠረቱ ብፅላን መውደድ ነውና ። የበጎነትም መሠረት እግዚአብሔርን መፍራት ነው ፡ ወይም እግዚአብሔርን መፍራት የበጥነት መሠረት ነው ።

ነገርን ከማብዛት ተጠበቅ ። ነገርን ማብዛት ፡ ተሰውሮ የነበረውን ነውርህን ነውርነትህን ይገልጥብህልና ፡ አርፎ የነበረው ጠላትህን ባንተ ላይ እንዲነጥጥ ያደርገዋል ።

የሰው ደግነቱ ከአነጋገሩ አወዳደቅ ይታወቃል ልብ መሉነትም እንዲሁ በአነጋገሩ አኳኋን ይረዳል ። በሥራውም ይመሰገናል ቀናውን ነገር ተናገር በጎውንም ሥራ ሥራደንቡን የጠበቀ ሰው አንደበቱን ከፋ ከመኖገዉ ጠበቀ ። ከሁሉም ጋር ሰላማዊነቱ ጸንቶ ይኖራል ፡ ሐሜቱም ይቀነሳለታል ። ሲራክ ፡ 10 ፡ 12 ።

የወንድሙን በሕተት በትዕግሥት ያልሰወረ ሰው፣ ከጠላቶቹ የተሰነዘረበትን መደረግ ይቻላል (መሸክም አለበት) ። ከኃጢአት ሁሉ የሚበልጠው ነውርኝ እንደበገኘ ነገር አድርጎ ማጣጣም (መያዝ) ነው። ከነገር ሁሉ የሚከፋው፣ ከፋዎቹን ሰዎች ማዋጋገስ ነው።

የክፉ ሥራ ምልክቱ ከፋውን ሰውን ማመስገንና ማቆጣጠር ነው። ከፋዎቹን ሰዎች ማንጸት፣ የኃጢአቶች መፈጸሚያ ነው። «የሌባን ጠበቃ እንድ አድርገህ ውቃ» እንዲሉ።

አጥንታቸው የተከሰከሰውን፣ ሥጋቸው የበሰበሰውን ያባቶችን ሰም በመጥቀስ፣ እኔኮ፣ የእገሌ ልጅ ነኝ፣ እያሉ ከሚመኩት መመከት ይልቅ፣ መልካሙን ሥራ ለመሥራት የሚመኩት ትምክህት ይሻላል።

«ከትንሿ ወይም ከትልቅ መወለድ ሙያ አይደለም፣ ራስን ለትልቅ ክብር መውለድ ግን ሙያ ነው» ግ. ቀ. ኃ. ሥ

የጉበዳላ አባት ልጆች ይጉበዳላሉ፣ አለ፣ አባትየው ባሰዳላ የሆነ እንደሆነ፣ ልጆቹም እንደርሱ ጉበዳሎች ይሆናሉ።

የወረቃ ንጋቱ ሰዎች ይጠየቃሉ፣ የሰው በጉኑት በልጆቹ ይታወቃል» (ሊራክ፣ 15)

በክፉዎች ሰዎች መሾም፣ ደጋጉን ሰዎች መከራ ያገኛቸዋል። በዓመፀኞች ሰዎች መንገዱ ደጋጉን ሰዎች የሥጋ ጉዳት ያገኛቸዋል። ወራዳ ባለጌዎች በሠለጠኑ ጊዜ ተስፋን ያስቆርጣሉ። ከመከራው ሁሉ የክፉ ሰዎች መሾም ይከፋል። ራሱን በራሱ የሚያዋርድ ሰው፣ በወንድሞቹና በወገኖቹ የተናቀና የተዋረደ ይሆናል። ኃዘኑን በልቡ ውስጥ ያናረ ሰው እእምሮውን ያጣል። ኃዘኑን ለሌላው ያካፈለ ግን ይቆልለታል ሲል ነው።

የባዕድን እባል የሚመግብ ሰው የመጋቢው ሰው ባርያ ይሆናል። ሰነፋን ሰው አምርረው ቢናገሩት ነው እንጂ፣ የሚያሳዝነው ነገር የሰዎች ያላዋቂ ሰው ከመሰቅ ቢቆጠቅ ይሻላል፣ ፊትን በማበጠቆር ልቡናየባጅ ዕውቀት የደረጃ ይሆናልና» መክ 2፣ 1።

ዕብዶችን የሰይፍ ስለት እንደሆነ ነው እንጂ፣ የሚያስፈራቸው ነገር የለም፣ ሌባ፣ በመሰቀሉ እንጂ፣ ሌባ በመባሉ አያዝንም የፊተረ፣ ለሚመክረውና ለሚገሥጸው እሼ በጂ ብሉ የሚታዘዝ ሰው ጠላቶቹን አሳፈረ።

ሥራው ፈጽሞ ክፉ ከሆነ ሰው፣ ውርደቱ፣ በድቡ ይበዛበታል። የታማኝነት ምልክቱ የገቡበትን ኪዳን(ውል) መጠበቂያ የሰጠችበትን

የግብር መፈጸም ነው። የከዳተኝነት ምልክቱ፣ ውልን አለመጠበቅና የሰጠችበትን ተስፋ አለመፈጸም ነው። የልባም ሰው እንጋገር፣ ራሱ ምግብ ነው፣ ዐላዋቂ ሰነፍ ቢናገርም ግን ዝም በል። ካንተ እንስተኛና ዝቅተኛ የሆነውን ቀሊል ሰው አትወዳጀው፣ የተወዳጀው እንደሆነ፣ ነውር ሆነ ይገልጥሰኝል ምሥጢርህን ያወጣብኝልና።

ግንኙም ማስደሰት የሚችለውን ሰው ጓደኞቹ ስንኳ ይጠሉታል። ቅናትን የሚያበዛ ትዝቢን አበዛ። ዓመፅን የሚሠራ ውርደትን ይለብሳል ቃሉን ያጸና (የተናገረውን ቃል የማይለውጥ) ክብሩን ከፍ ከፍ አደረገ። ሕጉን ተከትሎ የሄደ ሥራውን ፈጸመ። ባልንጀራውን የማይመክርና የማይገሥፅ ሰው ወዳጅነቱ የታመነ አይደለም። የባልንጀራውን በደል የማይታው (ይቅር የማይል) ሰው ፍቅርን አልፈጸመም።

«ኢፐርስ፣ ጌታ፣ ወንድሚ ቢበድለኝ፣ ስንት ጊዜ ይቅር ልበለው፣ እስከ ሰባት፣ ነው፣ በለው፣ እስከ ሰባት አልለህም ሰባትን አንድ እያልክ እስከ ልሳ ነው እንጂ (ዘጸ 21) ብሉታልና ግቴ 18፣ 88)

ቅናት ያደረሰች ሰው ሁከትን ያበዛል። ትግሩን ለማንም የሚያወያይ ክብሩን አዋረደ። ላትከፍልልኝ፣ ስለ ብድራ አታውራልኝ፣ እስከ ማለት ይደርሳልና።

የሰዎቹ ከንቱ ጭቆና የሚያስደስተው ሰው፣ ማግታቸውም አያሳዝነውም። ስለ ጭቆና ጭቆና በሚሠራው ሥራ የሚያፍር ሰው፣ ስንጭፍው በዚህ ይታወቃል። ድኃ ሲሆን በድክነቱ የሚታበይ ሰው ወራዳ ነቱን ገለጠ። ፊትቀትን ያነሰው አልፎ፣ አልፎ ባልንጀራነትን ያበዛል። ነገር ግን በሰዎቹ ዘንድ የተናቀ ሰነፍ ነው።

የሥራ ጊዜ ሽልማቱ፣ በግብር ተፈጽሞ ለትንሹም ለትልቁም ሲታይ ነው። የነጻባባይ ደግነቱ፣ ትርጓሜውና ምሥጢሩ ተፍታትቶ ሲታወቅ ነው። ሕሊና የሚገለጸው በነገር አማካይነት ነው። የነገርም ታላቅነት የሚታወቀው፣ የተነገረው ነገር በሥራ ተገልጦ በዓይን ሲታይ ነው። ምክር ግን ከመናገርና ከማድረግ በፊት ነው። የነገር መልካምነቱ ጠቃሚነቱ እንጂ ብዛት አይደለም። ሃይማኖቱን ያዳከመ ቃል ኪዳንን (ወላጅን) አፈረሰ። የነገር ክፉ የበግነቱን ሥራ አያሠራም (አለ ማሠራቱ ነው)። ልብ የሌለውን ደንቅር ሰው አትምክር አትገሥፅ።

«ደንቅርን ሰው እመክራለሁ እስተምራለሁ ግለሰብ፣ ባልን አጋጥሞ ወጋን እተዳለሁ እንደ ግለሰብ ነው» (ሊራክ፣ 18፣ 9)

ከባለጌዎች ጋር እንድንገናኝ (መወዳጀትን) ተስፋ አታድርግ። አሁኖች ምክርንና ተግባሩን እንደማይቀበሉ ይንደርም። ወይም እንደ

ማያፈራ ደንቆሮችም ምክርንና ተግባሩን አይቀበሉምና (ማቴ : ፩ : ፲፮)።
ገንዘብን የሚበደር ሰው ፡ ያበዳሪው ባሪያ ይሆናል ፡ ዕዳውን ይፍቱ
የጨረሰ ግን ላበዳሪው ባሪያ ከመሆን ነፃ ይሆናል (ነፃ ነው) ።

ዘመኑ የተራዳውን ሰው ሉላልት ይራዱታል ፡ (ማለት ዘመን ለተ
ቀበለው ፡ ሰው ለወደደው ሰው ሁሉ ይታዘዝለታል) ።

ግለሰብ ወጻጽ ጊዜ ነው ፡ በጊዜው ሁሉ ይወደዳል ፡ ያልጊዜው ግን ወጻጽ የነ
በረው ሰንኳ ይጠላዋል ጊዜም ግልት የላገዘላቸው ሐሳብ የሚፈጸሙት ነው።
(ስለዚህ አየለ)

በረከት የሚገኘው እውነተኛን ነገር በመናገር ነው ። መድኃኒትም
ትክክለኛ ዳኝነት ነው ። በመፋቀር ደግነት ትበላለች ፡ እርስ - ባርስ
በመቃወምና በመቃቃርም ከፋት ትበላለች ፡ አስቀድሞ የሰጠ ጓላ ይሱ
ጡት ዘንድ ደጅ ይጸናል ፡ ሉቃ ፲፯ : ፫ - ፱ ፡ ተመልከት) ።

ማናቸውም ሰው ፡ የሚያሻውን ነገር ዐውቆ ከሠራ ፡ በጠማማ መን
ገድ ከመሄድ ጉራ አለ ፡ ማስተዋልም ገንዘብ ያደረገ ሰው አንደበቱን
ከፋ ከመናገር ጠበቀ ። ሃይማኖትን የሚጠብቅ ጥበብ ፡ ራሱ ከብሮ
ባለቤቱን ያስከብራል ።

ከገንዘቡ የነፈገ ሰው ይዋረዳል ። ከገዛ ገንዘቡ የለገሰ (የሰጠ) ግን
ይከብራል። በጉሥራን ለመሥራት የሚተጋና ኩነጃን የሚፈራ ሰው እች
ግር ላይ እይወድቅም አለ ፡ ችግር አያገኘውም ። ደግን ሰው ከመበደል
ተጠበቀ ፡ ተጠንቀቀ ። ጓላ ቢበድሰኝ እንጂ ነው ፡ ብለህ ብታመካኝ የሚ
ያምንህ እታገኝም ። (ባንያን ሰረቀኝ የሚል ሰው ራሱ ሌላ ነው ይባ
ላል) ።

አስተዋዮችና ጫዋ ከሆኑ ሰዎች ከፋት ፡ ተንኮል አይገኝም ። ለማ
ያምንህ ሰው አትምከረው ፡ ምክርህንም ለማይቀበል ሰው አታማክረው
(ሲራክ ጳጂ : ፯) ።

ከደንቆሮ ሰው ጋር ከመናገር ዝም ማለት ይሻላል ፡ ዝም ማለት
ህም ይፈርድበታል ፡ ይከብደዋል ይጫነዋል ።

ከቡርን ሰው አትናቅ ፡ አታዋርድ ። ልብህን ወደ ወራዳው አትመ
ልስ አታዘንብል ። ከበጉ ሥራ የሚያርቅህንና የሚለይህን ነገር አትና
ገር ። ሕገ - ወጥ የሚያደርግህንም ሥራ አትሥራ ። ጫዋን የሚያዋርድ
ሰው የዘመዶችን ከፋት አሳወቀ ፡ ልቡን ወደ ወራዳው የመለስ የልቡን
ከፋት ገለጠ በድፍረት የሚናገር ሰው ከብሩን አዋረደ ፡ ከፋ ሥራን
ማቅሰም ለጠራሩን አከፋ ።

ም ዕ ራ ፍ ጳጂ

ፍጥረት ሁሉ ከማይመስለው ወገን እየሸሸ መሰል መሰሉን ይከ
ተላል ፡ (ዮሐ ፲፭ : ፲፱) ። ፍጥረት ሁሉ ከሚመስለው ጋራ እንደ ይሆ
ናል ፡ ሰውም ከሚመስለው ጋር ወዳጅ ይሆናል (ሲራክ ፲፫ : ፲፯) ። ራሱ የወ
ደደውን ብቻ የሚያደርግ ሰው ይጉዳል ፡ ይጠፋል ። የሕዝቡን ዜም የና
ቀና ፡ ያቃለለ ሰው ፡ ይዋረዳል ። (ክመኛ ፡ ያለ እግዚአብሔር ፈቃድ
አይቆምምና ፡ (ሮሜ ፡ ፲፫ : ፩) ።

ባለሟል ሆነህ ከንጉሡ ፊት ብትቆም ፡ እሱን እሱን አትኩሮ ከማ
የት ዓይንህን ዞር አድርግ ። ከሱም ጋራ ከመናገር አንደበትህን ግታው ።

ከርሱ ፊት ያልተናገረከውን ነገር በጓላው አትናገር ፡ የትናገርከውን
ነገር ወሽደው ለንጉሡ እንዳይነግሩብህና ምሥጢርህን እንዳያውጡብህ
ያከባበሩህ ምስሉ የሚያጅቡህን ሰዎች አትመናገሩ ።

በነገር ከሚጠባበቅህ ሰው ጋር አትናገር አትግከር ፡ ከሚመራመርህ ሰው ምሥ
ጢርህንና ክፍህን ለውር። (ሲራክ ፡ ፱፩ : ፩ - ፮)

የንጉሡን ቅርጽ ለመብላት ብትቀመጥ አንደበትህን ከመናገር ዝም
አሰኘው ፡ (ፋጃው) ። ወጥ አውጡልኝ ለማለት እሳላፈቃቸን በጣቶህ
አትጥቀስ ። ማንኛውንም እንደታገለገለው ባለሟል ቢያደርግህ ፡ ከርሱም
ጋር እንድትገናኙ ቢያቅራርብህ ፡ እንዲሁም አሁን ካሁን መላልቅ
ቢጠራህ አትመነው ። የጠባቂንም ነገር ለማወቅ አትጠይቀው ። እን
ደባልጀራህ አድርገህም እንዴትዋልክ ፡ እንዴት አደረክ ፡ እትብላው ።
እስከዚህ ለመድረስ መብት የለህምና ፡ እርሱ ሳይናገርህ ፡ አንተ አስቀ
ድመህ አትናገረው ። ስለ ፈረደውም ፍርድ ተሳስተሃል ብለህ አትወቅ
ሰው ። ይህን አከፋህ ፡ ይህን አበጃህ በማለት በመቃወም ከርሱ ጋር አት
መላለስ ። መንግሥቱም ቢያልፍ ፡ ዕድሜውም ቢተላለፍ (ቢያረጅ)
ንጉሥን ከማማት ተጠንቀቅ ተጠበቅ ።

አንተ ንጉሥን ግማትህ ይትርና በሕሊናህ ለንኳ አትርገመው ፡ ንጉሥ ግማትህን
የሰማይ ዎፍ ያወግዳል (መክ : ፲ : ፩)

ንጉሥ ፡ ምክረኝ አማክረኝ ቢልህ ፡ አግባብ በሌለበት አንጋገር
አትመልስለት ። አቀራረብኝ ፡ ባለሟሉ እደረገኝ ብለህ ከንጉሥ ጋር
መናገርን አታብዛ ። ንጉሡ በሚናገርበት ጊዜ በነገሩ መካከል ሌላ ጣልቃ
ነገር አታግባባት ።

ንጉሥ ፡ ደብዳቤ አስይዞም ቢሆን በቃልም ይሆን በፈክህ በመ
ልእክቱ ላይ ሌላ ነገር አትጨምርበት ፡ ንጉሡ ያልወደደውን አቃድ
ርግ ፡ (ንጉሡ ያላለውን አትበል) እውነት እንጂ ሕሳስ አትናገር
ከእውነት አትራቅ ።

ሐዘቡት (ሕይወታቸው) ይቃላል ። ስንፍ ሰው ። ብትቸርለት በላይህ ላይ
ክንቁ ነገርት ሆኑልላ ክንጂ ። ያደረግሁለትን ቸርነት አያስታውሱም ።
በሰላማዊ ዘመን ብቻውን ተደላ ይስታ የሚያደርግ ሰው ። ክፉ
ዘመን ሆኖ መከራ በመጣ ጊዜ ብቻውን መከራ ይቀበላል ። ይገኛውን
ሰው የሚራዳ ይነግሣል ። አለ ይከብራል ። በሀብትም ሆነ በጉልበት
የሚበረታታቸውን ሰው የሚቃወም ራሱ ይጎዳል ።

የማይረቡ የማይጠቅሙ ሹሞችን የሾሙ ንጉሥ ። የገዛ መንግሥ
ቱን በጣቢሰው ። ካልታመን ሰው ጋር ተሻርኮ የሚሠራ ሰው ። ራሱን
ለሚገዛበት ክፉ ነገር ረዳት ሆነ ። ዐዋቂውን ሰው የናቅና ያቃልላል ።
የዕውቀቱን ተርታነት ወይም ግብዝነት አላወቀ ። ሰነፎችን ሰዎች
የሾሙ የራሱን ስንፍና ገለጠ ። በትንሹ ሹመት የሚያመሰግን ሰው
ለታላቁ ሹመት የተዛጋጋ ሆነ ።

በሀይማኖት መሠረት ሰብዙም ይታመን ነው ። በጥቂቱ ያልታመን ግን በብዙም ያል
ታመን ይታመን (አፋሪ ፡ 18 ፡ 1 ፡ 18 ፡ 18)
በሀይማኖትም ሊያርባበት የማይቻለውን ሰው ለመጉዳት የሚያ
ስብራው ይካሄድ የበዛ ይሆናል (በክንቱ ያለፋል) ። የማይገባውን ነገር
የሚያደርግ ሰው ። ጥፋቱ በዚያው ይሆናል ።

ትንሹ ሹመት ወይም በማይታመን ሰው ። በመልሰ ወደራሱ ትወርዳለች ። እንዲሁም
በሀይማኖት ይታመን ይካሄድ ይካሄድ በመከረው መከራ ያጠፋል (ሰራክ ፡ 18 ፡ 18)

የሚያስደስትህ ማናቸውም ነገር ። ካንተ ፈጥኖ መለየቱ ይታሰባል
ንዚህ (ያለቃ ፡ ልላይ ኃዘን እንደ መተካቅ መጠን ። ኃዘንም ሲለይ ይስታ
መምጣቱ ይታወቃል ።)

በሀይማኖትም የሚያደክምህን ታስቦ ያገኘኸውን እፈታለሁ ብለህ
አቅደክም ። በሀይማኖትም በሀይማኖትም የምትጸናትበትን ሥራ ለመሥራት አት
ደክም ሲል ትቃይ ።

ስንፍና ወይም ሀኪት ። መለመንን ይከለክላል ። ብልህ ሰው በም
ክፉ ላይ የዐዋቂዎችን መከራ ይጨምራል ። በራሱ ዐዋቂነት ላይ የተማ
ሩትን በዎችነት ይቃወማል ። (የራሱን ዐውቀት በቃል አይልም) ።
ኃዘንን የሚያስከትል ሥራን በመሥራትህ ብፈት እሱን ከማድረግ ትጠ

በቅ ዘንድ ጠብቀን ብለህ ብትለምን (ብትጸልይ) ይሻልሃል ። በድህረ ፀን
ልጥ የታወቀውን ሰው የሚሞር ። ቸር ይቅር ባይ ይባላል ። በድህረ ፀን
የሚገባውን ግን ንጉሥ ሊታገሠው ይገባል ። ይሁን እንጂ ። ንጉሡ ቢታ
ገሠውም ሕግ አይለቅም ።

ቸርነትህ ። ለጋሰነትህ ። ትዕግሥትህ ። እንግዳ ተቀባይነትህ ። ይህ
ሁሉ ያንተ አይሁን ። (የሰጠህን ብትሰጥ ያደረገልህን ብታደርግ የእግዚአ
ብሔር ነው በል እንጂ የኔ ነው ብለህ አትመካበት ሲል ነው) ። በተጣ
ላችሁ ጊዜ የሚደናርህና የሚሰድብህ ሰው ምክንያት ሁለት ነገር አለው ።
ይኸውም ። ብልሁን ሰው ይመክሩታል ። ይገሥጹታል ። ሰነፋን ሰው
ግን ይመቱታል ይጸርፋታልና ነው ።

በድህረ ይመት በቃ የተፈረደበትን ሰው የሚሞር ። ምሕረት ይገ
ባዋል ተብሎ በተፈረደበት ሰው ላይ ሊሞት በቃ ብሎ እንደ ሚፈርድ
ያለ ነው ። (የኃጢአት መሠረት ክፉዎችን ሰዎች ማንጸት ነው ተብሏል) ።

ኋላ ሊታሻሻልዎ የሚያስገድድህን ነገር ። አስቀድመህ አታሰብ
ሽው ። ቆይቶ ለመክፈቱ የሚያደክምህን በር ተሸቀዳድመህ አትዝጋ ።
ዕለት የሚባለው ቆይታህ ። አንድ ሌት አድር ይገናዋል ብሎ ተሸናፊ
ትህ እንደሚጸድመሽ - አዳሪ መንገድና ነው ። መንገድና አንድ ሌት አላ
ደረሻው እንደሚያምነ ወይም እንደ ሚያመሰግንህ ሁሉ ። (አንድ ሌት
የተመሰለ ዕድሜህም ። ወይም ልትጸድቅበት ወይም ልትከንባት
እንደዚሁ ነው) ።

ከዐዋቂዎች ጋር የሚማከር ሰው ነገሩ የጸና ። ሥራው ለተቃዋሚ
ንቅረብል ። ከዐዋቂዎች ጋር የሚሄድ ግን ነገሩ ያልጸና ። ሥራው ይታሰባል
ቃዩ ይህንን ታል ። (መሀ ፡ 12) ።

የጠላቶችህ ድካም ባንተ ዘንድ የጸና የቀጥ ይሁን ። መናፈታቸው
ንም እንደ መድረሻ ቅጠረው ። በዚህ ድል ማድረግን ታዛዋለህ ። የሚ
ተነካኩሉ ብህም ሰዎች ምክራቸውንና ምሥጢራቸውን ታወቅሳቸዋል
የላህ የሆነ ሰው ።

የልቡን ጽላት ብቻ የሚሠራ ሰው ። ደስ የማያስገኘውን ነገር ያግ
ኛል ። (የላሰበውን ክፉ ነገር ያጋጥመዋል) ። ምክር እገናኝት ከክፍው ጋር
ሥራ እንደትሠራ የማያለናብትህ ስለሆነ ከራሱ ሰው ድንጋጌ ። (ከመድ)

እንዲያስከብር ያስከብርሃል) ፡ በጉውን ሥራ ትሠራ ዘንድ የሚያገብርህ
መልካም ስባይህም ፡ ለራሱ የራሱ ወርቅ ነው ።

ከንጉሡ ፊት በባለሟልነት ብትቆም ፍርሃትን ልበሳት ፡ ከሽልማ
ቶች ሁሉ እርሷ ትበልጣለችና ። ወደ ንጉሡ ስትገባ ዓይኑን አተኩረህ
እሱን እሱን አትመልክተው ። ስትወጣም ፡ እንደባትህን ከመናገር ድዳ
እድርገው ፡ እንደዚህ በማድረግህ ከንጉሥ ቁጣ ትድናለህ ፡ ለሁሉም
ጊዜ ባልሟል እንደሆንክ በሰላም ትኖራለህ ።

ሁለተኛ ክፍል ፡

ምዕራፍ ፳፮ ።

ወደ እውነተኛው ነገር በሚመራና አጋዥ ረዳት በሆነ በእግዚአ
ብሔር ስም ፡ በዕንቁ ባሕርይ ከሚመሰለው ከፈላስፎች ቃል እንናገራ
ለን ። እንዲሁም ለነገሥታት አንዳንድ ታሪክና ፡ ፈላስፎች ከተናገሩት
ነገርና ካደረጉዋቸው ትሩፋቶች እንናገራለን ።

ስለ ንጉሥ አጋጣ ጨካኝነት ፡ ስለ ንጉሥ አጋጣ እንዲህ ተባለ ።
ከዕለታት አንድ ቀን ፡ እግዚአብሔርን ፍራው ፡ የእግዚአብሔርን ምእ
መናግ ይፀን ያህል አትገናኝታቸው የሚል ጽሑፍ የተጻፈበትን ትንሽ ደብ
ዳቤ የየቤቱ ልጅ ወደዚህ ወደ ንጉሥ አጋጣ አቀረቡ ። እሱም ፡ ነገ
ርን የበላ ፡ እንደቀጥቶ የበላ ነበረና ፡ በደብዳቤው ያለውን ጽሑፍ
ካየዋ ከነበረ በኋላ ፡ በታላቅ ቁጣ ተነሥቶ ፡ በሉዓላዊ ዙፋኑ ተጥኝቶ
የሚከተለውን ኃይለ ቃል ተናገረ ።

በዎች ሆይ ፡ እናንተ የኔን መሞት ትመኛላችሁ ፡ ነገር ግን ፡ እግ
ዚአብሔር በሌሊት ሥራችሁ ሁሉ እናንተን እንደሠራ ፡ እንደቀጣ ፡
በናንተ ላይ እሠልጥኛል ። አሁን ፡ ምንም እኔ ብሞት በዚሁ በክፉ
ሥራችሁ እስካላችሁ ድረስ ከመገፋት ልትድኑ (ልታመልሙ) አትች
ሉም ። ምክንያቱም ፡ በእግዚአብሔር እንደኔ ያሉ (ጨካኞች) አሉትና
ምንም እኔ ብሞት ወይም ባልኖር ከኔ የባሉ እንጂ ከኔ የተሻሉ አይመ
ጡላችሁም ፡ በማለት ገንትቶ ተናገረ ።

ስለ ንጉሥ አኖሽርዋን ደግነት ፡ ደግሞ ደግና ቅን ስለ ሚሆን ስለ
አኖሽርዋን እንዲህ ተባለ ። ወታደሮቹን በከተማው ውስጥ ፡ ከፍ ካለ
በታላቅ ወጥተው የሰዎቹን ቤቶች ሁኔታ ይመለከቱ ዘንድ ያዘዛቸው
ነበር ፡ እነሱም ጦረኛ ከሚጠራባቸው ቤቶች ዘንድ ይሄዱና ፡ ባለቤቶቹን

ስለ ኑርአቸው ማለት መቸገራቸውንና ለሰመቸገራቸውን ይጠይቁዋ
ቸዋል ። በችግር ላይ መኖራቸውን ወይቀው ከተረዱ በኋላ ፡ ተመልሰው
ሄደው ለንጉሡ ለአኖሽርዋን ፡ ይነግሩታል ።

ንጉሡም ፡ ወደደው እንደተነገረው ችግራቸውን በማቃለል ፡ ደስ
ያስኛቸዋል ፡ ኃዘናቸውን በደስታ ይለውጠዋል ችግራቸውን ራሱ ይሸ
ከመዋል ። ስለዚህ ፡ ንጉሥ ፡ ወታደሮቹን ከሚገባቸውና ከታዘዙት አል
ፈው ከገባሮቹ ምን ምን እንዳይወስዱ ሊያዘዛቸውና ሊያስጠነቅቃቸ
ይገባዋል ።

ዳግመኛ ፡ ስለ አኖሽርዋን ደግነት እንደዚህ ተባለ ። አንድ ጊዜ
ከግዛቱ የጓመት ግብር በሚጣልበት ጊዜ ፡ ከጠቅላይ ግዛቶቹ ባንደኛው
ግዛት ተሹሞ የነበረ አገረ - ገዢ ሲያስገብር ፡ (ንጉሡ ይወድልኛል መስ
ሎት) ፡ ከታዘዘው በላይ ፅቢ ድርግም (የዚያን ጊዜ ብር) ጨምሮ አው
ጥቶ ለንጉሡ ላከለት ። ንጉሡ አኖሽርዋንም ፡ አለአገባብ አለደምብ
የመጣለትን ፃውን ሽህ ብር ተመላሽ ሆኖ ፡ (ገባሮቹ ገንዘብ ገንዘባ
ቸው እንዲመለሰላቸው አዘዘና አለአገባብ ግብር የጣለውንና ያወጣውን
አገረ - ገዢውን ሲቀረጥ ብሎ አዘዘ ።

በዓመፅና ቀብርን በማስታከክ ከሕዝቡ እያወጣ ገንዘብን የሚያደ
ልብ ንጉሥ ፡ ሌት በመሥራት ግንብ ሲገነባ ፡ የፊቅ የፊቅን ላይ
ደርቅ በእርተቡ ብላይ ጠላዩ የሚገነባውን ፡ ወዲያው መሠረቱ የሚ
በቅርበትንና ግንቡ የሚፈርስበትን ሰው ይመስላል ።

ስለ እስክንድር ንጉሥ እንዲህ ተባለ ፡ ንጉሡ እስክንድር ከመቻ
ለመሄድ በሰባ ጊዜ ፡ ፈላስፎቹን ጠርቶ ሥራዬን የማከናወንበትንና
ገንዘቤ የሚጠበቅበትን መንገድ አሳዩኝ (አማከሩኝ ሲል ጠየቃቸው ።
ከፈላስፎች አንዱ ታላቃቸው ፡ እንዲህ አለው ፡ ንጉሥ ሆይ ፡ ገንዘብን
ከማፍቀርና ገንዘብን ካለማፍቀር ወገን ምንም ከልብህ አይገባ ። ያልብ
ጠባዩ እንደ ሰሙ ነው ፡ አንድ ጊዜ ለማስተዋል ። አንድ ጊዜ ለማሰብ
ተልዋዋጭና ወጭ ፡ ወራጅ ስለሆነ ፡ ልብ ተብሏልና ።

የገንዘብን መደድና መጥላት ከልብህ አይገባ ማለቱ ፡ ገንዘብን አንገጥ ፡ አለ
ገንዘብ አለሆንምና ፡ የገንዘብን አቅወደድ ገንዘብ አይረባዩና ሲለው ነው ።

ልብን ፡ ፈራጅ ፡ ወዳጅንና አማካሪን ማድረግ ይገባል ። ነገር ግን ፡
በልቅም ቢሆን ጌታ ስሙሆን ተጣጣር ። ሆኖም ፡ አንድ ሥራ ለመ
ሥራት ስትፈልግ ፡ አስቀድመህ ለቅመክርና ለትማክር ለመሥራቱ አት
ችኩል ። «ያለምክር የሚሠራ ሥራ ሁሉ የቁጡ ሰው ሥራ ነውና» (ሲፈክ
፲፩ ፡ ፲፮) ።

በፍርድና እውነትን መናገር በሚያስፈልግበት ጊዜ ፍርድን ከማወቅምና ካንዱ ካንዱ አድልቶ ከመናገር የተለየህ ሁን ይህንን ያደረግህ እንደሆነ፤ ሥራህ ሁሉ እንደ ወደድኸው ሆኖ ይከናወንልሃል፤ ይቃናልሃል። ስለዚህ፤ ለንጉሥ፤ ዝግታኛና ታጋሽ መሆን ይገባዋል፤ ትኩልና ቁጡ አይሆን፤ (መሆን አይገባውም)።

እነሱም፤ ንጉሥ ሆኖ ቁጡ፤ ፈላስፋ ሆኖ ድዳ፤ ባለጸጋ ሆኖ ገፋግ መሆን ናቸው። ዳግመኛም እንዲህ ተባለ። አንድ መኰንን፤ ተግሣጽና ጥበብ ያለበትን ደብዳቤ ጽፎ ወደ ንጉሡ ወደ አኖሽርዋን ላከ፤ የደብዳቤውም ቃል እንደሚከተለው ነበር፤ «ንጉሥ ሆይ፤ እነዚህን ፪ ነገሮችን፤ ገንዘብ አድርጋቸው። ቅን ሥራን መሥራት፤ ማስተዋል፤ ትዕግሥት ሐፈረ ገጽ» (የሰውን ፊት ማፈር)። ደግሞም እንዲህ አለው፤ እነዚህን ፪ ነገሮች ካንተ አርቃቸው፤ እነሱም፤ ቁጣ፤ ትዕቢት፤ ልብን ማጥበብ ማለት ልብ ሰፊ፤ ነገር አላፈ አለመሆን፤ ከማናቸውም ጋራ መጣላት ናቸው።

ፈላስፎች እንዲህ አሉ፤ ለንጉሥታቸው ፪ ነገሮች ተመድበውላቸዋል። መንግሥታቸውን በሚመለከተው ጉዳይ አንዱ፤ ያልፈበውን ሰው አለማቅረብ፤ ሁለተኛው፤ ቤተሰብን መናቅ (ቸል ጭለት) አውፃ። ምክንያቱም መንግሥት የሚጸናው ዐዋቂዎችንና ልባዎችን በማቅደብ የሽማግሌዎችንና ዕውቀት ያላቸውን ሰዎች ምክር በመስማትና ከነሱ ጋር በመመካከር ነው እንጂ፤ በዘመድና በቤተ ሰብ ብቻ አይደለምና ነው።

ሦስተኛ፤ ከሚያስነቅፍና ከሚያስነወር ነገር መራቅ ነው። አራተኛም፤ ንጉሥ ራሱ ወደ ጦር ዘመቻ ባይሄድ ከሁሉ የተሻለና የበለጠ ነው። ነገሩን ሕጉን ብቻ መጠበቅ ይገባዋል እንጂ ወደ ጦር ዘመቻ መሄድ አያቸውም። ምክንያቱ፤ ብዙ ነፍሳቶች በርሱ ነፍስ ላይ ተሰቅለዋልና። በርሱ ሕይወትነት ሕያዋን ይሆናሉና። በነገሩ ሕይወት የመጋጋዎች (ሕዝብ) ጥቅም ይገኛልና። ስለዚህ፤ ንጉሥ፤ ወደ ጦር ዘመቻ መሄድ ነፍሱን ሊያምፃት አይገባውም። ይህ ነፍሱን ማመፁ፤ የቁዝ ፍጥረቶች ነፍስን ማመፅ ይሆንበታልና። የንጉሥ ሞት፤ የፀሐይ ፀርበት እንዲሉ።

ከመንግሥቱ የተሻረውን አንዱን ንጉሥ፤ ከመንግሥትህ ተሸረህ መንግሥትህ ለሌላ የተሰጠብህ በምን ምክንያት ነው? ብለው ቢጠይቁት፤ በመንግሥቱና በተልበቱ ስለተማመንኩና በሥራዬና በራሴ ምክር ብቻ መሥራት ስለወደድኸ ነው አላቸው። የመካሪዎቼን ምክር

ቸል ስላልኩና ትልቁን ነገር አላንኬ ትንቹን ነገር አብልጠው ስላየሁም ነው። ቅንነትን ትቸ ተንኮልንና የተንኮልን ሥራዎች በመምረጥ፤ እንደዚህ የመሳሰሉውን ነገር ልማድ በማድረግ ብዙ ጊዜ ስለቆየሁ ነው አላቸው።

ከዚህም የባሰ፤ ደጅ ለመጥናት ወደኔ የመጡትን ሰዎች እነሱ በሚቸኩሉበት ጊዜ ብዙ ሰዓት ይቆማቸው ነበር። አለ ለማካሪዎችም (ላል ማከር) ብቻዬን እውራ ነበር።

«ሕዝቡ ወደ መሥሪያ ቤት የሚመጣው ስለቸገረው ነው እንጂ፤ እጅ ለመንግሥት አይደለም» ዘ ደ - አለፍሐ ወልደ ሚካኤል።

ከሰዎቹ ላይ መከራውን ማቃለል ችላ እለው ነበር፤ መከራን በሰው ላይ ሲደርስ አቃልለው ነበር።

«ግዴታዎድርስ፤ ደጃቸው ወዲን ባሰሩዋቸው ጊዜ መከራውን በሰው ላይ ሳቀለው ብቻ እንዲህ ይከብራል ወይ ለተሸከመው» አሉ ይባላል።

ዳግመኛም፤ ከከፋቶች ሁሉ የትኛው ይብሳል? ቢሉት፤ በሚል ኩበት ጊዜ የሚተናኩሉ ተንኮለኛ መልእክተኞች ይብሳሉ አለ፤ ያሉዋቸውን ተተው ያሳቡዋቸውን የሚሉ ናቸው። እነዚህ ተንኮለኛ መልእክተኞች፤ ገንዘብን ከመወደዳቸው የተነሣ መንግሥት ትፈርሳለችና ከከፋዎች ሁሉ ይነዚህ ብሩት ይብሳል፤ አላቸው።

«በሰነፍ ሰው ቃል መልእክትን የላከ፤ እግሩን ተከትሎ መከራ ይመጣል» (ተገ ፪፡፩)፤ እንደ የግብጽ ፈላስፋ «መልእክት አደራ ነውና፤ እንደተነገረህ አድርገህ አድርስ» ብሏል።

አዝዳሽር የተባለ ፈላስፋ፤ ስለ እነዚህ ተንኮለኞች ሲናገር፤ ሰዎች ቱን ደም ያስፈሰሱ!! ሰዎችን ደግኖች ሠራዊት በውሸት ያሰሸሹ!! የሰዎችን የተከበሩና ጨዋ የሆኑትን ሴቶች ክብር ያሳነሱ ያረካከሱ!! ሲል ከፋታቸውን በማጋነን ተናግሯል።

እስከንድር እንዲህ አለ። «ዓለሙ ሁሉ ለሁለት ነገሮች ይገኛል ይታዘዛል። እነሱም አንዱ ሰይፍ ነው፤ አንዱም የቀለም ብዕር ነው። እነዚህ ሁለት ጋያላን ነገሮች የልሚማና ተግሣጽና ምክር ናቸው። እነጋዴዎችም የትርፍ (የወለደ) ገንዘባቸው ናቸው። በፋቅና በቅርብ የሚገኙ ሰዎችሁሉ ምክርና ምሥጢር በነሱ ይታወቃል። ይህልማል።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ፤ ሰው ሲባል አራት ወገን ነው። ይኸውም፤ ሾኛ እያወቀ ዐላውቅም የሚል አለ። ይህ እንደዚህ ያለው፤

ብልህ ዐዋቂ ነውና ተከተሉት (በግብር ምስሉት) = ጀኛ ዐዋቂ ሲሆን ፡
ዐዋቂ መሆኑን የማያውቅ አለ ። ይህ ዝንጉ ነውና አስታውሱት ። ሆኖ
የማያውቅና ዐለማዊቱን አውቆ ዐውቃለሁ የማይል አለ ። ይህ እንደዚህ
ያለው ተመራ ነውና ምሩት ። ጀኛ ዐለማቂ ሲሆን ፡ አላዋቂነቱ የማይታ
ውቀው (የማይረዳው) አለ ። ይህ እንደዚህ ያለው ሰው ፈጽሞ ደንቆሮ
ነውና አትቀረቡት ።

ዐዋቂ ሲሆን እንደማያውቅ ዝም የሚል አለ ። የማያውቅ ሆኖ ዝም የሚልም
አለኝያው ለመናገር ጊዜን ለማግኘት የሚጠባበቅ አልባያውም ባያውቅም
እንዳሻው የሚለፈፈፍም አለ» (ሲራክ ፡ ፩ ፡ ፩ ፡ ፭)

ዳግመኛም እንዲህ ተባለ ፡ ከጥንቶቹ ፈላስፎች በጉምግባር የተ
ረፈው (ፍጹም የሆነ) አንዱ ፡ በየሀገሩ እየዘረ እንዲህን ፩ ነገሮች ገንዘብ
ያላደረገ ሰው ፡ በዚህም ዓለም በሚመጣውም ዓለም ክብር የለውም
እያለ ሰዎቹን ያስተምራቸው ነበር ።

፩ቱ ነገሮች የተባሉ ፡ ፩ኛ ፡ በሃይማኖት እድናለሁ ብሎ ተስፋ
የማያደርግና ዕውቀት የሌለው ሰነፍ ፡ በሰንፍናውና በሚሠራው የፃ
መፅ ሥራው ደስ ይለዋል ።

ጀኛ ፍርሃት የሌለው ሰው በእግዚአብሔር ዘንድ ክብር የለውም
ካልፈሩ በጉሥራ መሥራት የለምና ።

፪ኛ ለመስጠት የሚነፍግ ሰው ፡ በገዛ ገንዘቡ ላይ መብት የለውም
(ገንዘቡ እርሱን ያዘዋል እንጂ ፡ እርሱ ገንዘቡን አያዘውም) ።

እውነተኛ አነጋገርና የቀና አንደበት የሌለው ሰው ፡ ከእግዚአብ
ሔር ፍርድ የሚያመልጥበት ምክንያት የለውም ። (ሰውን ቢያታልል
እግዚአብሔርን አያታልለውም) ።

ምዕራፍ ፳፯ ።

አንዱ ፈላስፋ ፡ ከውርደት ጋር የሚገናኝ ፍቅር እንዴት ያለ ነው?
ብለው ቢጠይቁት ፡ ለመኳንንቱ የሚያገለግሉት ማገልገልና ክሊመን
ዝራዎች ጋር የሚፋቀሩት መፋቀር ነው አላቸው ።

ዳግመኛም ፡ ለልብ ጌጡ ሽልማቱ ምንድር ነው? ለመስጠት ስለአ
ሸናፊነት ስንገባቸው ሽልማታቸው ምንድር ነው? ፡ ቢሉት የልብ ሽል
ማቱ አእምሮ ፡ የመስጠት ሽልማቱ (ደግነቱ) እየተደለቱ በፈገግታ መስ
ጠት ። የኦሽናፊነት ሽልማቱ (መልካምነቱ) በደልን መተው (የበ
ደለህን ሰው ይቅር ማለት) ነው አላቸው ።

ደግሞም ፡ ዘዚህ ዓለም የሚኖሩ ሰዎች ፡ የዚህ ዓለም ሥራዎች
በጽፎ ወገን ይገናኛሉ ፡ ከጽፎ ወገንም ይከፋፈላሉ ፡ በማለት ተስማም
ተውበታል ። ከነዚህ ከጽፎቱም ፡ ፩ቱ ፡ በመጋደልና በመትጋት የሚ
ሠሩ ናቸው ። እነርሱም ፡ አእምሮ ፡ ጽፈትን መጻፍ ፡ ፈረሰን መቀመጥ
ተደላ ደስታ ወደሚደረግባት ገነት መግባት ከገሃነመ አሳት መዳን
ናቸው ።

፩ቱ ደግሞ ፡ ከተፈጥሮ ጠባይ የሚገኙ ናቸው ። እነዚህም ፡ የተ
በደሩትን ዕዳ መክፈል ፤ ሰውን ማዳን ፤ (ዋስ ጠበቃ በመሆን) ብልህነት
ትሕትና ፡ ለሁሉ መስጠት ፤ እውነትን መናገር ናቸው ።

፩ቱም ፡ በልማድ የሚሠሩ ናቸው ። እነዚህ ፡ መንገድ መሄድ ፡
መብላት መጠጣት ፡ መተኛት ፡ ማግባት መጋባት ፡ ሽንት መሸናትና
ደጅ መውጣት ናቸው ። ፩ቱ ደግሞ፤ ታምህርትን ከመማር የሚገኙ ናቸው
እነሱም ፡ መልካም ጠባይ ፡ ከፍተኛነት ፡ (ሹመት ሽልማት) መትጋት ፡
ጨዋነት ፡ ታማኝነት ናቸው ። ከነዚህ ፪ቱ እጅግ የጸነና ሰው ሊዘነጋ
ቸው የማይቻለው ናቸው ። እነሱ ፡ ዓለምና ኃላፊነቷ ፤ የሰውነታችንና
የዘመን ተለዋዋጭነት ፡ በየጊዜው የሚገጥሙን ልዩ ልዩ ፈተናዎች
ናቸው ። ደግሞም ከነዚህ ፮ቱ ፡ ረጋብ ፡ ጥጋብ ፡ ደስ ብሎት የሚኖር
ልጅ ፡ የአካል ጤንነት ፡ የሚሰማው ወዳጅ ፡ ስለ እውነተኛው ነገር ማዘን
መፈራት ፡ የልብ ፍጹምነት ናቸው ።

ደግሞም እንዲህ አለ ፡ ፩ ነገሮች በ፩ ነገሮች ዘንድ ከንቱ ናቸው ፡
እነርሱም ፡ መብራት በባሕይ ዘንድ ፡ ዝናብ በቅል ዛፍ ዘንድ ፡ ጉልህ
ጽሕፈት በዓይን ሰውር ዘንድ ሰው ፡ ጣፋጭ መብል በጠገበ ሰው ዘንድ
የልዑል እግዚአብሔር ቃል በዓመፀኛ ሰው ዘንድ ከንቱ ናቸው ፡ አይ
ረቡም ፤ የጋ የላቸውም ።

ከፈላስፎች ወገን ፡ አቡዛርድን እንዲህ ብለው ለመት ፡ ጥበብን
አስተምረን ፡ እንደግተጋበትና በዚያውም ጸንተን እንደንኖር ፡ ለነፍ
ሳችንና ለሕይወታችን ሥራ የሚጠቅመንን ከጥበብ በሮች አመልክተን
ደግሞም ከርሱ እንርቅ ዘንድ ጉዳት የሚያመጣብንን ነገር ንግረን አሉት።

እርሱም ፡ እንዲህ አላቸው ፡ ስሙ፤ አስተውሉ ። ፬ ነገሮች ለዓ
ይን ብርሃንን ይጨምሩለታል፤ ማየቱንም ያደምቁለታል ። እንደዚህም
ሁሉ ፬ ነገሮች ብሩህነቱን ይቀንሱበታል፤ ማየቱን ያደክሙታል አላቸው

ደግሞም እንዲህ አለ ፡ ፩ ነገሮች ሰውነትን ያወፍታል ፡ ያለሰ ጽሁፉ ፡ ያለምናታል ፡ እንዲሁም ፩ ነገሮች ሰውነትን ያወፍታል ያለምናታል ፡ ያለምናታል ፡

፩ ነገሮች ፡ ልብን ጤናማ ያደርጋል ፡ ፩ ነገሮች ግን ያደክሙታል አላቸው ፡ ለዓይን ብርሃንን ይጨምሩታል የተባሉት ፩ ነገሮች ልምላሚን ማየት ፡ የጠራውን ውኃ ሲፈሰ ካዩት ፡ የሚወዳትን ሰው ፊት ማየት ፡ ኩልን መኳል ናቸው ።

«የተገኘው» ቅጽ ለገጽ በ፪ው መጽሐፍ (ኩል) እንደተጻፈ እንዲሁም ለ፪ው ፡ ደግሞ ማግኘት ከሚችል አተናን ጋር ለዓይን ያለ የሰላም ከሁለቱም ይልቅ የቡድኑ ልምላሚ ያለ ያለሰ (ሲፋክ ፡ ፩ ፡ ፳፩)

ደግሞም ብርሃንነት የሚቀንሱ ፩ ነገሮች ፡ ጤው የበዛበት ምግብ መብላት ራስን በመቆ ውኃ መታጠብ የሚችል ከበብ አተሰሮ መመልከት ፡ የማይወዳትን ሰው ፊት ማየት ናቸው ።

ሰውነትን የሚያወፍቅና የሚያሳምሩት የሐብሱ ፩ ነገሮች ፡ ጥፋጥፋጥና ልብስ መልበስ ፡ መቆቅ በልው በታ መቆቅ ፡ ልብን ከጋዘን ማረቅ ፡ ጥፋጥፋጥና ሽታ ማሸተት ናቸው ።

ሰውነትን የሚያከሱትና የሚያገብቁት የተባሉ ፩ ነገሮች ፡ የክሰጣን ያለሮ ከብት ሥጋ መብላት ፡ ልብን ማብላት (ፍላጪን ማብላት (ፍላጪ ከሐት መሄድ) በውሽማ ቤት ብዙ ጊዜ መቆየት ፡ ጥፋጥፋጥና ልብን በሚጠፋ ቅበት ጊዜ መተኛት ፡ ናቸው ።

ሰውነትን የሚያሳምሩትና የሚያለበሱት ነገሮች ፡ ምግብን በጊዜው መብላት ፡ ሁል ጊዜ ለከቶ መጥፍ መብላት ፡ እድካሚና መንቻካ ከሆነ ሥራ መራቅ ፡ አሰራሪ ካልሆነ ፡ ኃዘንን መተው (አለማዘን) ናቸው ።

ሰውነትን የሚያጉበጉበትና የሚያጉበቁት ፩ ነገሮች ፡ እኒህ ናቸው ። ወጣ ገቢ በሆነው መንገድ መሄድ ቁጠና ገርጋራ ያሆነውን ፈረስ መቀመጥ በደከመ ጊዜ መሄድ ፡ አረጋጋጅ ሴት ማግባት ናቸው ።

ልብን ጤናማ ያደርጋል የተባሉት ፩ ነገሮች ፡ ጠቃሚውን ነገር ማሰብ ፡ ብልህና ዐዋቂ የሆነ ጌታ ፡ (አሳቢ ጌታ) ፡ ከታመነ ሰው ጋር መወዳጀት ፡ ከልብ ጋር ከምትስማማ ሴት ጋርና ከሚረዳ ወዳጅ ጋር አብሮ መኖር ናቸው ።

«የተገኘው» ቅጽ ለገጽ በ፪ው መጽሐፍ (ኩል) እንደተጻፈ እንዲሁም ለ፪ው ፡ ደግሞ ማግኘት ከሚችል አተናን ጋር ለዓይን ያለ የሰላም ከሁለቱም ይልቅ የቡድኑ ልምላሚ ያለ ያለሰ (ሲፋክ ፡ ፩ ፡ ፳፩)

ልብን ያደክሙታል የተባሉ ፩ ነገሮች ፡ እኒህ ናቸው ፡ ጽኑ ብርድ ብርቆ የፀሐይ ዘርፍ ፡ የጭስ ብዛት (አብዝቶ ማጤስ ከጠላት መስጋት ናቸው ።

«የተገኘው» ቅጽ ለገጽ በ፪ው መጽሐፍ (ኩል) እንደተጻፈ እንዲሁም ለ፪ው ፡ ደግሞ ማግኘት ከሚችል አተናን ጋር ለዓይን ያለ የሰላም ከሁለቱም ይልቅ የቡድኑ ልምላሚ ያለ ያለሰ (ሲፋክ ፡ ፩ ፡ ፳፩)

ፈላስፋው ሰቅራጥክ እንዲህ አለ ፡ ፩ ነገሮች ያሉበት ሰው ፡ ነፍሱን ይጉዳል ። እነዚህም ፡ ሽግግርነትን መሸንገል ፡ (ማታለል) ፡ ዐዋቂነትን መፍቅ ፡ ሰውን ማታለልና ማዋረድ ፡ ለማይረባ ነገር መታገሥ ፡ ልብ የሻውን መከተል ፡ (ልብ እንዳሻው ሆኖ መኖርን መውደድ ናቸው ።

አርሰጣጣሊስ እንዲህ አለ ፡ ቅን ፍርድ የባገሥራ መሠራት ፡ የዓለም ኃይል ጽንዕ ነው ። በርሱ ገንዘብ ይበዛል ፡ በርሱ ከብቶች ይረባራ ይበዛሉ ፡ ኃይሉን ሠራዊቶች ለርሱ ይገዛሉ ። እውነተኛ ፍርድ ፡ ሕዝብንና ሕዝብን ያፋቅራል ፡ መንግሥትንና ሕዝብን ያሰማማል ፡ ፍትሕ ፡ ለዓለም ኃይልና ጽንዕ ነው ። ዓለም ብንቅ ፡ (በአታክልት ቦታ) ይመስላል ለአታክልት ቦታ ቅጥር አጥር አለው ። እንደዚሁም ሁሉ ፡ ለዓለም ቅጥር አጥር መንግሥት ነው ፡ መንግሥትም ማለት ንጉሥ የሚመግ ሰው ኅብሻ ነው ። ንጉሥም ሠራዊቶችን ይረዳቸዋል ፡ ንጉሡን የሚያጅቡት ሠራዊቶችም ገንዘብ ይሰበስባቸዋል ።

ፈላስፋው አርሰጣጣሊስ ፡ ከመስማት መጸፍ ይሻላል ፡ ከመጸፍም ማስተዋል ፡ ከማስተዋል ማስታወስ ይበልጣል ብሏል ። (በቃል ያለ ይረሳል ፡ በሙጸክፍ ያለ ይወረሳል) እንዲሁም ዐዋቂ ማለት የገዛ ልብን የሚገዛና አምሮቱን የሚያሸግፍ ነው አለ ። ደግሞም ፡ የፍጹምነት ብዛት (ፍጹም ዕውቀት ማለት) ነገርን አለማብዛት ነው ። አብዝቶ መጠየቅም የሚችል ብዛት እው ብሏል ። (ከዐዋቂ ወደቂ ፡ ከጠየቂ አድራቂ ፡ ከአደራቂ ሕጥቂ) እንዲሁ ፡ ፍጹምነትም ማለት ፡ ቃላቶችን ጥቂት በጥቂት እየተረገጠ ከሁሉ ማድረስ ፡ ልሁሉ ማስረዳት ነው ።

አሮሚያውያን ባለ ፈላስፋ ፡ ለተፈጥሮ ጠባይ ደግነት ጥንትና ፍጹሚያ አላት ፡ ይኸውም ጥንቷ መቆቀር ሲሆን ፡ ፍጹሚያው ዘላለም ነው አለ ። አፍላጦን ፡ እነጋገሩን የሚገዛ (የሚያርም) ብልህ ዐዋቂ ይባላል ፡ ቁጣውን የሚገዛ ግን አሸናፊ ይባላል አለ ።

አርሰጣጣሊስ ፡ ከዕለታት አንድ ቀን ፡ ንጉሡ ደንግጦበት ከነበረ ድንጋጤው ሊያጽናፍውና ሊያረጋጋው መጥቶ ሳለ ፡ ንጉሡ ሆይ

እኔ የመጣሁ በመከራህ ጊዜ ትዕግሥትህን አይቼ፣ ትዕግሥትን ክንት
ዘንድ ልግረው ብዬ መጣሁ እንጂ፣ አንተን እጽናናለሁ ብዬ ወዳንብ
አልመጣሁም፣ አለው።

አፍላጦን፣ የአህጉሮች ደገንነት በምን ይታወቃል? ቢሉትወዋ
ቂዎቻቸው ቢነገሡና የነገሡት ነገሥታቸውም ቢጠበቁ (ብልሆች
አስተዋዩት) ቢሆኑ ነዋ፣ ሲል መለሰላቸው።

ሶቅራጥስ፣ ብልህ ዐዋቂ የሚባለው፣ ለማስተዋል የሚገዛና ምን
ቱን የሚያሸንፍ ነው አለ። ደግሞም፣ ገንብ፣ ሕዝቡን በቅንነት ከጣ
በቀና ከአስተዳደረ፣ ጀግንነትና አሸናፊነት አያስፈልጉትም ብሏል።

እስክንድር፣ የባቢሎን ፈላስፎች፣ በናንተ በኩል፣ የቅኝው ይከ
ብራል፣ ኃይለኛን ነው ወይንበ ቅን ነው? ቢላቸው፣ ቅን ሕግ ካለና
ሕግም በቅንነት ከተሠራበት ኃይል አያስፈልግም ነበር አሉት።

ሕግ ኃይልን ያሸንፋል፣ ወይስ ኃይል፣ ሕግን ያሸንፋል? ጽሑፍ ያሉ

ፒታጎሮስ የተባለ ፈላስፋ እንዲህ አለ፣ እኛ (ሰዎች) ፍጹማን ጥን
ሆን ነው እንጂ፣ መመረጥ አልተሠራለንም ነበር፣ እኛ ፍጹማን ብን
ሆን ኖሮ ግን፣ ፍጹምነት ከኛ አለና፣ ተመራጭነት አያስፈልገንም ነበር
(አለመመረጥ ባይኖር ኖሮ «መመረጥ» ለተባለው ቃል «ሰም» አይ
ገኝለትም ነበር)።

ሶቅራጥስ፣ ሰው፣ ከሰው የሚከበረው፣ ሥራው ፍጹም ቢሆንለት
ነው እንጂ፣ እርሱ ራሱ የፍጹምነትን ሥራ ሠርታችሁ ቢል አያደለም
አለ።

አፍላጦን፣ የዕብደትን ምራት ያልቀመሰ ሰው፣ የዕውቀትን ጣዕም
አያውቅም፣ አለ። ዳግመኛም፣ ሥጋዊ ፍትወትን (ፈቃድን) መፈጸም
አንተን የዘመን ተገዥ ታደርግህለች። ሥጋዊ ፈቃድን አለመፈጸም
ግን፣ ዘመንን ያንቀን ተገዥ ታደርገዋለች ብሏል። ደግሞም ይህ ከ፩ቱ
ባሕርያት የተፈጠረው ሰውነታችን በሥራ ብዛት እንደሚደክም ሁሉ
እንዲሁም በዕረፍት ብዛት ይደክማል። ለሰዚህ ሥራ እኛን እንደሚያ
ደክመን ሁሉ፣ እኛም ሰውነታችንን በዕረፍት ብዛት እናደክመዋለን
አለ።

ሶቅራጥስ፣ የነፍስ ክብሯ፣ መከራንና ተደላጅ ደስታን አንድነት
አድርጋ ትከክል በሆነ አቀባበል ስትቀበል ነው አለ። (ሰው፣ መከራ

በመጣበት መቃባዎ፣ ተደላጅደላት ቢመጣለባህ መቃባዎን አለመቃባት
ንው)። ላሉ የእኔ ፍቅር፣ ጥቅም፣ ልን በሰውነት ፍጥረት ተጠብ

አፍላጦን፣ በሀብታምነቱ ከሚያመሰግን ሀብታም የሰዳጊነት ጥፋት
ያመጣል ድል ይሸጥላል። «ይህ ስሜት በሕይወት በሕይወት ጽኑ የሚ
ኖር ይህ ይሻለል (ታግሃዱ ፩፡፩)» ተለባ። ሆኖም፣ ልርጋጋጋ ለሀ
ላግሎት፣ ምንም ሥራ ታይሎ ለቀደሙት አልዘገጋጅም። ለባላግ
ነው። ሥጋ፣ ምግብን በማጣት እንደሚሞት ሁሉ፣ ልብም ተሰብን በሞ
ጣት ይሞታል። ብሏል።

ዘጸአብ፣ አንዱ ጽንፍህ አለ። ልዕልና፣ ፈለግኳት። ኃገር ግን
ባርን እንደ ተሕትና አድርጎ ከፍኩቱ የሚያደርገው አላገኘሁም። ሹመ
ትን ፈለግኳት፣ እውነት ከመናገር አገኘኳት። መመስረትን ፈለግኳት
ከፍኩት አገኘኳት፣ ጭንቅትን ፈለግኳት፣ ከገፍሐና አገኘኳት። ከብ
ርን ፈለግኳት ከአእምሮ (ከዕውቀት) አገኘኳት።

ግንደግደግ ፈለግኳት፣ ስበታም፣ ከሰውነት አገኘኳት። ሀረፍትን
ፈለግኳት፣ ማለፍን ከመናቅ (ከመቀመጥ) አገኘኳት። ፍጹምነትን ፈለ
ግኳት፣ ገንዘብን ከሰውነት አገኘኳት። ለግዚህ ብሔርን መፍራት
ፈለግኳት፣ ሁል ጊዜ እሱን ብቻ ከማስታወስ አገኘኳት። ሆኖም ግን
ፈለግኳት፣ በሌሊት ከሚደረገው ጸሎት አገኘኳት። መዳንን ፈለግኳት
በመጸዎ ከመራሽና ከመቆየት አገኘኳት።

ተደላ ደስታን ፈለግኳት፣ መጸሐፍት ከግንባብና ከመመለስት
አገኘኳት። በጉወን ሥራ ለመሥራት መፋጠንን ፈለግኳት፣ መልዕልተ
ኩህ የሆነ ጽሑፍ በፊርማ ከማመልከት አገኘኳት። ወደ ጽሑፍ በብሔር
መቅረብን ፈለግኳት፣ ከአመፅ ከመፈቅ ለገኘኳት። የፍጹምነት ሥራ
ፈለግኳት፣ ከሰውነት ካለው ሥራ ትኛ፣ ፍጹም ከሆነው ሕግና አገኘኳት።
ምዕራፍ ፩።

አትግን የተባለ ፈላስፋ፣ ፍቅን ነገሮች ገንዘብ ይያረጋ ሰው፣ ፍጹም
ነው። ፍጹምነቱ የሆነው በሰው ፍጹምነት (ፍጹምነት) በሞት በሕይወት
ሮች በውሻ ይገኛሉ ይላሉ። እነሱም፣ ሰዎችን፣ ፍቅር፣ ልዑና፣
ትዕግሥት፣ ማመስገን፣ ተስፋ ፍትወት።

ተሰናዕም (መስገን)፣ ወደፍ ይገባል። ዳዕረታዊ ጽሑፍ ገራጽ
ከፈቀው ቢተባበሩ ድር በሰውነት ከሆኑ ሌሊት (አይፈቅዱም) ወሰን።

ጥቅም ላይ ያልዋለውን ቢደግፍሉት፣ ቢያሳዩት (ለብዙሃን) ጠመት የጌታውን ቤተሰብ ስለ ወደዳቸው ከፋኝ መረረኝ ብሎ የገደቡትን ቤት አይሰቅጡ።

ፊርማ፣ ወገኑ ቢቆይት ሕወደኛነታቸውንም ይላል። ይህም ሁሉ ያደርጋል ማለት፣ ውጣ ቢሉት (ይወጣል፣ ና፣ ቢሉት ይወጣል) ያለብላቸው ይደክላል። ልቀቅ ይላሉ ይላሉ። ሌሎች ወይም ግለሰቦች ማለት ይህ ቅጽ ላይ ስለተጻፈው ጥያቄ፣ ርዕሱ ላይ።

ትዕግሥት፣ ውጥ፣ ስለጌታው ቤት ከሌለ፣ ብለው ራሳቸውን ወገኑ ጠጥረው ይታገላሉ። ስለጌታው ሕይወትን አሳልፎ ይሰጣል የመጣበትን ፊርማ፣ ትዕግሥት ይህ ነው።

ፊርማ (ማመልከት)፣ ውጥ ርዕሱን ምሳሌ ታግሞ ይቀበላል። እንጂ ለማንም አስራቡኝ አስጠመኝ ብሎ ጌታውን አያሳጣም። አያግደርም። ጥቅም ላይ ያልዋለውን ይህ ነው።

ተስፋ፣ ውጥ፣ ይሰጠኛል በማለት ተስፋ አደርጎ፣ ከጌታው ጋር ሁሉ ጊዜ በመሸቀጥ ይሰጣል። ጌታውን ይቆላል፣ ተስፋ ማለት ይህ ነው።

እነዚህ ጌታ የበጎነት ጠባዮች (ግእዛን በሌላው ጭንቅ) ሲገኙ፣ ግእዛን ያለው ሰው፣ እነዚህ ጠባዮች ሳይኖሩት ቢገኝ፣ ከውጥ ያነሰ መሆኑን ገምተው ይንቁታል ያቃልሉታል።

ጥቅም ላይ ያልዋለውን ጭንቅ መሆን አያገባውም አለ። ፍርድን የሚሹት ከራሳቸው ጋር ለመቆየት ሊሆን አይገባም። ቅንነትን ከፍሎ ይፈልጉታል። (ጭንቅ በምክንያት ሊገኝ ይችላል። ጭንቅ የሚያደርግት ጭንቅ አለ። ጭንቅ ቀማኛ ምመጫ ሊሆን አይገባም አለ።)

ደግሞም፣ መናገርን የሚያበዛውን ሰው፣ ሰሚው ይጠላል። ይሰለጥናል አለ። እንዲሁም ስለ ጽድቅ ብለህ ድክም፣ ድካሙ ያልፋል። ጽድቅ ግን ለህልዋቸው ካላቸው ጋር ይጫወታል። አያልፍምና ብሏል።

ደግሞም፣ የጎረቤት የሌሉት ሰው፣ ሃይማኖት ፍጹም፣ ምግብ መልካም ሊሆን አይችልም። የጎረቤት የተባሉትም በሰው እጅ ያለውን ተስፋ አሰማደረግ ከፋውን ነጥር ሁሉ ሰምቶ እንዳልሰሙ ሆኖ መታገሥ፣ ሰውን እንዲራራ አድርጎ መውደድ፣ ፍቅሩ ለእንዲሁም ብሏል።

ወይም ሀብት፣ (የሚበዛው) በመባጠቱ ነው። እንጂ በመድለቡ አይደለም ብሏል።

እንደ ፈላስፋ፣ እንደ ፈላስፋ እንዲህ ሲል ጠየቀው፣ ከሰው ወገን ምሕረት (ቸርነት) ማድረግ የሚገባው እንዴት ያለ ነው? ሥራው ከንቱ ሆኖ የሚቀርብበት እንደምን ያለ ነው? ምሕረት ማድረግ የሚገባቸው፣ ንጉሥ፣ ዐዋቂ፣ ሀብታም ናቸው። ለምሳሌ፣ ንጉሥ ሀብታምና የወደደውን ለማድረግ ሙሉ ሥልጣን ያለው ሲሆን፣ በዚህ ዓለም ሰደረግ ያየውንና የሰማውን ሁሉ እንዳላየ እንዳልሰማ ሆኖ ምሕረት ማድረግ ይገባል።

ዐዋቂም ሰው፣ ዐዋቂ ሲሆን፣ ራሱን እንዳላዋቂ ማድረግና፣ በዚህ ዓለም ለሁሉም አዛኝ ሩገሩን መሆን፣ ኃይለኛም ሲሆን ደካማ መሆኑ መታየት ይገባል። ሀብታምም፣ ይሁንታን ፈራ፣ ሰውን አከባሪ ለሁሉ ሰላማዊና ትሑት በመሆን ለጋህ ሰው መሆን ይገባል።

ሥራቸው ከንቱ ሆኖ የሚቀርባቸው ሰዎች እነዚህ ናቸው፣ የማይቀበለውን ሰው ምክርን አመክራለሁ የሚል፣ ላይወራበት መሣሪያን የሚይዝ፣ ላይሰጥበትና ላይመጽውትበት ገንዘብ የሚያደልብ ናቸው። እነዚህ ሰዎች፣ ሥራቸውም ከንቱ ራሳቸውም ከንቱ ናቸው።

እንደ ፈላስፋ፣ የልብ መውረት አለም፣ ፍሬው ሰላም ነው። የንጽሕና መሠረት ስበታም አለመሆን ሲሆን፣ ፍሬው ፅረፍት ነው። አለ። ደግሞም፣ ለሰነፍ ሰው ምሥጢርህን አትግለጥ፣ መሸከሙን አይችልምና ብሏል።

«ቀለል ሰው የሰጣውን አስከፍገር ድረስ ይቸኩላል። ምጥ የተያዘች ሴት እንደ ንጋዛት ይጨነቃል። እንዲሁም በጦር የተወጋ ሰው ጦሩን አስከፍቶአት እንደቸኩላ አሉም። የሰጣውን አስከፍገራ ይቸኩላል» (ሲራክ 18፣ 18፣ 18)

አርስጣጣሊስ፣ የሰው ጠባዮች ጌ ናቸው አለ። ይኸውም ፩ኛ በጉን ላይረገሉት በጉ የሚያደርግ አለ። ይህ የውለታ መላሽ ሰው ጠባይ ነው። ፪ኛ የሠራለትን በጉ ሥራን የሚክድለት አለ። ይህ፣ የውለታ ቢስ ሰው ጠባይ ነው። ፫ኛ፣ ሲበድሉት፣ እያወቁ እንዳላወቁ ሆኖ የሚታገሥ አለ። ይህ፣ የኃልባ ሰራ ነገር አላፈ ሰዎች ጠባይ ነው። ፬ኛ፣ በጉ ላይረገሉት ክፉ የሚመልስ ሰው አለ። ይህ፣ የሰነፍ ሰዎች ጠባይ ነው። (ወርቅ ላበደረ ጠጠር፣ እህል ላበደረ አፈር) እንዲሉ።

፩ኛ ክፋትን እንደበገነገር አደርጎልማ ደግሞ ጠባይ ያለው ሰው አለ። ይህ፣ መርከፍን የተመሉ ጸሐፊዎች ጠባይ ነው። ፪ኛ በጉ

ሥራ መሥራትን የማዘውትር ጠባይ ያለው አለ ። ይህ ክፉ ከማድረግ ነፃ የሆኑ የደጋግ ሰዎች ጠባይ ነው ። ጄኛ ክፉ ላይረገበት በጉጉ የመመለስ ጠባይ ያለው አለ ይህ የመላእክትና የደጋግ ሰዎች ጠባይ ነው ።

እርስማማለሁ ፤ እስክንድርን ቢመዘረው እንዲህ አለው ። ዓለም ግዛት (የአታክልት ቦታ) ናት ፤ በአታክልት ቦታ ትመሰላለች ። አጥጋቅቶቻችን ነው ። ጉሥሥም ሠራዊት የሚያጅቡት ፤ መኳንንት የሚከበሩት የሚሰጡት አረኛ ፤ የሀገር ዳኛ ነው ። ሠራዊትም ለገንዘብ የሚገዝቡ ለጦሮች የሚታዘዙ ናቸው ። ገንዘብ ከመንጋዎች (ከሕዝብ) የሚሰበሰብ ሀብት ነው ። መንጋዎችም ቅንነት የሚገዛቸው ባሮች ናቸው ። ቅንነት ግን ልማድ ናት ። እሷም ለዓለም ጤናና ጸጥታ ነች ።

ቅን ፍርድ የዓለም ኃይል ጽንዕ ፤ የበጎ ሥራዎች ሁሉ መሠረት ናት ። ገንዘብ የሚበጣው ፤ አገር የሚለማው ፤ ሕዝብ የሚበለጽገው ቅን ፍርድን በመፍረድ ነው ። ፍትሕ (ቅን ፍርድ) ሕዝብንና ሕዝብን ያፋቅራል ፤ ሕዝብንና መንግሥትን ያስማማል ። ዓለም ጽንቶ የሚኖረው ቅን ፍርድ በመፍረድ ነው ።

ከፈላጊዎች አንዱ እንዲህ አለ ፤ ምስጢሩን ለሌላው ለማካፈል የሚቸኩል ሰው ፤ ያ ያካፈለው ሰው ምስጢሩን ቢያወጣበት ፤ ምስጢሩን አወጣበት ተብሎ መታማት የለበትም ። (ራሱን በራሱ የበደለ ፤ በማን ያዘዘል?) ቢራክ I ፣ ምዕ ።

ተማምሉና ቃል ኪዳን ገብቶ ከመታረቁ በፊት ፤ ወደ ጠላቱ የሚገባ ሰው ፤ ያ ጠላቱ የክዳትንና የተንኮልን ሥራ ቢሠራበት ፤ ከዳው ተብሎ መታማት መመረር የለበትም (ሲያይ የሞተውን ሲሰማ ቅበረው) እንዲሉ ።

ማናቸውም ሰው ፤ የክፉ ሥራውን ምስጢር ቢያካፍል ፤ እንሌኩ እንደዚህ ያለ ክፉ ሥራ ሠርቷል ብሎ የክፉ ሥራውን ምስጢር ያወጣ ሰው ፤ ምስጢር አወጣ ተብሎ የሚታማው እርሱ አይደለም ። (ባለቤቱ ያልሰዘውን ምስጢር ማን ሊሰውርለት) ኖሯል?

የራሱ ያልሆነውን የሚመኝ ፤ ካልወደደውና ካላበሰው ነገር ይወድቃል ። የራሱ ያልሆነውን ከመመኘት ይልቅ ሠርቶ እንዲያገኙ መሆን ይሻላል ። አለመመኘት ፤ አለመሻት ሠርቶ የማግኘት አባት ነው ። ሳይጽፉ ሳይጥሩ መመኘት ግን የበሕተት ልጁ ነው ። በቃኝ አለማለትም ጓዳኛው ሲሆን ወርደትም የማይለዩው ወዳጁ ነው ።

ለታማኝ ሰው እእምሮ ወዳጁ ነው ። ትዕግሥት እንደረብው ፤ ልቡና መሪው ፤ በጉምግባር ግዛቱ ፤ ፍቅር ወላጅ አባቱ ፤ እውነት ሞገሱ ፤ ትዕግሥት የሠራዊቱ አለቃ ነው ።

በድፍረት ሕግን ለሚተላለፍ ሰው ምሕረት አይገባውም ፤ የሰዎቹ ልብ ሁሉ ፤ በመገረፉም ሆነ በመቅሰቱ ደስ ይለዋልና። በበሕተት ሕግን ለሚተላለፍ ግን ፤ ምሕረት ማድረግ ይገባል ። ይህ ነገር ፤ ዐውቆ ሕግን በማፍረስና ሳያውቁ በበሕተት ሕግን በማፍረስ መካከል የሚደረገውን የመፍረድ ልዩነት ያመለክታል ።

ሕግ ተሠርቶላቸው ፤ ከሕግ ሞተው የበደሉ ሰዎች ፍጻሜው ከመጠን በላይ ነው ሕግ ሳይሠራላቸው ፤ ከሕግ ወተተው የበደሉ ሰዎች ፍጻሜው ከመጠን ነው ። ርግ ፡ ፩ ፡ ፲፬

ምክር የልብ መስታወት (መስተዋት) ነው ፤ የሰው የልቡን መልክ ለማየት ብትወድ ተማከረው ፤ ምክረው ። አማከረው መልኩም ምክር ከበጎ ሕሊና ውስጥ ይወጣና ፤ ልብ ደግሞ ፈጥኖ ይቀበላል ። ምክር የሕሊና ሰይፍ ነው ፤ ሰይፍ ስል ካልሆነ ከተፈለገበት ግብና ልክ ለመድረስ አይችልም ። እንደዚሁም ሁሉ ፤ ምክር ከበጎ ሕሊና ወተቶ ልብ ካልተቀበለው ከተፈለገበት ግብና ልክ ለመድረስ አይችልም ይሁን እንጂ ፤ ከምክር የሚሻለው ፤ መላልሶ መሞከሩ ነው ፤ ከመምከሩም አስቀድሞ ማየቱ ይበልጣል ነገር ግን ጠባዩ ክፉ ለሆነ ሰው በጎውን ነገር ቢነግሩት ቀናውን ምክር ቢመክሩት አይገባውም ።

ከማቅረብ መምከርን ፤ ከመምከር ማየትን ፤ ከማየት ማሰብን ፤ ከማሰብ ማስተዋልን አስቀድሞ ። እንዲሁም ፤ ከክፉው በጎውን ፤ ምረጡኝ ከማለት እንድትመረጥ መሆንን ምረጥ ። እእምሮን ገንዘብ ያደረገ ማስተዋልን ፤ ትዕግሥትን ገንዘብ ያደረገ ታላላቅነትን ፤ ታላላቅነትን ገንዘብ ያደረገ አላሻፍነትን ገንዘብ ያደርጋል ፤ (ያገኛል) ። ደግሞም በጎ ሥራ መሥራትን ልማድ ያደረገ ፤ ወዳጅነትን ያገኛል ። እንዲሁ ደግሞ ፤ ማዕብን ያዘወተረ ጥበብን ገንዘብ ያደርጋል ጥበብን ገንዘብ ያደርገ ከብርን ያገኛል ። ከብርን ያገኘ መወደድን ፤ መወደድን ያገኘ መታፈርን መታፈርን ያገኘ መፈረትን ያገኛል ። ፍቅርንም ገንዘብ ያደረገ ፤ ከእግዚአብሔርና ከሰው ጋራ እንድነትን ያገኛል ።

ትዕቢትን ግን ገንዘብ ያደረገ ውርደትን ያከማቻል ፤ ንፍጉትን ግን ዘብ ያደረገ ፤ ራሱ ከመለመን ይደርሳል ። በቃኝ አለማለትን የማያውቅ በኃዘን ሳይኃዘን ይወዳል ። ቅንዓትን አመል ያደረገ ፤ ርሱ ከኃዘን ፤ ኃዘኑ ከርሱ አይለያየም ። ነገር ግን ፤ ለዘለዓለም ከብር ምስጋና

ለርሱ ይሁንና፣ ከክፉ ነገር የሚጠብቅና በጉዳዩ ሥራ መሥራትን የሚያስችል መልዕክተ ተፈጥሮ የሆኑ እግዚአብሔር ነውና፣ ከክፉ እንዲጠብቅን በጉዳዩ ሥራ መሥራትን እንዲያውራን እሱን እንለምን።

ፈላስፋ ጎንደህ አለ፡ ሰው በሰው ነውና፣ የአፍሽልማቱ ጠጉሩ፣ የሰይፍ ሽልማቱ አፍቱ እንደሆነ፣ የገጉ ሥም ጋይሱ ሠራዊቱ፣ ከብሩ መሳፍንቱ፣ ግርማው መኳንንቱ ናቸው። ዳግመኛም፣ ከጠላትህ አንድ ጊዜ ተጠንቀቅ፣ ከወዳጅህ ግን ሺ ጊዜ ተጠንቀቅ፣ ምሥጢርህን የሚያራግ መዳጅህ ነውና አለ። «ከርዳጅ ጠላት አንተ ጠብቀኝ፣ ከጠላቱ ግን ራሴ ጎጠብቃለሁ» እንዲሉ። ፈላስፋ፣ ጣፋጭ አትሁን እንዳይበሉህ፣ ሞራራም አትሁን እንዳይጠሉህ፣ መካከለኛህን እንጂ አለ።

«ፈጽመህ ደድት ነኝ አትበል፣ ጸጋንና ክብርን እንዳታጣ፣ ፈጽመህም ብልህ ነኝ አትበል፣ እንዳትበት፣ ጫካኝም አትሁን ያለጊዜህ እንዳትቀወፍ፣ መካከለኛህንህ ቁትናር ይሻላል» (ቢራክ፡ ፩፡ ፲፮) (ራእይ፡ ዩ፡ ፲፭፡ ፲፮)

ፈላስፋው፡ ስምህ ከጀርህ ነው፣ ጠላትህም እንደበትህ ነው ብሏል። «በአንደበቱ እንዳልበት አፈን ጎጠብቃለሁ አሳሰሁ» መዝ፡ ሙድ-፩።

እንደ ከርቤ መራራ አስከትሆን ድረስ ተናገር፣ ስትናገርም የፈጣሪህን ፊት አይ እንጂ፣ የሰውን ፊት አትይ። ሰው ሆይ! ትዕግሥትን ውደድ፣ ትዕግሥት ምንም እንኳን ለጊዜው መራራ ቢሆን፣ የኋላ ላይ ከማር የጣፈጣ ይሆናልና አለ። ደስ ያስኛልና።

፩ዱ ፩ዱን እንደሚያሸንፈውና አንዱ ባንዱ እንደሚሸነፍ የ፲፩

ነገሮች ምሳሌ ።

ብረት ጽኑ ነው፣ እሳት ያሸንፈዋል፣ እሳት ብርቱ ነው፣ ውኃ ያሸንፈዋል፣ ውኃ ብርቱ ነው፣ ደመና ይሸከመዋል፣ ደመና ኃያል ነው፣ ነፋስ ይበትነዋል፣ ነፋስ ብርቱ ነው፣ መሬት ይገድበዋል፣ መሬት ጽኑ ነው፣ የአዳም ልጅ ያሸንፈዋል፣ የአዳም ልጅ ብርቱ ነው፣ ኃዘን ያሸንፈዋል፣ ኃዘን ጽኑ ነው፣ ጠጅ (መጠጥ) ያሸንፈዋል፣ ጠጅ ብርቱ ነው፣ ዕንቅልፍ ያሸንፈዋል፣ ዕንቅልፍ ብርቱ ነው፣ ሞት ያሸንፈዋል። ነገር ግን ሁሉንም ሴት ታሸንፋቸዋለች።

ከፈላስፎች አንዱ እንደሆነ አለ፡ በደንገት የሚገኙ ከፋ ከፋ የሆኑ ገደብ ነገሮች አሉ። ነገር ግን፣ ከነዚያ አንዱንና ታናሽቸው የሆነውን ሳታገኘው የቀረህ ንገደሆነ፣ ግዳጅህን ልትፈጽም አትችልም። እንዲሁም በትዕግሥት የማገኘ ደጋግ የሆኑ ገደብ ነገሮች አሉ። ከነዚያ አንዱና አነስተኛው ሳይቀር ያገኘህቸው እንደሆነ ጠላቶችህን ታሸንፋለህ፣ ግዳጅህንም ሁሉ ትፈጽማለህ።

በሉ መጠጥ ዕዳታና ለሉ ጸዕከር፡ ከሰከርም በኋላ ለሉ ሚመጣው ዕብደትና ልዩ ልዩ ዳዌ በመጽሐፈ ጥበብ እንደ ተነገረ።

መጠጥ ያሰከራለ፡ ፋሲን ያዘራል ጣፈያን ያሳርራል። አእምሮን ያጠፋል፣ አንደበቱን ያጠፋል፣ አንጀትን ያቆስላል፣ አንጻሉን ያፈርሳል፣ ሆዱን ያምሳል፣ ሰውነትን ይጎዳል፣ ልብን ያጎዳል፣ አፍ ያቀዳል፣ ጉልበት ይርዳል፣ ገደል ይጥላል፣ በድንገት ይገድላል፣ እንደ ፈረስ ያስጋልሳል፣ እጉድጓድ ያገሳል።

በካራም ሰው፣ ደገና ሌሎች ይማታል፣ አለ ሲሉት ደምታል። በካራም ሰው፣ በደምትም ዓይን ያለው ራሳ ነው፣ በሞትም ሳይቀበር የቆየ የሰነድ ራሳ ነው እንጂ አዲስ ሙት አይደለም።

ነገር ግን፣ ጥምን ለመቀረጥና ሆድ በሚታመምበት ጊዜ ብቻ ስለ መድኃኒትነቱ መጠጣት ይገባል። «ቅዳውሉስ፣ ጢሞቴዎስን፣ ስለ ሆድህ መታመምና አድርብህ ስላልው ደዌ ጥቂት ወደጌ ጨምር በት እንጂ፣ ጥሩውን ብቻ አትጠጣ» ብሎታል። (፩ጢሞ፡ ፩፡ ፩፻) ሲፋ ክም «የሰው አይወቅ ወይም መጠጣት ነው፣ ሞጥኖ ለሚጠጣውም ደስታ ነው። ወይን ለማደጣጣ ሰው ኑሮ ምን ኑሮ አለው፣ ወይን ለሰው ደስታ ተፈጥሯልና» ብሏል ማቴ፡ ፩፤።

ወይን (ወጅ፣ ወይም) መጠጣት አይገባም ያልንበት ምክንያት እግዚአብሔር፣ ሰዎች ሊደሰቱበት ብሎ የፈጠረው ሥነ ፍጥረትን (ወይም) ለመንቀፍ ሳይሆን ለመስከር አብዝተውና አዘውትረው እንዳይጠጡ ብቻ ነው።

ዳግመኛም በካር፣ በሰው እጅ እሾህን ያበቅላል፣ አለ። (ይህም ግዘት፣ በካር በእሾህ ላይ ይጥላል ማለት ነው)። ሰሎሞን ጻፈ፤ ልቅሶ ለማነው፣ ጸብ ታርከሩል ለማነው፣ እርስ በርስ መቀራደዱስ፣ ፍርዱስ በከንቱ ጥፋቱስ ለማነው፣ ዓይንን ግልብጥብጥ ማድረግ ለማነው፣ ጠጅን ሲጠጣ ለሚውሉ አይደለም። የታለ ማኅበር የታለ ኃዳይ፣ እያሉ መጠጥን ለሚከተሉ አይደለም። ወደ ጸዋው፣ (ዋን ሚው፣ ብርሐው፣ ብርቃቆው) አቶኩረህ የምታይ ከሆነ፣ እንደ ምግብ ራቂትህን ትይዳለህ፣ በበተመሳሳይም ትዘረኃለህ፣ ዓይኖችህ ልጭ ልዩ ነገሮችን ያዳሉ፣ ሠራገላው ዘንዶ ማንሩ አባብ መስሎ ይታይሃል። ያን ጊዜ አንደበትህ ጠግግውን ነገር ይናገራል፣ እንደበትህ ኩልትናትፍ ይላል። በባሕር ውስጥ እንዳለ አዞ ትተኛለህ። ሙሉኝ፣ ነገር ግን አላ መመኝም ትላለህ። ላቂብኝ ዘበቱብኝ፣ ነገር ግን አላወቅሁትም ትላለህ።

[illegible]

ከኃዘን ሁሉ ከፋ የትኛው ነው? ቢሉት ፍጻሜን ለመቀበል በፍርድ ቀን የሚያዝኑት ኃዘን፣ ከኃዘን ሁሉ የከፋ ነው። እህብት ሁሉ የትኛው ይበልጣል? በምግባር በትሩፋት የከበረችና እግዚአብሔርን መፍራት የተመላች ነፍስ ትበልጣለች። እግዚአብሔርን መፍራት፣ የማያልቅ የከልለም ስንቅ ነውና አለ።

መርዝ ያለው ቆሻሻ ምግብ ማለት፣ የወም አዳራው የድኃን ገንዘብ መብላት ነው። የኃጢአት መሠረቶች፣ ዝሙት፣ ሐሰት ነገርን መለቀ ወጥ፣ በማታለል መሸጥና መግዛት ናቸው። አብዛኞቹ ሙጠዘዘዎ የኃ ጢላትን ሥራ ለመፈጸም ይረዳል። አመንዝራ ቤት፣ ሰይጣን የሚጫናት አህያው ናት። አመንዝራን ሲት አትመልከት፣ ለጊዜው ከከፍረሯ የማይ ወለላ ጠብ ጠብ ይልና ጉሮሮህን ያርሰቃል። ጌላ ግን ከሐሞት የመፈረ ይሆንብሃል። ተረከዘ፣ ከትባት መልካም ናት ብሎ እሷን መከተል ገደል ያገባልና እሷን እሷን አትከተል፣ (ምሳሌ ፩፣ ፫-፮)።

ከመነኩሳት አንዱ፣ ተድላ ደስታ ከምን ይገኛል? ቢሉት፣ ጉዳ ናን ሲሄዱ ካለመላሳት ይገኛል አላቸው። ፈላስፎች፣ ጉዳናውን ቆና የሚያደርጉት (ጥበብን የሚያገኙት) በምንድር ነው? ቢሉት፣ በሐት ጋትና ጉዳት በመሆን ነው አላቸው።

ከመነኩሳት አንዱ፣ እስኪ የሚረባኝንና የሚጠቅመኝን ገንረኝ (ምክረት) ቢለው፣ ቆሻሻ ያልሆነውን ገጽሕ መብል ብላ፣ በሚለማማህ ሳይተኛ አለኝ አለ። ዳግመኛም፣ ምክርን ጨምረኝ ብለው ብሸትውናን ውደድ። ብሕትውና፣ እግዚአብሔርን ከሚያገለግሉላቸው ሥራዎች ሁሉ በላይ ናትና አለኝ። በብሕትውና ምን አገኛለሁ? ቢለው፣ ሌላውስ ይቆይና ከሰው ነገር ማረፍን ታግኝባታለህ ከከፋታቸውም ትድንባታለህ አለኝ።

አንተስ እንደምን ትኖራለህ? ብለው፣ የኔው ኑሮግ ምን ይነገራል! ስንቅ ሳይዝ፣ ሩቅ እገር ለመሄድ ለተዘጋጀ፣ ሳይሞት ማድሪያውን መቃ ብር ላደረገና በማይሳሳት ፈራጅ ፊት ቆሞ ለሚፈርድ ሰው ምን ኑሮ አለ ሲል መለሰልኝ።

የዓለምን ጣጣ ማሰብ ከልብ ተለይቶ፣ ጥበብ በልብ ውስጥ የምታ ድርበት ጊዜ መቼነው? ቢለው፣ ለርሷ ተገዢ ከመሆን ራስህን ነፃ ባደረ ግኸውጊዜ፣ ያኔውኑ ጥበብ በእእምሮ ውስጥ ታድራለች፣ ልብ የዓለምን ጣጣ ከማውጣት ከማውረድ ገጽሕ ከሆነ እስከ ሰማይ ይደርሳል። አለኝ።

ከመከራዎች ሁሉ የትኛው ይጸናብሃል? ብለው፣ ትዕቢትና ስድብ ይጸኑብኛል። እነዚህ ሁለቱ ከውድቀት ያደርሳሉና ከመከራዎች (ክፈ ተናዎች) ሁሉ እጅግ እነሱን እፈራለሁ አለኝ።

ስለምን ጥቁር ልብስን ትሰብሳለህ? ብለው፣ ዓለም የኃዘን ቦታ ናትና በዓለም እስካለሁ ድረስ፣ የኃዘን ምልክት የሚሆን ጥቁር ልብስ መልበስ አለብኝ፣ አለ።

የእግዚአብሔርን ትእዛዝ የምናፈርሰው በምንድር ነው? ብለው፣ ከልብ መታወር፣ ከትዕቢት፣ ከፋ ክፉውን ሐሳብ ከመከተል፣ ከስንፍና፣ እግዚአብሔርን መሐሪና ይቅርባይ ነው ብሎ ካለማመን የተነሣ ነው አለኝ።

ንጉሥ፣ ያዘዘውን ትእዛዝ ለመፈጸም እንደሚያጣድፍ፣ እግዚ አብሔሮም ትእዛዛቶቹን ካልፈጸምንና ሕግጋቶቹን ካላከበርን እንድ ገፈጽማቸውና እንድናከብራቸው ልዩ ልዩ በሆነ መከራዎችና ፈተናዎች ያጣድፈናል አለኝ።

ደግሞም ምክረኝ ብለው፣ «አቤቱ ጌታዬ ሆይ፣ ለፈጠርኸኝ ላንተ ፅሙድ ሁኔ እንዳገለግልህ አድርገኝ፣ እንቶ የምትጠላውን አደርግ ዘንድ አታሰናብተኝ፣ የምለምንህን ሁሉ አትንሳኝ፣ ስለምንህና ስማል ድህም አትራቅብኝ» እያልክ ጸልይ አለኝ። ከምክሩ ጨምረኝ ብለው ሁሉን ነግሬሃለሁና፣ የነገርኩህንና ያዘዝኩህን ሁሉ ጠብቅ፣ ፈጽሞ አለኝ።

አንድ ፈላስፋ፣ ዓለምን እንደምን ታያታለህ? ቢሉት፣ ሥጋን ስትፈጥር፣ ሰውነትን ስታወፍር፣ አዳዲስ ተስፋዎችን እየሰጠች፣ ቀኖችን ስታሳልፍ፣ ሞትን ስታቀርብ፣ ሕይወትን ስታርቅ፣ ይኸውም ሞትን ማሰብና እግዚአብሔርን መፍራት ነው። ከዚህ ሁሉ አንዱን ነገር ሳይዙ ሰዎቹን በሞት ስታሰናብታቸው አያታለሁ አለ።

ደግሞም ዓለም እንደ ምን ናት? ቢሉት፣ ዓለም አላፈ ናት፣ እሷንም የተከተለ በወጥመድነቷ የተጠመደ ነው፣ ያገኛት ይደክማል፣ ከመከራ ጋር ሲታገል ይኖራል፣ ያላገኛት ደግሞ፣ እሷን ለማግኘት ሲጣጣር ይታ ያል አለ።

ከሷ መዳን የሚቻለው በምድር ነው? ቢሉት፣ እሷንና በውስጧ ያለውን ሁሉ በመተውና በመናቅ ከሷና ከመከራዋ መዳን ይቻላል፣ አለበለዚያ ግን አይቻልም አለ።

አንዱን መነኩሴ ፡ ዓለምን የተወከና የናቅህ በምንድር ንው ?
በሌት ፡ አቢ ወረተኛ ሩትና ፡ እኔ ሳልወድ በግድ እንደ ምትተወኝ አውቄ
ነው የተወካትና አስቀድሜ የናቅኋት አለ ።

ከመነኩሴ ሌት አንዱ አንዲህ አለ ። ልጄ ፡ ነፍስህን በሦስት ነገሮች
ከልተሳለብኝ አንዳችንም ልትሠራ አትችልም ። ይኸውም ፡ ዕለት
በሚባለው ፡ በዕለት በሚመሰለው ዕድሜህ ውስጥ ፡ በጉ በጉውን ሥራ
መሥራት ፡ ያስለመድከውን ልማድ አለማስቀረት ፡ ይህን ሁሉ አለማስ
ታገልጥቼል አለማለት ነው ።

አንድ ሰው አንዲህ አለ ፡ በገዳመ ሲና ከሚኖሩት መነኩሳት አንድ
መነኩሴ አገኘሁና ፡ መነኩሴ ሆይ ፡ ብዩ ብጠራው ፡ ፊቱን ጠቆር አድርጎ
ወደኔ ዞር አለ ፡ ቃሉንም ዝቅ በማድረግ ፡ እኔ መነኩሴ አይደለሁም ፡ መነ
ኩሴ ማለትክ እግዚአብሔርን የሚፈራ ትእዛዛቶቼን የሚጠብቅ ነው ።
እኔ ግን ፡ መነኩሴ ሆኖ ብዩ እናገር ዘንድ ፡ ምንኩስናው አላሰናዘተኝም ፡
ሲል ተቆጣጥኝ ።

ከዕለታት አንድ ቀን ፡ ሰዎች መንገድ ሲሄዱ ፡ መንገዱ ጠፍቷቸው
ተሳታው ፡ እኛድ ባሕታዊ አስባት ዋሽ ደረሱና ፡ መንገዱ በወዴት
ነው ፡ ብለው ቢጠይቁት ፡ እጁን ወደ ሰማይ እያመለከተ በዚህ ነው
ብለው ሰማዩን እሳያቸው ።

አንድ መናገሻ ገድለኛ የሆነ ባሕታዊ ፡ አለምርኩዝ አይሄድም ነበርና ፡
ለምን ነው ሁሉን ብትርን ተመርጉዘህ የምትሄደው ፡ አሮጌ ሽማ
ግሌ አይደለህ ፡ ወይም በሽተኛ አይደለህ ፡ ቢሉት ፡ ይህች ቦታ (ዓለም)
የመበደድ ቦታ ናት ፡ እኔም ፡ ምን ቀን እንደምንዝ አላውቀውምና ፡
ብቸር መታዘን የመጣዝ ምልክት በለሆነ ፡ ብትርን መመርኮዝ አለብኝ
አለሁ ።

ከገድለኞች አንዱ ፡ አንተ ዓለምን ያሸነፍክ ዕትሆን ሞትን ለምን
ትፈራለህ ፡ ቢሉት ፡ ከሁሉም ይልቅ ፡ ከእግዚአብሔር ፊት ደርሶ ከፊቱ
መቆም ብቻ እጅግ የሚያስፈራና የሚያስጨንቅ ነው አለ ።

አንድ ሰው አንዲህ አለ ፡ አንዲን ባሕታዊ መነኩሴ ፡ ከገንዘቢ ልመ
ጽውትን ፡ ብለው ፡ በንጽሕና ካገኘኸው ከጸማ ገንዘብህ መጽውት ፡
አለዚያ ግን አይረባህም አይጠቅምህም ፡ አያድንህም አለኝ ።

የሰንፍና ምልክቱ ሥራ ፈትሶ መቀመጥ ነው ። የፍቅርም ምልክቱ
የልብ ንጽሕና ነው ፡ መመጽወትና መጸም ለነፍስ ሕይወትን ለሥጋ

ጤናን ይሰጣል ፡ ይኸውም እግዚአብሔር የመረጣቸውን ደጋግ ሰዎች
የሚሠሩት የበጎ ሥራዎች ሁሉ ፡ ሥራ መሠረት ነው ።

አንድ ፈላስፋ ፡ ከበጌ ሥራዎች ሁሉ የትኛው ይከብራል ፡ ቢሉት ፡
ሕግን መፈጸምና ከኋላከት መራቅ ነዋ ። አለ ። ደግሞም ከጥራዎችና
ከጭሆኖች (ዳላቶችና ከልመናዎች) ሁሉ እግዚአብሔር በጭነት የሚ
ሰማው የትኛው ነው ፡ ቢሉት ፡ እግዚአብሔር ፈጥሮ የሚሰማው ጭነት
ትና የሚቀበለው ልመና ፡ የተገኘውና ከልብ አዝና ተክህ የሚለምነውን
ሰው ጭሆት ወይም ልመና ነው ፡ አለ ።

ከምጽዋት ሁሉ ፡ እንደምን ያለ ምጽዋት ነው የሚባለው ፡
ቢሉት ፡ ካለውና ከተያዘው ከጥቂቱ የሚሰጡት ምጽዋት ይበልጣል ።

ከብዙ ዐብት የሚሰጡት ግን ከጥቂቱ እንደሚሰጡት ሆኖ ለመስጠት
ሲደነቅበት አይቻልም ። ጸረቀ መበለትን ተመልከት ፡ ስላለህ (ማሪ
፲፪ ምዕ-ምዕ) (ሉቃ ፡ ፳፩ ፡ ፩-፮) ።

ከነገሮች ሁሉ የትኛው ይቀናል ፡ ቢሉት ፡ እግዚአብሔርን በሚ
ፈሩትና በሚያመልኩት ፡ ይቅርታውንም ተስፋ በሚያደርጉ ሰዎች
ዘንድ እውነተኛውን ነገር መናገር ይቀናል አለ ።

ሰው ፡ ከማስተዋል ወገን ከሆኑት ነገሮች የትኛቸውን ቢይዝ ይሻ
ለዋል ፡ ቢሉት ፡ እግዚአብሔርን መናፈትና ለሰው ሁሉ ትሕትናውሆን
ከማስተዋል ሁሉ የተሻለና የበለጠ ነው አለ ። በሰዎች ላይ ጸንቶክሚና
ረው ስንፍና የቀኛው ይጸናል ፡ ቢሉት ፡ ያላ ያነገረው ዘንድ ያለውን ኗሪውን
ጥቅም ፡ በዚህ ዓለም ለኃላፊ ጥቅም የሚሸጥዋ የሚለውቀ ሰው ስንፍና
ይጸናል አለ ።

አንድ ፈላስፋ ፡ ዓለምን ተወ የሚባለው አንዴት ያለ ነው ።
ቢሉት ፡ ብዙውን ቢሰጡት ጥቂትንም ቢሰጡት የሰጡትን አመልገፍ
የሚቀበል ነው ። ደግሞም ዘወትር ለሞት ዝግጁ የሆነና በልቡ ሰላዩነት
የሞት መጽሐፍ የተዘረጋበት ፡ በልቡ ውስጥ ሞትን ማሰብ የሚመሳሳ
ሰበት ሰው ዓለምን ተወ ይባላል ፡ ዓለምን ተወ የሚባለው አንደዚህ ያለ
ሰው ነው አለ ።

አንተ ዓለምን የናቅህ ንህ ፡ ነገር ግን ለምን ማቅ እልላበሰሁኑ ቢሉት
ለሰዎች ገድለኛ መስዩ እንዳልታያቸው ብዬ ነው አለ ። ከሰዎች ታር በም
ትነጋገርበት ጊዜ ፡ አንተ እያሉቀሰህ ለምን ታስልቅሳቸዋለህ ፡ እገቢ ግዴ
ኛህ ግን ሲነጋገራቸው እንዲያሉቅሱ አያደርጋቸውም ። ቢሉት ፡ ሰው
ወደዚህ ዓለም መምጣቱ ለኃዘንና ለመከራ መሆኑን ለማስታወስ ነው

አለ ፡ እናንተ ባሕታውያናች ፡ የፈታችሁ መልክ እንዲህ የሚያምረውና የሚያንጸባርቀው በምንድር ነው ፡ ቢሉት ፡ እኛ ዘወትር ከእግዚአብሔር ጋር እንኖራለንና ከብርሃኑ እያለበሰን ነው አለ ።

አንድ ሰው ፡ አንዱን ባሕታዊ ፡ «አባቴ በእሱትህ አስበኝ ፡ አትሮሳኝ» ቢለው ነፍሱን አንተው ራሱን አስባት ፡ እግዚአብሔር ስትጋትና በልብ ጩኸት ፡ ከብዙ ልቅሶ ጋር ፍጹም በሆነ ትሕትና ሆኖ የሚጠራውን ሰው ቃል ለቃል ይናገረዋልና አለው ።

አንድ ፈላስፋ ፡ እንዴት አደረክ ፡ ቢሉት ሕሊናዬ አስቦ በማይደርስበትና ልቡናዬ በማይወስነው በእግዚአብሔር ቸርነት አድራለሁ ። ከሰዎች መለየትን መታገሚያም ፡ እንዳያውቁብኝ ስንፍናዬን ሰደብቅ ነው ። እኔ እሱ የሰጠኝን እየበላሁ የቀረኝን ዕድሜዬን በመዘጋጀት እጠባባቃለሁ አለ ።

አንድ ፈላስፋ ። በዚህ ዓለም የሚኖሩ ሰዎች እንደምን አሉ ፡ ቢሉት አታላይዋ ዓለም የምትሰጣቸውን ተስፋ ከልባቸው ቢቆርጡና የቀረችው ዘመናቸው እንዳለቀች ፡ እንደጠፋችና ምን ያህል እንዳልቀረት አድርገው ቢመለከቷት ደኅና አሉ ፡ አለበለዚያ ግን ምንም ደኅንነት የላቸውም አለ ።

በተባሕትዎ የሚኖር አንዱን ፈላስፋ ፡ በብቸኝነት መኖርን እንዴት አድርገህ ትታገውዋለህ ፡ ቢሉት ፡ እንዲህ አለ ። «እኔኮ ብቻየን የምኖር አይደለሁም ። ከሚመክሩኝና ከሚገሥጹኝ ፡ ከሚያጨዋውቱኝና የሚያወያዩኝ ከብዙ ሰዎች ጋር ነው ያለሁ ፡ ጨዋታን ከፈለግሁ ከነሱ ጋር እጫወታለሁ ፡ ወግ ሲያምረኝ ከነሱ ጋር አወጋሁ ፡ መወያየት ሲያስፈልገኝ ከነሱ ጋር እወያያለሁ ። እነሱ ያጫወቱኛል ፡ ያወያዩኛል ፡ ብሉ እጅን ዘርግቶ ከጉደኑ መጸሕፍትን አወጣና ፡ ይህ ነብሮኝ የሚኖረውና የሚያወያየኝ ጋሊኖስ ነው ። ይህም የሚመክረኝ አብቅራጥ ነው ፡ ይህ የሚገሥጸኝ ዲዮጋንስ ነው ። ይህ በጉ በጉውን ነገር በመናገር ተስፋ የሚሰጠኝ ሶቅራጥስ ነው ። ይህም በጉ በጉውን እያመጣ የሚያጫውተኝ አፍላጦን ነው ። አርስጣጣሊስ ይመስከራል ፡ ሕርመስ ይጫወታል ፡ ዳዊት ይዘምራል ፡ ሰሎሞን ይገሥጻል ፡ ሲራክ ይመክራል ፡ ባስልዮስ ያስተምራል ፡ ጎርጎርዮስ ይናገራል ፡ ሐዋርያ ይሰብካል ፡ ወንጌል ያበሥራል ። ከነዚህ ሁሉ ከፈቀድኩት ጋር እናገራለሁ ፡ እጫወታለሁ ፡ እወያያለሁ ፡ እሱም ከኔ ጋር ይጫወታል የተዘነጋኝን ነገር ያስታውሰኛል ፡ በተባሕትዎ (በብቸኝነት) ጉዳዩን ፈጽሞ ጥርጥር አይገባኝም አለ ።

አካላዊ ላስጀመረን ፡ አስጀምሮ ለስፈጽመን እግዚአብሔር ክብር ምስጋና ይገባውና ፡ ጥንታውያን ፈላስፋችና ሐዲሳን ፈላስፋች እያንዳንዳቸው የተናገሩት ተግባሩና ምክር በዚህ ተፈጽመ ።

የፈላስፋች ጥበባቸውንና ምክራቸውን በልባችን ያሳድርብን ፡ የቅዱሳን ፈላስፋች ጸሎታቸውና ረድኤታቸው እይለየን ፡ እሚን (በእውነት) ።

ነገረ ጥበብ

ነገረ ጥበብ ፡ ቀዳሜ ዙሉ ዕቀብ አፋክ ወልሳነክ እስመ እምኔሆን

ይትወልድ ዝክሉ ሐሜት ።

የጥበብ ነገር መጀመሪያው አፍንና እንደበትን መጠበቅ ነው ፡ አፍንና እንደበትን መጠበቅ የጥበብ መጀመሪያ ነው ። ይህ ሁሉ ሐሜት የሚወልደው ቅዱሳን ከእንደበት ነውና ፡ ይህ ሁሉ ፡ ያለውን ይተረት ራል ፡ ይዘረዝራል ።

፩ኛ - ሐሜት ነው ፡ ይኸውም ያለ ክራ የሰውን ሥጋ መብላት ፡ ያለ ጽዋ የሰውን ደም መጠጣት ነው ።

፪ኛ - ማጉረምረም ነው ፡ ማጉረምረም ማለት ፡ ባገኙት ነገር ሁሉ አለማመስገንና በቃኝ አለማለት ነው ።

፫ኛ - ቁጣ ነው ፡ ቁጣ ፡ ከመስደብና ነፍስን ከመግደል የሚያደርስ የከፋ እድራጎት ሥር መሠረት ነው ።

፬ኛ - ብስጭት ነው ፡ ብስጭት ፡ የተበላጨበትን ነገር ሳይሆን ፡ ተመልሶ ራስን የሚጎዳ ፡ እግዚአብሔርን እስከ መካድ የሚያደርስ የጋጠኢት ምንጭ ነው ።

፭ኛ - መዋሸት ነው ፡ መዋሸት ፡ ያልሆነውንና ያልተደረገውን ነገር እውነተኛውን ሰው ሳይታዩ የሚጎዱበት ረቂቅ የሰይጣን ጦር ነው ።

፮ኛ - መርገም ነው ፡ መርገም ፡ ዓቅም ሲያንስ ወደ ላይ የሚወረወር የደክማ ሰዎች ቀስት ነው ።

፯ኛ - መሳደብ ነው ፡ መሳደብ ፡ ዓቅም የሌላቸው ሰዎች አዘውትረው የሚይዙት ዳላቸው ነው ፡ ነገር ግን ፡ በዳላ የቀሰለው አካል ሲድን ፡ በስድብ የቀሰለ አካል በተሉ አይድገም ።

፲፱ኛ - መሰብሰብ ነው፡፡ መሰብሰብ በሰላም የሚታደስ፡፡ ሆኖም ሌሎች ጉዳዮችን ያመለክታል፡፡ ለሰላም የሚታደስ ሆኖም ሌሎች ጉዳዮችን ያመለክታል፡፡

፳፱ኛ - መሰብሰብ ነው፡፡ መሰብሰብ በሰላም ሳይሆን አለባቸው ጋላፈውንና አገራቸውን የሚያጠፋበት የአመንባሮቹ ወጥነት ነው፡፡

፴፱ኛ - መሰብሰብ ነው፡፡ መሰብሰብ ዓይነት በፈረጠ ጀርድ በተቆጠረ እጅ - አግሩን በተቆጠረው ላይ የሚዘብቱበት የነመርገም ስንቁ ወግ ነው፡፡

፶፱ኛ - ተውኔት ነው፡፡ ተውኔት፡፡ የልዩ ልዩ ጭናቃ ዓይነት ሲሆን በዝሙት ለመሰብሰብ የሚያስፈልገው የወጣትነት አሽክላ ነው፡፡

፷፱ኛ - ዘላቂ ነው፡፡ ዘላቂ የተወሰኑት ዲቃላትና ሽንፃዎችን እያቆጠቡ የሚታደሩት እነዚህም ነው፡፡ ሆኖም አገራችን ለአገራችን እየተራገጠ ወገኑ ለውብ እየተቆጠረ የሚገኝበት ዓንስ ነው፡፡

፸፱ኛ - ደንብ ነው፡፡ ደንብ ወይም ደንብ ነው፡፡ ለአገራችን ንጉሱን የሚያስመለክቱበት የደንብ ሲሆን ሰነዶችም ሊሆኑ ይችላሉ፡፡

፱፱ኛ - መንፈግ ነው፡፡ መንፈግ ሳለ የለም በማለት የተራሰውንና የተሰራጨውን ሰው የሚወጥነው የሚወጥነው የሚወጥነው ነው፡፡

፲፱፱ኛ - በከፋ ነገር ማን ስባሽ ነው፡፡ ማን ስባሽ፡፡ ከጀር ስባሽ በማለት የሀሳብ ብላጽ ሰውን የሚወጥነው የሚወጥነው ነው፡፡

፲፱፱፱ኛ - ነገርን ማሳለፍ ነው፡፡ ነገርን ማሳለፍ፡፡ የላይ ረራ የታች ፈሪ በማለት ተወዳጅዎችንና ወንጀማዊነትን የሚያስቀምጥ ነው፡፡

፲፱፱፱፱ኛ - ቃልን መለዋወጥ ነው፡፡ ቃልን መለዋወጥ፡፡ ሰውን ከሰው ለማጣላትና ለማለያየት የዚያን ከዚህ፡፡ የዚህን ከዚያ እያመለሰሱ ጋር የሚያው ደረጃ ላይ የሚገኙት ሆኖ ነው፡፡

፲፱፱፱፱፱ኛ - የአደራን ገንዘብ መብላት ነው፡፡ ይህ፡፡ በአፍላ ደገና እየመሰሉ፡፡ እየተሰሩት ሆኖ የሚሰሩትን አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ለሰላም ማሳለፍ ይረዳሉ፡፡ ሳይሆን ሳይሆን ለአፍላ ደገና እየመሰሉ ላቸውን ገንዘብ ለሰላም የሚረዱ ሰዎች ሆኖ ለሰላም ማሳለፍ ይረዳሉ፡፡

፲፱፱፱፱፱፱ኛ - በሐሰት መግል ነው፡፡ ይህ መግል ምላህ ብላ ብሏል በማለት፡፡ ገንዘባቸው ያልሆነውን ለመብላት ሆነ ብለው የያዙት የግብዓት ማደሪያ ነው፡፡

፳፱፱ኛ - እስጣለሁ ብሎ መንሣት ነው፡፡ ይህ፡፡ አንዳንድ ሰዎች፡፡ ለሰው ይምሰል ደጋግ ለመባል ወይም ሞቅ ብሏቸው ሳለ፡፡ እንሰጣለን ካሉ በኋላ፡፡ እንደገና ተጠጥተው አንዳንድ ምክንያት በማምጣት መስጠቱን የሚያስቀሩት የነአገኙ - ባይ መግደያ ነው፡፡

፳፱፱፱ኛ - ፈጣሪን መከድ ነው፡፡ አንዳንድ ሰዎች፡፡ እግዚአብሔር ከሰማይ ወርዶ ቃል ለቃል ካልተነጋገረን ብለው እንዲያው በልማድ ተፈጠርን እንጂ ፈጣሪ የለም ይላሉ፡፡ ነገር ግን ዘንግተውት ነው፡፡ እንጂ፡፡ ከሰማይ ወርዶም ቃል ለቃል ተናግሯቸው ነበር፡፡

፳፱፱፱፱ኛ - ሰውን ማባበል ነው፡፡ አንዳንድ ሰዎች፡፡ ስትመሰል አኛን ምሰል፡፡ እስኪያ ካገራችን ንቀል በማለት በሚሠሩት በክፉ ሥራቸው ለማባበር ሰውን ያባብላሉ፡፡

፳፱፱፱፱፱ኛ - ሰውን ማሰነወር ነው፡፡ አንዳንድ ሰዎች፡፡ እግዚአብሔር ያደለውን ሰው፡፡ የወደደውን፡፡ ነውር ነቀፋ የሌለውን ሰው፡፡ ከሰሙና ከማብራቱ የማይሰማውን ነገር ፈጥረው የሚቀቡበት የምቀኝነት ቀለም ነው፡፡

፳፱፱፱፱፱፱ኛ - በማሳበቅ ሰውን ማዋረድ ነው፡፡ የላደረገውን እንደረገ አስመስለው፡፡ በጌታው ዘንድ የተወደደውን ሰው የሚገቡበት የማይታይ የቀናተኞች ጦር ነው፡፡

፳፱፱፱፱፱፱፱ኛ - መዳፈር ነው፡፡ አንዳንድ ሰዎች፡፡ በዕድሜ፡፡ በማዕርግ፡፡ በሀብት የሚበልጡዋቸውን ታላላቅ ሰዎች እኩዮቻቸው የሚሆኑባቸው እየመሰላቸው ደርሰው ይሰድቡአቸዋል፡፡ ነገር ግን፡፡ ይህ፡፡ ድፍረት እንጂ በድብ አይባልም፡፡

፳፱፱፱፱፱፱፱፱ኛ - አድልዎ ነው፡፡ ላንዱ ሰጥቶ ላንዱ መንሣት፡፡ የተፈረደበትን ማዳን፡፡ የተፈረደለትን መግደል፡፡ ይህንና ይህን የመሳሰለውን ነገር ሁሉ አድልዎ ይባላል፡፡

፳፱፱፱፱፱፱፱፱፱ኛ - መጠራጠር ነው፡፡ ይጠቅም ይሆን ወይስ አይጠቅም? ብለው የሚይዙት ነገር ሁሉ መጠራጠር ሲሆን ወደ ከሕይወት የሚመራ የከሕይወት መንገድ መጥረጊያ ነው፡፡ ይህም ልዩ ልዩ በሆኑ አካላቸውን ይገኛል፡፡

በደረሰ የሚፈጸም ኃጢአቶች ሁለት ናቸው ። እነሱም ፡ ሰውን በዝምት ለመሳብ ፤ እሱን በልዩ ልዩ ሐረግ ብሚጥቅር ማጋያጋያ ማድረግ ። ልዩ ልዩ ሽቱን መነስነስ ናቸው ።

በሆድ የሚፈጸም ኃጢአት አገድ ነው ። እሱም ስብት (በቃኝ አለ ግለት) ነው ።

በቃፍረት ሥጋ የሚፈጸም ኃጢአት ግን ስንትና ስንት ነው ። የራስ ሚስት ወደ ጸልሆነች ሴት በመሄድ ሌላ ዘርን ለማውጣት ምክንያት የሚሆን ብዙ ብዙ ነገር አለ ። ወደ እንስሳዎች በሚሄዱት ሌላ ደግሞ ፤ ተፈጥሮው ዘርን ለመቀበል ባልተፈቀደለት አካል የሚፈጽሙት የዝሙት ኃጢአት አለ ። ይኸውም ፡ ወንድ ከሴት ሲደርስ ፡ ዘርን ለመቀበል የተፈቀደለት አካልን ትቶ ባልተፈቀደለት አካል ኃጢአቱን ይፈጽማል እንዲሁም ፡ ወንዶች እርስ በርሳቸው በመለዋወጥ የሚፈጽሙት ኃጢአት አለ ። እሱም ፡ የሰዶምና የገሞራ ሰዎች ይሠሩት የነበረና የጻፉት ውኃ የወረደበት ፡ ሰዶም የተገለበጠችበት ፡ ገሞራ የተቃጠለችበት ነው ።

«ሰዶምና ፡ ሥርዓታቸውን ትተው ሥርዓታቸው ባይደለ ሥርዓት ፡ እኩላት የሌላቸው ሥራቸው ዘርን መቀበል ነበር ። ግን እኛ እናቆጠላለን ። ወንዶችም ሳይሆኑትም ትተው ሥራቸው ባይደለ ሥራ እኛ ፡ ግለት ፡ የወንዶች ሥራቸው ዘርን መቀበል ነበር ፤ ግን እኛ እንቀበል ሌላ ፡ በፍትወት ተቃጠሉ ፤ እርስ በርስ ቸው ኃጢአት ለኃጢአት ተለዋወጡ ፤ አንዱ በንጹህ ላይ ውርድታቸውን ፈጽመው ሮሜ ፡ 8 ፡ 8፤ ፡ 8፤)

በልብ የሚፈጸሙ ኃጢአቶች ፡ ፩ ናቸው እነሱም ፡ ትዕቢት ፡ ቅናት ፡ ምቅኝነት ቂም በቀል ናቸው ።

ለነፍስም ፡ ልዩ ልዩ የሆኑ የኃጢአት ማስፈጸሚያ ሥራዎች አሏት ከብዙ በጥቂቱ መዘንጋት ፡ ከሕይወት ፡ ለገፍና ፡ ሥራ ፡ ፈቅድነት ፡ መጠራጠር ፡ አለማመን ፡ መወንጀል ፡ እነዚህንና እነዚህን የመሳሰሉ ናቸው

በሕሊና (በሐሳብ) የሚፈጸም ኃጢአት ፡ ስፍር ቀጥር ፡ ልክ መጠን የለውም አለ ። እጅግ ብዙ ነው ፡ ነገር ግን በሕሊና የሚፈጸም ኃጢአት ኃጢአት ተብሎ አያስፈርድም ። ሆኖም ኃጢአት ሆኖ የሚቈጠርም አይጠፋበትም ።

ለምሳሌ ፡ እናት አህያ ፡ ከገደል አፋፍ ትታሰራለች ፡ ወርንጫዋም ወዲያና ወዲህ እያለ ግራና ቅኝን ይፈነጫል ፡ ዘሎ ዘሎ ደግሞ ፡ እናቲቱ ወደ ታሰረችበት ይመለሳል ። እናቲቱ ካልተፈታች ውርንጫው

ምንም አይሆንም ። እናቲቱ ተፈትታ ወድያና ወዲህ ያለች እንዲሆን ግን ፡ ውርንጫው እፈነጫለሁ ሲል ገደል ይገባና ፡ እናቲቱም እሱን ስትል ፡ እሱን ተከትላ ገደል ትገባለች ።

እንደዚህም ሁሉ ፡ በአህያይቱ የተመሰለው ልብ ፡ በውርንጫዋ የተመሰለው ሕሊና ፡ በገደል የተመሰለ ፡ በዚህ ዓለም ላሉ የሚወሩት የጽድቅ ሥራ ፡ ማሰሪያው እግዚአብሔርን መፍራት ናቸው ።

ልብ ፡ በማይፈታው እግዚአብሔርን በመፍራት ገመድ የታሰረ እንደሆነ ፡ አህያዋ ካልተፈታች ውርንጫዋ ምንም እንደማይሆን ሁሉ ሕሊናም ፡ የትም ቢወራጭ ፡ የትም ቢፈነጭ ኃጢአቱ እይፈጽምና ፡ የሐልዮው ኃጢአት ኃጢአት ተብሎ አያስፈርድም ይህም ግለት ፡ ልብ ለሕሊና እጄ በጄ ብሎ ካልታዘዘ ፡ ኃጢአት የማይፈጸም በመሆኑ ነው ። እንግዲያስ እንዲህ ከሆነ ፡ ባሕታዊው አህያ ልቡን ከውርንጫዋ ሕሊና ጋር በግለም ገደል አፋፍ ላይ ፡ በሚፈታው ፡ በፈሪህ እግዚአብሔር ገመድ ሊያስራት ይገባዋል ።

ይልቁንም የሰይጣን መልእክተኛ የሆነች አንደበቱን በማይፈታ ትዕግሥት ማለር ይገባዋል ። አንደበት በተናገረችው ነገር ፡ ፊት ይጸፋል ፡ ጀርባ ይገረፋል፤ ሰውነት ይቀጣል ፡ አጅ እግር ይቆረጣል ፡ በጠቅላላው ፡ አንደበት በተናገረች ያልተናገሩ አካላት ይገረፋሉ ፡ ይሸቃያሉና ፡ ባሕታዊ ፡ አንደበቱን በትዕግሥት ገመድ ሊያስራት ይገባዋል ። ነገር ግን ዕለተ ሞት ነው እንጂ ፡ ከዕለተ ሞት በቀር አንደበትን የሚዘጋት የሚያስፈልጉ ኃይል የለም ።

«የቃጣት የሞትናገር አንደበት ስለው አጥፈናት ። እነሆ ፡ አንደበት በሰውነታችን ጭላጭ በጉፍፍለችን ተፈጥራችሁ ሥጋችንን ታቃጥለዋለች ፡ ከ፩ ባሕርያት የተፈጠረ ሰውነታችንን ትለበልበዋለች፤ ከገንጾም እስቅድሞ በዚህ ዓለም ታቃጥለች ። የአራዊት ፡ የአዕዋፍ ፡ በባሕር ውስጥ የሚመላለሱ የእዝ ፡ የጉግሬ ፡ የዓሣ ፡ የአንበሪ ባሕርይ፤ የእንስሳ ባሕርይ ሁሉ ለሰው ባሕርይ ይገዛል ። የሰውን አንደበት ግን ሊገዛት ሊገታት የሚችለው የለም፤ ከፋ ናት፤ ባትም ግን የላትም ። የሚፈርድ መርዘን የተመላች ናት ፡ መርዘ እንዲገባ ፡ ትገዛለች። (ያልፈቀደ) (ሮ ፡ 8 ፡ 8፤)

ባሕታዊ ሆይ ፡ እነዚህ የቁጠርናቸውን ሕዋሳቶች ሁሉ በማይፈታው ፈሪህ እግዚአብሔር አስረህ ጸጥታንና ብሕትውናን አጽና እንደዚህ የመሳሰለ ብሕትውና « ዘኢደረ መስቀለ ሞትየ » ያለውን ። ለሚፈጽሙ ሰዎች ነው ። ከላይ ያስታውሰናቸውን ፈተናዎች ያላሸነፉ ሰዎች ግን ፡ ጸጥታ ወደሚገኝበት ብሕትውና መድረስ አይቻላቸውም ። እነዚህን ፈተናዎች ወግቶና ገድሎ ድል የነግ ግን፤ እውነተኛ ባሕታዊ ነው እውነተኛ ባሕታዊ የሚባል ይህ ነው ። ቅዱስ ጴጥሮስ ፡ «ሁሉን ትተን

ሲሰድቡትም እንዳልሰማ ሆኖ ሲገኝ፤ ይህ እንደዚህ ያለው ሰው በእውነት የቀሀረው ብልህነት ሲታይ፤ ሐዋርያው ዳውሎስም «እግዚአብሔር የዚህን ዓለም ሰነፎች መረጠ፤ ጥበበኞች ነን የሚሉትን ያሳፍራቸው ዘንድ» የዚህን ዓለም ደካሞችን መረጠ ኃይለኞች ነን የሚሉትን ያሳፍራቸው ዘንድ «--የዚህ ዓለም ጥበብ በእግዚአብሔር ዘንድ ሰንፍና ነውና» ብሏል (፩.ቆሮ ፩ : ፳፯.፫. ፲፱) ጌታም «የዋሃንን ንዑዳን ከቡራን ናቸው እነሱ ምድርን ይወርሱታልና» ብሏቸዋል ። እንዲሁም ልብ ንጹሕ የሆኑትን ሰዎች፤ ልባቸው ንጹሕ የሆነላቸው ሰዎች፤ ንዑዳን ከቡራን ናቸው እነሱ እግዚአብሔርን ያዩታልና» ብሏቸዋል ። (ማቴ-፭ : ፭-፯) ።

እንደዚህ ያሉ ሰዎች፤ ዓይናቸውን ያጠፋውን፤ ልጆቻቸውንና ዘመዶቻቸውን የገደለባቸውን ሰው እንበቀላለን ሳይሉ፤ ከፋት ተንኮል እንደሌላቸው እንደ ሕፃናት፤ ለጊዜው እንኳ ቢያዝኑ በነገታው አያበቃውሱትም ። ጌታም በነዚህ ሰዎች፤ «ተመልሳችሁ እንደዚህ ሕፃናት ካልሆናችሁ መንግሥተ ሰማያት አትገቡም ብዬ እንዳትገቡ እውነት እላችኋለሁ» ብሎ ተናግሯቸዋል ። (ማቴ-፲፰ : ፫) ።

ፍቅር ዘየዋሃት ይወለዳል ብለናል። ፍቅር ማለት፤ ሰው ሁሉ ባንተ ዘንድ ትክክል ሆኖ ሲታይና ለእገሌ በጉ ላድርግለት፤ በእገሌ ክፉ ላድርግበት ሳትል፤ ሁሉን እንደራሱ ላድርገህ ብትወድ፤ ለራሱም የጠላቱን ለሌሎች ባታደርገው፤ ልዩ ቢመጣባቸው ሲቻልህ በሰውነትህ ሳይቻልህ በገንዘብህ ብትታደጋቸው፤ ይህንና ይህን የመሳሰለውን በጉ በጉውን ሥራ ብትሠራ፤ «ባልንጀራህን እንደራሱ ወደድ» ተብሎ ከእግዚአብሔር የታዘዘውን ሰውን የመውደድ ሕግ ፈጽሞክ ማለት ነው ።

ሰውን ከመውደድ የሚበልጠው እግዚአብሔርን መውደድ ግን፤ አራት፤ «እስራኤል ሆይ፤ ሰማ፤ ፈጣሪህ እግዚአብሔር ነው» እንዳለቸ የማይናወቱ ሃይማኖት ማለት እግዚአብሔርን መውደድ ነው ። ዳግመኛም፤ ከብር ምስጋና ይግባውና፤ ሁሉን የፈጠረ እግዚአብሔር አንድ ነው፤ ከሱ በቀር ሌላ አምላክ የለም፤ ብላለች ።

እንዲሁም ፈጣሪህ እግዚአብሔርን፤ በሙሉ ልብህ፤ በሙሉ ሰውነትህ፤ በፍጹም ሕልናህ፤ በሙሉ ኃይልህ ወደደው» ተብለሃል ። በሙሉ ልብህ ማለት እግዚአብሔርን ከመውደድህ ጋር የፍጹሙን ፍቅር አትቀላቅልበት የፍጹሙን ፍቅር ያለው የዚህን የኃላፊ ዓለም ገንዘብ በመውደድ፤ የዘመድና እንደሐልም ታይቶ የሚጠፋ የሹመት ፍቅርን ከእግዚአብሔር ፍቅር ጋር አትደባልቅ፤ እሱን ብቻ ወደድ

እንጂ የሌላውን ፍቅር አትቀላቅልበት ። እንዲሁም ማለቱ ፍጹሙን መውደድና እግዚአብሔርን መውደድ ትክክል አይደለም ብል ነው። ይሁን እንጂ፤ ምንም እንኳ የዘመድና የሹመት ፍቅር ከእግዚአብሔር ፍቅር ጋር አትቀላቅሉ ቢለን፤ እናት አባታችሁን ጣቁ (አቅርቧ) ማግባትን ንቀው፤ ሥጋ መብላትን አረካክሰው በክፋት ገንዘባቸውን የትም እንደሚጥሉና እናት አባታቸውን እንደማይረዱ፤ በትዕቢት እግዚአብሔርን እንደሚከዱ እንደሰነፍች ገንዘባቸውን የትም እንጂ እናት አባታችሁን አትርዱ አላለንም ። ሌሎች ግን፤ በሰንፍናቸው ገንዘባቸውን የትም ጥለው በትነው አቸግር ላይ በወደቁ ጊዜ መበረቅ መቀማቱን ይወዳሉ፤ ከማናቸውም ጋር መጠላትን ያባዛሉ ሌላውን ከመግደልና ፋላቸውም ከመገደል ይደራሳሉ ።

እኛ ግን፤ የታዘዘነው እንደዚህ አይደለም ። ምንም እንኳ ደድ ገንዘባችንን እንድንገባና በጉውን ሥራ እንድንሠራ ነው። እንጂ እናት አባታችንን በንጥልና ሹመት ሽልማቱን ብንንቅ እንኳ፤ እየወደድናቸው ስለ ጽድቅ ብለን በምናኔና ስለ ሃይማኖት በመሰደድ ነው ። እግ አብሔርን በፍጹም ልብህ ወደደው ያለው ስለዚህ ነው ።

በፍጹም ሰውነትህ ፈጣሪ እግዚአብሔርን ወደደው ያለውም፤ ስለቀናች ሃይማኖት ለማዕት በመሆን ሰውነታችንን ለሞት አሳልፈን እንድንሰጥ ነው እንጂ ሰነፎች እንደሚያደርጉትና በገዛ እጁ ታንቆ እንደ ሞተ እንደ ይሁዳ፤ ሕይወታችንን በገዛ እጁን እንቀን እንድናሳልፍ አይደለም ።

ሰነፎች ሰዎች፤ ሲያዝኑና ሲበሳጩ ጊዜ ሰውነታቸውን ይበድላሉ፤ ማለት ታንቀው ይሞታሉ ።

ፈጣሪህ እግዚአብሔርን በፍጹም ሕልናህ ወደደው ማለት፤ ትእዛዛቶችን እየፈጸምን ሁል ጊዜ እሱን ብቻ እንድናስብና ፈታሒ በርትዕ ኩናኒ በጽድቅ መሆኑን ዐውቀን በሕይወት እስካለን ድረስ ለርሱ ብቻ እንገዛ ማለት ነው ። ስለሆነም ክፉ ክፉ የሆነውን ነገር እንዳናስብና እንዳንሠራ ከልከለን እንጂ ከበጉ ሥራዎች ወገን እንዳችንም እንዳናስብና እንዳንሠራ አላዘዘንም ። ስለዚህ፤ የዓመት ልብሳችንን ምግባችንን ካገኘን ይበቃናል ። ከልክ ያለፈ ሀብታሞች ሊሆኑ ከወደዱ ግን ያሰቡትን ሳይደርሱበት በፈቲው ወጥመድ ተይዘው ይቀራሉ ። (ጳጢሞ ፮ : ፳፯) ።

ፈጣሪህ እግዚአብሔርን በፍጹም ኃይልህ ወደደው ማለቱ፤ ለጸሎት ስንቆም፤ የደከመን እንደሆነ ተቀምጠን እንጸልያለን ። ነገር ግን፤

ሳንደክምና ሳንታመም ተቀምጦን ብንጸልይ በፍጹም ኃይላችን አልወደድነውም ። እንዲሁም ፡ መስገድ ፡ መቆም መመዝገብ ሌላውንም በጉሥራ ሁሉ ቆርጠንና ደስ ብሎን በፍጹም ኃይላችን ካልሠራን በፍጹም ኃይላችን አልወደድነውም ማለት ነው ።

ነገር ግን ፡ የዓቅማችን እንጂ ከዓቅማችን በላይ እንደናገራለን ሌላዘዘንምና በአነጋገር በግብርና በገንዘብ ኃይላችን የቻለውን ያህል ካልሠራን በሙሉ ኃይላችን አልወደድነውም ማለት ነው ።

ሐዋርያ በጉሥራ ፡ ዐውቆ ካልወራት ዕዳ በደል ትሆንዋለች እንዳለ ፡ ከዓቅማችን በላይ የሆነውን ባንሠራ ዕዳ በደል እይሆንብንም እንጂ ከዓቅማችን በታች የሆነውን ባንሠራ ዕዳ በደል ይሆንብናል ።

አነሣሥቶ ላስጀመረን ፡ አስጀምሮ ላስፈጸመን እግዚአብሔር ክብር ምዕራፍ ይግባው ።

ተፈጻሚ

የጸሐፊው አስተያየቶች

ምቹት ፡ የቁም ሕልም ነው ፡ ሕልምም በሐሳብ ተፀንሶ በቅዠት የሚወለድ ነው ።

ማስተዋል ፡ የራቀውን ለማቅረብ ፡ የቀረበውን ለማራቅ የሚያገለግል የልብ መነጽር ነው ።

መከራ ፡ የጠባይ ማረሚያ ፡ የሥራ ማነቃቂያ ፡ የጥበብ ማቋቋሚያ ነው ።

ተስፋ ፡ ከማጣት ወደ ማግኘት ለማሸጋገር የሚያገለግል መሰላልና ድልድይ ነው ።

ትዕግሥት ፡ አድብቶ ቆይቶ ድል የማድረግ መሣሪያ ነው ።

ትሕትና ፡ ምን ጊዜም በላይ ለመሆን መቆናጠጫና መወጣጫ እርከን ነው ።

ፍቅር ፡ መያዣ የሌለውን የሰው ልብ አስሮ ለመሳብ የሚያገለግል የሰላም ገመድ ነው ።

ቁጣ ፡ ጠብ - እሳትን ለማቀጣጠል የሚጫር የኪስ ክብሪት ነው ።

መከራ ፡ የሥራ ጥልቀትን መለኪያና መመጠኛ ነው ።

ወግ ፡ የድካም ማስረሻ ፡ የእንጎል ፡ ማደሻ የልብ መፈወሻ ነው ።

ችኩላ የትዕግሥት ጠላት ፡ የጠጠት አባት ነው ። ልጁም «ወይኔ» ይባላል ።

ሰው ፡ ሰውን አላውቀው ያለ አስቀድሞ ራሱን ባያውቅ ነው ። ራሱን ቢያውቅ ኖሮ ሌላውንም ባወቀ ነበር ።

አደገኛ ሞት ያለበትን የሚያውቀው ያልተገራ አንደበት ነው ።

ከሙሉ ሁሉ የሚሉትን ቢያውቅ ኖሮ ፡ የሚለውን ባወቀ ነበር ።

የሰው ሕይወት ፡ የሰው ጠላት አንደበት ነው ።

መሐላን የማይደፍር አይነግድ ፡ እራት የሌለው አይሞግድ ።

የሞት መልካምነቱ መረሳቱ ፡ የሞት ክፋቱ መወሳቱ ነው ።

እኔ ዐዋቂ የምለው ፡ ያችን የልቤን የሚነግረኝ ብቻ ነው ።

መስማቱን አምነዋለሁ ፡ ይሁን እንጂ ማየቱን አረጋግጣለሁ ።

ታሪክና ማግኘት ፡ ሙያና ዕድል እየቅል ናቸውና ፡ ባለታሪክና ባለሙያዎች ሊጨነቁባቸው አይገባም ።

አገኛለሁ የሚል ተስፋ የሌለው ሰው ፡ እታዘዛለሁ የሚል ፈቃድ የለውም ።

በጠላት ከሚገዱ ሰዎች ይልቅ በጠላት ምክንያት የሚጠቀሙ ይበዛሉ ።

ሰዎች ከሚወቅኩቸው ሰዎች ይልቅ የነዛ ሕሊናቸው እየወቀሰ የሚያስቃያቸው እጅግ ብዙ ናቸው ።

አገልግሎትን የሚያስወድደው አስደሳችነቱ እንጂ ብዛቱ አይደለም ።

ሰዎች ዐላዋቂውን ሰው በበሬ ይመስሉታል ፡ ነገር ግን ፡ በሬ የሚያውቀውን አለማወቃቸውን አያስታውሱም ።

በዓለም ላይ ለመቆየት የሚፈልገው ፡ ወደ ዘለዓለማዊው አገር ለማስጓዝ የሚበቃውን የበጎ ምግባር ስንቅ ለማድረጅ ነው እንጂ ለመኖር አይደለም ።

ወልዶ የምት ሰው ፡ መልኩ ተለወጠ እንጂ አልሞተም ።

07 00 0 3 3 8

መጽሐፉን ለመተርጉም ሳስብ ከየገዳማቸው አስመጥተው ለሰ
ጡኝ መጽሀፍ ጋይላ ሥላሴጊና መጽሀፍ ተወልዶ ብርሃንን ለመጽሐፉ
ከሚያስታውሳቸው በላይ እኔም እንዳቀማ አመሰግናችኋለሁ።

እንዲሁም፡ መጽሐፉን ለመቃተም ካዘጋጀሁት በኋላ ለጸሐፊዎችና ለደራሲዎች እንደሚደርስባቸው ሁሉ፡ በገንዘብ ምክንያት ከመቃቸም በመዘግየቱ ሳዘን አይተው ከግል ገንዘባቸው ሰጥተው እንዳሳትመው ላነቃቁኝና ላተጋጉኝ ለግራዝማች አሥመርም ወልደ ጊዮርጊስ፡ ውለታቸውን መጽሐፉ ሲያስታውሰው የሚኖር መሆኑን ሳልዘነጋ አመሰግናችዋለሁ።

ለሐሳብ እንደሚሰማማኝ አድርገው የረዱኝ የማተሚያ ቤቱ ሥራ አስኪያጆችንና ሠራተኞችንም ከልብ አመሰግናቸዋለሁ። «አኔ»

[illegible]

SECRET

“*My dear Mr. Garrison*—I have just received your letter of the 10th inst. and am glad to hear that you are so much interested in the cause of the colored people. I am sure that your efforts will be successful in securing the abolition of slavery in this country. I am, Sir, very respectfully,
Yours for the oppressed,
Wm. Lloyd Garrison.”

1. The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation $f(x) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$, where $a_n = \frac{1}{n!}$. It is shown that $f(x)$ is an entire function and that $f(x) = e^x$.